ТРЕБНИК

ТРЕБНИК

ТРЕБНИК

ВИДАННЯ ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА
УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

Львів
Монастир Монахів Студитського Уставу
Видавничий відділ "Свічадо"
2001

ТАЇНСТВА ХРЕЩЕННЯ І МИРОПОМАЗАННЯ

В основу Требника, що його пропонуємо для щоденного вжитку духовенству Української Греко-Католицької Церкви, покладено Малий Требник римського видання 1973 р., тексти якого переклала міжепархіяльна літургічна комісія під проводом Блаженнішого Патріярха Йосифа. До римського видання додано деякі чини і молитви, які часто використовуються у щоденному душпастирстві. Їх узято із Требника, виданого у Львові 1925 року із благословення Слуги Божого Митрополита Андрея. Ці тексти є новими перекладами і ще остаточно не потверджені. Отож, це видання тимчасове.

Нашим бажанням є видати українською мовою повний Требник, на основі Требника 1925 року. Майбутнє видання, потверджене Главою та Синодом Єпископів Української Греко-Католицької Церкви, стане офіційним для усієї нашої Церкви.

†Любомир

Дано у Львові
при катедральному соборі св. Юра
19 лютого 2001 р. Б.

ISBN 966-561-211-5

МОЛИТВИ У ПЕРШИЙ ДЕНЬ, КОЛИ ЖІНКА ПОРОДИЛА ДИТИНУ

Ієрей приходить у дім і, одягнувши єпитрахиль, мовить: Господу помолімся.

Співець: Господи, помилуй.

Молитва 1

Ієрей: Владико Господи вседержителю, що зціляєш усяку недугу і всяку неміч, сам зціли і цю рабу, *ім'ярек,* що днесь породила, і піднеси її з постелі, що на ній вона лежить, бо, за словом Давида, ми в беззаконнях зачаті й нечисті всі ми перед Тобою. Охорони її і це немовля, що його породила, покрий її покровом крил Твоїх від нинішнього дня аж до останнього її кінця, молитвами пречистої Богородиці і всіх святих, бо Ти благословен єси на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Господу помолімся.

Співець: Господи, помилуй.

Молитва 2

Ієрей: Владико Господи Боже наш, що родився від пречистої Владичиці нашої Богородиці і приснодіви Марії і як младенець положився у яслах, і як дитя прийнятий був, сам і цю рабу Твою, що днесь породила оце дитятко, помилуй і прости вольні і невольні її прогрішення й охорони її від усякого диявольського мучительства: і з неї народжене немовля збережи від усякої отрути, від усякої лютости, від усякої бурі супротивного, від духів лукавих, денних і нічних. А її збережи під могутньою рукою Твоєю, і дай їй скоро встати, і від скверни очисти, і від болізни ізціли, і здоров'я і потужність душі й тілу її даруй, і ангелами світлими й осяйними її захисти і збережи від усякого нашестя невидимих духів, о Господи, від недуги і слабости, від ревнощів і зависти, і від очей урекливих, і помилуй її і немовля, по великій милості Твоїй, і очисти її від тілесної скверни, і від різних болів утроби, що находять на неї, і скорою милістю Твоєю виведи її в смиреннім тілі її до видужання, і від неї народжене дитя сподоби поклонитися земному храмові, що його Ти приготовив для прослави імени Твого святого.

Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклонення, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Молитва 3

Над жінкою і тими, що послужили їй під час народин, а також для повитухи.

Ієрей: Господу помолімся.

Співець: Господи, помилуй.

Ієрей: Господи Боже наш, що зволив зійти з небес і родитися від святої Богородиці і приснодіви Марії, ради спасення нас, грішних, що знаєш неміч людської природи, прости рабі Твоїй *ім'ярек,* що нині породила, по множеству щедрот Твоїх. Бо Ти, Господи, сказав єси: ростіть і множіться, і наповняйте землю і володійте нею. Тому й ми, раби Твої, молимося і, осмілені незлобивим Твоїм чоловіколюбієм, зі страхом взиваємо до святого імени царства Твого: поглянь з неба і подивись на неміч нас, осуджених, і прости рабі цій, *ім'ярек,* і всьому домові, в якому народилося дитя, і тим, що діткнулися її, і всім, що тут знаходяться, як благий і чоловіколюбець Бог прости, бо Ти єдиний маєш владу прощати гріхи, молитвами пресвятої Богородиці і всіх святих Твоїх.

Лик: Амінь.

МОЛИТВА ДЛЯ ЗНАМЕНУВАННЯ ДИТЯТИ, ЩО ПРИЙМАЄ ІМ'Я

У ВОСЬМИЙ ДЕНЬ ПІСЛЯ НАРОДЖЕННЯ

Нехай буде відомо, що на восьмий день після народження повитуха приносить дитя до церкви і стає перед дверима храму.

Ієрей: Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Лик: Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава, і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Опісля тропар дня або святого храму

Ієрей знаменує чоло, уста, груди дитяти і мовить молитву:

Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей: Господи Боже наш, Тобі молимося і Тебе просимо: нехай знаменується світло лиця Твого на цім рабі Твоїм (*або* на цій рабі Твоїй) *ім'ярек,* і нехай знаменується хрест єдинородного Сина Твого в серці і в помислах його (*або* її), щоб уникав (*або* уникала) він (*або* вона) суєти світу, всякого лукавого підступу ворожого, а йшов (*або* йшла) за велінням Твоїми. І дай, Господи, щоб невідречно перебувало ім'я Твоє святе на ньому (*або* на ній), що приєднується у відповідний час

до святої Твоєї Церкви і звершується святими тайнами Христа Твого, щоб, проживши за заповідями Твоїми і зберігши печать ненарушиму, одержав (*або* одержала) блаженство вибраних у царстві Твоїм, благодаттю і чоловіколюбієм єдинородного Сина Твого, що з Ним благословен єси, з пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Опісля ієрей, узявши на руки дитя, стає перед дверима храму або перед іконою пресвятої Богородиці і робить образ хреста, кажучи:

Радуйся, благодатна Богородице Діво, бо з Тебе засяло сонце правди, Христос Бог наш, що просвічує тих, що в темряві; веселися і ти, старче праведний, ти прийняв в обійми визволителя душ наших, що дарує нам воскресення.

Ієрей чинить відпуст:

Христос, істинний Бог наш, молитвами пречистої своєї Матері і всіх святих, помилує і спасе нас як благий і чоловіколюбець.

МОЛИТВА НАД МАТІР'Ю

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ПІСЛЯ НАРОДЖЕННЯ ДИТИНИ

У сороковий день знову приносять дитя до храму, щоб воцерквити його, що значить почати вводити його до Церкви. Приносить дитя мати, вже очищена й обмита; присутній є і той, хто має прийняти його по охрещенні. Цей чин не належить звершувати перед сорока днями після народження дитини.

Ієрей починає:

Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Лик: Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава, і нині:

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава, і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Також тропар дня або святого, що припадає.

Слава, і нині:

Молитвами, Господи, всіх святих і Богородиці, Твій мир дай нам і помилуй нас, бо Ти єдиний щедрий.

Коли мати разом з дитям схилила голову, ієрей робить над ним знак хреста і, доторкаючи його голови, мовить молитву:

Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй

Ієрей: Господи Боже вседержителю, Отче Господа нашого Ісуса Христа, що словом Твоїм сотворив усяку істоту, словесну і безсловесну, і все з небуття до буття привів, молимось Тобі і Тебе просимо: Ти волею Твоєю спас рабу Твою, *ім'ярек;* очисти від усякого гріха і від усякої скверни ту, що приходить до святої Твоєї Церкви, нехай вона неосудно сподобиться причаститися святих Твоїх тайн.

Нехай буде відомо, що коли дитини нема в живих, молитва читається досі.

Опісля ієрей виголошує:

Бо Ти благий і чоловіколюбець Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Коли дитина жива, молитву читається до кінця:

І дитя, від неї народжене, благослови, вирости, освяти, врозуми, зроби доброчесним і розумним, бо Ти його привів і показав йому світло видиме, щоб і духовного сподобилося світла в час, який Ти йому визначив, і щоб приєдналося до святого Твого стада, через єдинородного Сина Твого, що з Ним Ти благословен єси, з пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Мир всім.

Лик: І духові твоєму.

Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик: Тобі, Господи.

Молитва над матір'ю дитини

Господи Боже наш, що прийшов на спасення роду людського, прийди й над рабу Твою, *ім'ярек,* і сподоби її через чесне Твоє пресвітерство увійти до храму слави Твоєї, вчини її достойною і причастя чесного тіла і крови Твоєї, обмий її нечистоту тілесну і скверну душевну після скінчення сорока днів, щоб вона, сподобившися ввійти в храм Твій святий, прославляла з нами пресвяте ім'я Твоє, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Друга молитва, яку ієрей відмовляє над дитям, знаменуючи його:

Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй

Ієрей: Господи Боже наш, Тебе у сороковий день як немовля принесла до законного храму Марія, що не знала подружжя, свята Мати Твоя, і в обняттях носив Тебе праведний Симеон. Сам, Владико всесильний, благослови і цьому принесеному немовляті явитися перед Тобою, Творцем усього, і зрости його на всяке

добре і Тобі благовгодне діло, відганяючи від нього знам'ям зображеного хреста Твого усяку супротивну силу. Бо Ти охороняєш дітей, Господи. Щоб, сподобившися святого хрещення, одержало воно долю вибранців царства Твого, бережене з нами благодаттю святої, єдиносущної і нероздільної Тройці.

Бо Тобі належить усяка слава, благодарення і поклоніння, з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Мир всім.

Лик: І духові твоєму.

Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик: Тобі, Господи.

Боже Отче вседержителю, Ти предвістив нам найголоснішим пророком Ісаєю воплочення від Діви єдинородного Сина Твого і Бога нашого, який в останні дні благоволінням Твоїм і співдіянням Святого Духа ради спасення нас, людей, зволив незміренним милосердям бути її дитям і за звичаєм в Твоїм святім законі, після закінчення днів очищення, як істинний законодавець принести себе в святилище і зволив праведному Симеонові носити себе в обняттях. Його таїнства прообраз, виявлений кліщами з вугіллям, ми пізнали у названому пророці, що його і ми, вірні, благодаттю наслідуємо. І нині сам Ти, Господи, що охороняєш дітей,

благослови дитя це разом із родителями і хресними батьками його (*якщо ще не охрещене, говори це*: і сподоби його у відповідний час відродитися і водою і Духом;) причисли його до святого Твого стада овець словесних, що називаються іменем Христа Твого, бо Ти в вишніх живеш і на все смиренне споглядаєш, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Якщо немовля охрещене, ієрей чинить воцерковлення, якщо ні, чинить це після хрещення, а тут творить відпуст.

Тоді ієрей, узявши дитя на руки, творить ним образ хреста перед дверима храму, мовлячи:

Воцерковляється раб Божий (*або* раба Божа), *ім'ярек,* в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Опісля вносить його у храм, мовлячи:

Увійде в дім Твій, поклониться до храму святого Твого.

І входить на середину храму, мовлячи:

Воцерковляється раб Божий *ім'ярек* (*або* раба Божа)...

Також говорить:

Посеред церкви прославить Тебе.

Тоді вносить перед двері вівтаря, мовлячи:

Воцерковляється раб Божий *ім'ярек* (*або* раба Божа)...

Ієрей вносить дитя у святилище, якщо це хлопець, а якщо дівчина, то до царських дверей, промовляючи:

Нині відпускаєш раба Твого, Владико, по глаголу Твоєму з миром, бо бачили очі мої спасення Твоє, яке Ти уготовив перед лицем усіх людей: світло на одкровення поганам, і славу людей Твоїх Ізраїля.

Після цього кладе його при дверях вівтаря, а тоді хресний батько, поклонившися тричі, бере його і виходить. А ієрей творить відпуст:

На руках праведного Симеона возлягти зволив, спасення нашого ради, Христос, істинний Бог наш, молитвами пречистої своєї Матері і всіх святих, помилує і спасе нас як благий і чоловіколюбець.

Лик: Амінь.

МОЛИТВА НАД ЖІНКОЮ,

ЯКА ПОРОНИЛА ДИТЯ

Належить знати тобі, ієрею, що коли такий випадок трапиться у твоїй парафії, то нехай така жінка висповідається перед тобою, яким чином це з нею сталося. Якщо таке відбулося з її волі, то, за святими Правилами, мусиш напоумити її і, наклавши посильну епітимію, розрішити звичайним розрішенням, якщо маєш на це право.

Якщо це сталося не з її волі, то дай їй якусь малу покуту і, напоумивши, розріши. Після розрішення читай молитву, як вказано далі.

Ієрей починає:

Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Співець: Амінь.

Ієрей: Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Співець: Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава, і нині:

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава, і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

І тропарі:

Помилуй нас, Господи, помилуй нас, бо ніякого одвіту не знаючи, оцю Тобі молитву як Владиці ми, грішні, приносимо: помилуй нас.

Слава:

Господи, помилуй нас, бо на Тебе ми уповали, не прогнівайся дуже на нас, ні не пом'яни беззаконь

наших, але зглянься і нині як милосердний і ізбав нас від ворогів наших. Бо Ти єси Бог наш, і ми – люди Твої, всі діла рук Твоїх, і ім'я Твоє призиваємо.

І нині:

Милосердя двері відкрий нам, благословенна Богородице, щоб надіючися на тебе, ми не погибнули, але щоб ізбавились тобою від бід: ти бо єси спасення роду християнського.

*Ієрей:*Господу помолімся.

*Лик:*Господи, помилуй

*Ієрей:*Владико Господи Боже наш, що родився від святої Богородиці і приснодіви Марії і в яслах як немовля возліг, сам і рабу Твою оцю, що зачате в ній поронила, помилуй по великій Твоїй милості і прости їй вольні і невольні прогрішення, й охорони її від усякого диявольського підступу, і скверни очисти, і болізни зціли; даруй їй, чоловіколюбче, здоров'я і силу для тіла й душі, і ангелом світлим її огороди від усякого нещастя невидимих демонів: так, Господи, від недуги й ослаблення; і очисти її від тілесної скверни і різних болів утроби, що на неї находять, і великою Твоєю милістю виведи її у смиреннім її тілі, і підійми з постелі, на якій лежить. Бо ми в гріхах родилися і в беззаконнях, і всі ми є скверні перед Тобою, Господи, і зі страхом кличемо і мовимо: споглянь з неба і подивись на неміч нас, осуджених. Прости рабі цій Твоїй, *ім'ярек,*що

поронила в ній зачате, і всіх, що були з нею і доторкалися її, як благий і чоловіколюбець Бог, по великій Твоїй милості, помилуй і прости, бо Ти єдиний маєш владу відпускати гріхи і беззаконня, молитвами пречистої Твоєї Матері і всіх святих.

Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклонення, з Отцем і Святим Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей творить відпуст.

ЧИН ОГЛАШЕННЯ ПЕРЕД ХРЕЩЕННЯМ

МОЛИТВА НАД ОГЛАШЕННИМ

Ієрей, одягнувши на себе єпитрахиль і, де є звичай, фелон, виходить у притвор, розв'язує пояс того, хто бажає охреститися, здіймає його верхню одежу і ставить лицем до сходу в одній тільки ризі, без пояса, накриття і взуття. Руки охрещуваного спущені додолу. Тоді ієрей дмухає тричі на його лице і знаменує його чоло і груди, кладе свою руку на його голову і мовить:

Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй

Ієрей: В ім'я Твоє, Господи Боже істини, і єдинородного Сина Твого, і Святого Твого Духа, кладу руку мою на раба Твого (*або* на рабу Твою), *ім'ярек,* що сподобився (*або* сподобилася) прибігнути до святого імени Твого і під покровом крил Твоїх схоронитися. Віддали від нього (*або* від неї) оту давню оману і сповни його (*або* її) вірою в Тебе, і надією, і любов'ю, щоб зрозумів (*або* зрозуміла), що Ти єси єдиний Бог істинний, і єдинородний Син Твій, Господь наш Ісус Христос, і Святий Твій Дух. Дай йому (*або* їй) у всіх

заповідях Твоїх ходити і вгодне Тобі зберегти, бо якщо вчинить це чоловік, живий буде в них. Впиши його (*або* її) в книзі життя Твого, з'єдини його (*або* її) зо стадом наслiддя Твого, щоб прославилось імення Твоє святе в ньому (*або* в ній), і возлюбленого Твого Сина, Господа ж нашого Ісуса Христа, і животворящого Твого Духа. Нехай очі Твої завжди глядять на нього (*або* на неї) милостиво, а вуха Твої — щоб почули голос моління його (*або* її). Возвесели його (*або* її) у ділах рук його (*або* її), щобісповів (*або*ісповіла) Тебе, поклоняючись і славлячи величне і всевишнє ім'я Твоє, і восхвалив (*або* восхвалила) Тебе завжди по всі дні життя свого.

Виголос:

Бо Тебе оспівують усі сили небесні, і Твоя є слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Заборона:

Ієрей: Забороняє тобі, дияволе, Господь, що прийшов у світ і вселився між людьми, щоб скинути твоє знущання й ізбавити людей. Він на древі супротивні сили переміг, коли сонце померкло і земля тряслася, і гроби відкрились, і тіла святих возстали. Він смертю розрушив смерть і знищив того, хто мав владу смерти,

тебе, дияволе. Заклинаю тебе Богом, що показав дерево життя і поставив херувимів і полум'яне оружжя, направлене стерегти його. Щезай, бо заклинаю тебе Тим, що ходив як по суші на плесі морському і забороною вітряну бурю зупинив; Його погляд сушить безодні, а погроза розтоплює гори. Він бо і нині наказує тобі через нас: убійся, вийди і вступися від створіння цього, не повертайся, ні не притаюйся в ньому, не зустрічай його і не напастуй його, ані вночі, ані вдень, ні опівдні, ані в будь-яку пору, а відійди у свій тартар аж до приготованого великого дня судного. Побійся Бога, що сидить на херувимах і на безодні споглядає; перед ним трепещуть ангели, архангели, престоли, господства, начала, власті, многоокі херувими і шестикрилі серафими, перед ним тремтять небо і земля, море та й усе, що в них. Вийди і відступи від позначеного нововибраного воїна Христа Бога нашого. Бо заклинаю тебе Тим, хто ходить на крилах вітряних і творить ангелами своїми палючий вогонь. Вийди і відступи від цього створіння з усією силою і ангелами твоїми.

Виголос:

Бо прославилось ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Або ця заборона.

Ієрей: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей: Господи Саваоте, Боже Ізраїля, Ти зціляєш усяку недугу і всяку неміч. Зглянься на раба Твого (*або* на рабу Твою), знайди, і випробуй, і віджени від нього (*або* неї) всі диявольські діяння. Заборони нечистим духам і віджени їх, і очисти діло Твоїх рук і, вживши рішучого Твого діяння, скоро сокруши сатану під ногами його (*або* її), і дай йому (*або* їй) перемогу над ним і над його нечистими духами.

Виголос:

Щоб він (*або* вона), одержавши милість від Тебе, сподобився (*або* сподобилася) безсмертних і небесних Твоїх тайн і славу Тобі возсилав (*або* возсилала), Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Молитва:

Ієрей: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй

Ієрей: Сущий, Владико Господи, Ти сотворив чоловіка на образ Твій і на подобу і дав йому власть на життя вічне, а потім, коли він через гріх відпав, Ти не погордив ним, але через вочоловічення Христа Твого спасення світу встановив. Ти і це Твоє створіння визволи від ворожої неволі і прийми в Твоє пренебесне царство. Відкрий його (*або* її) духовні очі, щоб осяяло його (*або* її) світло

Євангелія Твого, спряжи з життям його (*або* її) ангела світлого, щоб охороняв його (*або* її) перед усякими ворожими підступами, перед зустріччю з лукавим, перед південним бісом і перед лукавими примарами.

Ієрей дмухає на його уста, чоло і груди тричі, мовлячи за кожним разом:

Вижени з нього (*або* з неї) всякого лукавого і нечистого духа, що скрився і гніздиться в серці його (*або* її) *(3).*

Духа обману, духа лукавства, духа ідолослужіння й усякого користолюбства, духа неправди й усякої нечистоти, що діється з диявольської науки. Вчини його (*або* її) словесним овечам святого стада Христа Твого, чесним членом Церкви Твоєї, сином і спадкоємцем (*або* дочкою і спадкоємницею) царства Твого, щоб, поживши згідно з Твоїми заповідями і зберігши печать непорушну і захоронивши ризу неосквернену, одержав (*або* одержала) блаженство святих у царстві Твоїм.

Голосно:

Благодаттю і щедротами і чоловіколюбієм єдинородного Сина Твого, що з Ним благословен єси, з пресвятим, і благим, і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Коли охрещуваного роздягнуть, ієрей повертає його на захід; охрещуваний підносить руки догори, а ієрей мовить:

Чи відрікаєшся сатани, і всіх діл його, і всіх ангелів його, і всього служіння його, і всієї гордині його?

Охрещуваний або хресні батьки його, якщо оглашенний чужинець або дитя, відповідають:

Відрікаюся.

Ієрей говорить удруге:

Чи відрікаєшся сатани, і всіх діл його, і всіх ангелів його, і всього служіння його, і всієї гордині його?

Відповідь: Відрікаюся.

Ієрей говорить утретє:

Чи відрікаєшся сатани, і всіх діл його, і всіх ангелів його, і всього служіння його, і всієї гордині його?

Відповідь: Відрікаюся.

Знову питає ієрей охрещуваного:

Чи ти відрікся (*або* відреклася) сатани?

Оглашенний або його хресні батьки відповідають:

Відрікся (*або* відреклася).

Це вчинивши, ієрей повертає його лицем до сходу (руки охрещуваного далі опущені). Ієрей йому каже:

Чи з'єднуєшся з Христом?

Оглашенний або хресні батьки відповідають:

З'єднуюся.

Ієрей говорить удруге:

Чи з'єднуєшся з Христом?

Відповідь: З'єднуюся.

Ієрей говорить утретє:

Чи з'єднуєшся з Христом?

Відповідь: З'єднуюся.

Знову мовить до нього ієрей:

Чи з'єднався (*або* з'єдналася) ти з Христом?

Відповідь: З'єднався (*або* з'єдналася).

Ієрей мовить:

Чи віруєш Йому?

Відповідь: Вірую Йому як цареві і Богу.

Далі говорить:

Вірую в єдиного Бога Отця, вседержителя, творця неба й землі, і всього видимого і невидимого. І в єдиного Господа Ісуса Христа, Сина Божого, єдинородного, від Отця родженого перед всіма віками. Світло від світла, Бога істинного від Бога істинного, родженого, несотвореного, єдиносущного з Отцем, що через Нього все сталося. Він задля нас, людей, і нашого ради спасення зійшов із небес, і воплотився з Духа Святого і Марії Діви, і стався чоловіком. І був розп'ятий за нас за Понтія Пилата, і страждав, і був похований. І воскрес у

третій день, згідно з Писанням. І вознісся на небо, і сидить праворуч Отця. І вдруге прийде зо славою судити живих і мертвих, а Його царству не буде кінця. І в Духа Святого, Господа, животворящого, що від Отця [і Сина] ісходить, що з Отцем і Сином рівнопоклоняємий і рівнославимий, що говорив через пророків. В єдину, святу, соборну й апостольську Церкву. Исповідую одне хрещення на відпущення гріхів. Очікую воскресення мертвих: І життя будучого віку. Амінь.

По закінченні святого символу, ієрей знову його запитує:

Чи з'єднався (*або* з'єдналася) ти з Христом?

Відповідь: З'єднався (*або* з'єдналася).

Ієрей запитує вдруге:

Чи з'єднався (*або* з'єдналася) ти з Христом?

Відповідь: З'єднався (*або* з'єдналася).

Ієрей запитує втретє:

Чи з'єднався (*або* з'єдналася) ти з Христом?

Відповідь: З'єднався (*або* з'єдналася).

Ієрей каже:

І поклонися Йому.

Охрещуваний поклоняється, кажучи: Поклоняюся Отцю, і Сину, і Святому Духові, Тройці единосущній і нероздільній.

Ієрей мовить:

Благословен Бог, що хоче, щоб усі люди спаслися і до пізнання істини прийшли, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Тоді мовить оцю молитву:

Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей: Владико Господи Боже наш, поклич раба Твого (*або* рабу Твою), *ім'ярек,* до святого Твого просвіщення і сподоби його (*або* її) цієї великої благодати святого Твого хрещення; здійми його (*або* її) ветхість і обнови його (*або* її) на життя вічне; сповни його (*або* її) сили Святого Духа Твого на з'єднання з Христом Твоїм, щоб він не був (*або* вона не була) більше дитиною тіла, але дитиною Твого царства.

Виголос:

Благоволінням і благодаттю єдинородного Сина Твого, що з Ним Ти благословен єси, з пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

ЧИН ХРЕЩЕННЯ

Коли засвітять усі свічки, ієрей у світлих ризах бере кадильницю, підходить до купелі, обкаджує довкруги і, віддавши кадильницю, чинить поклін.

Тоді мовить диякон: Благослови, владико.

Ієрей уголос:

Благословенне царство Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Диякон виголошує ектенію:

В мирі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За мир з висот і спасення душ наших, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За мир всього світу, добрий стан святих Божих церков і з'єднання всіх, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За святішого вселенського Архиєрея *ім'ярек,* Папу Римського, і за блаженнішого Патріярха нашого *ім'ярек,*

і за преосвященнішого Митрополита нашого Кир *ім'ярек,* преосвященнішого Архиєпископа нашого Кир *ім'ярек* (*або* боголюбивого Єпископа нашого Кир *ім'ярек*), чесне пресвітерство, у Христі дияконство, за ввесь причет і людей, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб освятилася вода ця, силою і діянням, і зшестям Святого Духа, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб послалася на неї благодать ізбавлення і благословення Йорданове, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За того (*або* ту), що нині приходить до святого просвіщення, і за спасення його (*або* її), Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб він показався (*або* вона показалася) сином світла і наслідником (*або* дочкою світла і наслідницею) вічних благ, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб вода ця стала для нього (*або* неї) купіллю відродження, відпущенням гріхів і одежею нетління, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб ізбавитися нам від усякої скорби, гніву і нужди, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Лик: Господи, помилуй.

Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славну Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію, з усіма святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Лик: Тобі, Господи.

Коли диякон це виголошує, ієрей мовить тихо оцю молитву:

Милосердний і милостивий Боже, Ти випробовуєш серця й утроби і Ти один знаєш людські таємниці, бо немає речі неявної перед Тобою, але все стоїть наге й обнажене перед очима Твоїми. Знаючи все про мене, не гидуй мною і не відвертай лиця Твого від мене, але недоглянь у цю хвилину моїх прогрішень, прощаючи людям гріхи через покаяння, і омий мою скверну тілесну і скверну душевну і всього мене освяти совершенною Твоєю невидимою силою і правицею духовною, щоб я, іншим звіщаючи свободу і подаючи її вірою совершенною, сам як раб гріха не став непричасним Твого несказанного чоловіколюбія. Ні, Владико, єдиний благий і чоловіколюбний, нехай не вернуся упокорений, але пошли мені силу з висоти й укріпи мене на предлежачу службу Твого великого і пренебесного таїнства; і зобрази Христа Твого в тому (*або* тій), що хоче знову

родитися через мене, недостойного. І будуй його (*або* її) на основі апостолів і пророків Твоїх; і не відкинь його (*або* її), але насади його (*або* її) як парость істини у святій Твоїй соборній і апостольській Церкві; і не виривай його (*або* її), щоб, коли він (*або* вона) буде дозрівати у благочесті, славив (*або* славила) всесвяте Твоє ім'я, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Треба знати, що ієрей не виголошує виголосу, і амінь мовить про себе.

Потім уголос мовить оцю молитву:

Господи Боже, вседержителю, творче всього створіння, видимого і невидимого, Ти сотворив небо і землю і море і все, що в них, Ти зібрав води в один збір, Ти замкнув безодню і запечатав її страшним і славним іменем Твоїм, Ти підняв води вище від небес. Ти утвердив землю на водах, Ти утвердив море силою Твоєю, Ти стер голови зміїв у водах. Ти страшний, і хто може станути проти Тебе? Поглянь, Господи, на цей твір Твій і на воду цю і дай їй благодать ізбавлення, благословення Йорданове, вчини її джерелом нетління, даром освячення, яка гріхи розрішає, недуги лікує, демонів погубляє, для супротивних сил неприступна, повна ангельської кріпости; нехай утікають від неї ті, що будуть напосідатися на сотворіння Твоє, бо ім'я Твоє, Господи, я призвав, чудне і славне, і страшне для супротивників.

Ієрей знаменує воду тричі, занурюючи пальці у воді, і, дмухаючи на неї, мовить:

Нехай сокрушаться під знаменом образу хреста Твого всі супротивні сили *(3).*

Виголос:

Бо Тобі належить слава, влада, честь і поклонення разом із безначальним Твоїм Отцем, і з пресвятим, і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Мир всім.

Лик: І духові твоєму.

Диякон: Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей дмухає тричі у посудину з єлеєм і тричі знаменує єлей, який тримає диякон.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей мовить молитву:

Владико Господи Боже отців наших, Ти послав тим, що були у Ноєвім ковчезі, голуба, який мав оливну галузку в дзьобі, знак примирення і спасення від потопу і передобраз таїнства благодаті, і оливний плід подав на сповнення святих Твоїх тайн. Тим сповнив Ти

Духа Святого тих, що були під законом, а тих, що в благодаті, Ти вдосконалюєш. Сам благослови і єлей цей силою, діянням і зшестям Святого Твого Духа, щоб він став помазанням нетління, зброєю правди, обновленням душі і тіла, відігнанням усякого диявольського діяння на перемінення усякого зла для тих, що помазуються з вірою цим єлеєм, або його приймають на славу Твою, і єдинородного Сина Твого, і пресвятого і благого і животворящого Духа Твого, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Диякон: Будьмо уважні.

Ієрей, співаючи з людьми тричі Алилуя, *творить єлеєм три хрести у воді.*

Потім виголошує:

Благословенний Бог, що просвіщає й освячує кожного чоловіка, що приходить на світ, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Приносять (або приводять) охрещуваного. Ієрей бере єлею і творить образ хреста на його чолі, грудях, плечах, руках і ногах.

Найперше помазує чоло і каже:

Помазується раб Божий (*або* раба Божа), *ім'ярек,* єлеєм радости, в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, щоб

був відкритим ум його (*або* її) на розуміння і прийняття таїнств віри Христової і на пізнання істини Його, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

І знаменує його груди, кажучи:

На зцілення душі і тіла, і щоб він любив (*або* вона любила) Господа Бога всім серцем своїм, усією душею своєю, і всіма мислями своїми, і ближнього свого, як самого (*або* саму) себе.

Помазуючи на плечах, каже:

Щоб він (*або* вона) щиросердечно взяв (*або* взяла) благе ярмо Христове на себе і з насолодою ніс (*або* несла) тягар його, і щоб він ухилявся (*або* вона ухилялася) всіх похотей тілесних.

Помазуючи на вухах:

На слухання віри і на прийняття голосу божественного Євангелія нехай буде відкритий слух його (*або* її).

Помазуючи на руках:

Щоб підносив (*або* підносила) руки свої до святині і чинив (*або* чинила) правду на всякий час і благословив (*або* благословила) Господа.

Помазуючи на ногах:

Щоб він ходив (*або* вона ходила) слідами заповідей Христових.

Коли ієрей помаже все тіло охрещуваного, тоді хрестить його, тримаючи його просто і зверненого на схід, та каже:

Хрещається раб Божий (*або* раба Божа) *ім'ярек,* в ім'я Отця.

І Сина.

І Святого Духа.

Люди (або ієрей): Амінь.

При кожному виголосі ієрей занурює охрещуваного і підносить або, де є звичай, обливає тільки його голову.

Після охрещення ієрей умиває руки.

Далі ієрей облачає охрещуваного в одежу та каже:

Облачається раб Божий (*або* раба Божа) *ім'ярек,* в ризу правди, в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Потому співається тропар, на глас 8-ий:

Ризу подай мені світлу, Ти, що зодягаєшся світлом наче ризою, многомилостивий Христе Боже наш.

Якщо є такий звичай, то після одягнення новоохрещеного ієрей подає йому або хресним батькам, якщо це дитина, у правицю засвічену свічку і каже:

Прийми оцю горіючу свічку і старайся у всьому житті твоєму просвічуватися світлом віри і добрих діл, щоб, коли прийде Господь, ти міг (*або* могла) світло вийти на зустріч Його зі всіма святими й увійти беззаборонно у чертог небесної слави Його і царювати з Ним в безконечні віки. Амінь.

ЧИН МИРОПОМАЗАННЯ

Пам'ятай, ієрею, що тайна святого миропомазання, за уставом святої Східної Церкви, завжди прилучується до святого хрещення.

Якщо хтось перед тим був тільки охрещений, то тоді миропомазується окремо.

Як диякон скаже: Благослови, владико, *ієрей виголошує:*

Благословенне царство Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Далі співають стихиру на глас 6-ий:

Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Після закінчення співу диякон або ієрей виголошує цю ектенію святого миропомазання.

В мирі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За мир з висот і спасення душ наших Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За мир всього світу, добрий стан святих Божих церков і з'єднання всіх Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За святий храм цей і тих, що з вірою, благоговінням і страхом Божим входять до нього, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За святішого вселенського Архиєрея *ім'ярек,* Папу Римського, і за блаженнішого Патріярха нашого *ім'ярек,* і за преосвященнішого Митрополита нашого Кир *ім'ярек,* преосвященнішого Архиєпископа нашого Кир *ім'ярек (або* боголюбивого Єпископа нашого Кир *ім'ярек),* чесне пресвітерство, у Христі дияконство, за ввесь причет і людей Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За Богом бережений народ наш, за правління і все воїнство Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб помазанням всесвятого, добродійного і вседовершуючого мира подалась новопросвіщенному рабу Божому (*або* новопросвіщенній рабі Божій) *ім'ярек,* божественна сила на перемогу і знищення всіх супротивних диявольських підступів і нападів, що находять чи то від тіла, чи від світу, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб був він хоробрим і переможним подвижником (*або* була вона хороброю і переможною подвижницею) Христа Бога нашого, силою, діянням, благодаттю і пришестям Святого Духа, помазанням всесвятого мира, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб був він твердим і кріпким і непохитним (*або* була вона твердою і кріпкою і непохитною) у православній вірі, любові і надії, помазанням всесвятого мира всі дні життя свого, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб йому (*або* їй) дана була благодать помазанням всесвятого мира, щоб він (*або* вона) завжди хотів (*або* хотіла) зі сміливістю, без страху і бездоганно сповідувати перед усіма ім'я Христа Бога нашого, і Його ради страждати, і з любов'ю вмерти, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб він зростав (*або* вона зростала) в усіх чеснотах і мав (*або* мала) успіхи у заповідях Христа Бога нашого, помазанням всесвятого мира, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб спасенним страхом у чистоті і правді душу його (*або* її) зберегти, помазанням всесвятого мира, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб він дозрів (*або* вона дозріла) в людину досконалу в міру росту повноти Христової, силою, діянням, благодаттю і зшестям пресвятого Духа, помазанням всесвятого і вседовершуючого мира, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб ізбавитися нам від усякої скорби, гніву і нужди, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Лик: Господи, помилуй.

Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славну Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію, з усіма святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Лик: Тобі, Господи.

Після облачення новоохрещеного, коли диякон сказав:

Господу помолімся,

ієрей молиться, говорячи оцю молитву святого миропомазання:

Благословен єси, Господи Боже вседержителю, джерело добра, сонце правди, що засвітив сущим у темряві світло спасення явленням єдинородного Твого Сина і Бога нашого і дарував нам, недостойним, бла-

женне очищення у святій воді і божественне освячення у животворящому помазанні. Ти і нині благозволив знову родити раба Твого новопросвіщенного (*або* рабу Твою новопросвіщенну) *ім'ярек* водою і духом і дарував йому (*або* їй) відпущення гріхів, вольних і невольних. Сам, Владико, всіх царю добросердий, даруй йому (*або* їй) і печать дару святого і всесильного і поклоняємого Твого Духа і причастя святого тіла і чесної крови Христа Твого. Охорони його (*або* її) в Твоїм освяченні, утверди в православній вірі, визволи його (*або* її) від лукавого і від усіх починань його. Душу його (*або* її) збережи спасенним Твоїм страхом у чистоті і правді, щоб він, (*або* вона) у всякому ділі і слові угодивши Тобі, став (*або* стала) сином і наслідником (*або* дочкою і наслідницею) небесного Твого царства.

Голосно:

Бо Ти єси Бог наш, Бог, що милує і спасає, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Після молитви ієрей помазує охрещеного святим миром, творячи образ хреста на чолі, очах, ніздрях, устах, вухах, грудях, руках, ногах, і каже:

Печать дару Святого Духа. Амінь.

І співаємо: Ви, що в Христа хрестилися, в Христа зодягнулися: алилуя. *(3)*

Потім прокімен, глас 3:

Господь — просвіщення моє, і спаситель мій, кого убоюся.

Стих:

Господь — захисник життя мого, кого устрашуся.

Апостол до Римлян, зач. 91, (6,3-11).

Браття, всі ми, що в Христа Ісуса охрестилися, у смерть Його охрестилися. Ми погребали себе з Ним хрещенням у смерть, щоб, як возстав Христос із мертвих славою Отця, так і ми почали ходити в обновленні життя. Бо якщо ми стали схожими подобою смерти Його, то і воскресенням будемо. Знаючи те, що давній наш чоловік з Ним був розп'ятий, щоб знищилося тіло гріховне, щоб ми більше не служили гріхові, бо хто вмер, той оправдався від гріха. Коли ж ми вмерли з Христом, віруємо, що й жити будемо з Ним, знаючи, що Христос возставши з мертвих, вже більше не вмирає, смерть Ним більше не оволодіває. Бо що вмерло для гріха, вмерло раз назавжди, а що живе, для Бога живе. Так само і ви вважайте себе, що ви вже є мертві для гріха, а живі для Бога в Христі Ісусі, Господі нашім.

Ієрей: Мир тобі.

Диякон: Премудрість, будьмо уважні.

Лик: Алилуя.

Потім диякон:

Премудрість, прості, вислухаймо святого Євангелія.

Ієрей: Мир всім.

Лик: І духові твоєму.

Ієрей: Від Матея святого Євангелія читання.

Лик: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

Диякон: Будьмо уважні.

Ієрей читає, зач. 116 (28, 16-20).

В той час одинадцять учеників ішли в Галилею, на гору, куди повелів їм Ісус. І увидівши Його, поклонилися Йому, а деякі усумнилися. І приступивши, Ісус рік їм, кажучи: Дана мені всяка власть на небі і на землі. Ідіть, навчайте всі народи, хрестячи їх во ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, навчаючи їх зберігати те все, що я заповідав вам. І ось я з вами по всі дні до скінчення віку. Амінь.

Лик: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

Потім ектенія:

Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось за святішого вселенського Архиєрея *ім'ярек,* Папу Римського, і за блаженнішого Патріярха нашого *ім'ярек,* і за преосвященнішого Митрополита нашого Кир *ім'ярек,* преосвященнішого Архиєпископа

нашого Кир *ім'ярек* (*або* боголюбивого Єпископа нашого Кир *ім'ярек*), за тих, що служать і послужили у святім храмі цім, і за отців наших духовних, і всю во Христі братію нашу.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось за Богом бережений народ наш, за правління і за все воїнство.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось за новопросвіщенного раба Божого (*або* новопросвіщенну рабу Божу) *ім'ярек,* щоб він (*або* вона) зберігся (*або* збереглася) у вірі чистого ісповідання, і у всякім благочесті, і в сповнюванні заповідей Христових, по всі дні життя його (*або* її).

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ієрей виголошує:

Бо милостивий і чоловіколюбець Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Слава Тобі, Христе Боже, уповання наше, слава Тобі.

Лик: Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Господи, помилуй. *(3)* Благослови.

Ієрей чинить відпуст:

Христос, істинний Бог наш, що в Йордані хреститися зволив від Йоана, спасення нашого ради, молитвами пречистої своєї Матері, преподобних і богоносних отців наших і всіх святих, помилує і спасе нас, як благий і чоловіколюбець.

Лик: Амінь.

ПОУЧЕННЯ

ЯК ХРЕСТИТИ КОРОТКО В НЕБЕЗПЕЦІ СМЕРТИ

Нехай буде відомо, що новонароджене дитя (або когось неохрещеного) у небезпеці смерти треба одразу хрестити, занурюючи його у воду (або поливаючи його) тричі, мовлячи:

Хрещається раб Божий (*або* раба Божа) *ім'ярек,* в ім'я Отця. І Сина. І Святого Духа.

Люди (або ієрей): Амінь.

Якщо є ієрей, то помазує охрещеного миром, кажучи:

Печать дару Святого Духа. Амінь.

Якщо охрещений живе, то, як прийде відповідний час миропомазання, його приносять у храм.

Ієрей каже: Благословенне царство:

Потім ектенія, див. с. 33, і далі.

Якщо охрещений і миропомазаний у небезпеці смерти живе, ієрей зачинає:

Благословен Бог наш:

Начало обичне; і співаємо: Ви, що в Христа хрестилися, в Христа зодягнулися: алилуя *(3).*

Див. с. 45, і далі решта чин хрещення.

хрестилися, а Христа зодягнулися: алилуя (3).

раба Божого (або раба Божу) ім'ярек в

Сина, і Святого Духа.

Амінь.

Амінь.

ТАЇНСТВА СПОВІДІ І ПРИЧАСТЯ

ЧИН СПОВІДІ

Ієрей, одягнувши на себе єпитрахиль, каже:

Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Потім, якщо хоче, Трисвяте, і по Отче наш: *оці тропарі:*

Помилуй нас, Господи, помилуй нас, бо ніякого одвіту не знаючи, оцю Тобі молитву як Владиці ми, грішні, приносимо: помилуй нас.

Слава:

Господи, помилуй нас, бо на Тебе ми уповали, не прогнівайся дуже на нас, ні не пом'яни беззаконь наших, але зглянься і нині як милосердний і ізбав нас від ворогів наших. Бо Ти єси Бог наш, а ми — люди Твої, всі діла рук Твоїх, і ім'я Твоє призиваємо.

І нині:

Милосердя двері відкрий нам, благословенна Богородице, щоб, надіючися на Тебе, ми не погибнули, але щоб ізбавились Тобою від бід: ти бо єси спасення роду християнського.

Після цього ієрей запитує розсудливо того, хто сповідається, і дає канон, тобто покуту, і каже:

Поклонися.

І якщо хоче, говорить оцю молитву:

Господу помолімся.

Господи Боже спасення рабів Твоїх, милостивий і щедрий і довготерпеливий! Ти вболіваєш над нашими злобами, Ти не хочеш смерти грішника, але щоб він навернувся і жив. Сам і нині умилосердися над рабом Твоїм (*або* над рабою Твоєю) *ім'ярек,* і подай йому (*або* їй) образ покаяння, прощення гріхів і відпущення, прощаючи йому (*або* їй) всяке прогрішення, вольне і невольне, примири і з'єдини його (*або* її) зі святою Твоєю Церквою в Христі Ісусі, Господі нашім, з яким Тобі належить влада і велич, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

І розрішає ієрей каяника, мовлячи так:

Господь і Бог наш Ісус Христос, благодаттю і щедротами свого чоловіколюбія, нехай простить тобі, чадо *ім'ярек,* всі прогрішення твої; і я, недостойний ієрей, властю Його, мені даною, прощаю і розрішаю тебе від усіх гріхів твоїх, в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Наприкінці розрішення ієрей хрестовидно правицею знаменує каяника.

А коли всі висповідалися, говорить: Достойно: Слава, і нині: *і відпуст.*

У небезпеці смерти ієрей говорить тільки розрішальну молитву: Господь і Бог наш:

МОЛИТВА

РОЗРІШЕННЯ ВІД КЛЯТВИ

Милосердний Господи, благий і чоловіколюбче, що ради Твоїх щедрот післав у світ єдинородного Твого Сина, щоб роздер список прогрішень і розрішив окови тих, що є зв'язані гріхом, і проповів полоненим відпущення. Ти, Владико, і раба Твого (*або* рабу Твою) *ім'ярек* Твоєю добротою звільни від оков, які його (*або* її) гнітять, і дай, щоб він (*або* вона) на всякий час і на всякім місці безгрішно, зі сміливістю, приступав (*або* приступала) до Твоєї величі і з чистою совістю просив (*або* просила) від Тебе багатої милости.

Бо милостивий і чоловіколюбець Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

ЧИН ПРИЧАСТЯ ХВОРОГО

Парафіяльний священик повинен завжди дбати, щоб ні один з вірних його духовного стада перед відходом з цього життя не був позбавлений божественного причастя животворящих Тайн Тіла і Крові Господа нашого Ісуса Христа. Для цього, по-перше, він повинен завжди мати у своїй церкві на престолі освячені божественні Тайни. По-друге, священик нехай завжди повчає своїх парафіян заздалегідь повідомляти про хворого, щоб він міг вчасно подбати про його духовне зцілення. По-третє, сам священик повсякчас, вдень і вночі, щоб був готовий відвідати хворого відразу, як його повідомлять про нього або про його бажання причаститися святих Тайн.

Ієрей бере частицю святих Тайн, вкладає в чашу і вливає трошки вина, щоб хворому було можливо легко її прийняти.

І починає:

Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава, і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Господи, помилуй. *(12)*

Прийдіте, поклонімся цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся Христові, цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся і припадім до самого Господа Ісуса Христа, царя і Бога нашого.

Вірую в єдиного Бога Отця, вседержителя, творця неба й землі, і всього видимого і невидимого, і в єдиного Господа Ісуса Христа, Сина Божого, єдинородного, від Отця родженого перед всіма віками, світло від світла, Бога істинного від Бога істинного, родженого, несотвореного, єдиносущного з Отцем, що через Нього все

сталося. Він задля нас, людей, і нашого ради спасення зійшов із небес і воплотився з Духа Святого і Марії Діви, і стався чоловіком. І був розп'ятий за нас за Понтія Пилата, і страждав, і був похований. І воскрес у третій день, згідно з Писанням. І вознісся на небо, і сидить праворуч Отця. І вдруге прийде зо славою судити живих і мертвих, а Його царству не буде кінця. І в Духа Святого, Господа, животворящого, що від Отця [і Сина] ісходить, що з Отцем і Сином рівнопоклоняємий і рівнославимий, що говорив через пророків. В єдину, святу, соборну й апостольську Церкву. Ісповідую одне хрещення на відпущення гріхів. Очікую воскресення мертвих і життя будучого віку. Амінь.

Тоді ієрей говорить:

Вечері Твоєї тайної днесь, Сину Божий, мене, причасника, прийми, бо ворогам Твоїм тайну не повім і поцілунку не дам Тобі, як Юда, але, як розбійник, визнаю Тебе: Пом'яни мене, Господи, у царстві Твоїм.

Слава:

Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

І нині, богородичний:

Бога, що з тебе воплотився, Богородице Діво, ми пізнали; Його моли, щоб спас душі наші.

Господи, помилуй. *(40)*

Тоді ієрей мовить оцю молитву:

Владико Господи Ісусе Христе, Спасе наш, Ти єдиний маєш владу відпускати гріхи як благий і чоловіколюбець Бог; не зважай на всі свідомі й несвідомі прогрішення раба Твого (*або* раби Твоєї) *ім'ярек* і сподоби його (*або* її) неосудно прийняти пречисті Тайни Твої, не на муку, ні на прибільшення гріхів, але на очищення душі й тіла і на запоруку царства Твого. Бо Ти єси поміч і стіна тверда, і оборона від супротивника, і очищення прогрішень його (*або* її). Бо милостивий і чоловіколюбець Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Молитва друга:

Господи, знаю, що я недостоїн, щоб Ти увійшов під мою покрівлю, в дім душі моєї, бо вона вся пуста і падша, і не маєш в мене місця достойного, де голову прихилити. Але тому, що Ти хочеш бути зо мною, я, на милосердя Твоє надіючися, приходжу до Тебе. Звели відкрити двері негідних уст моїх, щоб я Тобою єдиним наситився; увійди в мене і очисти мене від усякої скверни, тілесної і душевної. Будь мені помічником і заступником і сподоби мене праворуч Тебе стати, молитвами й молінням пречистої Владичиці нашої, Богородиці і приснодіви Марії, і всіх святих, що відвіку Тобі угодили, бо благословен єси навіки. Амінь.

Молитва третя:

Господь Бог премилостивий нехай ущедрить тебе. Господь Ісус Христос нехай вволить тобі всякі добрі прохання. Господь всемогутній нехай ізбавить тебе від усякої напасти. Господь нехай навчить тебе. Господь нехай урозумить тебе. Господь нехай допоможе тобі. Господь нехай спасе тебе. Господь нехай захистить тебе. Господь нехай охоронить тебе. Господь нехай очистить тебе. Господь нехай наповнить тебе радістю духовною. Господь нехай буде заступником душі й тіла твого. Господь як милосердний і благий чоловіколюбець нехай подасть тобі прощення гріхів. Господь Бог Ісус Христос нехай у день судний помилує тебе і нехай благословить тебе по всі дні життя твого. Бо Йому належить усяка слава, честь і поклонення, з безначальним Його Отцем і з пресвятим і благим і животворящим Його Духом, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Якщо хворий перед тим висповідався, то ієрей відразу причащає його святих Тайн. А якщо ні, велить присутнім трохи відступити і питає його про різні гріхи, стараючись, щоб нічого не було затаєно або через сором не було тоді виявлене.

І після сповіді ієрей, якщо хоче, говорить цю молитву:

Господи Боже наш, що Петрові й блудниці за сльози гріхи простив, і митаря, що пізнав свої прогрішення, оправдав, прийми сповідь раба Твого (*або* раби Твоєї) *ім'ярек,* і як благий прости його (*або* її) вольні й невольні гріхи, що ними перед Тобою згрішив (*або* згрішила)

словом або ділом, або мислею. Ти бо єдиний маєш владу відпускати гріхи, бо Ти еси Бог милостей і щедрот, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Ієрей розрішає каяника, так говорячи:

Господь і Бог наш Ісус Христос, благодаттю і щедротами свого чоловіколюбія, нехай простить Тобі, чадо *ім'ярек,* всі прогрішення твої; і я, недостойний ієрей, властю Його, мені даною, прощаю і розрішаю тебе від усіх гріхів твоїх, в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

І причащає хворого, як звичайно.

Після причастя ієрей говорить:

Нині відпускаєш раба Твого, Владико, по глаголу Твоєму з миром, бо виділи очі мої спасення Твоє, яке Ти уготовив перед лицем усіх людей: світло на одкровення поганам і на славу людей Твоїх Ізраїля.

Також Трисвяте. По Отче наш: *тропар дня.*

Слава, і нині: богородичний:

Молитвами, Господи, всіх святих і Богородиці Твій мир дай нам і помилуй нас, бо Ти єдиний щедрий.

Господи, помилуй. *(3)* Благослови.

І відпуст дня.

словом або ділом, або мислю, ти бо єдиний ма[illegible]
відпускати гріхи, бо Ти єси Бог милості і щедрот і Тобі
славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині, і
повсякчас, і на віки віків. Амінь.

[illegible] себе і один одного [illegible]

Господи і Боже наш Ісусе Христе, [illegible] молитвами святого [illegible] прости [illegible] [illegible] власть [illegible] усіх гріхів твоїх [illegible] Отця і Сина, і Святого Духа [illegible]

Нині відпускаєш раба Твого, Владико, по слову Твоєму, з миром, бо бачили очі мої спасіння Твоє, що приготовив єси перед лицем усіх людей, світло на [illegible] поганам і на славу людей Твоїх Ізраїля.

[illegible] Отче наш.

Молитвами, Господи, всіх святих і Богородиці, Твій мир дай нам і помилуй нас, бо Ти єдиний щ[illegible]

Господи, помилуй (3). Благослови.

ТАЇНСТВО ПОДРУЖЖЯ

ЧИН ВІНЧАННЯ

Після Божественної Літургії ієрей стоїть у святилищі, а ті, що хочуть вінчатися, очікують перед святими дверми церкви, наречений праворуч, наречена ліворуч. Тоді ієрей знаменує голови молодих тричі і вводить їх до храму, а диякон мовить:

Благослови, владико.

Ієрей: Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй

І тоді ієрей голосно говорить оцю молитву:

Боже вічний, Ти зібрав воєдино віддалених від себе і встановив для них нерозривний союз любови, Ти благословив Ісаака і Ревеку і вчинив їх наслідниками Твоєї обітниці; сам благослови і рабів Твоїх оцих *ім'ярек* і *ім'ярек,* наставляючи їх на всяке добре діло.

Виголос:

Бо милостивий і чоловіколюбець Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Мир всім.

Лик: І духові твоєму.

Диякон: Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей:

Господи Боже наш, Ти з-поміж народів найперше обручив Церкву, діву чисту, благослови ці заручини, і з'єднай, і охорони рабів Твоїх цих в мирі і єдиномислії.

Виголос:

Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклонення, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Тоді ієрей дає перстені, спершу один нареченому, а потім один нареченій, і промовляє до нареченого.

Заручається раб Божий, *ім'ярек,* з рабою Божою, *ім'ярек,* в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Також і до нареченої мовить:

Заручається раба Божа, *ім'ярек,* з рабом Божим, *ім'ярек,* в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Коли ієрей промовляє до кожного зокрема, робить перснем знак хреста над їхніми головами і накладає кожному перстень на правий палець.

Якщо ієрей хоче, мовить молитву:

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей: Господи Боже наш, Ти був супутником слуги патріярха Авраама в Месопотамії, посилаючи висватати дружину для пана його Ісаака, і відкрив йому через черпання води, щоб заручити Ревеку. Сам благослови заручини рабів Твоїх, цього *ім'ярек* і цієї *ім'ярек,* і утверди промовлене ними слово, утверди їх святим Твоїм з'єднанням.

Бо Ти спочатку створив мужеську стать і жіночу, і Ти з'єднуєш з мужем жену на поміч і на приймання людського роду. Сам, отже, Господи Боже наш, Ти, що послав істину в насліддя Твоє і обітницю Твою рабам Твоїм, отцям нашим, вибранцям Твоїм з роду в рід, — зглянься на раба Твого *ім'ярек* і на рабу твою *ім'ярек,* і утверди заручених у вірі і єдинодумстві, й істині, і любові. Ти бо, Господи, показав встановлення заручин і утвердження всього. Через перстень була дана влада Йосифові в Єгипті, через перстень прославився Даниїл в країні вавилонській, через перстень виявилася істина Тамари, через перстень Отець наш небесний щедрий був до сина свого: Дайте бо, мовить, перстень на правицю його, і, заколовши годоване теля, їжмо і веселімся. Сама правиця Твоя, Господи, озброїла Мойсея в Червоному морі, словом бо Твоїм істинним небеса утвердилися і земля оснувалася; і правиця рабів Твоїх благословиться

словом Твоїм могутнім і раменом Твоїм високим. Сам, отже, і нині, Владико, благослови це накладання перстенів благословенням небесним, і ангел Твій нехай іде перед ними в усі дні життя їх.

Виголос:

Бо ти благословляєш і освячуєш усе, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Коли ієрей із кадильницею іде перед зарученими до тетраподу, співаємо псалом 127:

Блаженні всі, що бояться Господа, що ходять путями Його. Плоди праці твоєї будеш їсти, щасливий ти, і добре тобі буде. Жінка твоя — неначе лоза плодовита на краях дому твого. Сини твої — як парості оливки, навкруг трапези твоєї. Ось так благословляється чоловік, що боїться Господа. Благословить тебе Господь з Сіону, і побачиш добро Єрусалиму по всі дні життя твого, і побачиш синів твоїх синів. Мир на Ізраїля!

Потім ієрей запитує нареченого:

Чи маєш ти, *ім'ярек,* добру і непримушену волю та тверду думку взяти собі за дружину цю *ім'ярек,* що її тут перед тобою бачиш?

Наречений відповідає:

Маю, чесний отче.

Ієрей:

Чи не прирікав ти іншій невісті?

Наречений:

Не прирікав, чесний отче.

Тоді ієрей звертається до нареченої і запитує її:

Чи маєш ти, *ім'ярек,* добру і непримушену волю та тверду думку взяти собі за мужа цього *ім'ярек,* що його тут перед тобою бачиш?

Наречена відповідає:

Маю, чесний отче.

Ієрей:

Чи не прирікала ти іншому мужеві?

Наречена:

Не прирікала, чесний отче.

Диякон: Благослови, владико.

Ієрей: Благословенне царство Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Тоді диякон починає ектенію:

В мирі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За мир з висот і спасення душ наших Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За мир всього світу, добрий стан святих Божих церков і з'єднання всіх Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За святий храм цей і тих, що з вірою, благоговінням і страхом Божим входять до нього, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За святішого вселенського Архиєрея, *ім'ярек,* Папу Римського, і за блаженнішого Патріярха нашого *ім'ярек,* і за преосвященнішого Митрополита нашого Кир *ім'ярек,* преосвященнішого Архиепископа нашого Кир *ім'ярек* (*або* боголюбивого Єпископа нашого Кир *ім'ярек*), чесне пресвітерство, у Христі дияконство, за ввесь причет і людей Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За Богом бережений народ наш, за правління і все воїнство Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За рабів Божих *ім'ярек* і *ім'ярек,* що нині з'єднуються одне з одним у спільноту подружжя, і за спасення їх, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб благословенне було це подружжя, як те, що в Кані Галилейській, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб дані були їм доброчесність і плід утроби на добро, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб вони звеселилися, дивлячись на синів своїх і дочок, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб дарувалося їм благословення в дітях і життя бездоганне, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб дарував їм і нам усе, чого для спасення просимо, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб ізбавитися їм і нам від усякої скорби, гніву і нужди, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Лик: Господи, помилуй.

Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славну Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію, з усіма святими пом'янувши, самі себе і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей голосно:

Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклонення, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей голосно читає оцю молитву:

Боже пречистий і всієї тварі сотворителю, Ти через Твоє чоловіколюбіє ребро праотця Адама переобразив у жінку, і благословив їх, і сказав: Ростіть і множіться, і володійте землею; і обоє їх в одно злучив, бо ради того оставить чоловік отця свого і матір, і прилучиться до дружини своєї, і будуть двоє як одно тіло, і кого Бог злучив, людина нехай не розлучує. Ти благословив раба твого Авраама і лоно Сари розкрив, і вчинив його батьком численних народів; Ти дарував Ісаакові Ревеку і плід їх благословив; Ти злучив Якова з Рахилею і від нього дванадцять патріярхів явив; Ти з'єднав Йосифа з Асинетою і як плід дітородження Єфрема і Манасію їм дарував; Ти злучив Захарію і Єлисавету і сина їх як предтечу пречистого Твого рождества показав; Ти виростив плоттю із кореня Єсеєвого Приснодіву, і з неї воплотився і народився на спасення роду людського. Ти через невимовний Твій дар і велику доброту прийшов до Кани Галилейської і там подружжя благословив, щоб показати, що з Твоєї волі є законне подружжя і

дітородження з нього. Сам, Владико пресвятий, прийми моління нас, рабів Твоїх, і як там, так і тут прийди невидимим Твоїм пришестям і благослови подружжя це, і дай рабам Твоїм цим, *ім'ярек* і *ім'ярек,* життя мирне, довгі літа, доброчесність, любов взаємну в союзі миру, рід довговічний, в дітях утіху і нев'янучий вінець слави. Сподоби їх видіти діти дітей своїх, охорони ложе їх від небезпек; і дай їм від роси небесної з висот і від достатку земного, наповни їх доми пшеницею, вином і оливою, і всяким добром, щоб вони подавали потребуючим; дай водночас і тим, що з ними, все, чого вони просять на спасення.

Бо Ти єси Бог милости і щедрот і чоловіколюбія, і Тобі славу возсилаємо з безначальним Твоїм Отцем і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей, якщо хоче, говорить ще оцю молитву голосно:

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей: Боже святий, Ти з пороху сотворив чоловіка і з ребра його создав жінку, і дав йому помічницю відповідну до нього, бо так було вгодно Твоїй величності, щоб не самому бути чоловікові на землі. Сам і нині, Владико, пошли руку Твою з святого жилища Твого, і з'єднай раба Твого, цього *ім'ярек,* і рабу Твою, оцю *ім'ярек,* бо Ти з'єднуєш жінку з мужем. З'єднай їх в

єдиномислії, вінчай їх на любов, злучи їх в одне тіло, даруй їм потомство і радість в дітях.

Бо Твоя є влада і Твоє є царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Тоді, де є звичай, наречений і наречена подають одне одному праву руку, а ієрей обов'язує їх епитрахилем хрестовидно, придержуючи рукою. Наречений голосно промовляє присягу:

Я, *ім'ярек,* беру тебе, *ім'ярек,* за жінку і прирікаю тобі любов, вірність і чесність подружню, і що не залишу тебе аж до смерти. Так мені, Боже, поможи, в Тройці святій єдиний, і всі святі.

Потім говорить наречена:

Я, *ім'ярек,* беру тебе, *ім'ярек,* за мужа і прирікаю тобі любов, вірність, чесність і послух подружній, і що не залишу тебе аж до смерти. Так мені, Боже, поможи, в Тройці святій єдиний, і всі святі.

Потім ієрей розв'язує їх руки, благословляє їх хрестовидно і каже:

Що Бог з'єднав, чоловік нехай не розлучає.

І взявши вінці, ієрей вінчає спершу нареченого, кажучи:

Вінчається раб Божий *ім'ярек* з рабою Божою *ім'ярек,* в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Далі вінчає також наречену, кажучи:

Вінчається раба Божа *ім'ярек* з рабом Божим *ім'ярек*, в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Потім благословляє їх тричі, тричі промовляючи:

Господи Боже наш, славою і честю вінчай їх.

Диякон: Будьмо уважні.

Читець співає прокімен апостола, глас 8:

Ти положив на головах їх вінці із каменів цінних, життя просили у Тебе, і Ти дав їм *(Пс. 20)*.

Стих: Бо ти даєш їм благословення по вік віку, звеселиш їх радістю лиця Твого.

Апостол до Єфесян, зач. 230 (5, 20-23).

Браття, благодаріть завжди за все Богові й Отцеві, в ім'я Господа нашого Ісуса Христа. Повинуйтеся один одному у страсі Божому. Жінки, повинуйтеся своїм мужам, як Господеві, бо муж є голова жінки, як і Христос глава Церкви, і Він є спаситель тіла. А як Церква повинується Христові, так і жінки своїм чоловікам у всьому. Мужі, любіть своїх жінок, як і Христос возлюбив Церкву, і себе віддав за неї, щоб освятити її, очистивши купіллю водною у слові, і поставити її собі Церкву славну, що не має скверни, або порока, або чогось подібного, але щоб була свята і непорочна. Так і мужі повинні любити своїх жінок, як свої тіла, бо хто любить свою жінку, себе самого любить. Ніхто бо ніколи не зненавидів свого тіла, але живить і гріє його, як і Господь Церкву. Тому що ми є

члени тіла Його, від плоти Його і від костей Його. Ради того покине чоловік отця свого і матір, і прилучиться до жінки своєї, і будуть двоє як одне тіло. Тайна ця велика єсть, а я говорю щодо Христа і щодо Церкви. Проте і ви, кожний зосібна, нехай любить свою жінку так, як і себе, а жінка нехай боїться свого мужа.

Ієрей: Мир тобі.

Диякон: Премудрість, будьмо уважні.

Лик: Алилуя.

Стих: Ти, Господи, захорониш нас і збережеш нас від роду цього, і повік *(Пс. 11)*.

Диякон: Премудрість, прості, вислухаймо святого Євангелія.

Ієрей: Мир всім.

Лик: І духові твоєму.

Ієрей: Від Йоана святого Євангелія читання.

Лик: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

Диякон: Будьмо уважні.

Ієрей читає, зач. 6 (Йо. 2, 1-11).

В той час було весілля у Кані Галилейській, і була там мати Ісусова. А запрошений був Ісус і ученики Його на весілля. І коли не стало вина, сказала мати Ісусова до Нього: Вина не мають. Сказав їй Ісус: Що мені й тобі, жено; ще не прийшов час мій. Мовила мати Його до слуг: Що тільки вам скаже, зробіть. А було там шість кам'яних

ведер, що стояли для очищення юдейського, що вміщали по дві або по три мірки. Сказав їм Ісус: Наповніть ведра водою. І наповнили їх доверху. І сказав їм: Зачерпніть тепер і принесіть старості. І принесли. Коли ж покуштував староста вина, що постало з води (і не знав, звідки воно, а слуги, що зачерпнули воду, знали), закликав староста жениха і мовив йому: Всякий чоловік добре вино спершу подає, а гірше тоді, як уп'ються, ти ж зберіг добре вино аж досі. Ось учинив Ісус початок чудес в Кані Галилейській і об'явив славу свою: і увірували в Нього ученики Його.

Лик: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

Диякон:

Промовмо всі з усієї душі і з усієї мислі нашої промовмо.

Лик: Господи, помилуй.

Господи вседержителю, Боже отців наших, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось за рабів Божих *ім'ярек* і *ім'ярек,* що нині одно з одним з'єднались, і за здоров'я і спасення їх.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось за людей, предстоячих у святім храмі цім, що очікують від Тебе великої і багатої милости, за всю братію нашу, і за всіх православних християн, за здоров'я і спасення їх.

Лик: Господи, помилуй.

Виголос:

Бо милостивий і чоловіколюбець Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей мовить оцю молитву:

Господи Боже наш, Ти в спасительнім Твоїм промислі сподобив у Кані Галилейській показати цінність подружжя Твоїм пришестям: сам нині рабів Твоїх *ім'ярек* і *ім'ярек,* що їм зволив Ти з'єднатися одне з одним, збережи в мирі й єдиномислії, покажи чесним їх подружжя, збережи несквернeним їх ложе, зволь, щоб їх співжиття було непорочне, дай їм дожити глибокої старости і чистим серцем сповняти заповіді Твої.

Бо Ти єси Бог наш, Бог, що милує і спасає, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем, і всесвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Диякон:

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Лик: Господи, помилуй.

Дня всього звершеного, святого, мирного і безгрішного у Господа просім.

Лик: Подай, Господи.

Ангела миру, вірного наставника, хоронителя душ і тілес наших у Господа просім.

Лик: Подай, Господи.

Прощення і відпущення гріхів і прогрішень наших у Господа просім.

Лик: Подай, Господи.

Доброго і пожиточного душам нашим і миру для світу у Господа просім.

Лик: Подай, Господи.

Осталий час життя нашого в мирі і покаянні скінчити у Господа просім.

Лик: Подай, Господи.

Християнської кончини життя нашого, безболізної, бездоганної, мирної, і доброго одвіту на страшнім судищі Христовім просім.

Лик: Подай, Господи.

Єдність віри і причастя Святого Духа випросивши,

самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей виголошує:

І сподоби нас, Владико, зі сміливістю, неосудно сміти призивати Тебе, небесного Бога Отця, і мовити.

І люди:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь, і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим, і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей виголошує:

Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця і Сина і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Мир всім.

Лик: І духові твоєму.

Диякон: Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей тихо:

Боже, Ти все сотворив силою Твоєю, і утвердив вселенну, і прикрасив вінець всього сотвореного Тобою; благослови духовним благословенням цю спільну чашу, яку дається тим, яких Ти об'єднав на спільне життя у подружжі.

Голосно:

Бо благословилося Твоє ім'я і прославилося Твоє царство, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Тут відбувається обряд спільної чаші і обходу кругом тетраподу, а ієрей або люди співають оці тропарі:

Глас 5: Ісайє, ликуй! Діва мала в утробі і родила Сина Еммануїла, Бога і чоловіка, восток ім'я Йому; Його величаючи, Діву ублажаємо.

Інші, глас 7:

Святії мученики, ви славно страждали і вінчалися, тож моліться до Господа, щоб помилував душі наші.

Слава Тобі, Христе Боже, апостолів похвало і мучеників радосте. Їх проповідь — Тройця єдиносущна.

Тоді, знявши вінець нареченого, ієрей каже:

Возвеличся, женише, як Авраам, і благословися, як Ісаак, і умножся, як Яків, пробуваючи в мирі і сповняючи в правді заповіді Божі.

Коли знімає вінець нареченої, каже:

І ти, невісто, возвеличся, як Сара, і возвеселися, як Ревека, і умножся, як Рахиль, втішаючися своїм мужем, придержуючись меж закону, бо так зволив Бог.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей молиться:

Боже, Боже наш, Ти прийшов в Кану Галилейську і подружжя там благословив, благослови ж рабів Твоїх оцих, що з волі Твоєї з'єдналися у спільноту подружжя. Благослови їхні входи йісходи: умнож у добрі життя їх, прийми вінці їх у царстві Твоїм, зберігаючи їх чистими, непорочними і бездоганними, на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Мир всім.

Лик: І духові твоєму.

Диякон: Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей молиться:

Отець, Син, і Святий Дух, всесвята, єдиносущна і живоначальна Тройця, єдине божество і царство, нехай благословить вас і нехай дасть вам довге життя, радість у дітях, успіх у житті і вірі, і нехай сповнить вас усяких

дібр на землі, нехай сподобить вас і добра обіцяні приймати, молитвами святої Богородиці і всіх святих.

Лик: Амінь.

Ієрей чинить відпуст:

Диякон: Премудрість.

Лик: Чеснішу від херувимів і незрівнянно славнішу від серафимів, що без зотління Бога Слово породила, сущу Богородицю, тебе величаємо.

Ієрей: Слава Тобі, Христе Боже, уповання наше, слава Тобі.

Лик: Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь. Господи, помилуй. *(3)* Благослови.

Ієрей чинить відпуст:

Христос, істинний Бог наш, що в Кані Галилейській пришестям своїм цінність подружжя показав, молитвами пречистої своєї Матері, святих славних і всехвальних апостолів, святих Богом вінчаних царів і рівноапостольних Константина й Олени, святого великомученика Прокопія, і всіх святих, помилує і спасе нас як благий і чоловіколюбець.

Лик: Амінь.

ЧИН ВВЕДЕННЯ В ЦЕРКВУ ВПЕРШЕ ОДРУЖЕНОЇ

Прийшовши до церкви, новоодружена жінка стає біля церковних дверей. Ієрей у єпитрахилі підходить до неї і мовить:

Ввійди, дитино, у двори Господні і зі всяким благоволінням і страхом Божим відвідуй завжди церкву Його, щоб прийняти від Нього милість і благодать отримати; в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Ієрей входить до храму, а за ним жінка з тими, що з нею. Ієрей стає з жінкою перед богородичною іконою і починає як звичайно:

Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Лик: Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава: і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Господи, помилуй. *(12)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Прийдіте, поклонімся цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся Христові, цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся і припадім до самого Господа Ісуса Христа, царя і Бога нашого.

Псалом 66:

Боже, ущедри нас і благослови нас, просвіти лице Твоє на нас і помилуй нас. Щоб пізнали ми на землі путь Твою, у всіх народах спасення Твоє. Нехай іcповідують Тебе люди, Боже, нехай іcповідують Тебе люди всі. Нехай звеселяться і зрадіють народи, бо ти будеш судити людей справедливо і покажеш народам дорогу на землі. Нехай іcповідують Тебе люди, Боже, нехай іcповідують Тебе люди всі. Земля дала плід свій, благослови нас, Боже. І нехай убояться Його всі кінці землі.

Стихи з псалма 5:

Вислухай, Господи, слова мої, зрозумій поклик мій. Почуй голос моління мого, царю мій і Боже мій, бо до Тебе помолюсь я, Господи. Удосвіта вислухай голос мій; удосвіта стану перед Тобою і пильнуватиму. Я ж з великої ласки Твоєї увійду в дім Твій, поклонюся храмові святому Твоєму у страху перед Тобою. Господи, провадь мене правдою Твоєю, задля ворогів моїх вирівняй путь мою перед Тобою.

Ієрей мовить оцю молитву над жінкою, що схилила голову:

Ієрей: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей: Боже, Боже наш, що говорив через пророків і провістив просвічення всіх народів в останніх поколіннях, не хотячи, щоб хтось із сотворених Тобою

людей залишився поза Твоїм спасенням, встановив Ти закони через вибрану Твою посудину апостола Павла., щоб чоловіки і жінки, що у вірі живуть, все творили на Твою славу. І одні мають з непокритою головою славу і хвалу святому імені Твоєму приносити, а інші з покритою головою в благоговінні і доброчесті, прикрашаючи себе добрими ділами, вірою утвердженими, та хвалу і мольби славі Твоїй з благодаренням приносити.

Сам, Владико чоловіколюбче, благослови рабу Твою оцю *ім'ярек* і прикраси голову її красою, Тобі благовгодною, щоб, живучи за всіми Твоїми заповідями і будучи першою у всіх чеснотах, вона доброчесність свою зберегла і, разом з даним їй Тобою чоловіком, вічні Твої блага отримала.

Бо милостивий і чоловіколюбець Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей благословить голову жінки і покриває хусткою мовлячи:

Нехай покриє тебе покровом крил своїх і збереже тебе від усякого зла у всі дні життя твого і дасть тобі в мирі і благоденстві бачити синів синів твоїх аж до третього і четвертого коліна, разом з мужем твоїм.

Тоді кропить її священою водою, мовлячи:

Окропленням цієї свяченої води нехай зійде і перебуває на тобі благословення Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

І творить звичайний відпуст дня. По відпусті мовить жінці, благословляючи її правицею:

Іди в мирі і пильно бережи всі заповіді Господні у страсі Його у всі дні життя твого, корячись мужеві твоєму, як велить Господь, в ім’я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

І так відходять, славлячи Бога.

ЧИН ВДРУГЕ ВІНЧАНИХ

Ієрей: Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Лик: Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава, і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля

Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Тропар дня. Тоді ектенія:

В мирі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За мир з висот і спасення душ наших, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За мир всього світу, добрий стан святих Божих церков і з'єднання всіх Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За святий храм цей і тих, що з вірою, благоговінням і страхом Божим входять до нього, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За рабів Божих *ім'ярек* і *ім'ярек,* і за Божий покров та співжиття їх Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб співжили вони добре в єдиномислії, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Лик: Господи, помилуй.

Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славну Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію, з усіма святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Лик: Тобі, Господи.

Виголос:

Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклонення, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Тоді диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей мовить молитву:

Боже вічний, Ти зібрав воєдино віддалених від себе і встановив для них нерозривний союз любови, Ти благословив Ісаака і Ревеку, і вчинив їх наслідниками Твоєї обітниці; сам благослови і рабів Твоїх оцих *ім'ярек* і *ім'ярек,* наставляючи їх на всяке добре діло.

Виголос:

Бо милостивий і чоловіколюбець Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Мир всім.

Лик: І духові твоєму.

Диякон: Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей мовить молитву:

Господи Боже наш, Ти з-поміж народів найперше обручив Церкву, діву чисту, благослови ці заручини, і з'єднай і охорони рабів Твоїх цих в мирі і єдиномислії.

Виголос:

Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклонення, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Тоді ієрей дає перстені, спершу один нареченому, а потім один нареченій, і промовляє до нареченого:

Заручається раб Божий *ім'ярек,* з рабою Божою *ім'ярек,* в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Також і до нареченої мовить:

Заручається раба Божа, *ім'ярек,* з рабом Божим, *ім'ярек,* в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Ієрей творить хрест перснем над їхніми головами, а далі накладає перстені кожному на палець правиці.

Потім ієрей запитує нареченого:

Чи маєш ти, *ім'ярек,* добру і непримушену волю та тверду думку взяти собі за дружину цю *ім'ярек,* що її тут перед тобою бачиш?

Наречений відповідає:

Маю, чесний отче.

Ієрей:

Чи не прирікав ти іншій невісті?

Наречений:

Не прирікав, чесний отче.

Тоді ієрей звертається до нареченої:

Чи маєш ти, *ім'ярек,* добру і непримушену волю та тверду думку взяти собі за мужа цього *ім'ярек,* що його тут перед тобою бачиш?

Наречена відповідає:

Маю, чесний отче.

Ієрей:

Чи не прирікала ти іншому мужеві?

Наречена:

Не прирікала, чесний отче.

Потім диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей: Владико Господи Боже наш, що всіх милуєш і про всіх дбаєш, Ти знаєш таємниці людські і все відаєш — очисти гріхи наші і прости беззаконня Твоїх рабів: кличучи їх до покаяння, подаючи їм прощення прогрішень, очищення від гріхів, прощення беззаконь, вольних і невольних, знаючи неміч людської природи, создателю і творче. Ти Рааву блудницю простив і митареве покаяння прийняв — не пом'яни гріхів нашого невідання від молодости. Бо як на беззаконня будеш дивитись, хто встоїться перед Тобою, або яка плоть оправдається перед Тобою? Ти бо один праведний, безгрішний, святий, милосердний, і вболіваєш над злобами людськими. Ти, Владико, що присвоїв рабів Твоїх, *ім'ярек* і *ім'ярек,* з'єднай одно з одним любов'ю, даруй їм митареве навернення, сльози блудниці, сповідання розбійника, щоб вони покаянням з усього серця свого, в єдиномислії і мирі сповнюючи Твої заповіді, сподобилися Твого царства.

Виголос:

Бо Ти єси правитель усього, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Мир всім.

Лик: І духові твоєму.

Диякон: Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей молитву оцю:

Господи Ісусе Христе, Слове Божий, Ти вознісся на чеснім і животворящім хресті, і список проти нас роздер, і ізбавив нас від насилля диявольського — очисти беззаконня рабів Твоїх, бо, не можучи знести спеки і тяготи щоденної і тілесної пристрасти, сходяться в спільноту другого подружжя; як Ти узаконив через Твій вибраний сосуд апостола Павла, який сказав ради нас, смиренних: краще є у Господі посягати, ніж розпалюватися, — сам як благий і чоловіколюбець помилуй і прости, очисти, ослаби, відпусти довги наші, бо Ти взяв на рамена недуги наші; ніхто ж не був безгрішний, хоч би й один день було життя його, або без пороку, тільки Ти один тіло носив без гріха і вічне безстрастя нам дарував.

Виголос:

Бо Ти єси Бог, Бог тих, що каються, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

*Диякон:*Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Тоді ієрей промовляє молитву:

Боже святий, Ти з пороху сотворив чоловіка: *дивись с. 75, і все інше чину вінчання.*

ТАЇНСТВО ЄЛЕОСВЯЧЕННЯ

ЧИН МАЛОГО ЄЛЕОСВЯЧЕННЯ

Ставлять столик, на ньому, якщо такий звичай, блюдо з пшеницею, а зверху, на пшеницю, посудину на єлей і, якщо такий звичай, навкруг у пшеницю встромлюють помазки, обвиті бавовною до помазання, відповідно до числа ієреїв. Ставлять також святе Євангеліє і хрест, і дають усім ієреям свічки. Коли ієреї, одягнені у фелони, стали довкола стола, перший ієрей бере кадильницю з ладаном, кадить навкруг стола єлей, що на ньому, всю церкву (або дім), людей і, ставши перед столом, лицем на схід, починає:

Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Лик: Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава, і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Господи, помилуй. *(12)*

Прийдіте, поклонімся цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся Христові, цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся і припадім до самого Господа Ісуса Христа, царя і Бога нашого.

І Псалом 142:

Господи, почуй молитву мою, вислухай моління моє в істині Твоїй, почуй мене в правді Твоїй. І не ввійди в суд з рабом Твоїм, бо не оправдається перед Тобою ніякий живий. Бо переслідує ворог душу мою, життя моє аж до

землі смирив; посадив Ти мене в темряві, як померлих віку. І нидіє в мені дух мій, і стривожилося в мені серце моє. Пом'янув я дні давні і повчився з усіх діл Твоїх, на творах рук Твоїх я навчався. Підніс я до Тебе руки мої, душа моя як земля безводна до Тебе. Скоро почуй мене, Господи, мій дух ізчезає. Не відверни лиця Твого від мене, бо уподібнюся до тих, що сходять до гробу. Дай мені вранці почути милість Твою, бо я на Тебе уповав; вкажи мені, Господи, путь, що по ній піду, бо до Тебе возніс я душу мою. Визволь мене від ворогів моїх, Господи, до Тебе я прибігаю. Навчи мене творити волю Твою, бо Ти є Бог мій. Дух Твій благий спрямує мене на землю праву. Ради імени Твого, Господи, живи мене, правдою Твоєю виведи з печалі душу мою. І милістю Твоєю знищ моїх ворогів, і вигуби всіх напасників душі моєї, бо я раб Твій.

Слава, і нині: Алилуя. *(3)*

Потім диякон або перший ієрей співає оцю ектенію:

В мирі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За мир з висот і спасення душ наших, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За мир всього світу, добрий стан святих Божих церков і з'єднання всіх Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За святий храм цей і тих, що з вірою, благоговінням і страхом Божим входять до нього, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб благословенний був єлей цей силою, діянням і зішестям Святого Духа, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За раба Божого (*або* за рабу Божу) *ім'ярек,* і за посіщення його (*або* її) в Бозі, і щоб зійшла на нього (*або* на неї) благодать Святого Духа, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб ізбавитися йому (*або* їй) і нам від усякої скорби, гніву і нужди, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Лик: Господи, помилуй.

Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славну Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію, з усіма святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Лик: Тобі, Господи.

Перший ієрей вливає єлей в посудину і говорить молитву на освячення єлею.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей: Господи, Ти милістю і щедротами Твоїми зціляєш рани душ і тілес наших; сам, Владико, освяти

єлей цей, щоб він був для тих, що помазуються ним, на зцілення і на припинення усякого страждання, скверни плоти і духа, і всякого зла, щоб і в цьому прославилося Твоє пресвяте ім'я, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

І інші ієреї, разом з ним, читають потиху ту молитву.

Диякон: Будьмо уважні.

Перший ієрей: Мир всім.

І знову диякон: Премудрість, будьмо уважні.

Читець співає прокімен, глас 1:

Будь, Господи, милість Твоя на нас, бо уповали ми на Тебе *(Пс. 32).*

Стих: Радуйтеся, праведні, в Господі, правим подобає похвала.

Нехай буде відомо, що апостола читає диякон.

Ієрей: Премудрість.

Диякон: Соборного послання Якового читання.

Ієрей: Будьмо уважні.

Апостол зач. 57 (5, 10-16).

Браття, прийміть за взір злостраждання і довготерпіння пророків, що говорили іменем Господнім. Ось блаженними величаємо терплячих. Про страждання

Йова ви чули і кончину Господню ви бачили, бо Господь милостивий і щедрий. А перш за все, браття мої, не кляніться ні небом, ні землею, ні іншою якою клятвою. Нехай вам буде: так — так, ні — ні, щоб не попали в лицемірство. Злостраждає хто у вас, нехай молитву діє, радісно кому на душі, нехай співає. Як хто нездужає, нехай прикличе пресвітерів церковних і нехай молитву діють над ним, помазавши його єлеєм в ім'я Господнє. І молитва віри спасе недужого, воздвигне його Господь. І якщо гріхи він вчинив, відпустяться йому. Визнавайте, отже, один одному прогрішення ваші, і моліться один за одного, щоб видужали, бо багато може співдіюча молитва праведного.

Перший ієрей: Мир тобі.

Диякон: Премудрість, будьмо уважні.

Лик: Алилуя, *глас 8.*

Стих: Про милість і суд співатиму Тобі, Господи *(Пс. 100).*

Диякон: Премудрість, прості, вислухаймо святого Євангелія.

Ієрей: Мир всім.

Лик: І духові твоєму.

Ієрей: Від Луки святого Євангелія читання.

Лик: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

Диякон: Будьмо уважні.

Ієрей читає Євангеліє, зач. 53 (10, 25-37).

У той час один законник приступив до Ісуса, спокушуючи Його і кажучи: Учителю, що мені чинити, щоб унаслідувати життя вічне? А Він сказав до нього: В законі що є написано? Як читаєш? Він же, відповівши, сказав: Возлюбиш Господа Бога твого всім серцем твоїм, і всією душею твоєю, і всією силою твоєю, і всіма мислями твоїми; і ближнього свого, як самого себе. Сказав же йому: Право ти відповів, роби це, і будеш жити. А він, хотівши сам оправдатися, сказав до Ісуса: І хто є ближній мій? А Ісус, відповідаючи, сказав: Один чоловік сходив з Єрусалиму до Єрихону і попав між розбійників, що, обдерши його і завдавши ран, відійшли, оставивши ледве живого. А припадком сходив тією дорогою один священик і, видівши його, пройшов мимо. Так само і левіт, бувши на тім місці, прийшов, видів і пройшов мимо. Самарянин же якийсь, ідучи, прийшов над нього і, побачивши, змилосердився. І, приступивши, обв'язав його рани, зливаючи оливу і вино, і, посадивши його на свою скотину, привів його до гостинниці і доглядав його. А назавтра, виїжджаючи, вийняв два срібняки і дав гостинникові та сказав йому: Доглядай його, і якщо ти більше видаси, я віддам тобі, коли вернуся. Хто, отже, з цих трьох — гадаєш — є ближній тому, що попав між розбійників? А він сказав: Той, хто вчинив над ним милосердя. Ісус же сказав йому: Іди і ти твори так само.

Лик: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

Тоді диякон:

Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось про милість, життя, мир, здоров'я, спасення, посіщення і відпущення гріхів раба Божого (*або* раби Божої) *ім'ярек,* промовмо всі.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Щоб Господь Бог наш послав йому (*або* їй) благодать ізбавлення і звільнення від недуги, і щоб воздвигнув його (*або* її) з постелі болізни, промовмо всі: Господи, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ієрей виголошує:

Бо милостивий і чоловіколюбець Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Перший ієрей молиться:

Безначальний, вічний, святий святих, Ти післав на землю єдинородного Твого Сина, що зціляє всяку недугу і всяку неміч душ і тілес наших, пошли Святого Твого

Духа і освяти єлей цей, і вчини, щоб він був для раба Твого (*або* раби Твоєї) *ім'ярек,* що помазується, на повне визволення від гріхів його (*або* її), на наслідця царства небесного.

Виголос:

Бо Твоє єсть милувати і спасати нас, Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з єдинородним Твоїм Сином, і пресвятим і благим, і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

По молитві ієрей бере помазок, і замочивши його (або палець) у святий єлей, помазує недужого хрестовидно на чолі, на ніздрях, на щоках, на устах, на грудях, на руках з обох боків (або на очах, на вухах, на ніздрях, на устах, на грудях, на руках і на ногах), мовлячи оцю молитву:

Отче святий, лікарю душ і тілес, Ти послав єдинородного Твого Сина, Господа нашого Ісуса Христа, що зціляє всяку недугу і рятує від смерти, — зціли помазанням цим раба Твого (*або* рабу Твою) *ім'ярек,* від тілесної і душевної немочі, якою він одержимий (*або* вона одержима), і оживи його (*або* її) благодаттю Христа Твого, молитвами пресвятої Владичиці нашої Богородиці і приснодіви Марії, і всіх святих Твоїх.

Бо Ти єси джерело уздоровлень, Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з єдинородним Твоїм Сином і єдиносущним Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Цю молитву мовить кожний ієрей по черзі, по відчитанні Євангелія і молитви, одночасно помазуючи єлеєм недужого.

Диякон: Будьмо уважні.

Другий ієрей: Мир всім.

Читець читає прокімен, глас 2:

Кріпость моя і пісня моя Господь, і став мені спасенням *(Пс. 117).*

Стих: Караючи, покарав мене Господь, та смерти не передав мене.

Апостол до Римлян, зач. 116 (15, 1-7).

Браття, ми, сильні, повинні немочі немічних носити, а не собі догоджати. І кожний із вас нехай догоджує ближньому на добро для збудування. Бо й Христос не собі догодив, але, як є написано: Зневаги тих, що зневажають тебе, упали на мене. Бо те, що лиш переднаписане було, на наше поучення написане, щоб через терпіння і утіху писань ми мали уповання. А Бог терпіння і утіхи нехай дасть вам те саме мислити між собою за Христом Ісусом, щоб ви однодушно, одними устами славили Бога і Отця Господа нашого Ісуса Христа. Тому прийміть один одного, як і Христос прийняв вас у славу Божу.

Алилуя, глас 5:

Стих: Милості Твої, Господи, повік оспівуватиму *(Пс. 88).*

Другий ієрей читає:

Євангеліє від Луки, зач. 94 (19, 1-10).

В той час проходив Ісус Єрихон. І ось чоловік, на ім'я Закхей, — а був він старший над митарями, і багатий він був. І шукав видіти Ісуса, хто Він є, і не міг із-за народу, бо ростом був малий. І забігши наперед, виліз на ягодичину, щоб видіти Його, бо туди мав проходити. А коли Ісус прийшов на те місце, споглянувши вгору, побачив його і сказав до нього: Закхею, чимскорше злізь, бо сьогодні треба мені бути в домі твоїм. Він чимскорше зліз і прийняв Його, радіючи. І всі, бачивши, негодували, кажучи, що до грішного мужа зайшов вітати. Закхей же, ставши, сказав до Господа: Ось половину майна мого, Господи, дам нищим; і якщо когось чим скривдив, зверну вчетверо. Сказав же до нього Ісус, що — днесь спасення домові цьому сталося, бо і цей син Авраамів єсть. Прийшов бо Син Чоловічий знайти і спасти погиблого.

Диякон:

Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось про милість, життя, мир, здоров'я, спасення, посіщення і відпущення гріхів раба Божого (*або* раби Божої) *ім'ярек,* промовмо всі.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Щоб Господь Бог наш послав йому (*або* їй) благодать ізбавлення і звільнення від недуги, і щоб воздвигнув його (*або* її) з постелі болізни, промовмо всі: Господи, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ієрей виголошує:

Бо милостивий і чоловіколюбець Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Другий ієрей мовить молитву:

Боже великий і вишній, Тобі поклоняється уся твар, джерело премудрости, доброти істинно недослідима безодне і милосердя незміренна глибино. Сам, чоловіколюбче, Владико, Боже превічного і дивного, що його ніхто з людей, що призадумується, збагнути не може. Споглянь і почуй нас, недостойних рабів Твоїх, і де ми у великому імені Твоєму приносимо єлей цей, пошли Твій дар уздоровлення і відпущення гріхів, і зціли його (*або* її) в множестві милости Твоєї. Так, Господи, що все на добро перемінюєш, єдиний милостивий чоловіколюбче, Ти уболіваєш над злобами нашими, Ти відаєш, що помисел людини є склонний до лукавого від її юности. Ти не

хочеш смерти грішника, але щоб він навернувся і жив. Ти задля спасення грішників, будучи Богом, став чоловіком, і стався створінням задля Твого створіння. Ти сказав: не прийшов я призвати праведних, але грішних на покаяння. Ти є той, що шукав заблукане овеча; Ти є той, що старанно шукав і віднайшов загублену драхму; Ти є той, що сказав: не прожену того, хто йде до мене; Ти є той, що не гидував блудницею, що Твої чесні ноги сльозами обмила; Ти є той, що сказав: скільки разів упадеш — встань, і спасешся; Ти є той, що сказав, що на небі є велика радість через одного грішника, що кається. Сам, споглянь, милосердний Владико, з висоти святої Твоєї, отінивши нас, грішних і недостойних рабів Твоїх, благодаттю Святого Духа в час цей, і всели її в раба Твого (*або* в рабу Твою) *ім'ярек,* щоб пізнав (*або* пізнала) свої гріхи і приступив (*або* приступила) до Тебе з вірою; і прийнявши його (*або* її) Твоїм чоловіколюбієм, якщо він згрішив (*або* вона згрішила) словом, або ділом, або мислею, простивши, очисти його (*або* її), і чистим (*або* чистою) учини від усякого гріха, завжди перебуваючи з ним (*або* з нею), охорони осталий час життя його (*або* її), що ходить в оправданнях Твоїх, щоб він (*або* вона) більше не був (*або* не була) посміхом дияволові, але щоб і в ньому (*або* в ній) прославилося пресвяте ім'я Твоє.

Виголос:

Бо Твоє єсть милувати і спасати нас, Христе Боже, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем, і

пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Одразу по молитві другий ієрей бере другий помазок і, замочивши його (або палець) у святий єлей, помазує недужого, мовлячи молитву:

Отче святий, лікарю душ і тілес, Ти послав єдинородного Твого Сина, Господа нашого Ісуса Христа, що зціляє всяку недугу і рятує від смерти, зціли помазанням цим раба Твого (*або* рабу Твою) *ім'ярек,* від тілесної і душевної немочі, якою він одержимий (*або* вона одержима), і оживи його (*або* її) благодаттю Христа Твого, молитвами пресвятої Владичиці нашої Богородиці і приснодіви Марії і всіх святих Твоїх.

Бо Ти єси джерело уздоровлень, Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з єдинородним Твоїм Сином і єдиносущним Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Диякон: Будьмо уважні.

Третій ієрей: Мир всім.

Читець співає прокімен, глас 3:

Господь просвіщення моє і спаситель мій, кого убоюся (*Пс. 26*).

Стих: Господь захисник життя мого, кого устрашуся.

Апостол до Коринтян, зач. 153.
(1 Кор. 12, 27 — 13, 8).

Браття, ви є тіло Христове і члени, кожний зосібна. І ото деяких поставив Бог у Церкві, по-перше, апостолів, по-друге, пророків, по-третє, учителів, а іншим дав сили чинити чуда, також дарування уздоровлень, допомоги, правління, різнорідність мов. Чи всі апостоли, чи всі пророки, чи всі учителі, чи всі сили? Чи всі мають дарування уздоровлень, чи всі говорять мовами, чи всі пояснюють? Дбайте пильно про більші дарування, я ж показую вам путь ще знатнішу. Коли говорю людськими мовами і ангельськими, а любови не маю, я стався як мідь дзеняча, або кимвал звучний. І якщо маю пророцтво і знаю всі тайни і все знання, і якщо маю всю віру, щоб і гори переставляти, а любови не маю, то я ніщо. І якщо роздам все майно моє, і якщо передам тіло моє, щоб спалити його, а любови не маю, ніякої користи я не маю. Любов довготерпить, милосердиться, любов не завидує, любов не вивищується, не гордиться. Не творить безчинства, не шукає свого, не роздратовується, не думає зла, не радіє з неправди, а радіє істиною; все любить, усьому вірить, усього надіється, все терпить. Любов ніколи не перeминає.

Алилуя, *глас 2.*

Стих: На Тебе, Господи, уповав я, нехай не постидаюся повік.

Третій ієрей читає:

Євангеліє від Матея, зач. 34, від половини (10, 1, 5-8).

В той час Ісус, призвавши дванадцятьох учеників своїх, дав їм власть над духами нечистими, щоб виганяти їх і цілити всяку недугу і всяку болість. Цих дванадцятьох післав Ісус і заповів їм, кажучи: На дорогу поган не йдіть і в город самарянський не входіть, а йдіть радше до погиблих овець дому ізраїлевого. А ходячи, проповідуйте, кажучи, що приблизилося царство небесне. Недужих ізціляйте, прокажених очищайте, мертвих воскрешайте, бісів виганяйте. Даром прийняли, даром давайте.

І зараз диякон говорить оцю єктенію:

Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось про милість, життя, мир, здоров'я, спасення, посіщення і відпущення гріхів раба Божого (*або* раби Божої) *ім'ярек,* промовмо всі.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Щоб Господь Бог наш послав йому (*або* їй) благодать ізбавлення і звільнення від недуги, і щоб воздвигнув його (*або* її) з постелі болізни, промовмо всі: Господи, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ієрей виголошує:

Бо милостивий і чоловіколюбець Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Третій ієрей говорить молитву:

Владико вседержителю, святий царю, Ти караєш, але не умертвлюєш тих, що падуть вниз, і возводиш тих, що скинені, Ти направляєш тілесні скорботи людей. Молимося Тобі, Боже наш, щоб Ти подав милість Твою на єлей цей, і на тих, що помазуються ним в ім'я Твоє, нехай він буде для них на зцілення душі і тіла, на очищення і на зміну всякого болю, всякої недуги і немочі, і всякої скверни плоти й духа. О Господи, пошли з неба Твою лікувальну силу, діткнися до тіла, згаси гарячку, вгамуй страждання і всяку приховану неміч. Будь лікарем раба Твого (*або* раби Твоєї) *ім'ярек*, воздвигни його (*або* її) з постелі болісті і з ложа страждань цілим і повносилим (*або* цілою і повносилою) даруй його (*або* її) Твоїй Церкві, щоб благоугоджав він і творив (*або* благоугоджала вона й творила) волю Твою.

Виголос:

Бо Твоє єсть милувати і спасати нас, Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

А по молитві третій ієрей бере третій помазок і, вмочивши його (або палець) у святий єлей, помазує недужого, мовлячи молитву:

Отче святий, лікарю душ і тілес: *дивись с. 109.*

По закінченні цього недужий, що приймає єлеосвячення, якщо може, сам входить посеред ієреїв, або, піддержуваний своїми рідними, стоїть чи сидить. Якщо ж сам не може, то ієреї самі стають довкруги його ліжка. Настоятель, узявши Святе Євангеліє і розпростерши його, кладе письменами на голову недужого, а всі ієреї підтримують книгу. Настоятель рук не кладе, тільки голосно говорить оцю молитву:

Царю святий, милосердний і многомилостивий, Господи Ісусе Христе, Сину і Слове Бога живого, Ти не хочеш смерти грішника, але щоб він навернувся і жив. Не мою грішну руку кладу я на голову того, що прийшов до Тебе (*або* тої, що прийшла до Тебе) в гріхах і просить в Тебе через нас прощення гріхів, а Твою руку, кріпку і сильну, що у тому святому Євангелії, що його мої співслужителі тримають на голові раба Твого (*або* раби

Твоєї) *ім'ярек,* і молюся з ними і прошу милостивне і незлопам'ятне чоловіколюбіє Твоє, Боже, спасителю наш. Ти через пророка Твого Натана дарував відпущення Давидові, що покаявся в своїх гріхах, і прийняв покаянну молитву Манасії. Ти й раба Твого (*або* рабу Твою) *ім'ярек,* що кається в своїх гріхах, прийми через властиве Тобі чоловіколюбіє, не зважаючи на всі його (*або* її) прогрішення. Бо Ти єси Бог наш, що велів і сімдесят разів по сім прощати тим, що падають в гріхи, бо як Твоя велич, так і милість Твоя, і Тобі належить усяка слава, честь і поклоніння, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

І знявши Євангеліє з голови недужого, дають йому цілувати його.

Ієрей виголошує:

Слава Тобі, Христе Боже, уповання наше, слава Тобі.

Лик: Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь. Господи, помилуй. *(3)* Благослови.

І відпуст:

Христос, істинний Бог наш, молитвами пречистої своєї Матері, силою чесного і животворящого хреста, святого, славного і всехвального апостола Якова, і першого архиєрея єрусалимського, брата Божого, і всіх святих, помилує і спасе нас як благий і чоловіколюбець.

Отримавши від ієреїв благословення і прощення, той, що прийняв молитву єлея, відходить, дякуючи Богові.

Якщо недужому вже загрожує смерть і нема часу виконати написане, тоді ієрей, опустивши це, відмовляє тільки молитву, що освячує єлей:

Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй

Ієрей: Господи, Ти милістю і щедротами Твоїми зціляєш рани душ і тілес наших; сам, Владико, освяти єлей цей, щоб він був для тих, що помазуються ним, на зцілення і на припинення усякого страждання, скверни плоти і духа, і всякого зла, щоб і в ньому прославилося Твоє пресвяте ім'я, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Тоді помазує недужого, говорячи молитву:

Отче святий, лікарю душ і тілес, Ти послав єдинородного Твого Сина, Господа нашого Ісуса Христа, що зціляє всяку недугу і рятує від смерти, зціли помазанням цим раба Твого (*або* рабу Твою) *ім'ярек,* від тілесної і душевної немочі, якою він одержимий (*або* вона одержима), і оживи його (*або* її) благодаттю Христа Твого, молитвами пресвятої Владичиці нашої, Богородиці і приснодіви Марії, і всіх святих Твоїх.

Бо Ти єси джерело уздоровлень, Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з єдинородним Твоїм Сином і

єдиносущним Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

І потім чинить відпуст:

Христос, істинний Бог наш, молитвами пречистої своєї Матері, силою чесного і животворящого хреста, святого, славного і всехвального апостола Якова, і першого архиєрея єрусалимського, брата Божого, і всіх святих, помилує і спасе нас як благий і чоловіколюбець.

… Ти милістю і щедротами Твоїми
… душ … освяти
… від … ється ним, на
… прийнесення … страждання, скверни
…, і всякого зла … і в ньому прославиться
… ім'я, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і
… віки віків. Амінь.

… лікарю душ і тіл, Ти послав єдино-
… Сина, Господа нашого Ісуса Христа, що
… і рятує від смерті, зціли помазанням
… (або рабу Твою) … від тілесної і
… немочі, якою він одержимий (або вона
…), і оживи його (або її) благодаттю Христа
… молитвами пресвятої Владичиці нашої, Бого-
… присноділи Марії, і всіх святих Твоїх.
… джерело уздоровлень, Боже наш, і Тобі
… з єдинородним Твоїм Сином і

ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖЕННЯ

ЧИН ПОХОРОНУ МИРЯН

Коли хто з православних помре, його родина одразу кличе ієрея, який, прийшовши до дому, де лежить тіло померлого, одягає єпитрахиль і фелон, кладе ладан у кадильницю, кадить тіло померлого та присутніх і починає, як звичайно:

Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

І зачинають присутні: Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава, і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як

на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

І тоді співають оці тропарі, глас 4:

З духами праведних померлих душу раба Твого (*або* раби Твоєї, *або* рабів Твоїх), Спасе, упокой і збережи її (*або* їх) у блаженній жизні у Тебе, чоловіколюбче.

У Твоїм місці спочинку, Господи, де всі святі Твої спочивають, упокой і душу раба Твого (*або* раби Твоєї, *або* душі рабів Твоїх), бо Ти єдиний чоловіколюбець.

Слава:

Ти єси Бог, що до аду зійшов і з уз розрішив закованих, сам і душу раба Твого (*або* раби Твоєї, *або* душі рабів Твоїх) упокой.

І нині:

Єдина чиста і непорочна Діво, що Бога без сімени родила, моли, щоб спаслася душа його (*або* її, *або* душі їх).

Диякон говорить:

Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось за упокій душі усопшого раба Божого (*або* усопшої раби Божої, *або* душ усопших рабів Божих) *ім'ярек,* і щоб проститися йому (*або* їй, *або* їм) всякому прогрішенню, вольному і невольному.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Щоб Господь Бог оселив душу його (*або* її, *або* душі їх), де праведні спочивають.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Милости Божої, царства небесного і відпущення гріхів їх у Христа, безсмертного царя і Бога нашого, просім.

Лик: Подай, Господи.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей говорить оцю молитву:

Боже духів і всякої плоти, Ти смерть подолав і диявола знищив, і життя світові Твоєму дарував — сам, Господи, упокой душу усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* душі усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* на місці світлім, на місці квітучім, на місці спокійнім, звідки втекла болізнь, печаль і зітхання; всяке прогрішення, вчинене ним (*або* нею, *або* ними) словом, або ділом, або помислом, як благий і чоловіколюбець Бог прости, бо немає чоловіка, що жив, а не згрішив би; Ти бо один без гріха, правда Твоя — правда вовіки, і слово Твоє — істина.

Виголос:

Бо Ти є воскресення, і життя, і упокій усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Диякон: Премудрість.

Лик: Чеснішу від херувимів і незрівнянно славнішу від серафимів, що без зотління Бога Слово породила, сущу Богородицю, тебе величаємо.

Ієрей:

Слава Тобі, Христе Боже, уповання наше, слава Тобі.

Лик: Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Господи, помилуй. *(3)* Благослови.

Тоді ієрей творить такий відпуст:

Христос, істинний Бог наш, що живими і мертвими володіє, молитвами пречистої своєї Матері, святих славних і всехвальних апостолів, преподобних і богоносних отців наших, і всіх святих, душу (*або* душі) раба свого, що переставився від нас (*або* раби своєї, що переставилася від нас, *або* рабів своїх, що переставилися від нас) *ім'ярек,* в оселях праведних оселить, на

лоні Авраама упокоїть і до праведних причислить, і нас помилує і спасе як благий і чоловіколюбець.

Потім:

У блаженнім успенні вічний упокій подай, Господи, приснопам'ятному рабові Твоєму (*або* приснопам'ятній рабі Твоїй, *або* приснопам'ятним рабам Твоїм) *ім'ярек,* і сотвори йому (*або* їй, *або* їм) вічную пам'ять.

Лик: Вічная пам'ять. *(3)*

Коли це співають, ієрей кропить свяченою водою тіло померлого і домовину його іззовні і всередині, і тоді вкладають його до неї.

Якщо все готове до виходу, починаємо співати: Святий Боже: *зі страхом і зворушенням.*

Далі беруть тіло усопшого і рушають до церкви. Попереду йдуть ієреї зі свічками і диякон з кадильницею. Коли прийдуть до церкви, то кладуть тіло у притворі або у храмі.

Ієрей починає:

Благословен Бог наш, завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Потім: Прийдіте, поклонімся цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся Христові, цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся і припадім до самого Господа Ісуса Христа, царя і Бога нашого.

І зачинають, Псалом 90:

Хто живе в помочі Всевишнього, під крівлею Бога небесного поселиться. Скаже Господеві: заступник мій єси і прибіжище моє, Бог мій, і надіюся на Нього. Бо Він вирятує мене від сіті ловця, і від слова тривожного. Плечима своїми тебе закриє, і під крилами Його будеш надіятися. Як зброя, оточить тебе істина Його, не злякаєшся страху нічного, ні стріли, що літає удень, ні мари, що в пітьмі блукає, ані напасти і біса полуденного. Впаде побіч тебе тисяча, і десять тисяч праворуч тебе, до тебе ж не приблизиться. Однак ти очима споглянеш і відплату грішників побачиш. Бо Ти, Господи, уповання моє. Всевишнього поклав ти як прибіжище твоє — не прийде до тебе зло і рана не доторкнеться тіла твого. Бо ангелам своїм заповість про тебе, щоб хоронили тебе на всіх путях твоїх. На руках візьмуть тебе, щоб ти часом не спіткнув об камінь ногу твою. На гаспида і василіска наступиш і потопчеш льва і змія. Бо на мене він уповав, і вирятую його, покрию його, бо пізнав ім'я моє. Візве до мене, і почую його, з ним я в скорбі, і визволю його і прославлю його. Довгим віком обдарую його, і явлю йому спасення моє.

Слава, і нині:

Алилуя, алилуя, алилуя, слава Тобі, Боже. *(3)*

Потім диякон говорить ектенію велику:

В мирі Господу помолімся.
Лик: Господи, помилуй.

За раба Божого (*або* рабу Божу, *або* рабів Божих) *ім'ярек,* і за блаженний упокій його (*або* її, *або* їх) Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб простилося йому (*або* їй, *або* їм) всяке прогрішення вольне і невольне, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб він був прилічений (*або* вона була прилічена, *або* вони були прилічені) до Аврама, Ісаака і Якова, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб оселити душу його (*або* її, *або* душі їх) в країні живих, у місці світлому, де всі святі і праведні спочивають, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб неосудно станути йому (*або* їй, *або* їм) на страшному судищі Христовому, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб він унаслідував (*або* вона унаслідувала, *або* вони унаслідували) безсмертне на небесах царство, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб він став спільником (*або* вона стала спільницею, *або* вони стали спільниками) безперестанної радости від віку святих, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб ізбавитися нам від усякої скорби, гніву і нужди, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Лик: Господи, помилуй.

Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славну Владичицю нашу, Богородицю і приснодіву Марію, з усіма святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей виголошує:

Бо Ти є воскресення і життя і упокій усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Потім, Алилуя. *(3), на глас 8, й оці стихи:*

Стих 1: Блаженні, що їх вибрав і прийняв Ти, Господи.

Стих 2: І пам'ять їх з роду в рід.

Потім тропар, глас 8:

Глибиною мудрости чоловіколюбно все управляєш і корисне всім подаєш, єдиний Творче; упокой, Господи, душу усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* усопших рабів Твоїх), бо на Тебе уповання поклав (*або* поклала, *або* поклали), Творця і будівника, і Бога нашого.

Слава, і нині, богородичний:

Тебе і стіну і пристанище маємо, і молитвенницю богоприятливу до Бога, якого ти родила єси, Богородице безневісна, вірних спасення.

І потім співаємо непорочні. А ділимо їх на дві статії.

Блаженні непорочні в путі, що ходять у законі Господнім.

Приспів: Благословен єси, Господи, навчи мене уставів Твоїх.

Або: Пом'яни, Господи, душу раба Твого (*або* раби Твоєї, *або* рабів Твоїх).

Блаженні, що зберігають свідчення Його, всім серцем шукають Його.

Благословен єси, Господи:

Добрий для мене закон уст Твоїх, більш як тисячі золота і срібла.

Благословен єси, Господи:

Руки Твої створили мене і збудували мене.

Благословен єси, Господи:

Бо якщо б закон Твій не був моїм поученням, тоді загинув би я у смиренні моїм. Повік не забуду уставів Твоїх, бо в них оживив Ти мене.

Цей стих співають тричі.

Диякон:

Ще і ще в мирі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ще молимось за упокій душі усопшого раба Божого (*або* усопшої раби Божої, *або* душ усопших рабів Божих) *ім'ярек,* і щоб проститися йому (*або* їй, *або* їм) всякому прогрішенню, вольному і невольному.

Лик: Господи, помилуй, *(1).*

Щоб Господь Бог оселив душу його (*або* її, *або* душі їх), де праведні спочивають.

Лик: Господи, помилуй, *(1).*

Милости Божої, царства небесного і відпущення гріхів їх у Христа, безсмертного царя і Бога нашого, просім.

Лик: Подай, Господи.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей говорить оцю молитву:

Боже духів і всякої плоти, Ти смерть подолав і диявола знищив, і життя світові Твоєму дарував — сам, Господи,

упокой душу усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* душі усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* на місці світлім, на місці квітучім, на місці спокійнім, звідки втекла болізнь, печаль і зітхання; всяке прогрішення, вчинене ним (*або* нею, *або* ними) словом або ділом, або помислом, як благий і чоловіколюбець Бог прости, бо немає чоловіка, що жив би, а не згрішив; Ти бо один без гріха, правда Твоя — правда вовіки, і слово Твоє — істина.

Виголос:

Бо Ти єси воскресення, і життя, і упокій усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

І по цім зачинаємо другу статію:

Твій я — спаси мене.

Приспів: Спасе, спаси душу раба Твого (*або* раби Твоєї, *або* душі рабів Твоїх).

Або: Упокой, Господи, душу раба Твого (*або* раби Твоєї, *або* душі рабів Твоїх).

Світильник для ніг моїх — закон Твій, і світло для стежок моїх.

Спасе, спаси душу:

Я відкрив уста мої і дихнув, бо заповідей Твоїх прагнув.

Спасе, спаси душу:

Споглянь на мене і помилуй мене, за правом тих, що люблять ім'я Твоє.

Спасе, спаси душу:

Нехай наблизиться моління моє перед Тебе, Господи, за словом Твоїм врозуми мене.

Спасе, спаси душу:

Жива буде душа моя і восхвалить Тебе, і присуди Твої поможуть мені. Я заблудив, як овеча погибле, шукай раба Твого, бо я заповідей Твоїх не забув.

Цей стих співають тричі.

Потім співаємо тропарі за упокій, на глас 5:

Приспів: Благословен єси, Господи, навчи мене уставів Твоїх.

Святих лик знайшов джерело жизні і райські двері; нехай знайду і я путь покаянням, я — погибле овеча, поклич мене, Спасе, і спаси мене.

Благословен єси, Господи:

Давно вже з небуття створив Ти мене і образом Твоїм божественним вшанував, за порушення заповіді знову мене повернув у землю, з якої я був взятий, та до подоби Твоєї возведи, щоб я прийняв образ давньої краси.

Благословен єси, Господи:

Я образ несказанної Твоєї слави, хоч і ношу язви гріховні. Ущедри Твоє створіння, Владико, і очисти

Твоїм милосердям, і бажану батьківщину подай мені, і вчини мене знову жителем раю.

Благословен єси, Господи:

Всі ви, що ходили шляхом вузьким і скорботним, і, хрест як ярмо в житті взявши, за мною послідували у вірі, прийдіть, насолодіться почестями і вінцями небесними, що їх я вам приготував.

Благословен єси, Господи:

Агнця Божого ви проповідували і були заколені немов агнці, і до жизні, що не старіє, а вічно існує, переставилися ви, святі; Його усильно моліть, мученики, щоб відпущення довгів дарував.

Благословен єси, Господи:

Упокой, Боже, раба Твого (*або* рабу Твою, *або* рабів Твоїх) і вчини його (*або* її, *або* їх) в раю, де лики святих, Господи, і праведники сяють, як світила; усопшого раба Твого (*або* усопшу рабу Твою, *або* усопших рабів Твоїх) упокой, не зважаючи на всі його (*або* її, *або* їх) прогрішення.

Слава:

Трисяйність єдиного Божества благочесно оспівуємо, кличучи: Свят єси, Отче безначальний, собезначальний Сину, і божественний Духу. Просвіти нас, що вірою Тобі служимо, і з вічного вогню визволи.

І нині:

Радуйся, Чистая, що Бога плоттю породила на спасення всіх; через тебе людський рід знайшов спасення; щоб і ми через тебе знайшли рай, Богородице чистая, благословенная.

Алилуя, алилуя, алилуя, слава Тобі, Боже. *(3)*

Потім диякон:

Ще і ще в мирі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй, *(1).*

Ще молимось за упокій душі усопшого раба Божого (*або* усопшої раби Божої, *або* душ усопших рабів Божих) *ім'ярек,* і щоб проститися йому (*або* їй, *або* їм) всякому прогрішенню, вольному і невольному.

Лик: Господи, помилуй, *(1).*

Щоб Господь Бог оселив душу його (*або* її, *або* душі їх), де праведні спочивають.

Лик: Господи, помилуй, *(1).*

Милости Божої, царства небесного і відпущення гріхів їх у Христа, безсмертного царя і Бога нашого, просім.

Лик: Подай, Господи.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей говорить оцю молитву:

Боже духів і всякої плоти, Ти смерть подолав і диявола знищив, і життя світові Твоєму дарував — сам, Господи, упокой душу усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* душі усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* на місці світлім, на місці квітучім, на місці спокійнім, звідки втекла болізнь, печаль і зітхання; всяке прогрішення, вчинене ним (*або* нею, *або* ними) словом, або ділом, або помислом, як благий і чоловіколюбець Бог прости, бо немає чоловіка, що жив би, а не згрішив; Ти бо один без гріха, правда Твоя — правда вовіки, і слово Твоє — істина.

Виголос:

Бо Ти єси воскресення, і життя, і упокій усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем і пресвятим, і благим, і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

По виголосі співаємо оці тропарі, глас 5:

Упокой, Спасе наш, із праведними раба Твого (*або* рабу Твою, *або* рабів Твоїх) і осели його (*або* її, *або* їх) у дворах Твоїх, як написано; не зважай, як благий, на прогрішення його (*або* її, *або* їх), вольні і невольні, і всі, свідомі й несвідомі, чоловіколюбче.

Слава, і нині: богородичний:

Від Діви засяяв Ти світові, Христе Боже, і синів світла нею показав, помилуй нас.

Потім, якщо настоятель бажає: Псалом 50.

А якщо ні, то співаємо стихири: Яка житейська насолода: *див. с. 153.*

Помилуй мене, Боже, по великій милості Твоїй, і по множеству щедрот Твоїх очисти беззаконня моє. Найпаче обмий мене з беззаконня мого і від гріха мого очисти мене. Бо беззаконня моє я знаю і гріх мій є завжди передо мною. Проти Тебе єдиного я згрішив і перед Тобою зло вчинив, то і правий Ти в словах Твоїх, і переможеш, коли будеш судити. Це бо в беззаконнях я зачатий і в гріхах родила мене мати моя. Це бо істину полюбив єси, невідоме й таємне мудрости своєї явив Ти мені. Окропи мене іссопом, і очищуся, обмий мене, і стану біліший від снігу. Дай мені почути радість і веселість, зрадіють кості сокрушені. Відверни лице Твоє від гріхів моїх, і всі беззаконня мої очисти. Серце чисте утвори в мені, Боже, і духа правого обнови в нутрі моєму. Не відкинь мене від лиця Твого, і Духа Твого Святого не відійми від мене. Верни мені радість спасення Твого і духом владичним утверди мене. Вкажу беззаконним дороги Твої, і нечестиві до Тебе навернуться. Ізбав мене від вини крови, Боже, Боже спасення

мого, і язик мій радісно прославить справедливість Твою. Господи, губи мої відкрий, і уста мої сповістять хвалу Твою. Бо якби Ти жертви захотів, дав би я, та всепалення не миле Тобі. Жертва Богові — дух сокрушений, серцем сокрушеним і смиренним Бог не погордить. Ущаслив, Господи, благоволінням Твоїм Сіон, і нехай здвигнуться стіни єрусалимські. Тоді уподобаєш собі жертву правди, приношення і всепалення, тоді положать на вівтар Твій тельців.

Тут співають і канон Теофанів, якого акростих: Шосту пісню співаю покійному, *глас 6:*

Пісня 1

Ірмос: Як по суші пройшов Ізраїль, по безодні стопами, бачачи, як гонитель фараон потопляється, взивав: пісню перемоги Богові співаймо.

Приспів: Упокой, Господи, душу усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* душі усопших рабів Твоїх).

В небесних палатах непохитні мученики завжди молять Тебе, Христе: того вірного (*або* ту вірну, *або* тих вірних), що його (*або* її, *або* їх) Ти переставив від землі, вічних благ отримати сподоби.

Упорядкувавши все живе разом, між ним й мене, чоловіка смирення, і водночас і величі, сотворив єси; тому й душу раба Твого (*або* раби Твоєї, *або* душі рабів Твоїх), Спасе, упокой.

Слава:

Раю жителем і господарем на початку Ти мене вчинив, а коли я Твою заповідь переступив, Ти вигнав мене. Тому й душу раба Твого (*або* раби Твоєї, *або* душі рабів Твоїх), Спасе, упокой.

І нині, богородичний:

Той, що з ребра колись сотворив Єву, нашу праматір, з утроби твоєї пречистої плоттю зодягається, якою силу смерти, Чистая, розрушив.

Пісня 3

Ірмос: Нема святого, як Ти, Господи Боже мій, що возніс ріг вірних Твоїх, благий, і утвердив нас на камені ісповідання Твого.

Законно пострадали Твої мученики, життєдавче, і, вінцем перемоги прикрашені, ревно подають вічне ізбавлення вірному, що переставився (*або* вірній, що переставилася, *або* вірним, що переставилися).

Повчивши спершу многими чудами й знаками мене, заблудлого (*або* заблудлу, *або* заблудлих), наприкінці самого себе умалив єси як співстрадник і, пошукавши, знайшов і спас єси.

Слава:

Того, що від нестійкої тліні минущого прийшов (*або* прийшла, *або* прийшли) до Тебе, сподоби, благий, жити

радісно в оселях вічних, оправдавши його (*або* її, *або* їх) вірою і благодаттю.

І нині, богородичний:

Нема непорочної, як ти, пречиста Богомати, бо ти єдина відвіку зачала в утробі Бога істинного, що розрушив смерти силу.

Диякон: Ще і ще в мирі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ще молимось за упокій душі усопшого раба Божого (*або* усопшої раби Божої, *або* душ усопших рабів Божих) *ім'ярек,* і щоб проститися йому (*або* їй, *або* їм) всякому прогрішенню, вольному і невольному.

Лик: Господи, помилуй. *(1)*

Щоб Господь Бог оселив душу його (*або* її, *або* душі їх), де праведні спочивають.

Лик: Господи, помилуй. *(1)*

Милости Божої, царства небесного і відпущення гріхів їх у Христа, безсмертного царя і Бога нашого, просім.

Лик: Подай, Господи.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей говорить оцю молитву:

Боже духів і всякої плоти, Ти смерть подолав і диявола знищив, і життя світові Твоєму дарував — сам, Господи, упокой душу усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* душі усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* на місці світлім, на місці квітучім, на місці спокійнім, звідки втекла болізнь, печаль і зітхання; всяке прогрішення, вчинене ним (*або* нею, *або* ними) словом, або ділом, або помислом, як благий і чоловіколюбець Бог прости, бо немає чоловіка, що жив би, а не згрішив; Ти бо один без гріха, правда Твоя — правда вовіки, і слово Твоє — істина.

Виголос:

Бо Ти єси воскресення, і життя, і упокій усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем і пресвятим, і благим, і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Сідальний, глас 6:

Воістину, все суєта, а життя — тінь і сон, бо даремне турбується всякий земнородний, як каже Писання: коли і світ здобудемо, тоді і в гріб вселимося, де вкупі царі і вбогі. Тому, Христе Боже, спочилого раба Твого (*або* спочилу рабу Твою, *або* спочилих рабів Твоїх) упокой як чоловіколюбець.

Слава, і нині, богородичний:

Всесвята Богородице, в часі життя мого не остав мене, людському заступництву не довір мене, але сама заступи і помилуй мене.

Пісня 4

Ірмос: Христос — моя сила, Бог і Господь — чесна Церква богопристойно співає, взиваючи, від помислу чистого у Господі празнуючи.

Виявляючи, Владико, найвище пізнання премудрости і в дарах найдосконалішу доброту, Ти лики мучеників до ангелів приєднав.

Несказанної слави Твоєї сподоби, Христе, того (*або* ту, *або* тих), що до Тебе переставився (*або* переставилася, *або* переставилися), де є житло тих, які веселяться, і голос чистої радости.

Слава:

Прийми, многомилостивий, того (*або* ту, *або* тих), що божественну владу Твою славить (*або* славлять), якого (*або* яку, *або* яких) Ти від землі прийняв і дитиною (*або* дітьми) світла вчинив, очищуючи імлу гріховну.

І нині, богородичний:

Вмістилищем пречистим, храмом пренепорочним, ковчегом всесвятим, дівственним місцем святости тебе, красу Якова, вибрав Владика.

Пісня 5

Ірмос: Божим світлом Твоїм, благий, озори, молюся, душі тих, що зарання в любові звертаються до Тебе, щоб пізнати Тебе, Слове Божий, істинного Бога, що викликає з темряви гріховної.

Як усіх плодів жертва священна і як початок людського єства, мученики, принісши себе прославленому Богові, завжди вимолюють нам спасення.

Небесного перебування, роздавання дарувань сподоби, Господи, недавно спочилого вірного раба Твого (*або* спочилу вірну рабу Твою, *або* спочилих вірних рабів Твоїх), подаючи ізбавлення від гріхів.

Слава:

Ти єдиний єством животворець, Ти благости воістину недослідна безодня доброти, спочилого (*або* спочилу, *або* спочилих) царства Твого сподоби, щедрий, єдиний безсмертний.

І нині, богородичний:

З тебе, Владичице, для світу народжений, кріпостю і піснею, і спасенням став для погиблих, визволяючи від адових врат тих, що з вірою тебе ублажають.

Пісня 6

Ірмос: Житейське море, схвильоване бурею напастей, бачачи і до тихого пристановища Твого прибігши, кличу до Тебе: возведи від тліні життя моє, многомилостивий.

На хресті пригвожденний, зібрав Ти до себе лики мучеників, що наслідують страсті Твої, благий. Тому молимося Тобі: до Тебе переставленого (*або* переставлену, *або* переставлених) нині упокой.

Коли в несказанній славі Твоїй прийдеш на облаках страшно судити ввесь світ, благоізволь, Ізбавителю, вірному рабові Твоєму (*або* вірній рабі Твоїй, *або* вірним рабам Твоїм), що його (*або* її, *або* їх) від землі прийняв єси, світло зустрінути Тебе.

Слава:

Ти джерело життя, Владико, божественною мужністю виводячи закованого раба Твого (*або* заковану рабу Твою, *або* закованих рабів Твоїх), що до Тебе з вірою відійшов (*або* відійшла, *або* відійшли), у райських радощах всели.

І нині, богородичний:

У землю ми повернулися, заповідь Божу переступивши божественну, а через тебе, Діво, на небо із землі ми вознеслися і тлінь смертну отрясли.

Диякон: Ще і ще в мирі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ще молимось за упокій душі усопшого раба Божого (*або* усопшої раби Божої, *або* душ усопших рабів Божих) *ім'ярек,* і щоб проститися йому (*або* їй, *або* їм) всякому прогрішенню, вольному і невольному.

Лик: Господи, помилуй, *(1).*

Щоб Господь Бог оселив душу його (*або* її, *або* душі їх), де праведні спочивають.

Лик: Господи, помилуй, *(1).*

Милости Божої, царства небесного і відпущення гріхів їх у Христа, безсмертного царя і Бога нашого, просім.

Лик: Подай, Господи.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей говорить оцю молитву:

Боже духів і всякої плоти, Ти смерть подолав і диявола знищив, і життя світові Твоєму дарував — сам, Господи, упокой душу усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* душі усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* на місці світлім, на місці квітучім, на місці спокійнім, звідки втекла болізнь, печаль і зітхання; всяке прогрішення, вчинене ним (*або* нею, *або* ними) словом, або ділом, або помислом, як благий і чоловіколюбець Бог прости, бо немає чоловіка, що жив би, а не згрішив; Ти бо один без гріха, правда Твоя — правда вовіки, і слово Твоє — істина.

Виголос:

Бо Ти єси воскресення, і життя, і упокій усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* Христе Боже наш, і Тобі славу возси-

лаємо, з безначальним Твоїм Отцем і пресвятим, і благим, і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Кондак, глас 8:

Зі святими упокой, Христе, душу раба Твого (*або* душу раби Твоєї, *або* душі рабів Твоїх), де немає болізни, ні печалі, ні зітхання, але життя безконечне.

Ікос: Сам один єси безсмертний, що сотворив і збудував чоловіка, а ми, земні, з землі утворені, і в тую ж землю підемо, бо так звелів Ти, що утворив мене і сказав мені, що земля єси і в землю відійдеш, куди всі ми, люди, підемо з надгробним риданням, співаючи пісню: алилуя.

Пісня 7

Ірмос: Росодайною ото вчинив ангел піч для преподобних отроків, а веління Боже, що халдеїв опаляло, приневолило мучителя кликати: благословен єси, Боже отців наших.

Ізбавлені Твоєю кров'ю від першого переступу, мученики, своєю кров'ю окропившися, прообразують явно Твоє заколення: благословен єси, Боже отців наших.

Прелюту смерть умертвив єси, Слове живоначальний, то прийми нині у вірі спочилого (*або* спочилу, *або* спочилих), що славить (*або* славлять), виголошуючи, Христе: благословен єси, Боже отців наших.

Слава:

Вдихнувши душу в мене, чоловіка, подихом божественним, богоначальний Владико, спочилого (*або* спочилу, *або* спочилих) царства Твого сподоби, щоб співав (*або* співала, *або* співали) Тобі, Спасе: благословен єси, Боже отців наших.

І нині, богородичний:

Вище усякого творіння, пренепорочна, стала єси, зачавши Бога, що врата смерти сокрушив і засуви їх розбив. Тому тебе, чиста, ми, вірні, в піснях славимо як Богоматір.

Пісня 8

Ірмос: Із полум'я преподобним Ти росу виточив і жертву праведного водою спалив, бо все твориш, Христе, як тільки захочеш. Тебе превозносимо на всі віки.

Кріпко подвиги показавши, мученики Христові, страстотерпці, ви прикрасилися вінцем перемоги, взиваючи: Тебе превозносимо, Христе, на віки.

Вірних, що священне життя оставили і до Тебе, Владики, прийшли, прийми і лагідно упокой як милосердний тих, що Тебе превозносять на всі віки.

Слава:

Благоізволь, Спасе, нині в землі лагідних оселитися всім, що передше спочили, оправдавши вірою в Тебе і благодаттю тих, що Тебе превозносять на всі віки.

І нині, богородичний:

Всі тебе ублажаємо, всеблаженна, що родила Слово воістину суще блаженне, що ради нас плоттю стало; Його превозносимо на всі віки.

Пісня 9

Ірмос: Бога людям неможливо видіти, на Нього й чини ангельські не сміють дивитись, а через тебе, всечиста, з'явилося людям Слово воплочене; Його величаючи з небесним воїнством, тебе ублажаємо.

Надія скріпила лики мучеників і окрилила полум'яну любов до Тебе, і цим воістину назнаменувала непорушний упокій будучого, якого, блаже, переставленого вірного (*або* переставлену вірну, *або* переставлених вірних) отримати сподоби.

Світлого і божественного сяяння Твого, Христе, благоізволь зазнати з вірою переставленому (*або* переставленій, *або* переставленим), даруючи йому (*або* їй, *або* їм) як єдиний милостивий упокій на лоні Авраамовім, і вічного блаженства сподоби.

Слава:

Ти єством благий і милосердний, і датель милости, і милосердя безодня: того (*або* ту, *або* тих), що з цього місця злоби і тіні смертної Ти переставив, всели там, де Твоє, Спасе, світло сяє.

І нині: богородичний:

За покров святий, чистая, визнаємо тебе, і за ковчег і скрижаль закону і благодати, бо через тебе прощення даровано оправданим кров'ю воплоченого з твоєї утроби, всенепорочна.

Диякон: Ще і ще в мирі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ще молимось за упокій душі усопшого раба Божого (*або* усопшої раби Божої, *або* душ усопших рабів Божих) *ім'ярек,* і щоб проститися йому (*або* їй, *або* їм) всякому прогрішенню, вольному і невольному.

Лик: Господи, помилуй. *(1)*

Щоб Господь Бог оселив душу його (*або* її, *або* душі їх), де праведні спочивають.

Лик: Господи, помилуй. *(1)*

Милости Божої, царства небесного і відпущення гріхів їх у Христа, безсмертного царя і Бога нашого, просім.

Лик: Подай, Господи.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей говорить оцю молитву:

Боже духів і всякої плоти, Ти смерть подолав і диявола знищив, і життя світові Твоєму дарував — сам, Господи, упокой душу усопшого раба Твого (*або* усопшої

раби Твоєї, *або* душі усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* на місці світлім, на місці квітучім, на місці спокійнім, звідки втекла болізнь, печаль і зітхання; всяке прогрішення, вчинене ним (*або* нею, *або* ними) словом, або ділом, або помислом, як благий і чоловіколюбець Бог прости, бо немає чоловіка, що жив би, а не згрішив; Ти бо один без гріха, правда Твоя — правда вовіки, і слово Твоє — істина.

Виголос:

Бо Ти єси воскресення, і життя, і упокій усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем і пресвятим, і благим, і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Починаємо самогласні Йоана монаха.

Глас 1:

Яка житейська насолода буває вільна від печалі? Яка слава стоїть на землі незмінна? Все від тіні слабше, все від снів облудніше: одна мить — і все це смерть забирає. Але в світлі, Христе, лиця Твого і в насолоді Твоєї краси, кого Ти вибрав єси, упокой як чоловіколюбець.

Глас 2:

О горе мені: який подвиг довершує душа, коли розлучається з тілом! О горе: як тоді плаче вона, і немає нікого, хто помилував би її. До ангелів очі підносить — даремне молиться; до людей руки простягає — немає, хто поміг би. Тому, возлюблені браття мої, помисливши про коротке наше життя, просім у Христа упокоєння для переставленого (*або* переставленої, *або* переставлених), а душам нашим великої милости.

Глас 3:

Все суєта людська, що не залишається по смерти: не залишається багатство, ні супроводить слава, бо коли прийшла смерть, все це пропало. Тому до Христа безсмертного взиваймо: переставленого (*або* переставлену, *або* переставлених) від нас упокой там, де всіх, що веселяться, оселя.

Глас 4:

Де є мирська пристрасть? Де мрія про дочасне? Де золото і срібло? Де множество рабів і гамір? Все порох, все попіл, все тінь. Але прийдіть, закличмо до безсмертного царя: Господи, сподоби вічних благ Твоїх переставленого (*або* переставлену, *або* переставлених) від нас, упокоюючи його (*або* її, *або* їх) в нестаріючім блаженстві Твоїм.

Глас 5:

Згадав я пророка, що кликав: я є земля і попіл. І ще розглянув у гробах і побачив кості обнажені, і сказав: хто ж тут цар, або воїн, або багатий, або вбогий, або праведник, або грішник? Але упокой, Господи, з праведними раба Твого (*або* рабу Твою, *або* рабів Твоїх).

Глас 6:

Початком мені і устроєм стало творче Твоє веління, бо Ти схотів з невидимого і видимого єства живим мене устроїти. Із землі тіло моє утворив єси, а душу дав мені Твоїм божественним і животворящим диханням. Тому, Христе, раба Твого (*або* рабу Твою, *або* рабів Твоїх) в країні живих і в оселях праведних упокой.

Глас 7:

На образ Твій і на подобу утворив Ти на початку чоловіка; в раю поставив Ти володіти Твоїм творінням; та завистю диявола спокушений, він їжу спожив, заповідей Твоїх переступником став. Тому Ти, Господи, присудив йому знову повернутися в землю, з якої він був узятий, і випросити упокоєння.

Глас 8:

Плачу і ридаю, коли роздумую про смерть, і бачу у гробі лежачу, на образ Божий утворену, нашу красу, неподобну, безславну, без вигляду. О чудо, що це за тайна сталася з нами? Як ми передані тлінню? Як злучилися зі

смертю? Воістину, як написано, велінням Бога, що подає упокоєння спочилому (*або* спочилій, *або* спочилим).

Блаженні, глас 6:

У царстві Твоїм, коли прийдеш, пом'яни нас, Господи.

Блаженні вбогі духом, бо їх є царство небесне.

Блаженні лагідні, бо вони наслідять землю.

Блаженні голодні і спрагнені правди, бо вони наситяться.

Блаженні милостиві, бо вони помилувані будуть.

Розбійника, що на хресті закликав до Тебе, Христе: пом'яни мене — за його покаяння наперед вчинив Ти жителем раю; і мене сподоби, недостойного.

Блаженні чисті серцем, бо вони Бога побачать.

Ти, що життям володієш і смертю, у дворах святих упокой того (*або* ту, *або* тих), кого прийняв єси з дочасного; пом'яни і мене, коли прийдеш, у царстві Твоїм.

Блаженні миротворці, бо вони синами Божими назвуться.

Душами володієш і тілами, в Твоїх руках наше дихання, потіхо гноблених, упокой в країні праведних раба (*або* рабу, *або* рабів), що його (*або* її, *або* їх) Ти переставив.

Блаженні вигнані за правду, бо їх є царство небесне.

Христос тебе упокоїть в країні живих, і двері раю нехай відчинить тобі, і жителем царства покаже тебе, і відпущення дасть тобі, в чому згрішив єси в житті, христолюбче (*або* згрішила єси в житті, христолюбице, *або* згрішили ви в житті, христолюбці).

Блаженні ви, коли зневажатимуть вас, і виженуть, і говоритимуть усяке лихе слово на вас неправдиво, мене ради.

Вийдім і побачмо в гробах, що нагі кості — людина, пожива черви і сморід, і пізнаймо, що таке багатство, добро, сила і краса.

Радуйтеся і веселіться, бо нагорода ваша велика на небесах.

Послухаймо, що кличе Вседержитель: горе тим, що хотять побачити страшний день Господній. Він бо є темрява, бо вогнем випробовується все.

Слава:

Безначальним і родженням, і походженням поклоняюся: Отцеві, що родив, Сина славлюродженого, оспівую з Отцем і Сином рівносяйного Духа Святого.

І нині:

Як ти, Діво, даєш молоко із грудей твоїх? Як годуєш ти Того, хто годує творіння? Бо знає Той, що виточив воду з каменя, жили водяні для спраглих людей, як написано.

Диякон: Будьмо уважні.

Ієрей: Мир всім.

Диякон: Премудрість, будьмо уважні.

Лик співає прокімен, глас 6:

Блаженна путь, на яку йдеш нині, душе, бо тобі приготовлене місце упокоєння.

Стих: До Тебе, Господи, взиватиму, щоб не відвертався Ти мовчки від мене *(Пс. 26)*.

Диякон: Премудрість.

Читець: До Солунян першого послання святого апостола Павла читання.

Диякон: Будьмо уважні.

Апостол, зач. 270

Браття, не хочу, щоб ви не знали про померлих, щоб ви не скорбіли, як і інші, що не мають надії. Бо якщо віруємо, що Ісус умер і воскрес, то так і Бог померлих в Ісусі приведе з ним. Бо це вам кажемо словом Господнім: що ми, що живемо, осталі в пришестя Господнє, не випередимо померлих. Бо сам Господь з повеління при голосі Архангела і при сурмі Божій зійде з неба, і померлі в Христі воскреснуть перше. А потім і ми, що живемо, осталі, разом з ними будемо схоплені на облаках, на зустріч Господню у повітрі, і так завжди з Господом будемо.

Ієрей: Мир тобі.

Диякон: Премудрість, будьмо уважні.

Лик: Алилуя.

Стих, глас 6: Блажен, якого вибрав і прийняв Ти, Господи.

Диякон: Премудрість, прості, вислухаймо святого Євангелія.

Ієрей: Мир всім.

Лик: І духові твоєму.

Ієрей: Від Йоана святого Євангелія читання.

Лик: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

Диякон: Будьмо уважні.

Ієрей читає Євангеліє, зач. 16:

Сказав Господь до юдеїв, що до Нього прийшли: Амінь, амінь, глаголю вам, що хто слухає слова мого і вірує Тому, хто послав мене, має життя вічне і на суд не прийде, а перейде від смерти в життя. Амінь, амінь, глаголю вам, що гряде час, і нині є, коли мертві почують голос Сина Божого і, почувши, оживуть. Бо як Отець має життя в собі, так і Синові дав життя мати в собі. І дав Йому власть і суд творити, бо Він є Син Чоловічий. Не дивуйтесь цьому, що гряде час, в якому всі, що в гробах, почують голос Сина Божого; і вийдуть ті, що добро творили, у воскресення життя, а ті, що зло творили, у воскресення суду. Не можу я від себе творити нічого. А

як чую, суджу, і суд мій праведний є, бо не шукаю волі моєї, але волі Отця, Який послав мене.

Лик: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

Диякон: Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось за упокій душі усопшого раба Божого (*або* усопшої раби Божої, *або* душ усопших рабів Божих) *ім'ярек,* і щоб проститися йому (*або* їй, *або* їм) всякому прогрішенню, вольному і невольному.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Щоб Господь Бог оселив душу його (*або* її, *або* душі їх), де праведні спочивають.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Милости Божої, царства небесного і відпущення гріхів його (*або* її, *або* їх), у Христа, безсмертного царя і Бога нашого, просім.

Лик: Подай, Господи.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

І по закінченні цього перший з ієреїв (або присутній архиєрей), підійшовши до померлого, мовить голосно:

Боже духів і всякої плоти, Ти смерть подолав, і диявола знищив, і життя світові Твоєму дарував — сам, Господи, упокой душу усопшого раба Твого (*або* усопшої

раби Твоєї, *або* усопших рабів Твоїх) *ім'ярек* на місці світлім, на місці квітучім, на місці спокійнім, звідки втекла болізнь, печаль і зітхання; всяке прогрішення, вчинене ним (*або* нею, *або* ними) словом або ділом, або помислом, як благий і чоловіколюбець Бог прости, бо немає чоловіка, що жив би, а не згрішив; Ти бо один без гріха, правда Твоя — правда вовіки, і слово Твоє — істина.

Виголос:

Бо Ти є воскресення і життя і упокій усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Так само всі присутні ієреї. Нехай буде відомо, що коли диякон виголошує кожне прошення, скільки разів він виголошує його, кожен ієрей мовить повищу молитву, по своєму чину потиху коло померлого і виголошує: Бо Ти є воскресення.

А нині говорить перший ієрей, або архиєрей, повищу молитву. Боже духів.

А по возгласі наступає цілування. І співаємо оці стихири подобні: Коли із древа, *глас 2:*

Прийдіть, браття, останнє цілування даймо померлому (*або* померлій, *або* померлим), дякуючи Богові, він бо відійшов (*або* вона бо відійшла, *або* вони бо

відійшли) від рідні своєї і до гробу спішить (*або* спішать). Вже не журиться (*або* журяться) про суєту світу і про многострасне тіло. Де нині рідня і друзі? Ось ми розлучаємось. Щоб його (*або* її, *або* їх) упокоїти, Господу помолімся.

Скажи нам нині, брате (*або* сестро), куди йдеш від нас, мовчки, без слова? Вернися, плач батька і матері потіш і друзів заспокій. Глянь на їх плач і сльози, що течуть за тобою. Де ж нині рідня і друзі? Ось бо розлучаємось. Воістину, суєта все людське.

Я до Господа Бога, судді мого, іду, щоб стануги на судищі і дати одвіт за діла мої. Отож вас благаю: моліться за мене, щоб Спас милостивий був для мене в день судний. Ось бо розлучаємося. Воістину, суєта все людське.

Коли душу від тіла мають схопити страшні ангели, вона забуває всіх рідних і знайомих і журиться, як стати на майбутніх судищах; про розрішення її від суєти і многострадального тіла; тоді благаючи суддю, всі молімся, щоб Господь простив, що вона вчинила.

Яке життя наше? Воістину, цвіт і дим, і роса ранішня. Тож прийдіть і побачимо на гробах ясно, де тілесна краса, де молодість, де очі і вид тілесний. Все зів'яло, як трава, все минулось. Прийдіть, до Христа припадімо зі сльозами.

Яка розлука, о браття, який плач, яке ридання в теперішню хвилину! Тож прийдіть і цілуйте того (*або* ту, *або* тих), що мало що був (*або* була, *або* були) з нами. Бо передається (*або* передаються) гробові, каменем накри-

вається (*або* накриваються), у тьму вселяється (*або* вселяються), з мертвими погребається (*або* погребаються), і з усіма рідними і друзями нині розлучається (*або* розлучаються); щоб його (*або* її, *або* їх) упокоїти, Господу помолімся.

Слава, глас 6:

Бачачи мене, як лежу безгласний (*або* безгласна) і без дихання, заплачте по мені (*або* по нас), браття і друзі, рідні і знайомі. Бо вчорашнього дня розмовляв (*або* розмовляла) я з вами, та несподівано найшла на мене страшна година смертна. Прийдіть же всі, що любите мене, і цілуйте мене останнім цілуванням. Бо вже більше з вами не буду ходити, ані розмовляти, бо до Судді відходжу, де не дивляться на особи, бо раб і владика разом предстоять, цар і воїн, багатий і вбогий в рівнім достоїнстві. Бо кожен за своє вчинки прославиться, або постидається. Прошу ж усіх і благаю: моліться безперестанно за мене Христу Богові, щоб за гріхи мої я не був зведений на місце муки, але щоб оселив мене там, де є світло життя.

І нині, богородичний, глас той же:

Спаси тих, що надіються на тебе, Мати незаходимого сонця, Богородителько, благаємо, умоли твоїми молитвами преблагого Бога, щоб упокоїв переставленого раба (*або* переставлену рабу, *або* переставлених рабів), де спочивають праведних духи, яви його (*або* її,

або їх) наслідником (*або* наслідницею, *або* наслідниками) божественних благ в оселях праведних, на пам'ять вічную.

Також лик: Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава, і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Тоді співають оці тропарі, глас 4:

З духами праведних померлих душу раба Твого (*або* раби Твоєї, *або* рабів Твоїх), Спасе, упокой і збережи її (*або* їх) у блаженній жизні у Тебе, чоловіколюбче.

У Твоїм місці спочинку, Господи, де всі святі Твої спочивають, упокой і душу раба Твого (*або* раби Твоєї, *або* душі рабів Твоїх), бо Ти єдиний чоловіколюбець.

Слава:

Ти єси Бог, що до аду зійшов і з уз розрішив закованих, сам і душу раба Твого (*або* раби Твоєї, *або* душі рабів Твоїх) упокой.

І нині:

Єдина чиста і непорочна Діво, що Бога без сімени родила, моли, щоб спаслася душа його (*або* її, *або* душі їх).

Диякон говорить:

Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось за упокій душі усопшого раба Божого (*або* усопшої раби Божої, *або* душ усопших рабів Божих) *ім'ярек,* і щоб проститися йому (*або* їй, *або* їм) всякому прогрішенню, вольному і невольному.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Щоб Господь Бог оселив душу його (*або* її, *або* душі їх), де праведні спочивають.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Милости Божої, царства небесного і відпущення гріхів їх у Христа, безсмертного царя і Бога нашого, просім.

Лик: Подай, Господи.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей говорить оцю молитву:

Боже духів і всякої плоти, Ти смерть подолав і диявола знищив, і життя світові Твоєму дарував — сам, Господи, упокой душу усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* душі усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* на місці світлім, на місці квітучім, на місці спокійнім, звідки втекла болізнь, печаль і зітхання; всяке прогрішення, вчинене ним (*або* нею, *або* ними) словом, або ділом, або помислом, як благий і чоловіколюбець Бог прости, бо немає чоловіка, що жив би, а не згрішив; Ти бо один без гріха, правда Твоя — правда вовіки, і слово Твоє — істина.

Виголос:

Бо Ти є воскресення, і життя, і упокій усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Слава Тобі, Христе Боже, уповання наше слава Тобі.

Лик: Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь. Господи, помилуй. *(3)* Благослови.

І відпуст:

Христос, що воскрес із мертвих, істинний Бог наш, молитвами пречистої своєї Матері, святих славних і всехвальних апостолів, преподобних і богоносних отців наших і всіх святих, душу раба свого, що переставився від нас (*або* душу раби своєї, що переставилася від нас, *або* душі рабів своїх, що переставилися від нас) *ім'ярек* в оселях праведних оселить, на лоні Авраама упокоїть і до праведних причислить, і нас помилує і спасе як благий і чоловіколюбець.

А архиєрей або головний ієрей сам говорить це:

Вічний упокій подай, Господи, приснопам'ятному рабові Твоєму (*або* приснопам'ятній рабі Твоїй, *або* приснопам'ятним рабам Твоїм) *ім'ярек,* і сотвори йому (*або* їй, *або* їм) вічную пам'ять.

І лик співає тричі: Вічная пам'ять.

І зараз архиєрей, якщо там є, або ієрей читає голосно прощальну молитву:

Господь Ісус Христос Бог наш, що святим своїм ученикам і апостолам дав божественні заповіді в'язати і розрішати гріхи падших, а від них також і ми прийняли повинність те саме творити, нехай простить тобі, духовне чадо (*або* нехай простить вам, духовні чада),

якщо ти щось учинив (*або* якщо ви щось учинили) в нинішньому віці, вольне чи невольне, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Або:

Милосердний і многомилостивий Господи Ісусе Христе, Боже наш, Ти задля нас стався чоловіком і поніс гріхи цілого світу. Ти вручив ключі небесного Твого царства верховному апостолові Петрові і іншим Твоїм апостолам, і Твоєю благодаттю зволив дати їм усю владу, щоб усе було зв'язане і на небі, що вони зв'яжуть на землі, і було розрішене також на небі, що вони розрішили на землі. Ти несказанним Твоїм чоловіколюбієм сподобив нас, убогих і недостойних, бути наслідниками даної їм влади, щоб і ми також в'язали і розрішали те, що серед Твоїх людей трапляється. Отож ми цією владою, даною Тобою ієреям, цьому рабові Твоєму (*або* цій рабі Твоїй, *або* цим рабам Твоїм) *ім'ярек,* що відійшов (*або* відійшла, *або* відійшли) від нас до Тебе в вірі і надії на воскресення, і в покаянні ще перед смертю, бувши на землі, покаявся (*або* покаялася, *або* покаялися) і висповідався (*або* висповідалася, *або* висповідалися) зі своїх гріхів, простивши і розрішивши від них, віруємо, що Ти й на небі простив йому (*або* їй, *або* їм) і розрішив. Але якщо він (*або* вона, *або* вони) як людина (*або* люди) в дечому не задовільнив (*або* не задовільнила, *або* не задовільнили) Твого правосуддя і ради цього на

якийсь час стриманий (*або* стримана, *або* стримані), щоб упокоїтися зі святими і побачити в Твоїм сяйві світло Твого лиця, ми, передаючи гробові його тіло і склонивши коліна душ наших і тілес перед Твоїм величчям, смиренно молимось Тобі, що оволодіваєш живими і мертвими, що умертвляєш і оживляєш, що вводиш до аду і виводиш, і благаємо усильно: Глянь нині на молитву нас, недостойних рабів Твоїх, і ради святих Твоїх страстей і нещадно пролитої божественної Твоєї крови і животворної смерти і погребення і спасительного тридневного воскресення, якими Ти нас визволив від ворожої неволі, совершенно прости йому (*або* їй, *або* їм) провини, вольні і невольні, що він їх вчинив (*або* вчинила, *або* вчинили) як людина, що плоть носить (*або* як люди, що плоть носять), в слові, чи в ділі, чи в помислі, свідомо і несвідомо, які він (*або* вона, *або* вони) задля незліченного числа або через забуття лишив (*або* лишила, *або* лишили) несповідані, і так вчини його (*або* її, *або* їх) вільним (*або* вільною, *або* вільними) як від вини, так від кар гріхів ради, і упокой душу його (*або* душу її, *або* душі їх) на місці світлім, на місці квітучім, на місці прохолоднім, звідки втекла всяка, болізнь, і печаль, і зітхання. Так, Господи Боже наш, дозволь, ми ще раз смиренно молимось Тобі і Твоєму безначальному Отцеві, і пресвятому, єдиносущному і животворящому Твоєму Духові, не погорди Твоїм створінням, щоб не статись йому жертвою погибелі, але щоб тіло передати землі,

щоб воно розклалося в те, з чого було утворене, згідно з Твоїм божественним словом: бо ти земля єси і в землю повернешся. А душу його (*або* її, *або* душі їх) вчини в скиніях святих і як чоловіколюбець з праведними в небесних Твоїх дворах всели аж до часу спільного воскресення. Бо Ти сказав, що усе, що дасть мені Отець, прийде до мене, і того, хто до мене приходить, не вижену геть. Бо це є воля Отця, Який послав мене, щоб усе, що Він дав мені, я не погубив з нього, але воскресив його в останній день, і той, хто в мене вірує, має життя вічне, і на суд не прийде, але перейде від смерти в життя.

Ти бо єси воскресення, життя і упокоєння тих, що в Тебе право вірують і в надії на воскресення і на життя вічне до Тебе переставляються, Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим, і благим, і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

І так, узявши тіло, відходимо до гробу; за мощами йдуть усі люди, а перед мощами ієреї, і співають:

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас.

І вкладають тіло до гробу. Архиєрей або ієрей, взявши лопатою землю, кидає хрестовидно над тілом і каже:

Господня земля і повнота її, вселенна і всі, що живуть на ній.

А опісля злцває над тілом. єлей із кандила, або сиплять попіл з кадильниці. І, як звичайно, засипають гріб, співаючи тропарі: З духами праведних: *і все інше, дивись с. 126.*

І відпуст.

ЧИН ПОХОРОНУ УСОПШИХ У СВІТЛИЙ ТИЖДЕНЬ

Ієрей приходить у дім, де лежить тіло умерлого, одягає на себе епитрахиль і фелон і, покадивши тіло, починає, як звичайно:

Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

І ієрей співає тропар, на глас 5:

Христос воскрес із мертвих, смертю смерть подолав, і тим, що в гробах, життя дарував. *(3)*

І лик відповідає: Христос воскрес із мертвих: *(3)*

Тоді ієрей говорить звичайні стихи:

Стих 1: Нехай воскресне Бог і розбіжаться вороги Його, і нехай тікають від лиця Його ті, що ненавидять Його.

Лик: Христос воскрес:

Стих 2: Як іщезає дим, нехай іщезнуть, як тане віск від лиця вогню.

Лик: Христос воскрес:

Стих 3: Так нехай погибнуть грішники від лиця Божого, а праведники нехай возвеселяться.

Лик: Христос воскрес:

Стих 4: Це день, що його створив Господь, возрадуємся і возвеселімся в нім.

Лик: Христос воскрес:

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові.

Лик: Христос воскрес:

І нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь

Лик: Христос воскрес:

Тоді ієрей: Христос воскрес із мертвих, смертю смерть подолав.

Лик: І тим, що в гробах, життя дарував.

Коли співаються ці тропарі, ієрей кропить свяченою водою тіло умерлого і домовину його назовні і всередині. Тоді тіло вкладають до домовини. По закінченні співу диякон виголошує ектенію:

Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось за упокій душі усопшого раба Божого *ім'ярек,* і щоб проститися йому всякому прогрішенню, вольному і невольному.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Щоб Господь Бог оселив душу його, де праведні спочивають.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Милости Божої, царства небесного і відпущення гріхів його у Христа, безсмертного царя і Бога нашого, просім.

Лик: Подай, Господи.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей говорить оцю молитву:

Боже духів і всякої плоти, Ти смерть подолав і диявола знищив, і життя світові Твоєму дарував — сам, Господи, упокой душу усопшого раба Твого *ім'ярек,* на місці світлім, на місці квітучім, на місці спокійнім, звідки втекла болізнь, печаль і зітхання; всяке прогрішення, вчинене ним словом, або ділом, або помислом, як благий і чоловіколюбець Бог прости, бо немає чоловіка, що жив би, а не згрішив; Ти бо один без гріха, правда Твоя — правда вовіки, і слово Твоє — істина.

Виголос:

Бо Ти є воскресення і життя і упокій усопшого раба Твого *ім'ярек,* Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо з безначальним Твоїм Отцем і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

По виголосі:

Воскресення Христове бачивши, поклонімся святому Господу Ісусу, єдиному безгрішному. Хресту Твоєму поклоняємося, Христе, і святеє воскресення Твоє оспівуємо і славимо; Ти бо єси Бог наш, крім Тебе іншого не знаємо, ім'я Твоє іменуємо. Прийдіть, усі вірні, поклонімся святому Христовому воскресенню, ось бо прийшла через хрест радість усьому світові. Повсякчас благословляючи Господа, оспівуємо воскресення Його, бо, перетерпівши розп'яття, Він смертю смерть розрушив.

І, взявши тіло померлого, відходять до церкви. Попереду йдуть ієреї, диякони і ввесь клир, а миряни йдуть за тілом. Служачі і співці співають: Христос воскрес: *Увійшовши до церкви, зачинають канон Пасхи, глас 1, по уставу.*

Або:

Починають канон Пасхи по порядку, скільки схочуть, аж до церкви. В церкві ж, поставивши тіло, доспівують зачатий канон, а ієреї обкаджують мощі по чину звичайно.

Пісня 1

Ірмос: Воскресення день, просвітімся, люди: Пасха, Господня Пасха, від смерти бо до жизні, і від землі до небес Христос Бог нас перевів, побідну пісню співаємо.

Приспів: Христос воскрес із мертвих.

Очистьмо почуття і побачимо Христа, неприступним світлом воскресення сяючого, і щоб ясно почули, як каже: радуйтеся — побідну пісню співаємо.

Небеса ото достойно нехай веселяться, земля ж нехай радується, нехай празнує і світ, видимий увесь і невидимий, бо Христос возстав, радість вічна.

Пісня 3

Ірмос: Прийдіть, пиймо питтям нове, що не з каменя неплідного чудом явлене, але нетління істочник, що із гробу, наче дощ, видало Христа, — в ньому ми утверджуємося.

Нині все наповнилося світлом, і небо, і земля, і глибини підземні, нехай же празнує вся твар возстання Христове, в якому утверджується.

Вчора я був погребаний з Тобою, Христе, возстаю днесь з Тобою воскреслим, вчора розп'ятий був я з Тобою, сам мене спрослав, Спасе, у царстві Твоїм.

Також ектенія з молитвою, дивись с. 134.

І виголос:

Бо Ти є воскресення і життя:

Іпакой, глас 4:

Попередивши ранок ті, що були з Марією, і знайшовши камінь, відвалений від гробу, почули від ангела: чому шукаєте як людину того, хто є в світлі присно-

сущному; видите гробні пелени — біжіть і світові проповідуйте, що возстав Господь, що умертвив смерть, Він бо є Син Бога, що спасає рід людський.

Пісня 4

Ірмос: На божественній стражі богогласний Аввакум нехай стане з нами, і покаже світоносного ангела, що ясно говорить: днесь спасення світові, бо воскрес Христос як всесильний.

Як мужеський пол, що отворив дівичу утробу, явився Христос, і як чоловік Агнцем назвався, і непорочним, бо не зазнав скверни, наша Пасха, і як Бог істинний звершеним зветься.

Богоотець же Давид перед отіненим ковчегом танцював іграючи, люди ж Божі святії, здійснення прообразів бачивши, веселімся побожно, бо воскрес Христос, як всесильний.

Пісня 5

Ірмос: Раннім ранком линьмо, і замість мира пісню принесім Владиці, і побачим Христа, сонце правди, що всім життя засвічує.

Безмірне твоє милосердя бачивши, адовими узами зв'язані, до світла йшли, Христе, веселими ногами, Пасху хвалячи вічную.

Приступім, свіченосці, до Христа, що як жених ісходить із гробу, і разом святкуймо світлопразничними відправами Пасху Божу спасительну.

Пісня 6

Ірмос: Зійшов Ти з глибини землі і сокрушив Ти вереї вічні, що держали зв'язаних, Христе, і тридневний, як із кита Йона, воскрес єси із гробу.

Зберіг Ти цілими печаті, Христе, воскрес єси із гробу, ключі діви не порушивши в різдві Твоїм, і отворив Ти нам райські двері.

Спасе мій, живе і нежертвенне заколення, як Бог сам себе волею привів до Отця, разом воскресив єси всеродного Адама, воскресши із гробу.

Також ектенія звичайна з молитвою, дивись с. 134.

І виголос:

Бо Ти є воскресення і життя:

Тоді кондак, глас 8:

Зі святими упокой, Христе, душу раба Твого, де немає болізни, ні печалі, ні зітхання, але життя безконечне.

Ікос:

Сам один єси безсмертний, що сотворив і збудував чоловіка, а ми, земні, з землі утворені і в тую ж землю підемо, бо так звелів Ти, що утворив мене і сказав мені: що — земля єси і в землю відійдеш, куди всі ми, люди, підемо з надгробним риданням, співаючи пісню: алилуя.

А замість Трисвятого:

Ви, що в Христа хрестилися, в Христа зодягнулися. Алилуя.

Апостол у Діяннях, що був того дня.

В середу Світлого Тижня

Прокімен: глас 4: Пом'яну ім'я Твоє у всякім роді і роді.

Стих: Слухай, дочко, і споглянь, і прихили вухо твоє.

Апостол в Діяннях, зач. 5.

В ті дні сказав Петро до людей: Мужі ізраїльські, послухайте цих слів: Ісуса Назорея, мужа, якого засвідчив Бог у вас силами й чудами і знаменнями, що їх сотворив Бог через Нього посеред вас, як і самі знаєте: Цього, виданого визначеною постановою і передбаченням Божим, ви взяли і, руками беззаконних пригвоздивши, убили. Його Бог воскресив, розрішивши болізні смерти, бо неможливо було, щоб вона держала Його. Давид бо говорить про Нього: Я бачив Господа передо мною завжди, бо Він праворуч мене, щоб я не захитався. Ради цього возвеселилося серце моє і возрадувався язик мій, ще й плоть моя відпочине в надії. Бо не оставиш душі моєї в аді і не даси преподобному Твоєму видіти зотління. Сказав Ти мені дороги життя, сповниш мене радістю перед лицем Твоїм. Мужі, брати, нехай буде вільно сміло сказати вам про патріярха Давида, що

помер і був похований, і гріб його є у нас аж по цей день. Бувши, отже, пророком і відаючи, що Бог клятвою поклявся йому, з плода його бедра по плоті воздвигнути Христа і посадити Його на престолі його, він, передвидівши, говорив про воскресення Христове, що не зосталася душа Його в аді, ні плоть Його не бачила зотління. Цього Ісуса воскресив Бог, йому ж ми є свідками. Десницею, отже, Божою Він вознісся і, прийнявши від Отця обітування Святого Духа, вилив його, що й ви нині бачите і чуєте. Давид бо зійшов на небеса, сам же він говорить: Сказав Господь Господеві моєму: сиди праворуч мене, поки не положу ворогів Твоїх підніжжям ніг твоїх. Нехай, отже, твердо знає ввесь дім Ізраїлів, що і Господом і Христом Його Бог учинив, отого Ісуса, якого ви розп'яли.

Алилуя, глас 2:

Величає душа моя Господа, і возрадувався дух мій у Бозі Спасі моїм.

Стих: Бо споглянув на смирення раби своєї, ось бо віднині блаженною величатимуть мене всі роди.

Євангеліє воскресне перше, від Матея, зач. 116.

В той час одинадцять учеників ішли в Галилею, на гору, куди повелів їм Ісус. І увидівши Його, поклонилися йому, а деякі усумнилися. І приступивши, Ісус рік їм, кажучи. Дана мені всяка власть на небі і на землі. Ідіть,

навчайте всі народи, хрестячи їх во ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, навчаючи їх зберігати те все, що я заповідав вам. І ось я з вами єсьм по всі дні до скінчення віку. Амінь.

А по тім:

Воскресення Христове бачивши, поклонімся святому Господу Ісусу, єдиному безгрішному. Хресту Твоєму поклоняємося, Христе, і святеє воскресення Твоє оспівуємо і славимо. Ти бо єси Бог наш, крім Тебе іншого не знаємо, ім'я Твоє іменуємо. Прийдіть, усі вірні, поклонімся святому Христовому воскресенню, ось бо прийшла через хрест радість усьому світові. Повсякчас благословляючи Господа, оспівуємо воскресення Його, бо перетерпівши розп'яття, Він смертю смерть розрушив.

І: Воскрес Ісус із гробу, як і провістив, подав нам життя вічне і велику милість.

Пісня 7

Ірмос: Той, що отроків з печі ізбавив, ставши чоловіком, страждає як смертний і стражданням зодягає смертне в красу нетління, один благословенний Бог Отців і препрославлений.

Жінки богомудрі з миром слідом за Тобою поспішали і Тебе як мертвого зі сльозами шукали, радіючи, поклонилися живому Богові і Пасху таїнственну ученикам Твоїм, Христе, благовістили.

Смерти празнуємо умертвлення, аду зруйновання, іншого життя вічного начало і, радіючи, оспівуємо виновного, єдиного благословенного отців Бога і препрославленого.

Як воістину священна і преурочиста оця спасительна ніч і світлозоряна, світлосяйного дня як воскресення провісниця, в ній бо безлітне світло із гробу плоттю всім засіяло.

Пісня 8

Ірмос: Цей знаменний і святий день, перший у тижні, Цар і Господь, над празниками празник і над торжествами торжество; в ньому благословім Христа на віки.

Прийдіте, нового виноградного плоду, божественної радости, царства Христового, в урочистий день воскресення причастімся, оспівуючи Його як Бога на віки.

Возведи навкруг очі твої, Сіоне, і глянь: ось бо прийшли до тебе, як богосвітлі світила, від заходу, і півночі, і моря, і сходу, діти твої, в тобі благословляючи Христа на віки.

Троїчний:

Отче Вседержителю, і Слове, і Душе, в трьох особах з'єдинене єство, пресущественне і пребожественне, в Тебе ми хрестилися і Тебе благословимо на всі віки.

Пісня 9

Приспів: Ангел сповіщав благодатній: Чистая Діво, радуйся. І знову кажу: радуйся. Твій Син воскрес тридневний із гробу, і мертвих воздвигнув Він; люди, веселіться.

Ірмос: Світися, світися, новий Єрусалиме, слава бо Господня на тобі возсіяла. Радій нині і веселися, Сіоне. А Ти, Чистая, красуйся, Богородице, возстанням рождення Твого.

О божественний, о любий, о пресолодкий Твій голос, з нами бо необманно обіцяв Ти бути до скінчення віку, Христе, Його ми, вірні, за утвердження надії маючи, радуємося.

О Пасхо велика і найсвятіша, Христе, о мудросте і Слово Боже, і сило, подавай нам тісніше з'єднатися з Тобою в невечерній день царства Твого.

Ексапостиларій:

Плоттю заснув як мертвий, царю і Господи, тридневний воскрес єси, Адама воздвиг із тлі, і знищив смерть, Пасха нетлінна, світу спасення. *(Це співається двічі.)*

Після цього співаємо:

Благословен єси, Господи, навчи мене оправдань Твоїх.

Ангельський собор здивувався, як побачив, що Тебе до мертвих залічено, і що Ти, Спасе, смертну силу розорив і з собою Адама воздвиг, і з аду всіх визволив.

Благословен єси, Господи:

Нащо миро ви, учениці, з жалібними сльозами змішуєте? Сіяючий у гробі ангел мироносицям сповіщав: видите ви гріб і зрозумійте, Спас бо воскрес із гробу.

Благословен єси, Господи:

Дуже рано мироносиці поспішали до гробу Твого, ридаючи, але став перед ними ангел і прорік: час ридання минувся, не плачте, а воскресення апостолам сповістіть.

Благословен єси, Господи:

Мироносиці-жінки, з миром прийшовши до гробу Твого, Спасе, ридали, ангел же до них промовив, кажучи: Чому живого між мертвими собі уявляєте? Бо як Бог воскрес із гробу.

Слава:

Поклонімся Отцю, і Його Синові, і Святому Духові, святій Тройці, в єдиній сущності, зі серафимами взиваючи: свят, свят, свят єси, Господи.

І нині:

Життєдавця родивши, ти, Діво, із гріха Адама ізбавила, а радість Єві, замість печалі, подала єси, а тих, що відпали від життя, направив до нього Той, Хто з тебе воплотився, Бог і чоловік.

Алилуя, алилуя, алилуя, слава Тобі, Боже. *(3)*

Тоді стихири Пасхи:

Стих: Нехай воскресне Бог і розбіжаться вороги Його:

Пасха священная нам днесь із'явилася, Пасха нова, святая, Пасха таїнственна, Пасха всечесна, Пасха Христос ізбавитель, Пасха непорочная, Пасха велика, Пасха вірних, Пасха, що двері райськії нам відкриває, Пасха, що освячує всіх вірних.

Стих: Як іщезає дим, нехай іщезнуть:

Прийдіте від видіння, жінки благовісниці, і Сіонові скажіте: Прийми від нас радісні благовіщення воскресення Христового. Красуйся, ликуй і радуйся, Єрусалиме, царя Христа узрівши, що як жених із гробу виходить.

Стих: Так нехай погибнуть грішники від лиця Божого, а праведники нехай возвеселяться:

Мироносиці жінки, раннім ранком станувши перед гробом життєдавця, зустріли ангела, що сидів на камені, а він провістив їм і так мовив: Чому шукаєте живого між мертвими, чому оплакуєте нетлінного у тлінні? Ідіть і проповідуйте ученикам Його.

Стих: Це день, що його створив Господь, возрадуємся і возвеселімся в нім:

Пасха красна, Пасха Господня, Пасха, Пасха всечесная нам засіяла, Пасха, радісно друг друга обіймім, о Пасха ізбавлення від скорби, бо з гробу днесь, наче з

світлиці, засіяв Христос і жінок радістю наповнив, мовлячи: проповідуйте апостолам.

Слава, і нині: глас 5:

Воскресення день, і просвітімся торжеством, і друг друга обіймім. Промовмо, браття, і тим, що ненавидять нас, простім усе з воскресенням, і так заспіваймо: Христос воскрес із мертвих, смертю смерть подолав, і тим, що в гробах, життя дарував.

Також: Христос воскрес: *(3)*

Коли співають ці стихири, відбувається за звичаєм цілування померлого, з привітом: Христос воскрес. ***А по стихирах звичайна ектенія за померлих з молитвою, яку голосно читає архиєрей або ієрей близько мощів,*** ***дивись с. 134.***

І виголошує:

Бо Ти є воскресення і життя:

І слідує пасхальний відпуст мертвим:

Христос, що воскрес із мертвих, смертю смерть подолав, і тим, що в гробах, життя дарував, істинний Бог наш, молитвами пречистої своєї Матері, і всіх святих своїх, душу раба свого *ім'ярек,* що переставився від нас, в оселях святих оселить і до праведних причислить, і нас помилує і спасе як благий і чоловіколюбець.

Тоді прощальна молитва:

Господь Ісус Христос Бог наш, що святим своїм ученикам і апостолам дав божественні заповіді в'язати і розрішати гріхи падших, а від них також і ми прийняли повинність те саме творити, нехай простить тобі, духовне чадо, якщо ти щось учинив у нинішньому віці, вольне чи невольне, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Відходимо до гробу, несучи тіло померлого на погребення. Ієрей із усім клиром іде перед мощами. По дорозі співають: Христос воскрес. *Хоронять померлого з благодаренням і радістю, все діючи і мовлячи:*

Господня земля, і повнота її, вселенна, і всі, що живуть на ній.

Співають тропар на глас 8:

Земле, розступися, і прийми із тебе передше Божою рукою сотвореного, що знову повертається до тебе, що його породила: те, що було образ, Творець прийняв, а ти прийми тіло твоє.

На похороні від неділі Томиної аж до Христового Вознесення співаємо: Благословен Бог наш: Христос воскрес: *тричі, тоді Трисвяте і інше.*

Замість Чеснішу від херувимів: *перед відпустом говоримо:* Світися: *А все інше як на звичайному похороні.*

ПОХОРОН МИРСЬКИХ ІЄРЕЇВ

Коли хтось з мирських ієреїв відійде до Господа, приходять три ієреї і здіймають його з постелі, і кладуть на землі на рогозинці. А що не належить його мити, то його обнаженого ієреї втирають чистим елеєм. Тоді зодягають у його звичайну одежу, а потім у священичу одежу, покривають його обличчя воздухом і кладуть над ним святе Євангеліє. Після того приходять ієреї, зодягнені в священичі ризи.

Перший ієрей виголошує:

Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

І починають пристоячі:

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава, і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

І зараз співають оці тропарі, глас 4:

З духами праведних померлих душу раба Твого, Спасе, упокой і збережи її у блаженній жизні у Тебе, чоловіколюбче.

У Твоїм місці спочинку, Господи, де всі святі Твої спочивають, упокой і душу раба Твого, бо Ти єдиний чоловіколюбець.

Слава:

Ти єси Бог, що до аду зійшов і з уз розрішив закованих, сам і душу раба Твого упокой.

І нині:

Єдина чиста і непорочна Діво, що Бога без сімени породила, моли, щоб спаслася душа його.

Диякон: Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимося за упокій душі усопшого раба Божого ієрея *ім'ярек,* і щоб проститися йому всякому прогрішенню, вольному і невольному.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Щоб Господь Бог оселив душу його, де праведні спочивають.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Милости Божої, царства небесного і відпущення гріхів його у Христа, безсмертного царя і Бога нашого, просім.

Лик: Подай, Господи.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей говорить оцю молитву:

Боже духів і всякої плоти, Ти смерть подолав і диявола знищив, і життя світові Твоєму дарував — сам, Господи, упокой душу усопшого раба Твого ієрея *ім'ярек* на місці світлім, на місці квітучім, на місці спокійнім, звідки втекла болізнь, печаль і зітхання; всяке прогрішення, вчинене ним словом або ділом, або помислом, як благий і чоловіколюбець Бог прости, бо немає чоловіка, що жив би, а не згрішив; Ти бо один без гріха, правда Твоя — правда вовіки, і слово Твоє — істина.

Виголос:

Бо Ти є воскресення, і життя, і упокій усопшого раба Твого ієрея *ім'ярек*, Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Тоді ієреї беруть тіло, приносять його у притвор храму (або насередину храму), кладуть святе Євангеліє над ним, як сказано, і підсвічники зо свічками хрестовидно.

Співають першу статію непорочних на глас 4:

Блаженні непорочні: *дивись с. 133.*

По першій статії, диякон:

Ще і ще в мирі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ще молимось за упокій усопшого раба Божого ієрея *ім'ярек*, і щоб проститися йому всякому прогрішенню вольному і невольному.

Лик: Господи, помилуй. *(1)*

Милости Божої, царства небесного, і відпущення гріхів його у Христа, безсмертного царя і Бога нашого, просім.

Лик: Подай, Господи.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей говорить оцю молитву:

Боже духів: *дивись с. 166.*

Виголос:

Бо Ти є воскресення і життя і упокій усопшого раба Твого, ієрея *ім'ярек,* Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

І потім зачинають другу статію на глас 5:

Твій я — спаси мене. *Дивись с. 135.*

По другій статії диякон:

Ще і ще в мирі Господу помолімся. *Дивись с. 191.*

По другій статії і по непорочних тропарях:

Благословен єси, Господи: *дивись с. 183.*

Диякон:

Ще і ще в мирі Господу помолімся. *Дивись с. 191.*

Тоді сідальний, глас 5:

Упокой, Спасе наш, із праведними раба Твого, й осели його у дворах Твоїх, як написано, не зважай, як благий, на прогрішення його, вольні і невольні, і всі свідомі й несвідомі, чоловіколюбче.

Слава, і нині:

Від Діви засяяв Ти світові, Христе Боже, і синів світла нею показав — помилуй нас.

Тоді степенні, глас 6:

Антифон перший:

На небо очі мої возводжу до Тебе, Слове, ущедри мене, щоб я жив для Тебе.

Помилуй нас, принижених, роблячи корисними Твої сосуди, Слове.

Слава:

У Святому Дусі всяка всеспасенна причина, бо коли на кого по достоїнству дихне, скоро візьме від земних, окрилює, вирощує, спрямовує вгору.

І нині: той самий.

Тоді прокімен, глас 6:

Блаженна путь, на яку йдеш нині, душе, бо тобі приготовлене місце упокоєння.

Стих: Повертайся, душе моя, у спочинок твій, бо Господь добро учинив тобі.

Апостол до Солунян, зач 270.

Браття, не хочу, щоб ви не знали про померлих, щоб ви не скорбіли, як і інші, що не мають надії. Бо якщо

віруємо, що Ісус умер і воскрес, то так і Бог померлих в Ісусі приведе з ним. Бо це вам кажемо словом Господнім: що ми, що живемо, осталі в пришестя Господнє, не випередимо померлих. Бо сам Господь з повеління при голосі архангела і при сурмі Божій зійде з неба, і померлі в Христі воскреснуть перші. А потім і ми, що живемо, осталі, разом з ними будемо схоплені на облаках, на зустріч Господню у повітрі, і так завжди з Господом будемо.

Алилуя, глас 8:

Блажен, якого вибрав і прийняв Ти, Господи.

Стих: І пам'ять його з роду в рід.

Євангеліє від Йоана, зач. 16.

Сказав Господь до юдеїв, що до Нього прийшли: Амінь, амінь, глаголю вам, що хто слухає слова мого і вірує Тому, Хто послав мене, має життя вічне і на суд не прийде, а перейде від смерти в життя. Амінь, амінь, глаголю вам, що гряде час, і нині є, коли мертві почують голос Сина Божого і, почувши, оживуть. Бо як Отець має життя в собі, так і Синові дав мати життя в собі. І дав йому власть і суд творити, бо Він є Син Чоловічий. Не дивуйтесь цьому, бо гряде час, в якому всі, що в гробах, почують голос Сина Божого; і вийдуть ті, що добро творили, у воскресення життя, а ті, що зло творили, у воскресення суду. Не можу я від себе творити нічого. А як чую, суджу, і суд мій є праведний, бо не шукаю волі моєї, але волі Отця, Який послав мене.

Тоді диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей мовить молитву:

Владико Господи Боже наш, Ти єдиний маєш безсмертя, живеш у світлі неприступному, вбиваєш і оживляєш, до аду зводиш і виводиш. Ти премудрістю сотворив людину і знову її в землю повертаєш, жадаючи від неї душевного довгу. Благаємо Тебе, прийми душу раба Твого *ім'ярек,* і упокой його на лоні Авраама, Ісаака і Якова. І дай йому вінець правди Твоєї і долю тих, що спасаються, на славу вибранців Твоїх, щоб він за те, про що трудився в цьому світі ради імени Твого, прийняв щедру нагороду в обителях святих Твоїх.

Виголос:

Благодаттю і щедротами і чоловіколюбієм єдинородного Сина Твого, що з Ним благословен єси, з пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Сідальний, глас 2:

Днесь розлучаюся з ріднею, і поспішаюся до Тебе, єдиного безгрішного: в оселях праведних із вибранцями Твоїми упокой.

Тоді, якщо перший ієрей бажає, читаємо Псалом 22:

Господь пасе мене, і нічого не бракуватиме мені. Алилуя. *(3)*

І все інше Псалма, а на кожний стих повторюємо: Алилуя.

На місті квітучім Він оселив мене.

На тихій воді зростив мене, душу мою направив.

Наставив мене на стежки правди, імени ради свого.

Бо якщо й піду посеред тіні смертної, не побоюся зла, бо Ти зі мною єси.

Жезл Твій і палиця Твоя, вони мене потішили.

Приготовив Ти передо мною трапезу проти супротивників моїх.

Намастив Ти єлеєм голову мою, і чаша Твоя могутня надією мене кріпить.

І милість Твоя поведе мене по всі дні життя мого.

І щоб я вселився в дім Господній на довгі дні.

Слава: Алилуя *І нині:* Алилуя.

Тоді оцей тропар, глас 2:

Тому що всі прямуємо до тої самої обителі, і під той самий підемо камінь, і самі помалу порохом станемо, переставленому спокою від Христа просимо. Отаке-то життя наше, браття, видовище на землі, не сущим бути, а булим зотліти. Сон ми є мінливий, подув невдер-

жимий, ширяння птиці перелетної, корабель на морі, що сліду не має. Тому закличмо до безсмертного царя: Господи, безмежного Твого блаженства сподоби його.

Прокімен, глас 6:

Блажен, якого вибрав і прийняв Ти, Господи *(Пс. 64)*.

Стих: Тобі належить пісня, Боже, в Сіоні.

Апостол до Римлян, зач. 89 (Рм. 5, 12-21).

Браття, як через одного чоловіка ввійшов у світ гріх і через гріх смерть, так і смерть на всіх людей прийшла, в нім усі згрішили. Бо до закону гріх був у світі, та гріх не рахується, коли немає закону. Але царювала смерть від Адама аж до Мойсея і над тими, що не згрішили, на подобу переступу Адама, що є образ майбутнього. Та не так є з прогрішенням, як із даром благодати. Бо як через прогрішення одного багато померло, то тим більше благодать Божа і дар благодаттю одного чоловіка Ісуса Христа надмірно вилилася на багатьох. І не як через одного, що згрішив, дарування, гріх без одного на осудження, а дар від багатьох прогрішень на оправдання. Бо якщо через прогрішення одного смерть царювала, то тим більше ті, що приймають надмір благодати і дар правди, в житті царюватимуть через одного Ісуса Христа. Тому, отже, як через прогрішення одного на всіх людей прийшло осудження, так і через оправдання одного на всіх людей прийде оправдання жизні. Бо як через непослух одного чоловіка багато

людей стало грішниками, так через послух одного багато стане праведними. А закон прийшов, щоб умножилося прогрішення, а де умножився гріх, там перевершила благодать, щоб як гріх панував у смерті, так і благодать щоб панувала через правду, на життя вічне, через Ісуса Христа, Господа нашого.

Алилуя, глас 6:

Блажен, якого вибрав і прийняв Ти, Господи (*Пс. 64, 24*).

Стих: Душа його у блаженстві перебуватиме.

Євангеліє від Йоана, зач. 15:

Сказав Господь до юдеїв, що до Нього прийшли: Отець мій досі діє, і я дію. І ради цього юдеї ще більше шукали вбити Його, бо не тільки нарушував суботу, але й Отцем своїм звав Бога, творячи себе рівним Богові. Відповів же Ісус і сказав їм: Амінь, амінь, глаголю вам: Не може Син творити від себе нічого, якщо не бачить, що творить Отець; бо що Він творить, те і Син також творить. Отець бо любить Сина і все показує Йому, що сам творить, і більші цих покаже Йому діла, щоб ви дивувалися. Бо як Отець воскрешає мертвих і живить, так і Син, кого хоче, живить, Отець бо не судить нікого, а суд увесь дав Синові, щоб усі почитали Сина, як почитають Отця. А хто не почитає Сина, не почитає Отця, що послав Його. Амінь, амінь, глаголю вам, що хто слухає слова мого і вірує Пославшому мене, має життя вічне, і на суд не прийде, а перейде від смерти в життя.

Тоді диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

А ієрей молитву:

Благодаримо Тебе, Господи Боже наш, бо тільки Твоє є жити безсмертно, і Твоя слава неосяжна, і чоловіколюбіє невимовне, і царство вічне, і лицемір'я нема у Тебе. Всім бо людям поставив Ти границю життя, коли життя скінчиться. Тому просимо Тебе, раба Твого і нашого бувшого сослужителя, ієрея *ім'ярек,* в надії воскресення життя вічного спочилого, на лоні Авраама, Ісаака і Якова упокой. Як на землі Ти поставив був його служителем у Церкві, так і покажи, Господи, в небеснім Твоїм жертовнику. А що серед людей прикрасив його достоїнством духовних, то прийми його неосудним в ангельську славу. Ти сам прославив його життя на землі, то і сам ісход життя його у вході святих Твоїх праведних учини; дух його причисли до тих усіх, що від віку Тобі благоугодили.

Виголос:

Бо Ти є воскресення і життя і упокій усопшого раба Твого ієрея *ім'ярек,* Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Тоді степенні, глас 6.

Антифон 2:

Коли б не Господь був у нас, то ніхто з нас не міг би ворожих нападів подолати, бо переможці звідсіля підносяться.

Узами їх нехай не буде схоплена душа моя, як птиця, Слове. Горе мені: як мені від ворога оборонитися, будучи гріхолюбним?

Слава:

Святим Духом обожествлення всіх, благовоління, розум, мир і благословення, бо він рівнодіючий Отцю і Слову.

І нині: той самий.

Тоді, якщо перший ієрей бажає, читаємо Псалом 23:

Господня земля і повнота її, вселенна і всі, що живуть на ній. Алилуя. *(3)*

І все інше Псалма, а на кожний стих повторюємо: Алилуя.

Він на морях оснував її, і на ріках приготував її.

Хто зійде на гору Господню, або хто стане на місці святому Його?

Неповинний руками і чистий серцем, що не прийняв надармо душу свою, і не клявся обманно ближньому своєму.

Той прийме благословення від Господа, і милість від Бога, Спаса свого.

Це рід тих, що шукають Господа, що шукають лиця Бога Якова.

Підніміть, врата, верхи главні ваші, і піднесіться, врата вічні, і увійде цар слави.

Хто є той цар слави? Господь, кріпкий і сильний, Господь, сильний в бою.

Підніміть, врата, верхи ваші, і піднесіться, врата вічні, і увійде цар слави.

Хто є той цар слави? Господь сил, Він є цар слави.

Слава: Алилуя. *І нині:* Алилуя.

Тоді цей тропар, глас 2:

У вірі, і надії, і любові, і лагідності, і чистоті, і ієрейськім достоїнстві благочестиво пожив ти, присно-пам'ятний. Тому предвічний Бог, що для Нього ти служив, сам духа твого вчинить на місті світлім і краснім, де праведники спочивають, і на суді Христовому одержиш прощення і велику милість.

Сідальний, глас 5:

Ти знаєш, Боже наш, що ми в гріхах народилися. Тому молимо Тебе: переставленого від нас упокой, прощаючи як благий согрішення, які він, як смертна людина, в житті учинив, молитвами Богородиці, єдиний чоловіколюбче.

Прокімен, глас 6:

Блажен, якого вибрав і прийняв Ти, Господи *(Пс. 64)*.
Стих: І пам'ять його з роду в рід.

Апостол до Коринтян, зач. 158.

Браття, сповіщаю вам благовіствування, яке я вам благовістив, яке ви й прийняли, та в якім і стоїте. Ним і спасаєтеся, коли його держите таким, як я словом благовістив вам, хіба якщо не надармо ви увірували. Бо я вам передав найперше те, що й сам прийняв, що Христос умер ради наших гріхів, згідно з Писанням. І був похований і воскрес у третій день, згідно з Писанням. І що з'явився Кифі, також одинадцятьом, а потім з'явився більше як п'ятистам братам разом, з яких більше перебуває і досі, а деякі і спочили. А потім з'явився Якову, згодом і всім апостолам. А наостанку всіх, немов якомусь недородкові, з'явився й мені. Бо я є найменший з апостолів, що не є достойний зватися апостолом, бо я гонив Церкву Божу. Та благодаттю Божою я є тим, чим є, і благодать Його, що в мені, не була марна, але я більше всіх потрудився; та не я, але благодать Божа, що зі мною. Коли, отже, я, чи коли вони, так ми проповідуємо, і так ви увірували.

Алилуя, глас 6:

Блажен, якого вибрав і прийняв Ти, Господи *(Пс. 64)*.
Стих: І пам'ять його з роду в рід.

Євангеліє від Йоана, зач. 21.

Сказав Господь до юдеїв, що до Нього прийшли: Я є хліб життя. Хто приходить до мене, не голодуватиме, і хто вірує в мене, не матиме спраги ніколи. Та я сказав вам, що ви виділи мене, і не віруєте. Усе, що дає мені Отець, прийде до мене, і того, хто до мене приходить, не вижену геть. Бо я зійшов з неба, не щоб творити волю мою, а волю Отця, Який послав мене. Оце ж воля Отця, Який послав мене, щоб усе, що Він дав мені, я не погубив з нього, а воскресив його в останній день.

Тоді диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей мовить оцю молитву:

Господи сил, скорбних радосте і плачучих потіхо, Ти і всіх, що в малодушності, заступник; плачем по усопшому огорнутих Твоїм милосердям потіш, всяку болість, що залягла в серцях, зціли і раба Твого ієрея *ім'ярек,* що заснув на воскресення жизні вічної, на лоні Авраама упокой.

Виголос:

Бо Ти є воскресення і життя і упокой усопшого раба Твого ієрея *ім'ярек,* Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Тоді степенні, глас 6.

Антифон 3:

Ті, що надіються на Господа, для ворогів страшні і дивні для всіх, бо вони вгору дивляться.

До беззаконня не простягає рук своїх вибраний з праведних, маючи за помічника Тебе, Спасе.

Слава:

Влада Святого Духа над усіма, йому вищі воїнства поклоняються з усяким створінням земним.

І нині, той самий:

Тоді, якщо перший ієрей бажає, читаємо Псалом 83:

Як возлюблені оселі Твої, Господи сил.

Алилуя. *(3)*

І все інше Псалма, а на кожний стих повторюємо: Алилуя.

Прагне душа моя, ба й припадає до дворів Господніх: серце моє і тіло моє возрадувалися Богом живим.

Бо птиця знайшла собі храмину, і горлиця собі гніздо, де покладе пташат своїх. Жертовники Твої, Господи сил, царю мій і Боже мій.

Блаженні, що живуть у домі Твоїм, на віки віків восхвалять Тебе.

Блажен чоловік, що має захист свій у Тебе, він ходи в серці своїм поклав.

В долину плачу, на місце, що його поклав, бо благословення дасть законоположник.

Підуть від сили до сили, з'явиться Бог богів у Сіоні.

Господи Боже сил, вислухай молитву мою, почуй, Боже Якова.

Захиснику наш, подивись, Боже, і споглянь на лице Христа Твого.

Бо ліпше один день у дворах Твоїх, ніж тисячі: волію бути пониженим у домі Бога мого, ніж жити мені в оселях грішників.

Бо милість і істину любить Господь, Бог благодать і славу дасть: Господь не лишить добрих, що ходять у незлобності.

Господи Боже сил, блажен чоловік, що уповає на Тебе.

Слава: Алилуя. *І нині:* Алилуя.

Тоді тропар, глас 6:

Браття мої возлюбленії, не забувайте мене, коли оспівуєте Господа, але поминайте і братство, і моліть Бога, щоб упокоїв мене з праведними Господь.

Інші тропарі, глас 6:

Нагла смерть найшла на мене, і розлучила мене днесь від рідних моїх, але Ти, Христе, що переставив мене, в місцях прохолодних упокой.

Помилуй нас, Господи, помилуй нас, бо ніякого одвіту не знаючи, оцю Тобі молитву як Владиці ми, грішні, приносимо: помилуй нас.

Слава:

Господи, помилуй нас, бо на Тебе ми уповали, не прогнівайся дуже на нас, ні не пом'яни беззаконь наших, але зглянься і нині як милосердний і ізбав нас від ворогів наших. Ти бо єси Бог наш, а ми — люди Твої, всі діла рук Твоїх, і ім'я Твоє призиваємо.

І нині:

Милосердя двері відкрий нам, благословенна Богородице, щоб надіючися на тебе, ми не погибнули, але щоб ізбавились Тобою від бід: ти бо єси спасення роду християнського.

Прокімен, глас 6:

Душа його у блаженстві перебуватиме *(Пс. 24).*

Стих: До Тебе, Господи, взиватиму, Боже мій, щоб не відвертався Ти мовчки від мене.

Апостол до Коринтян, зач. 160.

Браття, Христос возстав із мертвих, початком умерлих стався. Бо тому, що через чоловіка сталася смерть, то через чоловіка воскресення мертвих. Бо як в Адамі всі вмирають, так і в Христі всі оживуть. Кожний у своїм чині, початок Христос, а потім ті, що увірували Хри-

стові, в пришесті Його. Потім кінець, коли передасть царство Богу й Отцю, коли знищить усяке начальство, й усяку владу і силу. Бо належить Йому царювати, доки не покладе всіх ворогів під ноги свої. А як останній ворог буде знищена смерть, бо все підкорив під ноги Його, а коли сказано, що все є підкорене Йому, то ясно, що окрім того, хто підкорив Йому все. Коли ж підкорить Йому все, тоді й сам Син підкориться Тому, хто підкорив Йому все, щоб був Бог усім у всьому.

Алилуя, глас 6, Псалом 111:

Блажен муж, що боїться Господа, заповіді Його дуже милі йому.

Стих: Сильне на землі буде сім'я його.

Євангеліє від Йоана, зач. 22.

Сказав Господь до юдеїв, що до Нього прийшли: Це є воля Того, Хто послав мене, щоб кожний, хто бачить Сина і вірує в Нього, мав життя вічне, і я воскрешу його в останній день. Ремствували, отож, юдеї на Нього, бо сказав: Я є хліб, що зійшов з неба, і казали: Чи він не є Ісус, син Йосифів, якого отця знаємо і матір? Як же він говорить, що — я з неба зійшов? Відповівши Ісус, сказав їм: Не ропочіть між собою. Ніхто не може прийти до мене, якщо Отець, Який послав мене, не притягне його; і я воскрешу його в останній день.

Тоді блаженні, на глас 2:

У царстві Твоїм, коли прийдеш, пом'яни нас, Господи.

Блаженні вбогі духом, бо їх є царство небесне.

Блаженні лагідні, бо вони наслідять землю.

Блаженні голодні і спрагнені правди, бо вони наситяться.

Блаженні милостиві, бо вони помилувані будуть.

Давно ото Адам, що вкусив із дерева їстівного, прогнаний був із раю, а повішений на хресті розбійник, визнавши Тебе Богом, в рай оселився. І ми, що спаслися страстями Твоїми, Владико, наслідуючи розбійника, у вірі кличемо: Пом'яни і нас, коли прийдеш, у царстві Твоїм.

Блаженні чисті серцем, бо вони Бога побачать.

Взявши порох від землі, Той, Хто сотворив мене, тіло моє утворив божественним хотінням, а душу, живоносним подихом вдихнувши, вложив повелінням святим. Опісля, зведеного мене лукаво на гріховне зотління, покликав Ти мене, чоловіколюбче, з безмежного милосердя. Але упокой, Боже, того, кого Ти прийняв, зо святими Твоїми.

Блаженні миротворці, бо вони синами Божими назвуться.

Коли душа з тілом розлучається, — жахлива тайна і страшна для всіх. Душа бо з плачем відходить, а тіло покривається, передане землі. Тому то й ми, пізнавши

кінцевий ісход, до Спаса поспішім, із сльозами взиваючи: Пом'яни і нас, коли прийдеш, у царстві Твоїм.

Блаженні вигнані за правду, бо їх є царство небесне.

Пощо так тяжко по мені ридаєте, люди? Пощо даремно тривожитеся? Переставлений усім звіщає: Смерть є для всіх упокоєння. От тому послухаймо голосу Йова, що говорить: Смерть для мужа є спокоєм. Але упокой, Боже, того, кого Ти прийняв із святими Твоїми.

Блаженні ви, коли зневажатимуть вас, і виженуть, і говоритимуть усяке лихе слово на вас неправдиво, мене ради.

Всемудрий Павло явно передрік переставлення всіх, навчаючи, що мертві встануть нетлінні, а ми змінимося Божим повелінням. Тому й труба ота страшно затрубить і тих, що відвіку сплять, із сну пробудить. Але упокой, Боже, того, кого Ти прийняв, із святими Твоїми.

Радуйтеся і веселіться, бо нагорода ваша велика на небесах.

Той, що переставився і в гробі лежить мертвий, примирливо кличе до всіх: Прийдіть, на землі народжені, до мене, побачите тілесну красу почорнілу. Тому, пізнавши з неї, браття, ісход, поспішім до Спаса, з сльозами кличучи: Упокой, Боже, того, кого Ти прийняв із святими Твоїми.

9 88-1

Слава, і нині, богородичний:

Надприродно в лоні твоїм, Владичице, безсіменно зачала ти Бога предвічного і плоттю Його породила єси, Бога і чоловіка, безперемінно і незлитно. Тому-то й ми, завжди знаючи, що ти єси Богородиця, народженому із тебе Богу з вірою кличемо: Пом'яни і нас у царстві Твоїм.

Прокімен, глас 6:

Блажен, якого вибрав і прийняв Ти, Господи *(Пс. 64, 24).*

Стих: Душа його у блаженстві перебуватиме.

Апостол до Римлян, зач. 113.

Браття, хто осмислює день, Господеві осмислює, а хто не осмислює дня, Господеві не осмислює. Хто їсть, Господеві їсть, благодарить бо Бога, і хто не їсть, Господеві не їсть, і благодарить Бога. Ніхто бо з нас не живе для себе, і ніхто для себе не вмирає. Бо коли живемо, Господеві живемо, і коли умираємо, Господеві умираємо. Отже, чи живемо, чи вмираємо, ми є Господні. На це Христос і умер, і воскрес, і ожив, щоб і мертвими і живими володіти.

Алилуя, глас 6:

Блажен, якого вибрав і прийняв Ти, Господи *(Пс. 64, 24).*

Стих: Душа його у блаженстві перебуватиме.

Євангеліє від Йоана, зач. 23.

Сказав Господь юдеям, що до Нього прийшли: Я є хліб життя. Батьки ваші їли манну в пустині, і померли. Це есть хліб, що сходить з неба, щоб, як хто їсть його, не вмер. Я є хліб живий, що зійшов з неба. Як хто з'їсть цього хліба, живий буде вовіки. І хліб, що його я дам, є моє тіло, яке я дам за життя світу. І сперечалися межи собою жиди, кажучи: Як може цей нам дати тіло своє їсти? І сказав їм Ісус: Амінь. Амінь, глаголю вам: Як не їстимете тіла Сина Чоловічого, ні не питимете крови його, життя не маєте в собі. Хто їсть моє тіло і п'є мою кров, має життя вічне, і я воскрешу його в останній день.

Тоді Псалом 50:

Помилуй мене, Боже, по великій милості Твоїй, і по множеству щедрот Твоїх очисти беззаконня моє. Найпаче обмий мене з беззаконня мого і від гріха мого очисти мене. Бо беззаконня моє я знаю і гріх мій є завжди передо мною. Проти Тебе єдиного я згрішив і перед Тобою зло вчинив, то й правий Ти в словах Твоїх і переможеш, коли будеш судити. Це бо в беззаконнях я зачатий, і в гріхах родила мене мати моя. Це бо істину полюбив єси, невідоме й таємне мудрости своєї явив Ти мені. Окропи мене іссопом, і очищуся, обмий мене, і стану біліший від снігу. Дай мені почути радість і веселість, зрадіють кості сокрушені. Відверни лице Твоє від гріхів моїх, і всі беззаконня мої очисти. Серце чисте утвори в мені, Боже, і духа правого обнови в нутрі

моєму. Не відкинь мене від лиця Твого, і Духа Твого Святого не відійми від мене. Поверни мені радість спасення Твого, і духом владичним утверди мене. Вкажу беззаконним дороги Твої, і нечестиві до Тебе навернуться. Ізбав мене від вини крови, Боже, Боже спасення мого, і язик мій радісно прославить справедливість Твою. Господи, губи мої відкрий, і уста мої сповістять хвалу Твою. Бо якби Ти жертви захотів, дав би я, та всепалення не миле Тобі. Жертва Богові — дух сокрушений, серцем сокрушеним і смиренним Бог не погордить. Ущаслив, Господи, благоволінням Твоїм Сіон, і нехай здвигнуться стіни єрусалимські. Тоді уподобаєш собі жертву правди, приношення і всепалення, тоді положать на вівтар Твій тельців.

І канон, глас 6:

Пісня 1

Ірмос: Того, хто колись морською хвилею закрив гонителя, мучителя, під землею скрили отроки спасенних, а ми, як дівчата, співаймо Господеві, славно бо прославився.

Приспів: Упокой, Господи, душу усопшого раба Твого.

До Тебе, доброчинця і владики всіх, Христа, припадаємо з сльозами тепло, з плачем співаючи оцю надгробну пісню: Вірного раба Твого упокой, бо Ти милосердний.

Сподоби, Слове, в надії воскресення умерлого, святого праворуч стояння з вибраними Твоїми, чоловіколюбче, усильно молимся з піснею хвали.

Сподоби, чоловіколюбче, вибраного раба Твого, що переставився із землі, світло радуватися в небеснім, чеснім царстві Твоїм, прощаючи як милосердний душевні согрішення.

Слава:

Горе мені: як трава, житейська слава — нараз зросла і зараз всохла. Де у гробі достоїнство, де вигляд, де там краса? Тому, Господи, пощади раба Твого як милосердний.

І нині, богородичний:

З повинности ми всі оспівуємо тебе любов'ю, Діво Пречиста Маріє, Мати Бога, бо завжди маєш невсипуще око молитви твоєї: ізбав нині нас від прогрішень і суду смертного.

Пісня 3

Ірмос: Немає святого, як Ти, Господи Боже мій, що підніс ріг вірних Твоїх, благий, і скріпив нас на камені ісповідання Твого.

Немає людини на землі, що не згрішила, Слове. Тому прийми моління від нас смиренних, але ослаби, прости, Спасе, всі гріхи раба Твого.

І хто чоловіколюбець, як Ти, Господи милостивий, що великою владою прощаєш гріхи і живим і мертвим, тому нею спаси раба Твого.

Слава:

Покажи, Спасе, вірно переставленого співнаслідником високого покликання, приймаючи його останню слізну молитву, єдиний безгрішний.

І нині, богородичний:

Ти єси владичиця наша, всесвята Діво, не переставай молити Бога, якого ти породила, сподобити свого царства того, що в вірі переставився.

Тоді єктенія:

Ще і ще в мирі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ще молимось за упокій душі усопшого раба Божого ієрея *ім'ярек,* і щоб проститися йому всякому прогрішенню, вольному і невольному.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб Господь Бог оселив душу його, де праведні спочивають.

Лик: Господи, помилуй.

Милости Божої, царства небесного і відпущення гріхів його, у Христа, безсмертного царя і Бога нашого, просім.

Лик: Подай, Господи.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей говорить оцю молитву:

Боже духів і всякої плоти, Ти смерть подолав і диявола знищив, і життя світові Твоєму дарував — сам, Господи, упокой душу усопшого раба Твого, ієрея *ім'ярек,* на місці світлім, на місці квітучім, на місці спокійнім, звідки втекли болізнь, печаль і зітхання; всяке прогрішення, вчинене ним словом або ділом, або помислом, як благий і чоловіколюбець Бог прости, бо немає чоловіка, що жив би, а не згрішив; бо Ти один без гріха, правда Твоя — правда вовіки, і слово Твоє — істина.

Виголос:

Бо Ти є воскресення, і життя, і упокій усопшого раба Твого, ієрея *ім'ярек,* Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Сідальний, глас 6:

Воістину, все суєта, а життя тінь і сон, бо даремне турбується всякий земнородний, як каже Писання: коли і світ здобудемо, тоді і в гріб вселимося, де вкупі царі і вбогі. Тому, Христе Боже, спочилого раба Твого упокой як чоловіколюбець.

Пісня 4

Ірмос: Передбачуючи Твоє божественне виснаження на хресті, Аввакум зжахнувся і закликав: Ти пересік владу сильних, благий, приєднуючися до тих, що в аді, як всесильний.

Тому що нестерпний є суд страшної грози того дня, усильно просимо у Христа відпущення всіх согрішень переставленому у вірі й надії на воскресення.

Тому що перед смертю покаянням ясно засвітив, Христе, свічку, сподоби, Владико милосердний Спасе, раба цього світлого чертога Твого.

Слава:

Як відкриєш все тайне, і оскаржиш, Христе, наші гріхи, помилуй, благий, того, кого Ти прийняв, Господи, споминаючи його ісповідання.

І нині, богородичний:

Не забувай тих, що усильно з плачем кличуть до тебе, свята Богородице, всіх уповання, щоб знайшов блага вірний раб твій, що від нас переставився.

Пісня 5

Ірмос: Невечірнє світло богоявлення Твого, Христе, що для нас милостиво сталося, бачив Ісая, і з ночі ранню молитву діючи, взивав: Воскреснуть мертві і станунь ті, що в гробах, і всі земнородні возрадуються.

У зборі вибраних і в райській насолоді, щедрий, упокой того, кого Ти у вірі переставив від нас. Бо Ти, Спасе наш, подав усім грішним людям божественне покаяння, як Владика сподоби і його царства Твого.

За владою як Бог по-владичому милуєш Твоє творіння, яке Ти, Господи, людському законові підкорив, єдиний чоловіколюбче; тому ослаби, остави, Спасе, гріхи у вірі переставленому, і його царства Твого сподоби.

Слава:

Ніхто не втече там від страшного суду Твого престолу. Царі, сильні, всі разом із рабами стануть, і страшний голос судді відішле грішних людей на суд геєнни; від неї, Христе, ізбав раба Твого.

І нині, богородичний:

Із тебе надприродньо народився Ізбавитель, за людською природою, Діво неневісная, усильно моли, щоб Він ізбавив усіх від мук, і від лютих і страшних адових мучень спаси нині від нас у вірі переставленого.

Пісня 6

Ірмос: Остання безодня гріхів оточила мене, і хвилювання вже більше не витримуючи, як Йона до Владики взиваю до Тебе: Від тління мене виведи.

Смерть, і гріб, і суд чекає нас, що викриває всі діла; від нього ізбав, чоловіколюбче, раба Твого, що його Ти переставив. Відкрий, Спасе мій, переставленому двері

милости Твоєї. Христе, молимося Тобі, щоб ликував у славі і був причасником радости влади Твоєї.

Слава:

Визволи, Спасе, Твоєю милістю від прогрішень Твого раба, що його Ти нині в вірі переставив, бо ніхто не оправдається з людських діл, чоловіколюбче.

І нині, богородичний:

Смерти умертвлення і клятви усунення Творець плоттю народився, Богородителько, і всіх у вірі умерлих спасає як благий і чоловіколюбець.

Потім ектенія:

Ще і ще в мирі: *дивись с. 214.* Ще молимось за упокій: Щоб Господь Бог: Милости Божої:

Ієрей говорить молитву:

Боже духів:

Виголос:

Бо Ти є воскресення:

Кондак, глас 8:

Зі святими упокой, Христе, душу раба Твого, де немає болізни, ні печалі, ні зітхання, але життя безконечне.

Ікос:

Сам один єси безсмертний, що сотворив і збудував чоловіка, а ми, земні, з землі утворені і в тую ж землю підемо, бо так звелів Ти, що утворив мене і сказав мені, що земля єси і в землю відійдеш, куди всі ми, люди, підемо з надгробним риданням, співаючи пісню: алилуя.

Пісня 7

Ірмос: Несказанне чудо: Той, хто в печі визволив преподобних отроків із полум'я, у гробі мертвий, бездиханний кладеться, на спасення нас, що співаємо: Ізбавителю Боже, благословен єси.

Від вогню геєнського і страшного вироку як щедрий вирятуй, Христе, раба Твого, якого віднині у вірі прийняв єси, і дай рабові Твоєму співати Тобі: Ізбавителю Боже, благословен єси.

В землі лагідних і в райській насолоді, в місці оселі дивної слави Ти, Боже, в вірі померлого раба Твого сподобив — дай кликати Тобі, Ізбавителю Боже: благословен єси.

Слава:

Великий суд і нужда невисказанна геєнни, там бо душі грішних з тілом паляться, і з болем проливають сльози, не можучи співати: Ізбавителю Боже, благословен єси.

І нині, богородичний:

Богородице пренепорочна, завжди обороняй молитвами твоїми живих, що без сумніву славлять тебе як Матір Божу, а тих, що переставилися, вирятуй від гірких мук, щоб з тобою закликали до Христа: Ізбавителю Боже, благословен єси.

Пісня 8

Ірмос: Зжахнися боязню, небо, і нехай захитаються основи землі, бо ось до мертвих зачисляється той, хто живе в вишніх, і в малому гробі притулок знаходить. Його ви, отроки, благословіть, священики, оспівуйте, люди, вихваляйте на всі віки.

О який час страшний чекає грішників, браття! О який страх тоді, вогонь геєнський пожере і вічно мучити буде. Тому, Христе, щедрий Владико, ізбав від страшної грози нині від нас переставленого, з геєнського мучення визволи навіки.

О радосте праведних, що її приймають, коли прийде суддя, бо там приготований чертог і рай, і все царство Христове; в ньому, Христе, Твоїх рабів радіючими покажи зо святими на віки.

Слава:

Хто встоїть, Христе, перед страшною грозою Твого пришестя? Там небо ввинеться як звиток страшно, і впадуть зорі, страхом захитається вся твар, і світло зміниться, але пощади тоді, Слове, від нас переставленого.

І нині, богородичний:

Той Син, якому ти, Чиста, надприродно дала плоть, Він є суддя і живих і мертвих, і Він судить всю землю і спасає від мук, кого хоче, а надто тих, що з любов'ю поклоняються Йому в зображеннях і тебе, Богородицю, оспівують на віки.

Пісня 9

Ірмос: Не ридай по мені, Мати, бачачи в гробі Сина, якого в утробі без сімени зачала єси; возстану бо і прославлюся, і вознесу як Бог безперестанно зо славою тих, що з вірою та любов'ю тебе величають.

Не ридайте всі ви, що з вірою померли, бо Христос плоттю перетерпів за нас і хрест, і погребення; синами безсмертя вчинив усіх, що взивають до Нього: не увійди в суд з рабом Твоїм.

Щоб у вірі й надії воскресення усопшого брата в обителях святих оселити, вірні, помолімся щиро Христові, бо суд там грізний і допит страшний, і ніхто сам собі помогти не може, хіба добрі діла і спільна молитва вірних. Тому взиваємо: не увійди в суд, Господи, з рабом Твоїм.

Слава:

У славі Твоїй нестаріючій, і в райській насолоді всели, благий, нині переставленого від нас, бо він у православ'ї і покаянні прибув до Тебе з вірою, і вчини його вибраним учасником царства Твого.

І нині:

Тебе як матір понадприродного життя, Богородице Діво, благочестиво оспівуємо, вірні, бо ми, що передше померли, тобою стали безсмертними і знайшли життя, і ось тобі пісню співаємо.

Диякон:

Ще і ще в мирі: *Дивись с. 214.*

Ще молимось за упокій:

Щоб Господь Бог:

Милости Божої.

Ієрей молитву:

Боже духів:

Виголос:

Бо Ти є воскресення:

Ексапостиларій:

Нині я упокоївся і знайшов велику ослабу, бо я переставився від тління і перейшов до життя. Господи, слава Тобі.

І люди той самий:

Стих 1: Чоловік як трава, дні його — як цвіт польовий.

Стих 2: Бо дух пройде в ньому, і його не буде.

Стих 3: І істина Господня перебуває навіки.

І на кожний стих — ексапостиларій.

Також Слава, і нині:

Нині я вибрав Богоматір отроковицю, бо з неї народився Христос, ізбавитель усіх. Господи, слава Тобі.

І зараз Псалом 148:

Хваліте Господа з небес, хваліте Його во вишніх. Хваліте Його, всі ангели Його, хваліте Його, всі сили Його. Хваліте Його, сонце і місяцю, хваліте Його, всі звізди і світло. Хваліте Його, небеса небес і води, що над небесами. Нехай восхвалять ім'я Господнє, бо Він сказав — і сталося, Він повелів — і утворилося. Поставив їх повік і повік віку, повеління дав і не минеться. Хваліте Господа з землі, змії і всі безодні: Огонь, град, сніг, лід, буряний вітер, що виконують слово його. Гори і всі холми, дерева плодоносні і всі кедри. Звірі і всяка скотина, гади і птиці пернаті. Царі земні і всі люди, князі і всі судді земні. Юнаки і дівиці, старші з молоддю, нехай восхвалять ім'я Господнє, бо вознеслося ім'я Його єдиного: Ісповідання його на землі і на небі. І підійме ріг людей своїх: пісня всім преподобним його, синам ізраїлевим, людям, що наближаються до Нього.

Псалом 149:

Заспівайте Господеві нову пісню, хваління Його в церкві преподобних. Нехай возвеселиться Ізраїль тим, хто його створив, а сини сіонські нехай возрадуються

царем своїм. Нехай хором прославляють ім'я Його, тимпанами і псалтирями, нехай співають Йому. Бо благоволить Господь людям своїм, і піднесе покірних на спасення. Восхваляться преподобні у славі і возрадуються на ложах своїх. Прослава Божа в устах їхніх і двосічний меч у руках їхніх. Щоб учинити відплату між народами, і покарання між людьми. Щоб зв'язати царів їх путами, а славних їхніх оковами залізними. Щоб учинити над ними суд написаний. Ця слава буде всім преподобним Його.

Псалом 150:

Хваліте Бога в святині Його, хваліте Його у твердині сили Його. Хваліте Його за сили Його, хваліте Його по множеству величі Його. Хваліте Його голосом трубним, хваліте Його в псалтирі і гуслях.

Стихири, глас 6:

Подібний: Відчаянна.

Обоготворений нині, Христе, в переставленні Твоїм животворящим таїнством, до Тебе перейшов божественний служитель Твій. Прийми в руки Твої душу його як птицю, осели його в дворах Твоїх і посеред ангельських хорів, і упокой того, кого Ти прийняв, Господи, повелінням Твоїм, ради великої Твоєї милости.

Хваліте Його тимпаном і хором, хваліте Його на струнах і сопілці.

Дивна таємниця смерти, бо надходить до всіх несподівано; природа доконечно розкладається, старців забирає, ігуменів, книжників, учителів, тих, що суєтне мудрують, обертає в тлінь, єпископів, пастирів. Але закличмо з сльозами: повелінням Твоїм, Господи, упокой того, якого прийняв Ти, ради великої Твоєї милости.

Хваліте Його на кимвалах дзвінких, хваліте Його на кимвалах гучних, всяке дихання, нехай хвалить Господа.

Проживши в благочесті і прикрашений Твій священик, Христе, жрець і приноситель божественних Таїн, Твоїм божественним повелінням перейшов до Тебе від житейських турбот. Його як священика, Спасе, прийми та спаси і з праведними упокой, якого Ти прийняв, ради великої Твоєї милости.

Слава, і нині, богородичний:

Бога, що з тебе воплотився, ми пізнали, Богородице Діво; його моли, щоб спаслися душі наші.

Потім говорять:

Слава во вишніх Богу, і на землі мир, в людях благовоління. Хвалимо Тебе, благословимо Тебе, кланяємось Тобі, славословимо Тебе, благодаримо Тебе ради великої слави Твоєї. Господи, царю небесний, Боже, Отче Вседержителю, Господи, Сину єдинородний, Ісусе Христе, і Святий Душе. Господи Боже, Агнче Божий, Сину Отчий, що береш гріхи світу, помилуй нас. Ти береш гріхи світу — прийми молитву нашу. Ти сидиш

праворуч Отця — помилуй нас. Бо Ти єси єдиний святий, Ти єси єдиний Господь, Ісус Христос, на славу Бога Отця. Амінь.

Повсякденно благословлю Тебе і восхвалю ім'я Твоє на віки, і на повік віку. Господи, Ти був прибіжищем нам з роду в рід. Я сказав: Господи, помилуй мене, зціли душу мою, бо я згрішив Тобі. Господи, до Тебе я прибіг, навчи мене творити волю Твою, бо Ти єси Бог мій, бо в Тебе джерело життя, в світлі Твоїм побачимо світло. Продовж милість Твою на тих, що знають Тебе.

Сподоби, Господи, в день цей від гріха охоронитися нам. Благословен єси, Господи Боже отців наших, і хвальне, і прославлене ім'я Твоє навіки. Амінь.

Нехай буде, Господи, милість Твоя на нас, бо ми уповали на Тебе. Благословен єси, Господи, навчи мене уставів Твоїх. Благословен єси, Владико, дай мені зрозуміти устави Твої, Благословен єси, Святий, просвіти мене уставами Твоїми.

Господи, милість Твоя повік, ділами рук Твоїх не погорди. Тобі належить хвала, Тобі належить пісня, Тобі слава належить, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Тоді наступні стихири самогласні Дамаскина, глас 1:

Яка житейська насолода буває вільна від печалі? Яка слава стоїть на землі незмінна? Все від тіні слабше, все

від снів облудніше; одна мить — і все це смерть забирає. Але в світлі, Христе, лиця Твого, і в насолоді Твоєї краси, кого Ти вибрав єси, упокой як чоловіколюбець.

Стих: Господь пасе мене, і нічого не бракуватиме мені.

Ділом, Спасе, показуєш, що Ти єси воскресення всіх. Словом Ти, Слове, Лазаря із мертвих воскресив. Тоді вереї поламалися, а врата адові розкололися, тоді сном показалася смерть людська. Але Ти, що прийшов, щоб спасти Твоє створіння, а не осудити, упокой того, кого Ти вибрав як чоловіколюбець.

Слава, і нині, богородичний:

Ти всім явилася теплою заступницею, Богородителько, всіх покрове, і силою від Бога для тих, що до тебе прибігають; тим, що в нуждах, — помічниця, полоненим — скоре визволення. Бо тебе Христос поставив месницею на варварів, і заступницею, і стіною нерушимою, і немічним кріпостю непоборною, і миру подателькою душам нашим.

Стихири самогласні, глас 2:

О горе мені: який подвиг довершує душа, коли розлучається з тілом! О горе: як тоді плаче вона, і немає нікого, хто помилував би її. До ангелів очі підносить — даремне молиться, до людей руки простягає — немає, хто поміг би. Тому, возлюблені браття мої, помисливши про коротке наше життя, просім у Христа упокоєння для переставленого, а душам нашим великої милости.

Стих: До Господа закликав я у час скорби моєї, і Він вислухав мене.

Прийдіть, побачимо всі чудо, що понад розум. Той, хто вчора був з нами, нині лежить мертвий. Прийдіть, зрозуміємо, що незабаром і ми скінчимося, в похороннє сповиті. Ті, що помазуються пахучими мирами, лежать сморідні. Як ті, що золотом прикрашуються, лежать неприкрашені і безобразні. Тому-то, возлюблені мої браття, зрозумівши наше коротке життя, просім у Христа упокоєння переставленому, а душам нашим великої милости.

Стих: Господи, спаси душу мою від уст неправедних.

Спасайся, суєтне життя, спасайтеся, всі друзі і рідні, і діти, бо йду в дорогу, якою ще ніколи не йшов. Але прийдіть, згадавши мою до вас любов, ідіть за мною, передайте гробові оце моє грязиво. Зо сльозами моліть Христа, що судитиме смиренну душу мою, щоб узяв мене із невгасимого вогню.

Слава, і нині, богородичний:

Непрохідні врата, тайно запечатані, благословенна Богородице Діво, прийми моління наші, і принеси твоєму Синові і Богу, щоб спас тобою душі наші.

Стихири самогласні, глас 3:

Ось лежу, возлюблені мої браття, посеред усіх, мовчазний та безголосий: уста закрилися, язик задубів і

губи знерухоміли, руки зв'язалися і ноги сплелися, вид змінився, очі погасли і не бачать ридаючих, слух не сприймає плачу опечалених, ніс не чує кадильного запаху, а правдива любов ніколи не вмирає. Тому молю всіх знайомих і друзів моїх: пом'яніть мене перед Господом, щоб я в день судний знайшов милість на тому судищі страшному.

Стих: Возвів я очі мої вгору, звідки прийде поміч моя.

Все суєта людська, що не залишається по смерті: не залишається багатство, ні супроводить слава, бо коли прийшла смерть — все це пропало. Тому до Христа безсмертного взиваймо: переставленого від нас упокой там, де всіх, що веселяться, оселя.

Стих: Господь охоронить вхід твій і вихід твій віднині і навіки.

Люди, чому даремно метушимося? Течія, що нею несемося, скора і жорстока. Дим є життя, парою, попелом і порохом незабаром станемо, і немов цвіт зов'янемо. Тому до Христа безсмертного закличмо: переставленого від нас упокой, де всіх, що веселяться, житло.

Слава, і нині, богородичний:

За пристань спасення тебе маємо, Богородице Діво, в глибині життя гнані бурею. Тому моли Бога, що із тебе безсіменно воплотився і несказанно став чоловіком, щоб спасти душі наші.

Стихири самогласні, глас 4:

Де є мирська пристрасть? Де мрія про дочасне? Де золото і срібло? Де множество рабів і гамір? Все порох, все попіл, все тінь. Але прийдіть, закличмо до безсмертного царя: Господи, сподоби вічних благ Твоїх переставленого від нас, упокоюючи його в нестаріючім блаженстві Твоїм.

Стих: Возвеселився я, як сказали мені: у дім Господній підемо.

Надійшла смерть, як хижак, найшов руїнник і скинув мене, найшла і показала, що я не існую; найшла, і я — земля, лежу, як неіснуючий. Воістину сон, воістину привид ми, люди. Та прийдіть, закличмо до безсмертного царя: Господи, сподоби вічних Твоїх благ переставленого від нас, і упокой його в нестаріючій жизні.

Слава, і нині, богородичний:

Єдина чиста і непорочна Діво, що Бога без сімени породила, моли, щоб спаслася душа його.

Стихири самогласні, глас 5:

Згадав я пророка, що кликав: Я є земля і попіл. І ще розглянув у гробах і побачив кості обнажені і сказав: хто ж тут цар, або воїн, або багатий, або вбогий, або праведник, або грішник? Але упокой, Господи, з праведними раба Твого.

Стих: Ноги наші стояли були у дворах Твоїх, Єрусалиме.

Ти сказав Христе: Хто вірує в мене смерти не побачить. Але як я від світла у світі світлом є, так просвітіться і ви в мені у славі моїй. Бо як Бог істинний я прийшов спасти тих, що в правдивому православ'ї почитають мене, єдиного Господа Бога, у двох природах, плоти й божества, але одного в іпостасі. Тому вірного раба Твого, що так Тебеісповідував, у світлості Твого лиця зі святими упокой як чоловіколюбець.

Слава, і нині, богородичний:

Тобі молимося як Божій Матері, благословенная: молись, щоб спастися нам.

Стихири самогласні, глас 6:

Початком мені і устроєм стало Твоє творче веління, бо Ти схотів з невидимого і видимого єства живим мене устроіти. Із землі тіло моє утворив єси, а душу дав мені Твоїм божественним і животворящим диханням. Тому, Христе, раба Твого в країні живих і в оселях праведних упокой.

Стих: До Тебе, що живеш на небі, возвів я очі мої.

Вшанував єси образом Твоїм творіння рук Твоїх, Слове, бо живописав Ти в речевому вигляді подобу розумної істоти, якої й учасником мене вчинив єси, поставивши на землі володіти творіннями самовладно. Тому, Спасе, раба Твого в країні живих і в скиніях праведних упокой.

Слава, і нині, богородичний:

Бога, що з тебе воплотився, ми пізнали, Богородице Діво: Його моли спастися душам нашим.

Стихири самогласні, глас 7:

На образ Твій і на подобу утворив Ти на початку чоловіка; в раю поставив Ти володіти Твоїми творінням; та завистю диявола спокушений, їжу спожив, заповідей Твоїх переступником став. Тому Ти, Господи, присудив йому знову повернутися в землю, з якої він був узятий і випросити упокоєння.

Стих: Як возлюблені оселі Твої, Господи сил.

Звільняє від усякої печалі смерть, дана істоті Адамовій. Бо тлінними ми стали, прийнявши їжу, то ж зрозуміймо, що з землі створені, знову порохом і попелом станемо, як були передше. Тому голосом жалібним молім Створителя, щоб дарував переставленому ослабу і милість.

Слава, і нині, богородичний:

Тебе, Богородице, ми, вірні, маємо за стіну нерушиму і надію. Тому не переставай, Владичице, молити за померлих у вірі твоїх рабів, щоб була їм ослаба на суді, коли засяде Син твій і Бог. Бо ти знаєш природу, що з усякими гріхами нині змішана, щоб ми всі тебе блаженною славили.

Стихири самогласні, глас 8:

Плачу і ридаю, коли роздумую про смерть і бачу у гробі лежачу, на образ Божий утворену, нашу красу, неподобну, безславну, без вигляду. О чудо, що це за тайна сталася з нами? Як ми передані тлінню? Як злучилися зі смертю? Воістину, як написано, велінням Бога, що подає упокоєння спочилому.

Стих: Господи сил, прагне та й пропадає душа моя до дворів Господніх.

Як це ми тлінними були, нетлінний образ носивши, і подихом божественним, безсмертним душу прийнявши, були змішані, як написано? Як це ми переступили Божі повеління? О чудо, як ми, покинувши їжу життя, їли поживу, що приносить гірку смерть? Як це ми, спокушені, позбавили себе божественного життя? Наостанок закличмо до Христа: того, що його Ти переставив, в дворах Твоїх осели.

Слава, і нині, богородичний:

Покров твій, Богородице Діво, це лікування духовне, бо до нього прибігаючи, визволяємся від душевних недуг.

Потім:

Благо є сповідуватися Господеві і співати імені Твоєму, Всевишній, сповіщати зарання милість Твою і істину Твою на всяку ніч.

Трисвяте. По Отче наш:

Тропарі, глас 5:

Упокой, Спасе наш, із праведними раба Твого, і осели його в дворах Твоїх, як написано. Не зважай як благий на прогрішення його, вольні і невольні і всі свідомі й несвідомі, чоловіколюбче.

Слава:

У Твоїм місці спочинку, Господи, де всі святі Твої спочивають, упокой і душу раба Твого, бо Ти єдиний чоловіколюбець.

І нині:

Мати свята невимовного Світла, тебе ангельськими піснями почитаємо і благочесно величаємо.

Диякон говорить:

Помилуй нас, Боже: *дивись с. 189.*

По виголосі молитви буває цілування, а лик співає стихири, глас 2:

Прийдіть, браття, останнє цілування даймо померлому:

І інші, як написано в чині похорону мирян, *дивись с. 161.*

Відходячи до гробу, ієреї співають ірмоси великого канону:

Помічник і покровитель був мені на спасення. Це мій Бог — і прославлю Його, Бог отця мого — і вознесу Його, славно бо прославився.

Слухай, небо, і промовлю, і прославлю Христа, що від Діви плоттю прийшов.

На непорушному, Христе, камені заповідей Твоїх утверди мої помисли.

Я почув таїнство Твого промислу, Господи, зрозумів діла Твої, і прославив Твоє божество.

Від ночі чуваю, чоловіколюбче: просвіти мене, молюся, і настав і мене на повеління Твої, і навчи мене, Спасе, творити волю Твою.

Закликав я всім серцем моїм до щедрого Бога, і Він почув мене, що кликав із глибини аду, і возвів від тління життя моє. Згрішили ми, беззаконня і неправду чинили перед Тобою, ні не зберегли, ні не творили, як Ти заповідав нам, та не відкинь нас до кінця, отців Боже.

Безначального царя слави, перед яким тремтять небесні сили, оспівуйте, священики, люди, величайте Його по всі віки.

Воістину Богородицю, тебе ісповідуємо, спасенні тобою, Діво чистая, з безплотними хорами тебе величаючи.

Трисвяте. По Отче наш: З духами праведних *с. 126.*

Також: Помилуй нас, Боже: *і все інше, як звичайно.* Боже духів *Дивись с. 127.*

Хоронять тіло.

Ієрей чинить повний відпуст.

ПОХОРОН ІЄРЕЇВ

У СВІТЛИЙ ТИЖДЕНЬ

Перший ієрей обкаджує померлого хрестовидно, і зачинає: Благословен Бог наш: *і все інше пасхальне начало, дивись с. 172. Потім ектенія:* Помилуй нас, Боже: *молитва:* Боже духів: *і виголос:* Бо Ти є воскресення: *дивись с. 174. По виголосі:* Воскресення Христове: *дивись с. 175.*

Узявши мощі усопшого, відходять до церкви, співаючи: Христос воскрес:

Як прийде час, настоятель творить начало пасхальне із стихами, з хрестом, свічкою і кадилом. Потім диякон виголошує ектенію за померлих: Помилуй нас, Боже: *Ієрей мовить тайно молитву:* Боже духів: *і виголошує:* Бо Ти є воскресення: *дивись с. 174.*

Тоді степенні, глас 6, антифон перший: На небо очі мої возводжу: *і все інше, дивись с. 193.*

По читанні Євангелія від Йоана, зач. 23, співається канон Пасхи і ввесь чин похорону мирян у світлий тиждень. Тоді тропарі: Ангельський собор: *стихири Пасхи:* Пасха священная: *і інше. Відпуст пасхальний мертвих. Потім молитва прощальна, дивись с. 167.*

Відходимо до гробу, співаючи тропар: Христос воскрес.

На похороні від неділі Томиної до Вознесення Христового співаємо: Благословен Бог наш: Христос воскрес: *тричі, Трисвяте і все інше. Замість:* Чеснішу від херувимів: *перед відпустом говоримо:* Світися: *А все інше — як на звичайному похороні.*

ЧИН ПОХОРОНУ ДИТИНИ

Коли помре православна дитина, її родина кличе ієрея. Ієрей, прийшовши в дім, де лежить тіло померлої, одягає епитрахиль і фелон, насипає ладану в кадильницю, кадить тіло померлої та присутніх і зачинає, як звичайно:

Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Присутні зачинають:

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава, і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля

Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

І тоді співають оці тропарі, глас 4:

З духами праведних померлих душу раба Твого (*або* раби Твоєї), Спасе, упокой, і збережи її у блаженній жизні у Тебе, чоловіколюбче.

У Твоїм місці спочинку, Господи, де всі святі Твої спочивають, упокой і душу раба Твого (*або* раби Твоєї), бо Ти єдиний чоловіколюбець.

Слава:

Ти єси Бог, що до аду зійшов, і з уз розрішив закованих, сам і душу раба Твого (*або* раби Твоєї) упокой.

І нині:

Єдина чиста і непорочна Діво, що Бога без сімени породила, моли, щоб спаслася душа його (*або* її).

По тропарях диякон (або ієрей) говорить оцю ектенію:

Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось за упокій блаженної дитини *ім'ярек,* щоб по неложній обітниці своїй небесного свого царства її сподобити.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Милости Божої, царства небесного і зі святими упокоєння у Христа, безсмертного царя і Бога нашого, їй, і самим собі, просім.

Лик: Подай, Господи.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей говорить тайно оцю молитву:

Господи Ісусе Христе, Боже наш, Ти прирік дати царство небесне тим, що народилися від води й духа і в непорочному житті до Тебе переставилися, і сказав: Дозвольте дітям приходити до мене, бо таких є царство небесне. Смиренно молимося: Рабу твоєму, невинній дитині, *ім'ярек,* нині від нас переставленій, за правдивою обітницею Твоєю, царства Твого наслідця подай, а нас сподоби безпорочно перейти і християнське скінчити життя, з усіма святими в небесних чертогах оселитися.

І виголошує:

Бо Ти є воскресення, життя і упокій всіх рабів Твоїх і нині переставленого раба Твого, дитини *ім'ярек,* Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм

10 88-1

Отцем, і пресвятим, і благим, і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Тоді творить цей відпуст:

Христос, істинний Бог наш, що живими і мертвими володіє, молитвами пречистої своєї Матері, преподобних і богоносних отців наших і всіх святих своїх, душу від нас переставленої дитини *ім'ярек* в оселях святих оселить і до праведних причислить, і нас помилує і спасе як благий і чоловіколюбець.

Якщо все готове до виходу, зачинаємо співати: Святий Боже, *зі страхом і зворушенням.*

Узявши тіло усопшого, відходимо до церкви. Попереду йдуть ієреї зі свічками і диякон з кадильницею. Коли прийдуть до церкви, то кладуть тіло у притворі або у храмі.

Ієрей починає:

Благословен Бог наш, завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Потім:

Прийдіте, поклонімся цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся Христові, цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся і припадім до самого Господа Ісуса Христа, царя і Бога нашого.

І зачинають, Псалом 90:

Хто живе в помочі Всевишнього, під крівлею Бога небесного поселиться. Скаже Господеві: заступник мій єси і прибіжище моє, Бог мій, і надіюся на Нього. Бо Він вирятує мене від сіті ловця, і від слова тривожного. Плечима своїми тебе закриє, і під крилами Його будеш надіятися. Як зброя, оточить тебе істина Його, не злякаєшся страху нічного, ні стріли, що літає удень, ні мари, що в пітьмі блукає, ані напасти і біса полуденного. Впаде побіч тебе тисяча, і десять тисяч праворуч тебе, до тебе ж не приблизиться. Однак ти очима споглянеш і відплату грішників побачиш. Бо Ти, Господи, уповання моє. Всевишнього поклав ти як прибіжище твоє — не прийде до тебе зло і рана не доторкнеться тіла твого. Бо ангелам своїм заповість про тебе, щоб хоронили тебе на всіх путях твоїх. На руках візьмуть тебе, щоб ти часом не спіткнув об камінь ногу твою. На гаспида і василіска наступиш і потопчеш льва і змія. Бо на мене він уповав, і вирятую його, покрию його, бо пізнав ім'я моє. Візве до мене, і почую його, з ним я в скорбі, і визволю його і прославлю його. Довгим віком обдарую його, і явлю йому спасення моє.

Тут, якщо настоятель хоче, співаємо канон з Великого Требника: Воду пройшов.

Тоді ієрей виголошує:

Бо Ти святий єси, Боже наш, і у святих спочиваєш, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

І співають: Святий Боже:

А потім диякон говорить:

Будьмо уважні.

Ієрей: Мир всім.

Диякон: Премудрість, будьмо уважні.

Прокімен, глас 6:

Блаженна путь, що нею підеш, душе, бо приготовлене тобі місце упокоєння.

Стих: Вернися, душе моя, до упокою твого, бо Господь сотворив тобі добро.

Апостол до Коринтян, зач. 162.

Браття, не кожне тіло таке саме тіло, але інакше тіло людей, а інакше тіло звірят, а інакше риб, а інакше птиць. І тіла небесні, і тіла земні, але інакша слава небесних, а інакша земних. Інакша слава сонця, а інакша слава місяця, а інакша звізд. Звізда бо від звізди різниться у славі. Так само і воскресення мертвих: сіється у тлінні, встає в нетлінні, сіється не в честі, встає у славі, сіється в немочі, встає в силі, сіється тіло душевне, встає тіло духовне. Є тіло душевне, і є тіло духовне. Так і написано є: Став перший Адам душею живою, останній Адам духом животворящим.

Алилуя, глас 6:

Блажен, якого вибрав і прийняв Ти, Господи.

Стих: Душа Його у блаженстві перебуватиме.

Диякон: Премудрість, прості, вислухаймо святого Євангелія.

Ієрей: Мир всім.

Лик: І духові твоєму.

Ієрей: Від Йоана святого Євангелія читання.

Лик: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

Диякон: Будьмо уважні.

Ієрей читає Євангеліє від Йоана, зач. 21.

Сказав Господь до юдеїв, що до Нього прийшли: Я є хліб життя. Хто приходить до мене, не голодуватиме, і хто вірує в мене, не матиме спраги ніколи. Та я сказав вам, що ви виділи мене і не віруєте. Усе, що дає мені Отець, прийде до мене, і того, хто приходить до мене, не вижену геть, бо я зійшов з неба не щоб творити волю мою, а волю Отця, Який послав мене. Оце ж воля Отця, Який послав мене, щоб усе, що Він дав мені, я не погубив з Нього, а воскресив Його в останній день.

Тут відбувається останнє цілування, а співці співають стихири на глас 8:

Подібний: О преславне чудо.

О хто не заплаче, дитино моя, над твоїм жалібним переставленням від життя цього? Як незріле дитя ти від

матірних обіймів, немов пташа, нині скоро відлетіло і до Создателя всіх полинуло. О дитино, хто не заплаче, бачачи, як в'яне твоє ясне лице, що перше було, як лілея, красне?

О хто не заридає, дитино моя, і з плачем не заголосить над красою твоєю великою і за чудовим життям? Бо як корабель, що сліду не має, так скоро від очей ти зійшла. Підійдіть, друзі мої, рідні і ближні, всі разом зі мною її попрощаймо, в могилу виряджаючи.

Смерть — дітям ослаба, бо житейського зла непричасними показали себе, і до спокою наспіли небесного, на лоні Авраамовім радуються, і з божественним хором святих дітей нині веселяться, і з вірою торжествують, бо чистими відійшли від тління гріховного.

Слава, глас 6:

Болістю Адамові стало скуштування з дерева колись в Едемі, коли змій отруту з себе вилив. Бо тим увійшла в рід людський смерть, що поїдає людину. Але прийшов Владика, скинув змія і дарував нам упокоєння. До Нього ж закличмо: пощади, Спасе, і кого прийняв, з вибраними Твоїми упокой.

І нині, богородичний:

Богородице Діво, ти скорбним переміна, звільнення немічним, спасай град і людей, ти мир воюючих, ти тишина бурями гнаним, єдина заступнице вірних.

Потім, Трисвяте. Пресвятая Тройце: Отче наш: Бо Твоє єсть царство:

Також тропарі:

З духами праведних: *і поминає по звичаю, виголошуючи ектенію і молитву, дивись с. 240.*

Тоді диякон: Премудрість.

Лик: Чеснішу від херувимів:

Лик: Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь. Господи, помилуй. *(3)* Благослови.

Ієрей творить оцей відпуст:

Христос, істинний Бог наш, що воскрес із мертвих, і живими і мертвими володіє, молитвами пречистої своєї Матері і всіх святих своїх, душу від нас переставленої дитини *ім'ярек,* в оселях святих оселить і до праведних причислить, і нас помилує як благий і чоловіколюбець.

По відпусті ієрей говорить:

Вічна твоя пам'ять, блаженна і приснопам'ятна дитино *ім'ярек.*

Лик тричі співає: Вічная пам'ять.

Після слів диякона: Господу помолімся, *і відповіді співців:* Господи, помилуй, *ієрей говорить оцю молитву:*

Господи, Ти охороняєш дітей у цьому житті, а в будучому віці Ти приготував їм блаженне місце, лоно

Авраамове, а за чистоту ангельські світлосяйні місця, в яких оселюються духи праведних. Ти сам, Владико Христе, прийми в мирі душу раба Твого (*або* раби Твоєї), дитини *ім'ярек*. Бо Ти сказав: дозвольте дітям прийти до мене, бо таких є царство небесне. Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклонення, з Отцем і Святим Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Узявши тіло, йдуть до гробу. Попереду йдуть ієреї і диякони та ввесь клир і співають: Святий Боже:

Коли тіло покладуть до гробу, перший ієрей, узявши лопату, сипле землю в гріб і говорить:

Господня земля і повнота її, вселенна, і всі, що живуть на ній.

І відходять, дякуючи Богові.

ПОХОРОН ДИТИНИ

У СВІТЛИЙ ТИЖДЕНЬ

Ієрей у домі померлої дитини зачинає: Благословен Бог наш: *і все інше пасхальне начало, дивись с. 172.*

Тоді єктенія: Помилуй нас, Боже: *молитва* Господи Ісусе Христе Боже наш: *дивись с. 241.*

Також творить цей відпуст:

Христос, що воскрес із мертвих, смертю смерть подолав, і тим, що в гробах, життя дарував, істинний Бог наш, молитвами пречистої своєї Матері, і всіх святих своїх, душу від нас переставленої дитини *ім'ярек,* в оселях святих оселить і до праведних причислить, і нас помилує як благий і чоловіколюбець.

Відходять до церкви, співаючи Христос воскрес:

Прийшовши до церкви, зачинає ієрей: Благословен Бог наш: Христос воскрес: *стихи:* Нехай воскресне Бог: *а хор співає канон Пасхи. По 3, 6 і 9 піснях єктенія:*

Ієрей: Ще і ще в мирі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ще молимось за упокій блаженної дитини *ім'ярек,* щоб по неложній обітниці своїй небесного свого царства її сподобити.

Лик: Господи, помилуй.

Милости Божої, царства небесного і зі святими упокоєння у Христа, безсмертного царя і Бога нашого, їй, і самим собі, просім.

Лик: Подай, Господи.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Тоді молитва з виголосом, *дивись с. 241.* *Усе інше — як на похоронах у світлий тиждень,* *дивись с. 175.* *Замість прощальної молитви* Господь Ісус Христос Бог наш: *говориться молитва дітей:* Господи, Ти охороняєш дітей, *дивись с. 247.*

На похороні дітей від неділі Томиної аж до Вознесення Христового співаємо: Благословен Бог наш: Христос воскрес: *тричі, тоді Трисвяте і все інше.*

Замість Чеснішу від херувимів: *перед відпустом говоримо* Світися: *а все інше, як на звичайному похороні.*

ЧИН ВЕЛИКОЇ ПАНАХИДИ, *або* ПАРАСТАСУ

ЗА УСОПШИХ ОТЦІВ І БРАТІВ НАШИХ, І ЗА ВСІХ, ЩО УПОКОЇЛИСЯ, ПРАВОСЛАВНИХ ХРИСТИЯН

Ієреї, одягнені в єпитрахилі і фелони, а диякони в стихарі й орарі, виходять зі святилища до притвору, а перед ними параеклесіярх зі свічником. За звичаєм вони стоять по обох боках тетраподу, на якому покладено блюдо з коливом.

Диякон виголошує:

Благослови, владико.

А перший ієрей, взявши кадильницю з ладаном, виголошує: Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

І кадить, як звичайно, хрестовидно над коливом, а диякон йде перед ним із свічкою.

Лик: Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава: і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Господи, помилуй. *(12)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Прийдіте, поклонімся цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся Христові, цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся і припадім до самого Господа Ісуса Христа, царя і Бога нашого.

І зачинають, Псалом 90.

Коли правлять парастас після вечірні або утрені, перший ієрей виголошує: Благословен Бог наш. *Диякон іде попереду зі свічкою і кадить хрестовидно над коливом. А ми виголошуємо Псалом 90:*

Хто живе в помочі Всевишнього, під крівлею Бога небесного поселиться. Скаже Господеві: заступник мій єси і прибіжище моє, Бог мій, і надіюся на Нього. Бо Він вирятує мене від сіті ловця, і від слова тривожного. Плечима своїми тебе закриє, і під крилами Його будеш надіятися. Як зброя, оточить тебе істина Його, не злякаєшся страху нічного, ні стріли, що літає удень, ні мари, що в пітьмі блукає, ані напасти і біса полуденного. Впаде побіч тебе тисяча, і десять тисяч праворуч тебе, до тебе ж не приблизиться. Однак ти очима споглянеш і відплату грішників побачиш. Бо Ти, Господи, уповання моє. Всевишнього поклав ти як прибіжище твоє — не прийде до тебе зло і рана не доторкнеться тіла твого. Бо ангелам своїм заповість про тебе, щоб хоронили тебе на всіх путях твоїх. На руках візьмуть тебе, щоб ти часом не спіткнув об камінь ногу твою. На гаспида і василіска наступиш і потопчеш льва і змія. Бо на мене він уповав, і вирятую його, покрию його, бо пізнав ім'я моє. Візве до мене, і почую його, з ним я в скорбі, і визволю його і прославлю його. Довгим віком обдарую його, і явлю йому спасення моє.

Слава, і нині:

Алилуя, алилуя, алилуя, слава Тобі, Боже. *(3)*

Опісля диякон виголошує велику ектенію:

В мирі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За раба Божого (*або* рабу Божу, *або* рабів Божих) *ім'ярек,* і за блаженний упокой Його (*або* її, *або* їх) Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

А якщо молишся за всіх усопших разом, читай:

За душі всіх відвіку у правовір'ї, надії воскресення і життя вічного усопших отців і братів наших, і блаженних ктиторів і доброчинців святого храму цього (*або* святої обителі цієї), Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб простилося йому (*або* їй, *або* їм) всяке прогрішення, вольне і невольне, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб він був прилічений (*або* вона була прилічена, *або* вони були прилічені) до Авраама, Ісаака і Якова, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб вчинити душу Його (*або* її, *або* душі їх) в країні живих, у місці світлому, де всі святі і праведні спочивають, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб неосудно станути йому (*або* їй, *або* їм) на страшному судищі Христовому, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб він унаслідував (*або* вона унаслідувала, *або* вони унаслідували) безсмертне на небесах царство, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб він став спільником (*або* вона стала спільницею, *або* вони стали спільниками) безсмертної радости відвіку святих, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб ізбавитися нам від усякої скорби, гніву і нужди, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Лик: Господи, помилуй.

Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славну Владичицю нашу, Богородицю і приснодіву Марію, з усіма святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей виголошує:

Бо Ти є воскресення і життя і упокій усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* усопших рабів Твоїх)

ім'ярек, Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Потім Алилуя. *(3), на глас 8, і оці стихи:*

Стих 1: Блаженні, що їх вибрав і прийняв Ти, Господи.

Стих 2: І пам'ять їх з роду в рід.

Потім тропар, глас 8:

Глибиною мудрости чоловіколюбно все управляєш, і корисне всім подаєш, єдиний Творче; упокой, Господи, душу усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* усопших рабів Твоїх), бо на Тебе уповання поклав (*або* поклала, *або* поклали), Творця, і будівника, і Бога нашого.

Слава, і нині, богородичний:

Тебе і стіну і пристанище маємо, і молитвенницю богоприятливу до Бога, якого ти родила єси, Богородице безневісна, вірних спасення.

І потім співаємо непорочні. А ділимо їх на дві статії.

Блаженні непорочні в путі, що ходять у законі Господнім.

Приспів: Благословен єси, Господи, навчи мене уставів Твоїх.

Або: Пом'яни, Господи, душу раба Твого (*або* раби Твоєї, *або* рабів Твоїх).

Блаженні, що зберігають свідчення Його, всім серцем шукають Його.

Благословен єси, Господи:

Добрий для мене закон уст Твоїх, більш як тисячі золота і срібла.

Благословен єси, Господи:

Руки Твої створили мене і збудували мене.

Благословен єси, Господи:

Бо якщо б закон Твій не був моїм поученням, тоді загинув би я у смиренні моїм. Повік не забуду уставів Твоїх, бо в них оживив Ти мене.

Цей стих співають тричі.

Диякон:

Ще і ще в мирі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ще молимось за упокій душі усопшого раба Божого (*або* усопшої раби Божої, *або* душ усопших рабів Божих) *ім'ярек,* і щоб проститися йому (*або* їй, *або* їм) всякому прогрішенню, вольному і невольному.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб Господь Бог оселив душу його (*або* її, *або* душі їх), де праведні спочивають.

Лик: Господи, помилуй.

Милости Божої, царства небесного і відпущення гріхів їх у Христа, безсмертного царя і Бога нашого, просім.

Лик: Подай, Господи.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей говорить оцю молитву:

Боже духів і всякої плоти, Ти смерть подолав і диявола знищив, і життя світові Твоєму дарував — сам, Господи, упокой душу усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* душі усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* на місці світлім, на місці квітучім, на місці спокійнім, звідки втекла болізнь, печаль і зітхання; всяке прогрішення, вчинене ним (*або* нею, *або* ними) словом або ділом, або помислом, як благий і чоловіколюбець Бог прости, бо немає чоловіка, що жив би, а не згрішив; Ти бо один без гріха, правда Твоя — правда вовіки, і слово Твоє — істина.

Виголос:

Бо Ти єси воскресення, і життя, і упокій усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Тут зачинаємо другу статію:

Твій я — спаси мене.

Приспів: Спасе, спаси душу раба Твого (*або* раби Твоєї, *або* душі рабів Твоїх).

Світильник для ніг моїх — закон Твій, і світло для стежок моїх.

Спасе, спаси душу:

Або: Упокой, Господи, душу раба Твого (*або* раби Твоєї, *або* душі рабів Твоїх). Я відкрив уста мої і дихнув, бо заповідей Твоїх прагнув.

Спасе, спаси душу:

Споглянь на мене і помилуй мене, за правом тих, що люблять ім'я Твоє.

Спасе, спаси душу:

Нехай наблизиться моління моє перед Тебе, Господи, за словом Твоїм врозуми мене.

Спасе, спаси душу:

Жива буде душа моя і восхвалить Тебе, і присуди Твої поможуть мені. Я заблудив, як овеча погибле, шукай раба Твого, бо я заповідей Твоїх не забув.

Цей стих співають тричі.

Потім співаємо тропарі за упокій, на глас 5:

Приспів: Благословен єси, Господи, навчи мене уставів Твоїх.

Святих лик знайшов джерело жизні і райські двері; нехай знайду і я путь покаянням, я — погибле овеча, поклич мене, Спасе, і спаси мене.

Благословен єси, Господи:

Давно вже з небуття створив Ти мене і образом Твоїм божественним вшанував, за порушення заповіді знову мене повернув у землю, з якої я був взятий, та до подоби Твоєї возведи, щоб я прийняв образ давньої краси.

Благословен єси, Господи:

Я образ несказанної Твоєї слави, хоч і ношу язви гріховні. Ущедри Твоє створіння, Владико, і очисти Твоїм милосердям, і бажану батьківщину подай мені, і вчини мене знову жителем раю.

Благословен єси, Господи:

Всі ви, що ходили шляхом вузьким і скорботним, і, хрест як ярмо в житті взявши, за мною послідували у вірі, прийдіть, насолодіться почестями і вінцями небесними, що їх я вам приготував.

Благословен єси, Господи:

Агнця Божого ви проповідували і були заколені, немов агнці, і до жизні, що не старіє, а вічно існує, переставилися ви, святі; Його усильно моліть, мученики, щоб відпущення довгів дарував.

Благословен єси, Господи:

Упокой, Боже, раба Твого (*або* рабу Твою, *або* рабів Твоїх) і вчини Його (*або* її, *або* їх) в раю, де лики святих, Господи, і праведники сяють, як світила; усопшого раба Твого (*або* усопшу рабу Твою, *або* усопших рабів Твоїх) упокой, не зважаючи на всі Його (*або* її, *або* їх) прогрішення.

Слава:

Трисяйність єдиного Божества благочесно оспівуємо, кличучи: Свят єси, Отче безначальний, собезначальний Сину, і божественний Духу, просвіти нас, що вірою Тобі служимо, і з вічного вогню визволи.

І нині:

Радуйся, Чистая, що Бога плоттю породила на спасення всіх; через тебе людський рід знайшов спасення; щоб і ми через тебе знайшли рай, Богородице чистая, благословенная.

Алилуя, алилуя, алилуя, слава Тобі, Боже. *(3)*

Потім диякон:

Ще і ще в мирі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ще молимось за упокій душі усопшого раба Божого (*або* усопшої раби Божої, *або* душ усопших рабів Божих) *ім'ярек,* і щоб проститися йому (*або* їй, *або* їм) всякому прогрішенню, вольному і невольному.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб Господь Бог оселив душу Його (*або* її, *або* душі їх), де праведні спочивають.

Лик: Господи, помилуй.

Милости Божої, царства небесного і відпущення гріхів їх у Христа, безсмертного царя і Бога нашого, просім.

Лик: Подай, Господи.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей говорить оцю молитву:

Боже духів і всякої плоти, Ти смерть подолав і диявола знищив, і життя світові Твоєму дарував — сам, Господи, упокой душу усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* душі усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* на місці світлім, на місці квітучім, на місці спокійнім, звідки втекла болізнь, печаль і зітхання; всяке прогрішення, вчинене ним (*або* нею, *або* ними) словом, або ділом, або помислом, як благий і чоловіколюбець Бог прости, бо немає чоловіка, що жив би, а не згрішив; Ти бо один без гріха, правда Твоя — правда вовіки, і слово Твоє — істина.

Виголос:

Бо Ти єси воскресення, і життя, і упокій усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* усопших рабів

Твоїх) *ім'ярек,* Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

І по виголосі співаємо оці тропарі, глас 5:

Упокой, Спасе наш, із праведними раба Твого (*або* рабу Твою, *або* рабів Твоїх) і осели Його (*або* її, *або* їх) у дворах Твоїх, як написано; не зважай як благий на прогрішення Його (*або* її, *або* їх), вольні і невольні, і всі, свідомі й несвідомі, чоловіколюбче.

Слава, і нині: богородичний:

Від Діви засяяв Ти світові, Христе Боже, і синів світла нею показав — помилуй нас.

Також Псалом 50:

І канон: Як по суші: *дивись с. 141 або канон померлим, якого акростих є:* Умираючим вірним сплітаю пісню восьму. *Глас 8.*

Пісня 1

Ірмос: Воду пройшовши як сушу і з єгипетського лиха утікши, ізраїльтянин кликав: Ізбавителеві Богові нашому співаймо.

Приспів: Дивен Бог у святих своїх, Бог Ізраїля.

Смертю наслідуючи смерть Христову і страстями дорогоцінну страсть, всі мученики одержали божес-

твенне і блаженне життя, а нині моляться за спасення душ наших.

Приспів: Упокой, Господи, душу раба Твого (*або* раби Твоєї, *або* рабів Твоїх).

Юности прогрішень не добачуючи і на гріхи не зважаючи, Христе Спасе, причисли до Твоїх вибраних раніше померлого раба Твого (*або* померлу рабу Твою, *або* померлих рабів Твоїх).

Слава:

Славу і радість, яку одержали ті, що досягли блаженного перебування, подай достатньо рабові Твоєму (*або* рабі Твоїй, *або* рабам Твоїм), що Його (*або* її, *або* їх) прийняв єси, всемилостивий.

І нині, богородичний:

Ти зачала Слово отче, що із тебе з тілом з'єдналося по іпостасі, всенепорочна Дівице, знищивши божественною силою ад, вимоли в Нього, щоб життя подав у вірі померлому (*або* померлій, *або* померлим).

Пісня 3

Ірмос: Небесного зводу верхотворче Господи і Церкви основнику, Ти мене утверди в любові Твоїй, бажань вершино і вірних підкріплення, єдиний чоловіколюбче.

Ви, що очистилися від давнього падіння прародителів хрещенням і новонародженням, а струями своєї крови окропилися, з Христом, блаженні, царюєте.

Ти, Спасе, що волею Твоєю мертвий поклався до гробу і взивав тих, що перебували в гробах, дозволь тому, що Його взяв (*або* тій, що її взяв, *або* тим, що їх взяв) від нас, оселитися в оселях праведних Твоїх.

Слава:

Милосердям божественної Твоєї, Владико, і співественно пізнаваної благости упрошуваний, Спасе, гріхів розрішення подай рабові Твоєму (*або* рабі Твоїй, *або* рабам Твоїм) і зі святими Його (*або* її, *або* їх) упокой.

І нині, богородичний:

Той, хто воплотився з утроби твоєї і стався чоловіком, що особливо як єдиний чоловіколюбець спасає людину від смертних врат, Його моли, молимо тебе, Богородице, щоб із святими упокоїв усопшого свого раба (*або* усопшу свою рабу, *або* усопших своїх рабів).

По 3-ій пісні, ірмос:

Небесного зводу верхотворче Господи і Церкви основнику, Ти мене утверди в любові Твоїй, бажань вершино і вірних підкріплення, єдиний чоловіколюбче.

Потім диякон ектенію:

Ще і ще в мирі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ще молимось за упокій душі усопшого раба Божого (*або* усопшої раби Божої, *або* душ усопших рабів

Божих) *ім'ярек,* і щоб проститися йому (*або* їй, *або* їм) всякому прогрішенню, вольному і невольному.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб Господь Бог оселив душу його (*або* її, *або* душі їх), де праведні спочивають.

Лик: Господи, помилуй.

Милости Божої, царства небесного і відпущення гріхів їх у Христа, безсмертного царя і Бога нашого, просім.

Лик: Подай, Господи.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей говорить оцю молитву:

Боже духів і всякої плоти, Ти смерть подолав і диявола знищив, і життя світові Твоєму дарував — сам, Господи, упокой душу усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* душі усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* на місці світлім, на місці квітучім, на місці спокійнім, звідки втекла болізнь, печаль і зітхання; всяке прогрішення, вчинене ним (*або* нею, *або* ними) словом, або ділом, або помислом, як благий і чоловіколюбець Бог прости, бо немає чоловіка, що жив би, а не згрішив; Ти бо один без гріха, правда Твоя — правда вовіки, і слово Твоє — істина.

Виголос:

Бо Ти єси воскресення, і життя, і упокій усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* усопших рабів

Твоїх) *ім'ярек,* Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Опісля сідальний, глас 6:

Воістину все суєта, а життя — тінь і сон, бо даремне турбується всякий земнородний, як каже Писання: коли і світ здобудемо, тоді і в гріб вселимося, де вкупі царі і вбогі. Тому, Христе Боже, спочилого раба Твого (*або* спочилу рабу Твою, *або* спочилих рабів Твоїх) упокой як чоловіколюбець.

Слава, і нині, богородичний:

Всесвята Богородице, в часі життя мого не остав мене, людському заступництву не довір мене, але сама заступи і помилуй мене.

Пісня 4

Ірмос: Ти моя кріпость, Господи, Ти і сила моя, Ти мій Бог, Ти моя радість. Ти не залишив лона Отця, а нашу вбогість посітив. Тому з пророком Аввакумом взиваю до Тебе: слава силі Твоїй, чоловіколюбче.

Нехай божественні мученики, що перетерпіли різні види мук, побачать славу Твою, Владико, і ясно одержать Твою світлодайну світлість, Тобі, Христе, співаючи: слава силі Твоїй, чоловіколюбче.

Багато осель є у Тебе, Спасе, що по заслугах усім, розділюються, по мірі чеснот, тому, щедрий, сподоби наповнити ними тих, що в вірі переставилися, благочесно Тобі співаючи: слава силі Твоїй, чоловіколюбче.

Слава:

Рівний нам як людина явився єси, безсмертний, як усі ми, однаково перетерпів єси смерть і показав нам дорогу життя — сподоби її і спочилого (*або* спочилу, *або* спочилих) як чоловіколюбець, подаючи як Владика прощення гріхів і даруючи участь у світлі.

І нині, богородичний:

Ти вірних похвала єси, безневісна, ти заступниця, ти і прибіжище християн, стіна і захист ти, всенепорочна, заносиш мольби до твого Сина і спасаєш від бід тих, що з вірою і любов'ю визнають тебе, чисту Богородицю. Його і нині моли, щоб і померлому (*або* померлій, *або* померлим) в вірі дарував упокоєння зі святими.

Пісня 5

Ірмос: Нащо відкинув Ти мене від лиця Твого, Світло незаходиме, і покрила темрява чужа мене, окаянного. Але наверни і до світла заповідей Твоїх путі мої направ, молюся.

Несказанної Твоєї слави і невимовного Твого блаженства в оселях святих, де милий голос празнуючих, переставленого до безсмертного життя ущедривши, сподоби, єдиний чоловіколюбче.

Де чини ангельські, де собори праведних радуються, на лоні Авраама осели, Спасе, раба Твого (*або* рабу Твою, *або* рабів Твоїх), і дозволь, милосердний, щоб він став (*або* вона стала, *або* вони стали) сміливо перед страшним божественним престолом.

Слава:

Як очищення явився Ти нам, як правда і ізбавлення, і ранами Твоїми Ти вилікував наші немочі. Ти, отже, щедрий, як благий осели померлого (*або* померлу, *або* померлих) в райській насолоді.

І нині, богородичний:

Милостиво, о милостивий, Ти прийняв людський вимір, з дівичого лона плоть взявши, одушевлену словом, якою Ти смерть подолав, даруєш життя вірним. Тож молитвами тієї, що Тебе породила, усопшого (*або* усопшу, *або* усопших) зі святими упокой.

Пісня 6

Ірмос: Очисти мене, Спасе, бо численні беззаконня мої, і з глибини зла виведи, молюся. Бо до Тебе я закликав, і вислухай мене, Боже спасення мого.

Мученики Твої, Спасе, перетерпіли багато мук, любов'ю до Тебе в душах зранені святії, бажаючи Твоєї споконвічної слави і солодкої Твоєї причасности. Отож молінням їх упокой спочилого (*або* спочилу, *або* спочилих).

Нутро ворога смертю Ти розірвав, Спасе, й усіх невільників у ньому воскресив Ти, дарувавши життя, якого і переставленого (*або* переставлену, *або* переставлених), благодітелю, сподоби.

Слава:

Звільни, Спасе, від сліз і зітхань рабів Твоїх, що в аді, бо Ти один милосердний забрав усяку сльозу із лиця всіх, що Тебе вірно благословляють.

І нині, богородичний:

Той, що з природи є творцем, твориться в лоні твоїм, повний як Бог принижує себе, всенепорочна. Єдиний безсмертний за спасення всіх смертю вмирає і тим, що в вірі вмирають, життя подає.

Ірмос:

Очисти мене, Спасе, бо численні беззаконня мої, і з глибини зла виведи, молюся. Бо до Тебе я закликав, і вислухай мене, Боже спасення мого.

Потім диякон виголошує ектенію:

Ще і ще в мирі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ще молимось за упокій душі усопшого раба Божого (*або* усопшої раби Божої, *або* душ усопших рабів Божих) *ім'ярек,* і щоб проститися йому (*або* їй, *або* їм) всякому прогрішенню, вольному і невольному.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб Господь Бог оселив душу його (*або* її, *або* душі їх), де праведні спочивають.

Лик: Господи, помилуй.

Милости Божої, царства небесного і відпущення гріхів їх у Христа, безсмертного царя і Бога нашого, просім.

Лик: Подай, Господи.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей говорить оцю молитву:

Боже духів і всякої плоти, Ти смерть подолав і диявола знищив, і життя світові Твоєму дарував — сам, Господи, упокой душу усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* душі усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* на місці світлім, на місці квітучім, на місці спокійнім, звідки втекла болізнь, печаль і зітхання; всяке прогрішення, вчинене ним (*або* нею, *або* ними) словом, або ділом, або помислом, як благий і чоловіколюбець Бог прости, бо немає чоловіка, що жив би, а не згрішив; Ти бо один без гріха, правда Твоя — правда вовіки, і слово Твоє — істина.

Ієрей виголошує:

Бо Ти єси воскресення, і життя, і упокій усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* усопших рабів

Твоїх) *ім'ярек,* Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Кондак, глас 8:

Зі святими упокой, Христе, душу раба Твого (*або* душу раби Твоєї, *або* душі рабів Твоїх), де немає болізни, ні печалі, ні зітхання, але життя безконечне.

Ікос:

Сам один єси безсмертний, що сотворив і збудував чоловіка, а ми, земні, з землі утворені, і в тую ж землю підемо, бо так звелів Ти, що утворив мене і сказав мені, що земля єси і в землю відійдеш, куди всі ми, люди, підемо з надгробним риданням, співаючи пісню: алилуя.

Пісня 7

Ірмос: Отроки єврейські в печі відважно знищили полум'я і на росу вогонь перемінили, співаючи: благословен єси, Господи Боже, навіки.

Все бажання мучеників простяглося до єдиного Владики, з'єднуване з ним любов'ю, співаючи: благословен єси, Господи Боже, навіки.

Тим, що у вірі переставилися, подаєш світлість божественного царства, нетлінну одіж даруючи тим, що співають: благословен єси, Господи Боже, навіки.

Слава:

Наповни радістю і веселістю раба Твого (*або* рабу Твою, *або* рабів Твоїх), що його (*або* її, *або* їх) Ти переставив з цього світу, щедрий, сподобивши його (*або* її, *або* їх) кликати до Тебе і співати: благословен єси, Господи Боже, навіки.

І нині, богородичний:

Звільняючи від єдиного прокляття, в пренепорочну Діву вселився Ти, ізливаючи благословення джерело для тих, що співають: благословенний, пречистая, плід утроби твоєї.

Пісня 8

Ірмос: Согласної музики і людей незчисленних, що поклонялися образові в Деїрі, три отроки не послухали, але Господа прославляли і славословили на всі віки.

Крізь земні подвиги пройшли і небесні вінці прийняли правдиві мученики: і кличуть до Тебе безупинно: Господеві співайте і превозносіть на всі віки.

Зійшовши в найглибшу глибину, тих, що в гробах воскресив єси життєначальною рукою. Тому молимо Тебе, Щедрий, подай упокій рабові Твоєму (*або* рабі Твоїй, *або* рабам Твоїм), що з вірою перед тим упокоївся.

Благословім Отця, і Сина, і Святого Духа, Господа.

Тому що Ти єси джерело життя споконвічного і потік насолоди, сподоби раба Твого (*або* рабу Твою, *або* рабів

Твоїх), благочесно до Тебе переставленого (*або* переставлену, *або* переставлених), оспівувати і прославляти Тебе на всі віки.

І нині, богородичний:

Маріє Діво Богородице, що тілесно породила людям Бога Спаса, спасай тих, що з вірою оспівують породження твоє і превозносять на всі віки.

Пісня 9

Ірмос: Злякався кожний, хто чув голос несказанного Божого сходження, бо Вишній волею своєю зійшов аж до плоти, з дівичої утроби чоловіком ставши, тому-то, вірні, пречисту Богородицю величаємо.

Мученики Христові, маючи неподолану і непереможену кріпость, ви знищили безбожне веління му-чителів і явно сподобилися царства небесного, просвічені троїчними зорями, достойні похвали.

Розвалився гіркий ад, як Ти, чоловіколюбче, розрушив його і воскресив тих, що там від віків спочивали, але нині як благий сподоби невечірнього світла Твого, милосердний, того (*або* ту, *або* тих), що прийшов (*або* прийшла, *або* прийшли) до Тебе.

Слава:

Ввесь Ти, Спасе, насолода, ввесь прагнення і воістину ненаситна любов, Ти ввесь невимовна доброта. Тому переставленому (*або* переставленій, *або* переставле-

ним) до Тебе дозволь насолоджуватися Твоєю красою і божественної Твоєї доброти сподоби.

І нині, богородичний:

Спаси мене, Мати Божа, що породила Христа, Спаса мого, Бога і чоловіка, подвійного природою, а не іпостассю, бо єдинородного від Отця, а з тебе первенця усієї тварі. Його як чоловіколюбна Мати ублагай, щоб подав переставленому (*або* переставленій, *або* переставленим) зі святими упокоєння.

Опісля:

Достойно є воістину величати блаженною тебе, Богородицю, присноблаженную і пренепорочную і Матір Бога нашого. Чеснішу від херувимів і незрівнянно славнішу від серафимів, що без зотління Бога Слово породила, сущую Богородицю, тебе величаємо.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава: і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Тоді оці тропарі, глас 4:

З духами праведних померлих душу раба Твого (*або* раби Твоєї, *або* рабів Твоїх), Спасе, упокой і збережи її (*або* їх) у блаженній жизні у Тебе, чоловіколюбче.

У Твоїм місці спочинку, Господи, де всі святі Твої спочивають, упокой і душу раба Твого (*або* раби Твоєї, *або* душі рабів Твоїх), бо Ти єдиний чоловіколюбець.

Слава:

Ти єси Бог, що до аду зійшов і з уз розрішив закованих, сам і душу раба Твого (*або* раби Твоєї, *або* рабів Твоїх) упокой.

І нині, богородичний:

Єдина чиста і непорочна Діво, що Бога без сімени породила, моли, щоб спаслася (спаслися) душа його (*або* її, *або* душі їх).

Тоді єктенія:

Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось за упокій душі усопшого раба Божого (*або* усопшої раби Божої, *або* усопших рабів Божих) *ім'ярек,* і щоб проститися йому (*або* їй, *або* їм) всякому прогрішенню, вольному і невольному.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Щоб Господь Бог оселив душу його (*або* її, *або* душі їх), де праведні спочивають.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Милости Божої, царства небесного, і відпущення гріхів їх у Христа, безсмертного царя і Бога нашого, просім.

Лик: Подай, Господи.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей: Боже духів і всякої плоти, Ти смерть подолав і диявола знищив, і життя світові Твоєму дарував — сам, Господи, упокой душу усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* душі усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* на місці світлім, на місці квітучім, на місці спокійнім, звідки втекла болізнь, печаль і зітхання; всяке прогрішення, вчинене ним (*або* нею, *або* ними) словом, або ділом, або помислом, як благий і чоловіколюбець

Бог, прости, бо немає чоловіка, що жив би, а не згрішив; Ти бо один без гріха, правда Твоя — правда вовіки, і слово Твоє — істина.

Виголос:

Бо Ти є воскресення, і життя, і упокій усопшого раба Твого (*або* усопшої раби Твоєї, *або* усопших рабів Твоїх) *ім'ярек,* Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Потім говорить диякон, або ієрей:

Премудрість.

Лик: Чеснішу від херувимів і незрівняно славнішу від серафимів, що без зотління Бога Слово породила, сущу Богородицю, тебе величаємо.

Настоятель: Слава Тобі, Христе Боже, уповання наше, слава Тобі.

Лик: Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь. Господи, помилуй. *(3)* Благослови.

Ієрей чинить відпуст:

Христос, істинний Бог наш, що живими і мертвими володіє, молитвами пречистої своєї Матері, святих славних і всехвальних апостолів, преподобних і бого-

носних отців наших, і всіх святих, душу від нас переставленого раба свого (*або* переставленої раби своєї, *або* душі від нас переставлених рабів своїх) *ім'ярек,* в оселях праведних оселить, на лоні Авраама упокоїть і до праведних причислить, і нас помилує і спасе як благий і чоловіколюбець.

Лик: Амінь.

А по відпусті виголошує настоятель ось так: У блаженнім успенні вічний упокій подай, Господи, усопшому рабові Твоєму (*або* усопшій рабі Твоїй, *або* усопшим рабам Твоїм), *ім'ярек,* і сотвори йому (*або* їй, *або* їм) вічную пам'ять.

А співці співають: Вічная пам'ять. *(3)*

МОЛІННЯ ЗА ОСІБ

МОЛИТВА НА ВСЯКУ НЕМІЧ

Владико вседержителю, лікарю душ і тілес, Ти, що смиряєш і возносиш, караєш і знову зціляєш, брата (*або* сестру) нашого *ім'ярек* немічного посіти милістю Твоєю, простри руку Твою, повну зцілення і ліку, і зціли його, піднісши з постелі і немочі. Заборони духові немочі, віддали від нього всяку язву, всяку болість, всяку рану, всяку гарячку і трясцю; і якщо є в ньому прогрішення або беззаконня, ослаби, відпусти, прости Твого ради чоловіколюбія. Так, Господи, пощади створіння Твоє у Христі Ісусі Господі нашім, що з Ним благословен єси, з пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

МОЛИТВА ТОМУ, ХТО ХОЧЕ ЙТИ В ПУТЬ

Господи Боже, Боже наш, істинна і жива путь, Ти подорожував зі слугою Твоїм Йосифом – подорожуй, Владико, і з рабом Твоїм *ім'ярек,* і від всякого буревію і напасти ізбав, і мир та силу віднови, щоб над усякою правдою промишляв за заповідями Твоїми і, сповненому житейських і небесних дібр, зволь назад повернутися. Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

ЧИН БЛАГОСЛОВЕННЯ ДІТЕЙ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ НАВЧАННЯ

На початку навчального року діти (якщо можливо, то з батьками) збираються у церкві, хлопці з боку намісної ікони Спасителя, дівчата навпроти Богородиці. Батьки побожно стоять за ними. Учні мають зі собою книжки, з яких учитимуться.

Ієрей починає Божественну Літургію:

Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Всі стають на коліна і разом з ієреєм співають на глас 6:

Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

По закінченні всі встають, ієрей тихо мовить: Слава в вишніх Богу: *і інше, та починає літургію як звичайно.*

У великій ектенії після: За плаваючих, подорожуючих *додається наступне:*

Щоб зійшов на дітей цих Дух премудрости і розуму, щоб відкрив їх ум і уста та просвітив серця їх для прийняття доброї науки, Господу помолімся.

Щоб насадити у серця їх зачатки премудрости, страху божественного, і тим юнацьке просторікування відігнати від сердець їх, і посвітити уми їх, щоб уникали зла і творили добро, Господу помолімся.

Щоб відкрити уми їх на прийняття і розуміння і пам'ятання всього доброго і корисного для душі вчення, Господу помолімся.

Щоб успішно зростати їм у мудрості на славу Божу, Господу помолімся.

Щоб були вони мудрістю, чеснотливим життям, непохитністю у правовір'ї своїм батькам радістю і потіхою, а Церкві опорою, Господу помолімся.

Щоб ізбавитися нам від усякої скорби, гніву і нужди, Господу помолімся.

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

І решта так, як у служебнику.

Після малого входу оці тропарі, глас 6:

Як серед учеників Твоїх прийшов Ти, Спасе, даючи мир, так прийди до нас і спаси нас.

Мовами чужими обновив Ти, Христе, учеників, щоб проповідали ними Тебе, Слово і Бога, подаючи душам нашим велику милість.

Слава:

Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

І нині:

Милосердя двері відкрий нам, благословенна Богородице, щоб, надіючися на тебе, ми не погибнули, але щоб ізбавились Тобою від бід: ти бо єси спасення роду християнського.

Прокімен, глас 4:

І нехай буде світлість Господа Бога нашого на нас, і діло рук наших направ.

Стих: І споглянь на рабів Твоїх і на діла Твої і настав синів їх.

Апостол до Филип'ян, зач. 241 (Фл. 2, 12-16).

Алилуя, глас 4.

Нехай пошле тобі поміч із святині та із Сіону нехай заступить тебе.

Стих: Нехай дасть тобі за серцем твоїм і всякий замір твій нехай сповнить.

Євангеліє від Йоана, зач. 48 (Йо. 14, 10-21).

Причастен: Будь любий Господеві, і Він дасть тобі бажання серця твого. Алилуя.

По заамвонній молитві диякон мовить:

Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Тоді ієрей голосно читає оцю молитву:

Боже, Боже наш, що образом Твоїм обдарував нас, людей, і вільною наділив волею, Ти, увійшовши у храм у переполовлення празника, вчив людей перед народом, що дивувався: Звідки Він знає Писання, хоч не вчився? А Давид мовив: Прийдіте, діти, послухайте мене; страху Господнього навчу вас. Ти, що Соломона премудрости навчив, Боже всіх, Слове, Всецарю, відкрий душі і серця, уста і уми оцих дітей Твоїх, щоб вони розуміли, прийняли і творили волю Твою. Ізбав їх від усякої диявольської спокуси, оберігаючи їх у всі дні їхнього життя, щоб завжди успішно берегли Твої заповіді, молитвами пресвятої Твоєї Матері і всіх святих Твоїх.

Бо Ти єси посітитель душ і тіл наших, Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Після цього ієрей знаменує дітей правицею хрестовидно і мовить:

Станьте гідно, станьте зі страхом Божим, і ревно приймайте божественне і хосенне вчення на славу Божу. Амінь.

Також цю єктенію:

Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Ще молимось Господу Богу нашому, щоб споглянув милостиво на оцих дітей і зіслав у серця, уми і уста їх духа премудрости, розуму, благочестя і страху свого та просвітив їх світлом свого богопізнання і подав їм силу і міцність. Щоб вони швидко прийняли і ревно засвоїли накази Його Божественного Закону, щоб здобули успіхи в доброму та корисному навчанні і були першими мудрістю, розумом, всіми чеснотами і виконанням заповідей Його на славу Його пресвятого імені.

І щоб даровано було їм здоров'я, і були вони довголітніми для розбудови і прикраси Твоєї святої Церкви, промовмо всі: Господи, вислухай і милостиво помилуй.

Виголос:

Вислухай нас, Боже, Спасителю наш, уповання всіх кінців землі і тих, що на морі далеко, і, милостивий, милостивим будь, Владико, до гріхів наших і помилуй нас. Бо Ти милостивий і чоловіколюбець Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Одразу після цього лик співає: Будь ім'я Господнє благословенне:

Ієрей кропить дітей свяченою водою, мовлячи:

Прийми дитино напучення і страх Божий нехай вселиться у серце твоє, бо він є початком премудрости і він просвітить ум і серце твоє повсякчас; в ім'я Отця і Сина і Святого Духа. Амінь.

Після цього ієрей входить у святий вівтар і закінчує святу літургію.

☛ *Якщо служимо поза літургією, починаємо як звичайно:* Благословен Бог наш *і до* Прийдіте поклонімся *включно.*

Потім псалом 33: Благословлю Господа на всякий час. Алилуя. *(3)*

По тому єктенія: Миром Господу, *і після:* За плаваючих, подорожуючих *додається:* За зіслання на дітей цих *і далі, як написано перед тим.*

В тому числі: тропарі, прокімен, Апостол і Євангеліє. Після Євангелія одразу: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

І молитва: Боже, Боже наш, *та все решту, як написано.*

Після виголосу: Вислухай нас, Боже, *ієрей одразу кропить дітей, мовлячи:* Прийми, дитино.

ЧИН БЛАГОСЛОВЕННЯ ПОДРУЖ, ЩО ПРОЖИЛИ РАЗОМ 25 АБО 50 РОКІВ

Подружжя приходять до церкви, стають перед тетраподом, чоловік праворуч, а жінка ліворуч. Ієрей, одягнений у епитрахиль і фелон, починає, а співці продовжують:

Псалом 127:

Блаженні всі, що бояться Господа, що ходять путями Його. Плоди праці твоєї будеш їсти, щасливий ти, і добре тобі буде. Жінка твоя — неначе лоза плодовита на краях дому твого. Сини твої — як парості оливки, навкруг трапези твоєї. Ось так благословляється чоловік, що боїться Господа. Благословить тебе Господь з Сіону, і побачиш добро Єрусалиму по всі дні життя твого, і побачиш синів твоїх синів. Мир на Ізраїля!

Ієрей: Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Лик: Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава: і нині: (3)

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава: і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Тропар дня. Слава: *Кондак дня.* І нині: *Богородичний.*

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей мовить оцю молитву:

Ієрей: Боже, Боже наш, Ти прийшов до Кани Галилейської і там шлюб благословив. Благослови ж і рабів Твоїх цих, що з волі Твоєї шлюбом з'єдналися, а нині Тобі подяку приносять за всі добродійства, які вони мали від Тебе в своїм подружнім житті. Благослови їхні входи й ісходи: умнож у добрі життя їх, прийми вінці їх у царстві Твоїм, зберігаючи їх чистими, непорочними і бездоганними, на віки віків.

Лик: Амінь.

Диякон: Будьмо уважні.

Ієрей: Мир усім.

Диякон: Премудрість. Будьмо уважні.

Співці співають прокімен: Положив Ти на головах їх вінці... *і далі Апостол і Євангеліє, як у Вінчанні.* *(Див. с. 77).*

Тоді ектенія:

Диякон:

Промовмо всі з усієї душі і з усієї мислі нашої промовмо.

Лик: Господи, помилуй.

Господи вседержителю, Боже отців наших, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось за рабів Божих *ім'ярек* і *ім'ярек,* що нині подяку Богу приносять за всі благодіяння від милості і милосердя Божого отримані в житті подружньому, і за здоров'я та спасення їх.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось за людей, предстоячих у святім храмі цім, що очікують від Тебе великої і багатої милости, за всю братію нашу, і за всіх православних християн, за здоров'я і спасення їх.

Лик: Господи, помилуй.

Виголос:

Бо милостивий і чоловіколюбець Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей молитву оцю:

Ієрей: Господи Боже наш, Ти з-поміж народів Церкву, як Діву чисту, заручив зі Собою. Благослови і збережи в смиренності і єдності рабів Твоїх цих *ім'ярек,* як Ти зволив охоронити їх від часу їх шлюбу аж до цього дня; сповни всі їх добрі бажання, вилий на них як мило-

сердний багаті Твої милості і щедроти, обдаруй їх довгим віком у здоров'ї і дай їм успіх у всіх їх доброчинствах. Бо Ти милостивий і чоловіколюбець Бог єси, і Тобі належить усяка слава, честь і поклонення, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Диякон:

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Лик: Господи, помилуй.

Дня всього звершеного, святого, мирного і безгрішного у Господа просім.

Лик: Подай, Господи.

Ангела миру, вірного наставника, хоронителя душ і тілес наших у Господа просім.

Лик: Подай, Господи.

Прощення і відпущення гріхів і прогрішень наших у Господа просім.

Лик: Подай, Господи.

Доброго і пожиточного душам нашим і миру для світу у Господа просім.

Лик: Подай, Господи.

Осталий час життя нашого в мирі і покаянні скінчити у Господа просім.

Лик: Подай, Господи.

Християнської кончини життя нашого, безболізної, бездоганної, мирної, і доброго одвіту на страшнім судищі Христовім просім.

Лик: Подай, Господи.

Єдність віри і причастя Святого Духа випросивши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей виголошує:

І сподоби нас, Владико, зі сміливістю, неосудно сміти призивати Тебе, небесного Бога Отця, і мовити.

Лик: Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь, і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим, і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей виголошує:

Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Ієрей: Мир всім.

Лик: І духові твоєму.

Диякон: Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей мовить оцю молитву:

Отець, Син і Святий Дух, всесвята, єдиносущна і живоначальна Тройця, єдине Божество і Царство, нехай благословить вас і нехай дасть вам довге життя, радість у дітях, успіх у житті і вірі, і нехай сповнить вас усяких благ на землі, нехай сподобить вас і добра обіцяні приймати, молитвами святої Богородиці і всіх святих.

Лик: Амінь.

Диякон: Премудрість.

Лик: Чеснішу від херувимів і незрівнянно славнішу від серафимів, що без зотління Бога Слово породила, сущу Богородицю, тебе величаємо.

Ієрей: Слава Тобі, Христе Боже, надіє наша, слава Тобі.

Лик: Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Господи, помилуй *(3)*. Благослови.

Ієрей: Христос, істинний Бог наш, що в Кані Галилейській пришестям своїм цінність подружжя показав, молитвами пречистої своєї Матері, святих славних і всехвальних апостолів, святих Богом вінчаних царів і рівноапостолів Константина й Олени, святого великомученика Прокопія і всіх святих, помилує і спасе нас як благий і чоловіколюбець.

Лик: Амінь.

[illegible]

Отець, Син і Святий Дух, всесвята, єдиносущна і животворяща Трійця, єдине Божество і Царство, нехай благословить вас і нехай дасть вам довге життя, [illegible] [illegible] [illegible] молитвами святої Богородиці і всіх святих.

Хор: Амінь.

Диякон: Премудрість.

Хор: Чеснішу від херувимів і незрівнянно славнішу від серафимів, що без зотління Бога Слово породила, сущу Богородицю, тебе величаємо.

Ієрей: Слава Тобі, Христе Боже, надіє наша, слава Тобі.

Хор: Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, і нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь. Господи, помилуй (3). Благослови.

Ієрей: Христос, істинний Бог наш, [illegible] молитвами пречистої своєї Матері, [illegible] святих [illegible] рівноапостольних Костянтина і Олени, святого великомученика Прокопія і всіх святих, помилує і спасе нас, як благий і чоловіколюбець.

Хор: Амінь.

ОСВЯЧЕННЯ І БЛАГОСЛОВЕННЯ

ЧИН ВЕЛИКОГО ОСВЯЧЕННЯ ВОДИ СВЯТИХ БОГОЯВЛЕНЬ

Після проказання ієреєм заамвонної молитви, виходимо всі до хрестильниці; свічконосці ідуть попереду, а за ними диякони та ієреї з чесним Хрестом, Євангелієм і кадилом, а братія співає оці тропарі.

Глас 8:

Глас Господній над водами кличе, промовляючи; прийдіте, прийміть усі духа премудрости, духа розуму, духа страху Божого, явленого Христа. *(3)*

Днесь освячується істота вод і розділюється Йордан, і завертає струї своїх вод, бачивши Владику охрещуваного. *(2)*

Як чоловік прийшов єси на ріку, Христе царю, і хрещення раба прийняти спішиш, благий, з рук Предтечі, ради гріхів наших, чоловіколюбче. *(2)*

Слава, і нині, той самий глас:

На голос вопіющого в пустині: Приготуйте путь Господню, прийшов Ти, Господи, вид раба прийнявши, хрещення просячи, не знавши гріха. Побачили Тебе

води і злякалися. Затремтів Предтеча і закликав, мовлячи: Як світильник просвітить світло? Як раб покладе руку на Владику? Освяти мене і води, Спасе, що береш гріхи світу.

Ставши коло хрестильниці, диякон говорить:

Премудрість.

І читець:

Пророцтва Ісаї читання (глава 35):

Так говорить Господь: Нехай возвеселиться пустиня спрагла, і нехай возрадується пустиня як лілея, нехай розцвіте, і все звеселиться. І возрадуються пустині Йорданові; і слава Ливанова буде їй дана, і честь Кармелю; і люди мої побачать славу Господню і висоту Божу. Скріпляйтеся, руки знесилені, і утіштеся, розслаблені коліна. І скажіть малодушним думкою: скріпіться і не бійтеся, ось Бог наш суд видає, Він прийде і спасе нас. Тоді відкриються очі сліпих і почують вуха глухих. Тоді скочить хромий як олень, і ясний буде язик гугнивих, бо в пустині пробується вода, і дебра в землі спраглій. І безвіддя стане болотом, і джерело води постане в спраглій землі. Там буде радість птиць, житла сирен, і трощі і стави. Там буде путь чиста і назветься путтю святою. І не проходитиме там нечистий, і не буде дороги нечистої, і розгублені підуть нею і не заблудять. І не буде там льва, ані звір лютий не ступить на неї, ані не знайдеться він там, але підуть по ній спасенні і

вибрані Господом. І повернуться і прийдуть у Сіон з веселістю і радістю, і веселість вічна над їх головою, хвала, і радість, і веселість постигнуть їх, втече болізнь, печаль і зітхання.

Пророцтва Ісаї читання (глава 55):

Так говорить Господь: Спрагнені, ідіть до води, і ви, що не маєте срібла, ідіть, купіть і споживайте і пийте, без срібла і плати вино і товщ. Чому важите срібло не за хліби і працю вашу не за ситість? Послухайте мене і будете їсти те, що добре, і душа ваша насолодиться тим, що добре. Слухайте вухами вашими і ходіть моїм шляхом. Послухайте мене і жива буде в блаженстві душа ваша. І заповідаю вам завіт вічний, милості, повірені Давидові. Ось я дав його як свідчення в народах, як князя і володаря народів. Ось народи, що не знали тебе, призовуть тебе, і люди, що не пізнали тебе, до тебе прибігнуть, заради Господа Бога твого і святого ізраїлевого, бо я прославив тебе. Шукайте Бога, поки вам знайти Його, і призивайте Його, коли наблизиться до вас. Нехай нечестивий покине путі свої і муж беззаконний ради свої, і наверніться до Господа Бога нашого, і будете помилувані, бо пребагато простить гріхи ваші. Бо думки мої не є як ваші думки, ані як дороги ваші — мої дороги, говорить Господь. Бо як далеке є небо від землі, так і моя дорога віддалена від доріг ваших, і мислі ваші від мислі моєї. Бо як дощ або сніг зійде з неба, і не повернеться туди, поки не напоїть землі, і вона родить,

і зростить, і дасть насіння сівачеві, і хліб на поживу. Отак і буде слово моє, як воно вийде з уст моїх, і не вернеться до мене в порожні, поки не завершить всього, що я хотів, і завершу путі мої і повеління мої. Тим-то з веселістю вийдете і з радістю навчитеся, бо гори і пагорби скакатимуть, вижидаючи вас у радості, і всі дерева в полі плескатимуть галузками. І замість тернини виросте кипарис, а замість кропиви виросте мирт, і буде Господь ім'ям і знаменням вічним і не минеться.

Пророцтва Ісаї читання (глава 12):

Так говорить Господь: зачерпніть води з радістю, з джерела спасення. І промовиш у цей день: сповідайтеся Господеві і призовіть ім'я Його, возвістіть в народах славу Його, спом'яніть, що прославилося ім'я Його. Оспівуйте ім'я Господнє, бо Він учинив високе, сповістіть це по всій землі. Радуйтеся і веселіться, ви, що живете в Сіоні, бо вознісся святий ізраїлів посеред нього.

Диякон: Будьмо уважні.

Ієрей: Мир усім.

Диякон: Премудрість, будьмо уважні.

Прокімен, глас 3:

Господь — просвіщення моє і спаситель мій, кого убоюся *(Пс. 26).*

Стих: Господь — захисник життя мого, кого устрашуся.

Апостол до Коринтян, зач. 143, від половини.

Браття, не хочу, щоб ви не знали, що отці наші всі під облаком були, і всі крізь море пройшли; і всі у Мойсея хрестилися, в облаці і в морю; і всі їли ту саму духовну поживу, і всі пили те саме духовне питво; пили бо з духовного каменя, що слідував за ними, а камінь був Христос.

Алилуя, глас 4:

Глас Господній над водами, Бог слави загримів, Господь над водами великими *(Пс. 28, 113)*.

Стих: Що з тобою, море, що ти побігло, і з тобою, Йордане, що ти повернувся назад?

Євангеліє від Марка, зач. 2:

В той час прийшов Ісус із Назарету галилейського і хрестився від Йоана в Йордані. І тільки що виходив із води, видів, що розкриваються небеса, і Духа як голуба, що сходив на Нього. І голос був з неба: Ти єси Син мій возлюблений, в Ньому моє благовоління.

Диякон говорить ектенію:

В мирі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За мир з висот і спасення душ наших Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За мир всього світу, добрий стан святих Божих церков і з'єднання всіх Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За святий храм цей і тих, що з вірою, благоговінням і страхом Божим входять до нього, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За святішого вселенського Архиєрея *ім'ярек,* Папу Римського, і за блаженнішого Патріярха нашого *ім'ярек,* і за преосвященнішого Митрополита нашого Кир *ім'ярек,* преосвященнішого Архиєпископа нашого Кир *ім'ярек* (*або* боголюбивого Єпископа нашого Кир *ім'ярек*), чесне пресвітерство, у Христі дияконство, за ввесь причет і людей Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За Богом бережений народ наш, за правління і все воїнство Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За город цей (*або* За село це, *або* За святу обитель цю), і за всякий город, країну і за тих, що вірою живуть у них, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За добре поліття, за врожай плодів земних і часи мирні Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За плаваючих, подорожуючих, недужих, страждаючих, полонених і за спасення їх Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб освятилися води ці силою, діянням і зшестям Святого Духа, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб на води ці сходило очищальне діяння пресущної Тройці, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб була їм дарована благодать ізбавлення, благословення Йорданове, силою і діянням і зішестям Святого Духа, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб скоро був сокрушений сатана під ногами нашими і зруйнована була всяка лукава затія, що движиться на нас, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб Господь визволив нас від усякого підступу і спокуси супротивника і вчинив нас достойними обіцяних благ, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб ми просвітилися просвіченням розуму і благочестя зішестям Святого Духа, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб Господь Бог зіслав благословення Йорданове і освятив води ці, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб вода ця стала даром освячення, ізбавленням від гріхів, на зцілення душі і тіла і на всяку особливу користь, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб вода ця била до життя вічного, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб вона проганяла всякі підступи видимих і невидимих ворогів, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За тих, що черпають її і беруть на освячення домів, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб була вона на очищення душ і тілес усім, що з вірою черпають і причащаються нею, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб сподобитися нам наповнитися освячення вод цих причастям, невидимим явленням Святого Духа, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб Господь Бог вислухав моління нас, грішних, і помилував нас, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб ізбавитися нам від усякої скорби, гніву і нужди, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Лик: Господи, помилуй.

Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славну Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію, з усіма святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Лик: Тобі, Господи.

Коли це мовиться, ієрей тихо мовить оцю молитву:

Господи Ісусе Христе, єдинородний Сину, сущий в лоні Отчім, істинний Боже, джерело життя і безсмертя, світло від світла, що прийшов у світ, щоб його просвітити, осяй нашу думку Святим Твоїм Духом і прийми нас, що величання і благодарення приносимо Тобі за відвіку дивні Твої великодіяння і за спасенний Твій в останні віки промисел, в якому Ти зодягнувся в наше немічне і бідне змішання і зійшов до міри раба, Ти, царю всіх. Ти ще й рукою раба зазнав хрещення в Йордані, щоб, освятивши, безгрішний, водне єство, прокласти нам путь новородження водою і духом, і щоб відновити нас до первісної свободи. Празнуючи пам'ять цього божественного таїнства, молимося Тобі, Владико чоловіколюбче, окропи і нас, недостойних рабів Твоїх, за Твоєю божественною обітницею, водою чистою, даром Твого милосердя, щоб прохання нас, грішних, над цією водою доброприйнятим було з Твоєї доброти, і щоб

благословення Твоє було дароване їй і нам, і всім вірним Твоїм людям, на славу святого і почитуваного імени Твого. Бо Тобі належить уся слава, честь і поклонення, з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим, благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас і на віки віків.

І сам каже: Амінь.

Тепер, якщо ієрей захоче, мовить оцю молитву:

Тройце пресущна, преблага, пребожественна, всесильна, всюдиприявна, невидима, неосяжна, співтворна розумних істот і словесних єств, надприродна доброто, неприступне світло, що просвічує всякого чоловіка, який приходить у світ, засяй і мені, недостойному рабові Твоєму, просвіти мої мисленні очі, щоб я осмілився оспівати безмірне Твоє благодіяння і силу. Нехай буде добре прийнятим оце моє моління за приявних людей, нехай мої прогрішення не перешкодять прийти Святому Твоєму Духові, але дай мені неосудно кликати до Тебе і промовляти і нині, преблагий:

Славимо Тебе, Владико чоловіколюбче, вседержителю, превічний царю; славимо Тебе, создателя і сотворителя; славимо Тебе, без отця з матері і без матері від Отця сущого. Бо в попереднім празнику ми бачили Тебе младенцем, а в теперішнім совершенним Тебе бачимо, совершенним від совершенного явленого нашого Бога. Бо днесь настав для нас празничний час і хор святих збирається з нами, і ангели з людьми спільно празнують. Днесь бо благодать пресвятого Духа у виді голубиному

на воду прийшла. Днесь незаходиме сонце засяло, і світ осяюється Господнім світлом. Днесь місяць співосвітлює світ ясним промінням; днесь світловидні зорі світлістю сяяння вселенну украшують. Днесь облаки з небес росять дощ правди для людства. Днесь несотворений від свого створіння своєю волею рукополагається. Днесь пророк і предтеча до Владики приступає, але трепетно предстоїть, бачачи Боже до нас сходження. Днесь йорданські води перетворюються на цілющі Господнім пришестям. Днесь усе створіння таїнственними струями напоюється. Днесь людські гріхи йорданськими водами обмиваються. Днесь рай відкривається людям і сонце правди осяюється нам. Днесь гірка вода, що за Мойсея, Господнім пришестям перетворюється людям в солодкість. Днесь ми ізбавилися від давнього ридання і як новий Ізраїль спаслися. Днесь ми від тьми визволилися і світлом богорозуміння озорюємося. Днесь морок світу знищується явлінням Бога нашого. Днесь світлом просвічується все створіння. Днесь горнє з долішнім празнує, і долішнє з горнім разом розмовляє. Днесь священне і вельми голосне торжество православних радується. Днесь знищується спокуса і пришестя Владичне прокладає нам путь спасення. Днесь Владика до хрещення поспішає, щоб возвести людство до висот. Днесь неприклонний своєму рабові приклоняється, щоб нас від рабства визволити. Днесь ми царство Господнє купили, бо царству Господньому немає кінця. Днесь земля і море радість світу розділили і веселістю світ наповнився.

Побачили Тебе води, Боже, побачили Тебе води і налякалися. Йордан повернувся назад, побачивши вогонь божества, що тілесно сходив і входив у нього. Йордан повернувся назад, побачивши Духа Святого у виді голубинім, як сходив і літав над Тобою. Йордан повернувся назад, бачачи, що невидимий став видимим, Создателя воплоченого, Владику у виді раба. Йордан повернувся назад і гори заграли, Бога в плоті побачивши, і облаки голос видали, чудуючися світлу від світла, істинному Богові від істинного Бога, що приходить, бачачи владичний празник днесь у Йордані, і Його самого, що занурив у Йордані смерть проступку, і жало спокуси і адів союз, і подарував світові спасення хрещення. Тому і я, грішний і недостойний раб Твій, про велич чудес Твоїх оповідаючи, пройнятий страхом, благально кличу до Тебе:

Ієрей запаленими свічками тричі знаменує воду хрестовидно, занурюючи свічки у воді, і говорить голосно:

Великий Ти, Господи, і дивні діла Твої, і немає єдиного слова, що задовільно оспівало б чудеса Твої. *(3)*

Бо Ти, що волею своєю від небуття до буття привів усе, Твоєю владою держиш створіння і Твоїм промислом будуєш світ. Ти з чотирьох стихій склав створіння, увінчав єси чотирма порами круг року. Перед Тобою тремтять усі розумні сили, Тебе оспівує сонце, Тебе

славить місяць, Тебе оточують зорі, Тебе слухає світло, перед Тобою тремтять безодні, для Тебе б'ють джерела. Ти розіп'яв небо, як намет, Ти утвердив єси землю на водах, Ти обгородив море піском, Ти для дихання розлив повітря. Ангельські сили служать Тобі, архангельські хори вклоняються Тобі, многоокі херувими і шестикрилі серафими, навколо стоячи і облітаючи, покриваються страхом неприступної Твоєї слави. Ти бо, Бог сущий, неописанний, безначальний і невимовний, прийшов єси на землю, прийнявши вид раба, в подобі людській ставши, бо не стерпів Ти, Владико, задля милосердя Твоєї милости, щоб дивитися, як диявол мучить людський рід, але Ти прийшов єси і спас нас. Ісповідуємо благодать, проповідуємо милість, не таїмо благодіяння. Ти визволив роди нашого єства, Ти освятив дівственну утробу різдвом Твоїм. Все сотворіння оспівує Тебе явленого, бо Ти Бог наш, на землі з'явився і з людьми пожив єси. Ти і йорданські струї освятив єси, пославши з неба Святого Твого Духа, і покрушив голови зміїв, що там гніздилися.

Тричі говорячи це, ієрей дмухає хрестовидно на воду, при кожному стиху:

Сам, отже, чоловіколюбче Царю, прийди і нині зішестям Святого Твого Духа, і освяти воду оцю.

І дай їй благодать ізбавлення, благословення Йорданове, сотвори її джерелом нетління, даром освячення, розрішенням гріхів, зціленням недуг, погубною для демонів, для супротивних сил неприступною, ангель-

ської сили сповненою, щоб усі, що черпають і причащаються, мали її на освячення душ і тілес, на зцілення від терпінь, на освячення домів, і на всякий особливий пожиток. Бо Ти єси Бог наш, що водою і духом обновив постарілу від гріха нашу природу. Ти єси Бог наш, що за Ноя водою потопив гріх. Ти єси Бог наш, що морем визволив з фараонового рабства через Мойсея рід єврейський. Бо Ти єси Бог наш, що пробив скелю в пустині, і потекли води, і потоки наводнилися, і спраглих людей Твоїх Ти напоїв. Ти єси Бог наш, що водою і вогнем, через Ілію вирятував Ізраїля від омани Ваалової.

І благословляє воду рукою, занурюючи її у воді тричі, і говорить:

Сам і нині, Владико, освяти воду оцю Духом Твоїм Святим. *(3)*

І подай усім, що доторкаються до неї і причащаються, і помазуються нею, освячення, здоров'я, очищення і благословення.

І спаси, Господи, Богом бережений народ наш і охорони його під покровом Твоїм у мирі; даруй йому усе прошене на спасення і життя вічне, щоб і стихіями, і людьми, і ангелами, видимими і невидимими, славилося Твоє пресвяте ім'я, з Отцем і Святим Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Мир усім.

Лик: І духові твоєму.

Диякон:

Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей, схилившися, молиться тихо:

Приклони, Господи, вухо Твоє і вислухай нас, Ти, що в Йордані хреститися зволив і освятив, благослови всіх нас, що приклоненням своєї шиї знаменують рабський образ, і сподоби нас сповнитися Твого освячення причащанням цієї води, і нехай буде вона нам, Господи, на здоров'я душі і тіла.

Виголос:

Бо Ти єси освячення наше, і Тобі славу і благодарення і поклонення возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Благословляючи воду хрестовидно чесним хрестом, ієрей занурює його прямо, тримаючи обома руками, опускаючи в воду і підносячи та співаючи оцей тропар, на глас 1:

Коли в Йордані хрестився Ти, Господи, Троїчне явилося поклоніння, бо Родителя голос свідчив Тобі, возлюбленим Сином Тебе називаючи; і Дух у виді голубинім засвідчив твердість слова. Явився Ти, Христе Боже, і світ просвітив — слава Тобі.

Співці співають те саме.

Ієрей вдруге і втретє хрестом знаменує воду. Набравши свяченої води у посудину, обертається лицем на захід, тримаючи в лівій руці хрест, а в правій васильки. Спершу підходить настоятель і цілує чесний хрест, а ієрей знаменує його обличчя васильками зі свяченою водою.

Далі ієреї підходять по своєму чину. В тому ж порядку і вся братія.

Тоді співається тропар: Коли в Йордані хрестився Ти, Господи: *багато разів, поки не освятиться окропленням водою вся братія.*

І тоді входимо в храм, співаючи самогласний, глас 6:

Оспіваймо, вірні, велич Божого для нас благодіяння, бо за наші прогрішення ставши людиною, нашим очищенням очищується в Йордані єдиний чистий і нетлінний, освячуючи мене і води, і голови зміїв крушить у воді. Зачерпнім, отож, воду з радістю, браття, бо благодать Духа для тих, хто вірно черпає, невидимо подається від Христа, Бога і Спаса душ наших.

Також:

Будь ім'я Господнє благословенне віднині і довіку. *(3)*

І Псалом 33:

Благословлю Господа на всякий час, завжди хвала Його в устах моїх. У Господі похвалиться душа моя,

нехай почують лагідні і возвеселяться. Возвеличте Господа зо мною, і вознесімо ім'я Його вкупі. Я шукав Господа, і Він вислухав мене, і від усіх скорбот моїх ізбавив мене. Приступіть до Нього і просвітіться, і лиця ваші не постидаються. Оцей убогий візвав, і Господь вислухав його, і від усіх скорбот його спас його. Ополчиться ангел Господень навкруг тих, що бояться Його, і ізбавить їх. Вкусіте і видіте, що благий Господь; блажен муж, що уповає на Нього. Бійтеся Господа, всі святії Його, бо нема недостатку в тих, що бояться Його. Багаті збідніли і зголодніли, а тим, що шукають Господа, не забракне ніякого добра. Прийдіте, чада, послухайте мене, страху Господнього навчу вас. Хто є той чоловік, що, люблячи життя, бажає видіти дні благі? Стримай язик твій від зла і губи твої, щоб не говорити лести. Відхилися від зла і твори добро, шукай миру і біжи за ним. Очі Господні на праведних, а уші Його на молитву їх. Лице ж Господнє проти тих, що творять зло, щоб викоренити з землі пам'ять їх. Візвали праведні, і Господь вислухав їх, і від усіх скорбот їх ізбавив їх. Близький Господь до сокрушених серцем, і смиренних духом спасе. Багато скорбот у праведних, і від усіх них ізбавить їх Господь. Охороняє Господь усі кості їх, ні одна з них не сокрушиться. Смерть грішників люта, і ті, що ненавидять праведного, згрішать. Ізбавить Господь душі рабів Своїх, і не згрішать усі, що уповають на Нього.

Спершу напившися свяченої води, приймаємо від ієрея антидор.

І наступає кінцевий відпуст:

Христос, істинний Бог наш, що в Йордані хреститися зволив від Йоана, спасення нашого ради, молитвами пречистої своєї Матері і всіх святих, помилує і спасе нас як благий і чоловіколюбець.

ЧИН МАЛОГО ОСВЯЧЕННЯ ВОДИ

Ставлять стіл посередині церкви на звичайному місці, накритий покривалом, і воду в посудині. Ієрей одягає епитрахиль і фелон, у руці в нього — чесний хрест із васильками. Попереду іде диякон з кадильницею і два свіченосці із свічками. Прийшовши перед стіл, ієрей кладе на ньому хрест, узявши кадильницю, кадить воду хрестовидно і починає:

Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Лик: Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава: і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Господи, помилуй. *(12)*

Прийдіте, поклонімся цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся Христові, цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся і припадім до самого Господа Ісуса Христа, царя і Бога нашого.

Псалом 142:

Господи, почуй молитву мою, вислухай моління моє в істині Твоїй, почуй мене в правді Твоїй. І не ввійди в суд з рабом Твоїм, бо не оправдається перед Тобою ніякий живий. Бо переслідує ворог душу мою, життя моє аж до землі смирив; посадив Ти мене в темряві, як

померлих віку. І нидіє в мені дух мій, і стривожилося в мені серце моє. Пом'янув я дні давні і повчився з усіх діл Твоїх, на творах рук Твоїх я навчався. Підніс я до Тебе руки мої, душа моя, як земля безводна, до Тебе. Скоро почуй мене, Господи, дух мій іщезає. Не відверни лиця Твого від мене, бо уподібнюся тим, що сходять до гробу. Дай мені вранці почути милість Твою, бо я на Тебе уповав; вкажи мені, Господи, путь, що по ній піду, бо до Тебе возніс я душу мою. Визволь мене від ворогів моїх, Господи, до Тебе я прибігаю. Навчи мене творити волю Твою, бо Ти є Бог мій. Дух Твій благий спрямує мене на землю праву. Ради імени Твого, Господи, живи мене, правдою Твоєю виведи з печалі душу мою. І милістю Твоєю знищ моїх ворогів, і вигуби всіх напасників душі моєї, бо я раб Твій.

Опісля, на глас 4:

Бог Господь і явився нам, благословен, хто йде в ім'я Господнє.

Стих: Сповідуйтеся Господеві, бо Він благ, бо повік милість Його.

Стих: Обійшовши, обступили мене, і іменем Господнім протистояв я їм.

Стих: Не умру, а живий буду, і повім діла Господні.

Стих: Камінь, який знехтували будівничі, цей став головою угла; від Господа він стався і є дивний в очах наших.

І наступні тропарі, глас 4:

До Богородиці з запалом нині прибіжім, грішні і смиренні, і припадім у покаянні, взиваючи з глибини душевної: Владичице, поможи, змилосердившись над нами, поспішися, бо погибаємо від множества гріхів, не заверни рабів твоїх з нічим, бо в тобі єдину заступницю маємо. *(2)*

Слава, і нині:

Не замовкнемо ніколи, Богородице, про силу твою говорити ми, недостойні, бо коли б ти не предстояла, благаючи, хто б нас вирятував від стількох бід, і хто ж би охоронив нас донині вільними? Не відступимо від тебе, Владичице, бо твоїх рабів спасаєш завжди від усякої біди, єдина благословенная.

Опісля Псалом 50:

Помилуй мене, Боже, по великій милості Твоїй, і по множеству щедрот Твоїх очисти беззаконня моє. Найпаче обмий мене з беззаконня мого і від гріха мого очисти мене. Бо беззаконня моє я знаю і гріх мій є завжди передо мною. Проти Тебе єдиного я згрішив і перед Тобою зло вчинив, то й правий Ти в словах Твоїх і переможеш, коли будеш судити. Це бо в беззаконнях я зачатий, і в гріхах родила мене мати моя. Це бо істину полюбив єси, невідоме й таємне мудрости своєї явив Ти мені. Окропи мене іссопом, і очищуся, обмий мене, і стану біліший від снігу. Дай мені почути радість і веселість, зрадіють кості сокрушені. Відверни лице Твоє від

гріхів моїх, і всі беззаконня мої очисти. Серце чисте утвори в мені, Боже, і духа правого обнови в нутрі моєму. Не відкинь мене від лиця Твого і Духа Твого Святого не відійми від мене. Верни мені радість спасення Твого і духом владичним утверди мене. Вкажу беззаконним дороги Твої, і нечестиві до Тебе навернуться. Ізбав мене від вини крови, Боже, Боже спасення мого, і язик мій радісно прославить справедливість Твою. Господи, губи мої відкрий, і уста мої сповістять хвалу Твою. Бо якби Ти жертви захотів, дав би я, та всепалення не миле Тобі. Жертва Богові — дух сокрушений, серцем сокрушеним і смиренним Бог не погордить. Ущаслив, Господи, благоволінням Твоїм Сіон, і нехай здвигнуться стіни єрусалимські. Тоді уподобаєш собі жертву правди, приношення і всепалення, тоді положать на вівтар Твій тельців.

Тоді співаємо оці тропарі, глас 6, по азбуці:

Ірмос: Ти, що від ангела «радуйся» прийняла, і породила Створителя твого, Діво, спасай тих, що тебе величають.

Приспів: Пресвятая Богородице, спаси нас.

Перший тропар проказується двічі:

А Оспівуємо Сина твого, Богородице, і взиваємо: Пречистая Владичице, від усякої біди ізбав рабів твоїх.

В Царям, пророкам і апостолам, і мученикам ти єси похвала і заступниця світові, всенепорочная.

Г Всякий народ православних вихваляє, і величає, і славить пречисте різдво твоє, Маріє богоневісная.

Δ Дай, Христе мій, і мені, недостойному, відпущення гріхів, молюся, молитвами тієї, що Тебе породила, як милосердний.

Е На тебе моє уповання поклав я, Богородице: спаси мене молитвами твоїми і даруй мені прогрішень відпущення.

Ζ Оживи мене ти, що породила Життєдавця і Спаса, спаси мене молитвами твоїми і даруй мені прогрішень відпущення.

Н Ти, що Створителя всіх в утробі твоїй зачала, Діво всенепорочна, молитвами твоїми спаси душі наші.

Θ Богородице, що породила словом більше слова Слово, Всепітая, Його моли, щоб спас душі наші.

І Милостивим для мене, що нагрішив більш за всяку людину, вчини суддю і Сина твого, молитвами твоїми, Владичице.

К Як і повинні, кличемо до тебе: радуйся, Богородице, чистая приснодіво, і молимось: молитвами твоїми спастися нам.

Λ Вирятуй мене від вогню вічного і мук, належних мені, Богородителько, щоб я величав тебе.

М Не погорди молінням рабів твоїх, молимося, Владичице всепітая, щоб вирятуватися від усяких негод.

N Від недуг і всяких болістей і бід визволи нас, що до святого твого покрову прибігаємо.

Ξ Дивне чудо, що в тобі є, Богородителько, бо ради нас і для нас народився від тебе Творець усього і Бог наш.

О Храм твій, Богородице, виявився лікуванням недуг безкорисним і потіхою душ пригнічених.

П Пресвята Богородице, що породила Спаса, від бід і всякої іншої нужди спаси рабів твоїх.

Р Вирятуй від усякої загрози, що находить на рабів твоїх, пресвята Владичице, і від усякої пакости душевної і тілесної.

Σ Спаси всіх молитвами твоїми, Діво Богородице, що до тебе прибігають, і ізбав від усякої нужди і скорби.

Т Хто прибігає до храму твого, Богородице, і не отримує скоро зцілення душевного, разом і тілесного, пречистая?

ϑ Щедрий, Тебе благають усі святі і вишні чини: очисти й мене ради тієї, що Тебе породила.

Ф Пощади, Спасе, душі померлих братів наших, у надії на життя, і ослаби і прости їм прогрішення.

Х Радуйся, Діво, світу очищення, радуйся, ручко і світильнику всезолотий божественної манни і світла, богоневісто.

Слава:

Ψ Оспівуємо Тебе, Бога єдиного в Тройці, викликуючи глас трисвятий, і молимось, щоб отримати спасення.

І нині:

Ω О Діво, що породила Спаса, і Владику світу, і Господа, Його моли, щоб спас душі наші.

Інші тропарі, глас 6:

Радуйся, горо, радуйся, купино, радуйся, врата, радуйся, ліствице, радуйся, божественна трапезо, радуйся, помоче всім, Владичице.

Приспів: Пресвятая Богородице, спаси нас.

Молитвами пречистої Твоєї Матері, Милостивий, і всіх святих Твоїх, даруй милості Твої людям Твоїм.

Приспів: Святі архангели і ангели, моліть Бога за нас.

Молитвами славних архангелів, і ангелів, і вишніх чинів, Спасе, рабів Твоїх добре збережи.

Приспів: Святий славний і всехвальний пророче Йоане, Предтечо Господній, моли Бога за нас.

Молитвами чесного і славного Хрестителя Твого, пророка, предтечі, Христе Спасе мій, рабів Твоїх збережи.

Приспів: Святі славні апостоли і мученики, моліть Бога за нас.

Молитвами славних апостолів і мучеників і всіх святих Твоїх, Твої милості людям Твоїм даруй.

Приспів: Святі славні безсрібники, моліть Бога за нас.

Молитвами славних безсрібників, Богородице, рабів твоїх збережи як заступниця світу і твердиня.

Слава:

Отця і Сина славословимо, і Духа Святого, промовляючи: Тройце свята, спаси душі наші.

І нині:

Несказанно в останні часи зачала і породила Творця твого, Діво, — спасай тих, що тебе величають.

Також:

Милосердя двері відкрий нам, благословенна Богородице, щоб, надіючися на тебе, ми не погибнули, але щоб ізбавились тобою від бід: Ти бо єси спасення роду християнського.

Тоді диякон:

Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей:

Бо Ти святий єси, Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Опісля наступні тропарі, глас 6:

Нині настав час, що всіх освячує, і жде нас праведний суддя, але навернися, душе, до покаяння, як блудниця, з сльозами взиваючи: Господи, помилуй мене.

Ти водами зросив, Христе, джерело зцілень, днесь у всечесному храмі Діви, окропленням Твого благословення, і відганяєш недуги немічним, лікарю душ і тілес наших.

Дівою породила єси, не знавши мужа, і Дівою пробула єси, Мати безневісна, Богородице Маріє, Христа Бога нашого моли, щоб спастися нам.

Пресвята Богородице Діво, рук наших діла направ і прощення прогрішень наших випроси, коли співаємо ангельську пісню:

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

По Трисвятім диякон говорить:

Будьмо уважні.

Ієрей: Мир усім.

Диякон: Премудрість, будьмо уважні.

Читець читає прокімен, глас 3:

Господь — просвіщення моє і спаситель мій, кого убоюся *(Пс. 26)*.

Стих: Господь — захисник життя мого, кого устрашуся.

Апостол до євреїв, зач. 306:

Браття, той, хто освячує, і ті, що освячуються, всі від одного. З тієї причини не стидається їх називати братією, кажучи: Я звіщу ім'я твоє братії моїй, посеред церкви оспівуватиму тебе. І знову: Я буду надіятися на Нього. І ще: Ось я і діти, що їх дав мені Бог. А тому, що діти стали учасниками тіла і крови, то й він подібно став учасником їх, щоб смертю знищити того, хто мав владу смерти, тобто диявола, і визволити тих, що задля смерти усе життя підкорені були рабству. Бо не від ангелів колинебудь приймає, але з насіння Авраамового приймає. Тому-то мусив Він у всьому уподобитися братії, щоб бути милостивим і вірним первосвящеником у всьому щодо Бога, щоб очистити гріхи людські. Бо в тому, в чому сам пострадав, бувши спокушеним, може і спокушуваним помогти.

Ієрей: Мир тобі.

Алилуя, глас 6

Стих 1: Серце моє сказало добре слово (*Пс. 44, 1*).

Стих 2: Глаголю діла мої цареві.

Євангеліє від Йоана, зач. 14:

У той час вийшов Ісус у Єрусалим. А є в Єрусалимі овеча купіль, що зветься по-еврейськи Ветезда, яка має п'ять притворів. В них лежало дуже багато недужих: сліпих, кривих, сухих, що очікували порушення води. Бо

ангел Господній сходив що якийсь час у купіль і порушував воду. І хто перше влазив після скаламучення води, той ставав здоровий, якою б він недугою не був одержимий.

Тоді диякон виголошує єктенію:

В мирі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За мир з висот і спасення душ наших Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За мир всього світу, добрий стан святих Божих церков і з'єднання всіх Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За святий храм цей і тих, що з вірою, благоговінням і страхом Божим входять до нього, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За святішого вселенського Архиєрея *ім'ярек,* Папу Римського, і за блаженнішого Патріярха нашого *ім'ярек,* і за преосвященнішого Митрополита нашого Кир *ім'ярек,* преосвященнішого Архиєпископа нашого Кир *ім'ярек* (*або* боголюбивого Єпископа нашого Кир *ім'ярек*), чесне пресвітерство, у Христі дияконство, за ввесь причет і людей Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За Богом бережений народ наш, за правління і все воїнство Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За город цей (*або* За село це, *або* За святу обитель цю), і за всякий город, країну і за тих, що вірою живуть у них, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За добре politтя, за врожай плодів земних і часи мирні Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За плаваючих, подорожуючих, недужих, страждаючих, полонених і за спасення їх Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб освятилися води ці силою, діянням і зшестям Святого Духа, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб на води ці сходило очищальне діяння пресущної Тройці, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб вода ця була цілющою для душ і тілес, і щоб вона відганяла всякі супротивні сили, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб Господь Бог послав благословення Йорданове і освятив води ці, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За всіх, що потребують від Бога помочі і заступництва, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб нам просвітитися просвіщенням розуму єдиносущною Тройцею, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб Господь Бог показав нас синами і наслідниками царства свого причастям води цієї і окропленням, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб ізбавитися нам від усякої скорби, гніву і нужди, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Лик: Господи, помилуй.

Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славну Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію, з усіма святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей виголошує:

Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклонення, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Тоді ієрей проказує оцю молитву:

Господи Боже наш, великий у раді і дивний у ділах, Творче всієї твари, Ти хорониш завіт Твій і милість Твою до тих, що Тебе люблять і зберігають повеління Твої. Ти приймаєш благальні сльози усіх, що в нужді, бо ради цього прийшов Ти у виді раба, не лякаючи нас привидами, але подаючи справжнє здоров'я тілу, і кажучи: ось здоровий став ти, більше не гріши. Але Ти грязивом очі здоровими вчинив єси, звелівши вмитися, і словом Твоїм учинив Ти, щоб світло вселилося. Ти втихомирюєш хвилі супротивних страстей і висушуєш солоне море цього життя, і важкі хвилі сластолюбства вгамовуєш. Ти, чоловіколюбче Царю, що дав нам зодягнутися в сніжносвітлу одежу, від води і Духа.

Ієрей, де є звичай, знаменує воду тричі, занурюючи пальці у воді, і говорить:

І нині зішли благодать пресвятого, животворящого, всеосвячуючого Твого Духа, і освяти воду оцю. *(3)*

І причастям води цієї та окропленням зішли нам Твоє благословення, що змиває скверну пристрастей. Отож, молимося, посіти, благий, нашу неміч і зціли наші недуги, і душевні і тілесні, милістю Твоєю; молитвами всепречистої, преблагословенної Владичиці нашої Богородиці і приснодіви Марії, силою чесного і животворящого Хреста, заступленням чесних небесних сил безплотних,

чесного славного пророка, предтечі і Хрестителя Йоана, святих славних і всехвальних апостолів, преподобних і богоносних отців наших, во святих отців наших, великих ієрархів і вселенських учителів: Василія Великого, Григорія Богослова і Йоана Золотоустого, во святих отців наших Атанасія і Кирила, патріярхів Олександрійських, во святих отця нашого Спиридона, Тримитунтського чудотворця, во святих отця нашого Миколая архиєпископа, Мирлікійського чудотворця, во святих отців наших Кирила і Методія, учителів слов'янських, святого рівноапостольного великого князя Володимира, святого і славного великомученика Георгія Побідоносця, святого і славного великомученика Димитрія мироточця, святого священомученика Йосафата та інших святих і добропобідних мучеників, святих і праведних богоотців Йоакима і Анни, святих славних чудотворців і безсрібників Косми і Дам'яна, Кира і Йоана, Пантелеймона і Єрмолая, Сампсона і Диомида, Мокія і Аникити, Талелея і Трифона, і святого *ім'ярек,* якого пам'ять творимо, і всіх святих Твоїх.

Пом'яни, Господи, святішого вселенського Архиєрея *ім'ярек,* Папу Римського. І охорони, Господи, Богом бережений народ наш і правління наше, даруй їм душевне і тілесне здоров'я, і будь у всьому милостивий відданому Тобі цьому народові християнському. Пом'яни, Господи, всяке єпископство православне, що право правлять слово Твоєї істини, і ввесь священичий і монаший чин, і спасення їх. Пом'яни, Господи, тих, що ненавидять, і тих, що люблять нас, братів наших, що

служать, тут присутніх і тих, що з оправданої причини відсутні, і тих, що заповідали нам, недостойним, молитися за них. Пом'яни, Господи, братів наших, у полоні і скорботах сущих, і помилуй їх по великій милості Твоїй, ізбавляючи від усякої нужди. Бо Ти єси джерело зцілень, Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем, і з пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Мир усім.

Лик: І духові твоєму.

Диякон: Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей мовить молитву тихо:

Приклони, Господи, вухо Твоє і вислухай нас, Ти, що в Йордані хреститися зволив і освятив води. І благослови всіх нас, що приклоненням своєї шиї знаменуємо образ раба. Сподоби нас сповнитися освячення Твого причащанням води цієї, і нехай буде вона нам, Господи, на здоров'я душі і тіла.

Виголос:

Бо Ти єси освячення наше, і Тобі славу, благодарення і поклонення возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем, і всесвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Опісля ієрей, узявши чесний хрест, благословляє воду тричі хрестовидно, занурюючи його і підносячи прямо, і співає ось цей тропар, глас 1 (тричі):

Спаси, Господи, людей Твоїх і благослови насліддя Твоє, побіди благовірному народові на супротивників даруй і хрестом Твоїм охорони люд Твій.

А по цім співають оцей тропар, глас 2:

Твоїх дарів достойними нас вчини, Богородице Діво, не зважаючи на гріхи наші, і подай зцілення тим, що з вірою приймають благословення твоє, Пречиста.

Опісля ієрей цілує чесний хрест, так само і всі люди, і кропить усіх свяченою водою, вівтар і всю церкву. А люди співають тропар, глас 4:

Маючи джерело зцілень святі безсрібники, подаєте зцілення всім, що потребують, бо ви сподобилися великих дарувань від вічно текучого джерела Спаса нашого. Бо говорить Господь до вас як до однодоревнителів апостольських: Оце дав я вам владу на духів нечистих, щоб проганяти їх і ізціляти всяку недугу і всяку неміч. Тому-то, добре в повеліннях Його поживши, даром прийняли і даром подаєте, зціляючи страсті душ і тілес наших.

Також:

Поглянь на моління рабів твоїх, Всенепорочна, успокоюючи люті напасті на нас, від усякої скорби нас звіль-

няючи. Бо тебе єдину маємо за тривку і певну твердиню, і набули твоє заступництво, щоб ми не посоромилися, Владичице, тебе призиваючи. Поспішай на моління тих, що вірно тебе призивають: радуйся, Владичице, всіх помоче, радосте і покрове, і спасення душ наших.

Владичице, прийми молитви рабів твоїх, і ізбав нас від усякої нужди і печалі.

А по окропленні ектенія:

Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось, щоб охоронитися городові цьому (*або* селу цьому), і святому храмові цьому (*якщо в обителі:* святій обителі цій), і всякому городові і країні від голоду, загибелі, землетрусу, потопу, вогню, меча, нашестя чужинців та міжусобної війни, щоб милостивим і ласкавим був благий і чоловіколюбець Бог наш, і щоб відвернув Він усякий гнів, що йде на нас, і ізбавив нас від належного і праведного свого карання і помилував нас.

Лик: Господи, помилуй. *(12)*

Ієрей виголошує:

Вислухай нас, Боже, Спасителю наш, уповання всіх кінців землі і тих, що на морі далеко, і, милостивий, милостивим будь, Владико, до гріхів наших і помилуй нас. Бо Ти милостивий і чоловіколюбець Бог єси, і Тобі

славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Мир усім.

Лик: І духові твоєму.

Диякон: Голови наші Господеві приклонім.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей голосно проказує оцю молитву:

Владико многомилостивий, Господи Ісусе Христе, Боже наш, молитвами всепречистої Владичиці нашої Богородиці і приснодіви Марії, силою чесного і животворящого Хреста, заступленням чесних небесних сил безплотних, чесного, славного Пророка, Предтечі і Хрестителя Йоана, святих славних і всехвальних апостолів, во святих отців наших і вселенських великих учителів і святителів, Василія Великого, Григорія Богослова і Йоана Золотоустого, во святих отця нашого Миколая архиєпископа, Мирлікійського чудотворця, святих рівноапостольних Кирила і Методія, учителів слов'янських, святого рівноапостольного великого князя Володимира, святого священномученика Йосафата, святих славних і добропобідних мучеників, преподобних і богоносних отців наших Антонія і Теодосія Печерських, та інших преподобних і богоносних отців наших, святих і праведних богоотців Йоакима і Анни, святого, *ім'ярек, що його храм і якого є день,* і всіх

святих, благоприємною вчини молитву нашу, даруй нам відпущення прогрішень наших, покрий нас покровом крил Твоїх, віджени від нас усякого ворога і супротивника, умиротвори життя наше, Господи, помилуй нас і світ Твій, і спаси душі наші як благий і чоловіколюбець.

Лик: Амінь.

Ієрей: Слава Тобі, Христе Боже, уповання наше, слава Тобі.

Лик: Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Господи, помилуй *(3)*. Благослови.

Ієрей: Христос, істинний Бог наш, молитвами пречистої своєї Матері, силою чесного і животворящого Хреста, святого *ім'ярек, що його храм і якого є день,* і всіх святих помилує і спасе нас як благий і чоловіколюбець.

Там, де чин освячення води здійснюють на утрені, співаємо ось так: По славослов'ї, і по Трисвятім, і по тропарі Спаси, Господи: *співаємо тропарі:* Ти, що від ангела «радуйся» прийняла, *і все інше освячення води, як звичайно.*

Якщо є день 1 серпня, по освяченні води і по тропарях: Маючи джерело зцілень: *і* Поглянь на моління: *і* Владичице, прийми: *творимо поклонення чесному Хресту, як приписано.*

ЧИН МАЛОГО ОСВЯЧЕННЯ ВОДИ У СКОРОЧЕННІ

Ієрей починає: Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава: і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля

Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

І співають тричі тропар цей, глас 6:

З неба пошли благодать, Життєдавче, і воду цю освяти, і покажи, щоб вона була від усіх скверней очищенням.

Господу помолімся.
Лик: Господи, помилуй

Ієрей читає над водою молитву оцю:

Боже великоіменитий, Отче Господа нашого Ісуса Христа, що єдиний твориш чудеса, яким немає числа; Його голос на багатьох водах, а води, побачивши Його, налякались, і затривожилися безодні та множество шуму вод; Його шляхів у морю і стежок на численних водах, і стіп Твоїх не пізнають. Ти хрещенням єдинородного Сина Твого воплоченого, і зшестям на Нього Пресвятого Духа в голубиному виді, і Твоїм отцівським словом йорданські струї освятив єси. Тебе нині ми, недостойні раби Твої, смиренно молимо і благаємо: пошли благодать Пресвятого Духа на воду оцю і небесним Твоїм

благословенням благослови, очисти і освяти її, і даруй їй благодать і благословення Йорданове і силу, що очищує всі скверни і зціляє всяку недугу, і проганяє бісів і всі підступи і хитрощі їх. І покажи силою, діянням і благодаттю Пресвятого Духа, щоб вона була всім рабам Твоїм, що її з вірою п'ють, приймають і нею окроплюються, відпущенням гріхів, звільненням від терпінь, прогнанням усякого зла, помноженням чеснот, зціленням болістей, а домам і всякій місцевині освяченням і благословенням, відігнанням погубного і всякого злотворного повітря, і придбанням благодати Твоєї. Бо Ти благословляєш і освячуєш все, Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з єдинородним Твоїм Сином, і з пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Мир усім.

Лик: І духові твоєму.

Ієрей: Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей читає тихо оцю молитву:

Приклони, Господи, вухо Твоє, і вислухай нас, Ти, що води йорданські явленням Христа Твого освятив, і благослови всіх нас, що приклоненням своєї шиї знаменують повинування Тобі, і сподоби нас сповнитися Твого освячення прийняттям цієї води, і нехай буде вона нам на здоров'я, і душам і тілам.

І виголошує:

Бо Ти єси освячення наше, і Тобі славу возсилаємо, з єдинородним Твоїм Сином, і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей, узявши хрест, занурює його в воді хрестовидно, співаючи тропар, глас 1:

Спаси, Господи, людей Твоїх і благослови наслiддя Твоє, побіди благовірному народові на супротивників даруй і хрестом Твоїм охорони люд Твій. *(3)*

І відпуст.

БЛАГОСЛОВЕННЯ СВІЧОК У ПРАЗНИК СТРІТЕННЯ ГНІХ

По часах, перед початком літургії, ієрей, одягнений для служіння літургії, стає в місці, де покладені свічки для благословення, і починає:

Слава святій, єдиносущній, животворящій і нероздільній Тройці, завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава, і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Опісля тропар, глас 1:

Радуйся, благодатна Богородице Діво, бо з Тебе засяло Сонце правди — Христос Бог наш, що просвічує тих, що в темряві. Веселися й ти, старче праведний, ти прийняв в обійми визволителя душ наших, що дарує нам воскресення.

Слава, і нині: Кондак, глас 1:

Утробу дівичу освятив Ти різдвом Твоїм і руки Симеонові благословив Ти, як годилось. Ти випередив і нині спас нас, Христе Боже, але утихомир у брані люд Твій і укріпи народ, що його возлюбив Ти, єдиний чоловіколюбче.

Ієрей: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй

Ієрей:

Всемогутній предвічний Боже, Ти Мойсеєві, рабу Твоєму, чистий єлей для світильника перед лицем Твоїм приготувати звелів — ізлий милостиво благодать Твого благословення на оці свічки, щоб так винесли світло між люди назовні, як через Твій дар світло Святого Духа перебуває внутрі, в мислях наших.

Щедротами і чоловіколюбієм єдинородного Сина Твого, Господа і Спаса нашого Ісуса Христа, що з Ним благословен єси, з пресвятим, і благим, і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Мир усім.

Ієрей: Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик: Тобі, Господи.

Господи Ісусе Христе, що в нинішній день у вигляді плоти нашої посеред людей, приведений батьками, у церкві з'явився, Тебе благоговійний старець Сименон, просвіщений світлом Духа Твого, пізнав, прийняв і благословив. Дай, милостивий, щоб ми, благодаттю того ж Святого Духа просвічені і навчені, Тебе істинно пізнали і вірно возлюбили.

Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклонення, з безначальним твоїм Отцем, і з пресвятим, і благим, і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей тричі кадить свічки і кропить їх свяченою водою, мовлячи:

Благословляються і освячуються свічі оці окропленням свяченої води цієї, в ім'я Отця і Сина і Святого Духа. Амінь.

Тоді відпуст празника. Потому ієрей роздає свічки, а співці у той час співають: Нині відпускаєш: *до кінця.*

Слава, і нині: Стихира, глас 7:

Прикраси чертог свій, Сіоне, і прийми Царя Христа, і вітай Марію, небесну браму, бо вона явилася престолом херувимським, вона носить Царя слави. Облак світла є Діва, що носить плоттю Сина, ранішого від зірниці. Його прийняв Симеон на свої руки, звістивши людям владику життя і смерти та Спасителя світу.

І по тому починається свята літургія.

БЛАГОСЛОВЕННЯ І ОСВЯЧЕННЯ ВЕРБИ У КВІТНУ НЕДІЛЮ

На утрені після Євангелія і по п'ятдесятому псалмі ієрей виходить з вівтаря і кадить покладені галузки верби хрестовидно.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей читає молитву:

Господи Боже наш, що сидиш на херувимах, Ти підніс силу свою і послав єдинородного Сина Твого, Господа нашого Ісуса Христа, спасти світ хрестом, погребенням і воскресенням Своїм, — нині Його, що прийшов до Єрусалиму на вільні страждання, люди, що сиділи у темряві й тіні смерти, зустріли, взявши знамення воскресення, гілки дерев і галуззя пальмове.

Сам, Владико, благослови ці галузки, і нас збережи і охорони, що віття це за прикладом тих в цей передсвяточний день несемо в руках. Щоб ми, як і ті народи й діти, викликували Йому: осанна і у піснях і співах духовних дочекали животворящого тридневного Його

воскресення, що з Ним благословен єси, з пресвятим, благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Мир всім.

Лик: І духові твоєму.

Диякон: Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей читає молитву:

Господи Боже Вседержителю, Ти показав образ Церкви через образ ковчега при праведникові й угодникові Ноєві, провіщаючи пришестя Пресвятого Духа через голуба, що приніс оливну галузку. Цей образ завершили діти юдейські, зустрічаючи Тебе з віттям оливним і пальмовими галузками, викликуючи Тобі: осанна в вишніх, благословен, хто йде в ім'я Господнє. Сам, Господи, Ісусе Христе, Боже наш, що благословив нарід, який зустрічав Тебе з віттям, благослови та освяти і галузки ці, щоб усі, хто приймають їх, прийняли покров для душі своєї й тіла, щоб стало це віття ліком для нашого спасення й тайною Твоєї благодати; щоб усюди, де будуть покладені, Твоє благословення отримали ті що там живуть; Ти ж, прогнавши всяку противну силу, покрий своєю правицею тих, кого викупив Ти своєю чесною Кров'ю, — щоб ми всі согласно взивали Тобі: осанна в вишніх, благословен Ти, що йдеш судити правдою.

Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклонення, з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим, благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей кропить галузки свяченою водою, мовлячи:

Благословляється і освячується віття це окропленням цієї свяченої води в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Лик співає:

Нині благодать Святого Духа зібрала нас, і всі ми, взявши хрест Твій, кличемо: благословен, хто йде в ім'я Господнє, осанна в вишніх.

Ієрей, винісши Євангеліє з вівтаря, роздає вербу усім, хто підходить цілувати Євангеліє.

МОЛИТВА

НА БЛАГОСЛОВЕННЯ АРТОСА У СВЯТУ НЕДІЛЮ ПАСХИ

До ієрея приносять в олтар артос, тобто хліб, для цього приготований — на ньому, як велить звичай, написаний хрест. Після завершення Божественної Літургії і по заамвонній молитві диякон виголошує:

Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей читає оцю молитву:

Боже всесильний і Господи Вседержителю, що через Твого раба Мойсея, під час виходу Ізраїля з Єгипту і звільнення Твоїх людей з гіркої неволі фараона, наказав заколоти агнця, прообразуючи добровільно за нас заколеного на хресті Агнця, що бере гріхи всього світу, Твого улюбленого Сина, Господа нашого Ісуса Христа, — Ти і сьогодні, смиренно благаємо Тебе, споглянь на цей хліб, і благослови і освяти його, бо і ми, Твої раби, в честь і славу, і на спомин славного Воскресення Того ж Твого Сина, а Господа нашого Ісуса Христа, через якого ми одержали звільнення від вічного ворожого рабства і

нерозв'язних пут ада, свободу і переведення, перед Твоєю величчю нині в цім всесвітлім, преславнім і спасеннім дні Пасхи, його приносимо. А нас, які його приносимо, його цілуємо і з нього їмо, зроби, щоб ми стали причасниками Твого небесного благословення, і всякий біль і недугу Твоєю силою віджени від нас, подаючи всім здоров'я. Бо Ти є джерело благословення і податель зцілення, і Тобі славу возсилаємо, безначальному Отцеві, з Твоїм єдинородним Сином, і Твоїм пресвятим, благим і животворящим Духом, нині і повсякчас і на віки віків. Амінь.

І покроплює освяченою водою, кажучи:

Благословляється і освячується цей артос покропленням цієї священної води, в ім'я Отця і Сина і Святого Духа. Амінь.

Потім ієрей виходить і кладе артос на аналої, а люди, приймаючи антидор, цілують його.

МОЛИТВА

НА РОЗДРОБЛЕННЯ АРТОСА В СУБОТУ СВІТЛОГО ТИЖНЯ

Після Божественної Літургії, коли принесено артос, співаємо за звичаєм: Христос воскрес. *(3)*

Ієрей: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей читає оцю молитву:

Господи Ісусе Христе, Боже наш, Ангельський Хлібе, хлібе вічного життя, що зійшов з неба, нагодувавши нас у цих всесвітлих днях духовною поживою Твоїх божественних добродійств, ради тридневного і спасенного воскресення, смиренно благаємо Тебе, зглянься і нині на наші молитви і подяки, і так як Ти поблагословив п'ять хлібів у пустині, і нині благослови цей хліб, щоб усі, що їдять з нього, удостоїлися тілесного і духовного благословення і здоров'я, благодаттю і щедротами Твого чоловіколюб'я. Бо Ти є освячення наше, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем, і з всесвятим, благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Роздробивши артос, роздає його всім.

ЧИН БЛАГОСЛОВЕННЯ ПАСОК І ІНШОЇ ПОЖИВИ У СВІТЛУ НЕДІЛЮ ПАСХИ

Поживу для благословення приносять на церковне подвір'я, церковний притвор або інше місце, але не в церкву.

Ієрей починає: Слава святій, единосущній, животворящій і нероздільній Тройці: Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей співає: Христос воскрес із мертвих: *(3)*

Потому ієрей читає оці молитви:

МОЛИТВА НА БЛАГОСЛОВЕННЯ ХЛІБА

Ієрей: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей: Владико Святий, Отче Вседержителю, Предвічний Боже, благоволи освятити хліб цей Твоїм святим духовним благословенням, щоб був він усім, що споживають його, на спасення душі, на здоров'я тілесне і захист проти всіх недуг, всякого ворожого підступу.

Милістю і щедротами єдинородного Сина Твого, що з Ним благословен єси, з пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

МОЛИТВА НА БЛАГОСЛОВЕННЯ ПАСХАЛЬНОГО АГНЦЯ Й ІНШОЇ М'ЯСНОЇ ПОЖИВИ

Ієрей: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей: Споглянь, Господи, Ісусе Христе, Боже наш, на агнця цього й на всю іншу м'ясну поживу, благослови й освяти їх, як благословив і освятив єси агнця, що його Тобі привів вірний Авраам, і агнця, що його Тобі Авель приніс від плодів, також і теля годоване, що його звелів єси заколоти для сина блудного, що знову повернувся до Тебе. І як той сподобився насолодитися Твоєю ласкою, так і ми від Тебе, цих благословенних і освячених страв споживаючи, Твоє благословення зі здоров'ям всі одержимо, чесного ради хреста Твого й тридневного з мертвих воскресення.

Бо Ти є істинна Пожива й Податель благ, все благословляєш і освячуєш, Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо з безначальним Твоїм Отцем і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

МОЛИТВА НА БЛАГОСЛОВЕННЯ МОЛОЧНОЇ Й ІНШОЇ ПОЖИВИ

Ієрей: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей читає молитву:

Владико Господи Боже наш, що все сотворив, благослови сир, молоко, яйця й іншу поживу, й нас збережи у благості Твоїй, щоб ми, насолоджуючись цими Твоїми щедро поданими дарами, наситились і невимовної твоєї благости, ради пресвітлого з мертвих тридневного воскресення Господа нашого Ісуса Христа. Бо Твоя є влада, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині, і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей кропить свяченою водою, виголошуючи:

Благословляється і освячується вся пожива ця окропленням цієї свяченої води в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Ієрей чинить відпуст дня:

Христос, що воскрес із мертвих, смертю смерть подолав і тим, що в гробах, життя дарував, істинний Бог наш, молитвами пречистої своєї Матері і всіх святих, помилує і спасе нас як благий і чоловіколюбець.

Лик: Амінь.

ЧИН БЛАГОСЛОВЕННЯ ПЕРВОПЛОДІВ У ДЕНЬ ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДНЬОГО

По заамвонній молитві ієрей, покадивши принесені плоди, починає:

Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Лик: Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава: і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Господи, помилуй. *(12)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Прийдіте, поклонімся цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся Христові, цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся і припадім до самого Господа Ісуса Христа, царя і Бога нашого.

Псалом 66:

Боже, ущедри нас і благослови нас, просвіти лице Твоє на нас і помилуй нас. Щоб пізнали ми на землі путь Твою, у всіх народах спасення Твоє. Нехай ісповідують Тебе люди, Боже, нехай ісповідують Тебе люди всі. Нехай звеселяться і зрадіють народи, бо ти будеш судити людей справедливо і покажеш народам дорогу на землі. Нехай ісповідують Тебе люди, Боже, нехай ісповідують Тебе люди всі. Земля дала плід свій, благослови нас, Боже. І нехай убояться Його всі кінці землі.

Слава: і нині:

Алилуя, алилуя, алилуя, слава Тобі, Боже.

Співці співають тропар празника, глас 7:

Преобразився Ти на горі, Христе Боже, показавши ученикам Своїм славу Твою, скільки змогли. Нехай засіяє і нам, грішним, світло Твоє повсякчасне, молитвами Богородиці, Світлодавче, слава Тобі.

Слава: і нині: Кондак, глас 7:

На горі преобразився Ти і, скільки змогли, ученики Твої славу Твою, Христе Боже, виділи, щоб, коли побачать, як Тебе розпинають, страдання зрозуміли добровільне, а світові проповідять, що Ти єси воістину Отче сяяння.

МОЛИТВА ЗА ЩАСЛИВЕ ЗІБРАННЯ ВРОЖАЮ

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей: Тобі, Господи, доброчинцю всіх, творче первоплодів, подяку за все приносячи, усильно молимось: дай нам безперешкодно зібрати нові плоди, споживати їх на користь здоров'ю і, помноживши Твоїм благословенням ці плоди, тих, що збирають їх і споживають, укріпи і щедрий плід у садах сотвори, щоб ті, що їх будуть збирати, їсти і трудитися, не були засмучені, але, наповнені Твоїми благами, завжди з вдячністю славили Твоє пресвяте ім'я.

Бо Ти єси Бог милостей і щедрот, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

МОЛИТВА БЛАГОСЛОВЕННЯ ПЛОДІВ

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей читає молитву:

Владико Господи Боже наш, Ти велів кожному на предложення Твоє від Твоїх приносити, і вічних Твоїх дібр даяння їм даруєш. Ти, що вдови приношення по силі добровгодно прийняв, прийми й нині принесені овочі і сподоби, щоб були вони покладені у вічних Твоїх скарбницях. Даруй нам і мирських Твоїх дібр обильне сприймання, з усім, що корисне нам.

Бо благословиться Твоє ім'я і прославляється Твоє царство, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Лик: Амінь.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей читає молитву:

Господи Боже наш, що створив небо й землю і через свою щедрість допровадив нас до пори цієї, виростив

дерева і їх первоплоди, і землю увінчав цвітом усяких злаків, і виростив різні плоди землі на прожиток людському роду, — сам, Господи, благослови перші з плодів цих, що їх споживаємо, і в дозрілості помнож, подаючи рабам Твоїм свою благодать, що збираючи в мирі, дари Твоїх благ будуть їх споживати і на Твою честь і славу ними зможуть насолоджуватися. Бо Ти єси податель усіх благ, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Після цього ієрей, покадивши плоди, кропить їх свяченою водою, мовлячи:

Благословляються і освячуються ці плоди окропленням цієї свяченої води, в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Співці співають тропар празника:

Преобразився Ти на горі, Христе Боже, показавши ученикам Своїм славу Твою, скільки змогли. Нехай засіяє і нам, грішним, світло Твоє повсякчасне, молитвами Богородиці, Світлодавче, слава Тобі.

ЧИН БЛАГОСЛОВЕННЯ ЗІЛЛЯ В ДЕНЬ УСПЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

Також звершується, де є звичай, в неділю Зішестя Святого Духа, у празник Різдва св. Йоана Хрестителя або в перший день серпня після освячення води.

Ієрей: Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Лик: Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава: і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Господи, помилуй. *(12)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Прийдіте, поклонімся цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся Христові, цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся і припадім до самого Господа Ісуса Христа, царя і Бога нашого.

Псалом 64:

Тобі належиться пісня, Боже, в Сіоні, і до Тебе піднесена буде молитва. Вислухай молитву мою, прийде до Тебе всяке тіло. Слова беззаконних перемогли нас, та беззаконність нашу Ти очистиш. Блажен, кого вибрав Ти і прийняв; він у дворах Твоїх оселиться. Ми наповнимося добром дому Твого: святий храм Твій, дивний у правді. Вислухай нас, Боже, Спасителю наш, надіє всіх кінців землі і тих, що в морі далеко, Ти, що утворюєш

гори силою Твоєю, опоясаний могутністю, Ти, що хвилюєш глибину моря, шум хвиль його. Стривожаться народи та убояться знаків Твоїх ті, що заселяють границі; початки ранку і вечора Ти звеселиш. Ти відвідав землю і напоїв її, наповнив її багатством. Ріка Божа наповнилася водами; Ти забезпечив поживу їм, бо так Ти впорядив. Борозни її напувай, розмнож збіжжя її, краплями її радітиме земля, що вирощує все. Будеш благословляти вінець року доброcти Твоєї, і поля Твої наповняться тучністю. Стануть плодовиті гори в пустині, і холми радістю опояшуться. Зодягнулися барани отар овечих і долини багато пшениці зродять. Будуть викликувати, навіть і пісень будуть співати.

Слава, і нині:

Алилуя, алилуя, алилуя, слава Тобі, Боже.

Також і тропар, глас 1:

У різдві дівство зберегла ти, в успенні світа не оставила ти, Богородице. Переставилася ти до життя, бувши Матір'ю Життя і молитвами твоїми ізбавляєш від смерти душі наші.

Слава, і нині: кондак, глас 2:

В молитвах невсипущу Богородицю і в заступництвах незамінне уповання, гріб і умертвіння не втримали. Бо як Матір Життя до життя переставив Той, хто вселився в утробу приснодівственну.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей: Всемогучий, предвічний Боже, Ти сотворив з небуття небо, землю, море, видиме й невидиме, словом Твоїм, Ти, що велів землі родити зілля і дерева на потребу людям і тваринам, і кожному за насінням мати плід, і не тільки зілля на поживу тваринам, але й для тіла недужих цілющим стати Ти з невимовної доброти Твоєї ізволив. Просимо Тебе думкою й устами, щоб Ти благословив ці різні роди зілля й овочів Твоїм милосердям і силою Божою, даною їм Тобою, ізлив Твого нового благословення ласкавість, щоб вони людям і тваринам проти усяких недуг і скверни були захороною.

Бо Ти єси Бог наш, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей: Господи Боже наш, Ти звелів через раба Твого Мойсея, щоб ізраїлеві сини приносили ієреям снопи нових плодів, і брали плоди найліпшого дерева, і раділи перед Тобою, Богом Своїм: прийди, милосердний, на наше призивання і зволь вилити всю щедрість Твого благословення на нас і на пригорщі нового насіння, ягід, зілля і плодів, що їх з благодаренням приносимо Тобі, і в ім'я Твоє, у празник цей, благословляємо, щоб

вони принесли поміч людям, тваринам і звірині проти недуг, пошестей, ран, лиходіяння, чарування, ворожби, укусів зміїних або інших шкідливих звірів, і проти диявольських насмішок і хитрощів. І де б вони не були положені і внесені з пригорщею добрих діл, за молитвами преблагословенної Владичиці нашої Богородиці і приснодіви Марії, що її днесь Успення празник світло празнуємо і куди вона є взята, щоб і ми туди були прийняті.

Милостю і щедротами, і чоловіколюбієм Єдинородного Сина Твого, що з Ним благословен єси, з пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей кропить свяченою водою, виголошуючи:

Благословляється і освячується зілля це окропленням цієї свяченої води в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Ієрей чинить відпуст дня.

ЧИН БЛАГОСЛОВЕННЯ КНИГИ СВЯТИХ ЄВАНГЕЛІЙ ТА ІНШИХ БОГОСЛУЖБОВИХ КНИГ

Ієрей: Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Лик: Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава: і нині:

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава: і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей мовить оцю молитву:

Владико Святий, Отче всемогучий, предвічний Боже, що Мойсеєві, рабу Твоєму, дав скрижалі, на яких постанови закону Твого зволив написати, для дотримання їх всіми, хто живе. Сам і нині благослови й освяти книгу цю, що в собі містить закон Твій святий і прославлення імени Твого, преблагословенної Діви Марії і всіх святих Твоїх. Дай нам по великому милосердю Твоєму так використовувати її, щоб послужила нам на зцілення й спасення душ наших.

Бо милостивий і чоловіколюбець Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Потому ієрей кропить книгу свяченою водою, мовлячи:

Освячується це Євангеліє (*або* ця книга) благодаттю Пресвятого Духа, окропленням цієї свяченої води, в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

ЧИН БЛАГОСЛОВЕННЯ І ОСВЯЧЕННЯ БОГОСЛУЖБОВОГО ПОСУДУ: ДИСКОСА, ЧАШІ, ЗВІЗДИЦІ І ЛОЖЕЧКИ

Посуд для освячення ставиться на прибраному столі перед святими вратами. Ієрей, що має на це дозвіл від свого єпископа, одягнений у єпитрахиль і фелон, виходить через царські двері, і покадивши хрестовидно починає, як звичайно:

Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава: і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Господи, помилуй. *(12)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Прийдіте, поклонімся цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся Христові, цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся і припадім до самого Господа Ісуса Христа, царя і Бога нашого.

Псалом 22:

Господь береже мене і нічого мені не бракуватиме. На місці зеленім, там Він оселив мене; коло води спокійної виховав мене. Душу мою навернув; навів мене на

стежки правди задля імени свого. Бо коли піду навіть у тіні смертній, не боятимуся зла, бо Ти зо мною; жезл Твій і палиця Твоя — вони потішили мене. Ти наготовив передо мною стіл на очах гнобителів моїх; Ти намастив оливою голову мою, і чаша Твоя, що упоює, — найкраща. І милість Твоя буде йти слідом за мною по всі дні життя мого, і оселюся в домі Господнім на довгії дні.

Слава, і нині:

Алилуя, алилуя, алилуя, слава Тобі, Боже.

МОЛИТВА НАД ДИСКОСОМ (ЗІ ЗВІЗДОЮ):

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей: Владико Вседержителю Господи Боже наш. Ти, давши рабу Твоєму Мойсеєві закон, устав і приписи в святині Твоїй, спорудженій на славу пресвятого імени Твого, золотий і срібний посуд зробити і освятити повелів, для приношення Тобі, істинному Богу нашому, різних жертв, які були тінню і прообразом нашої нинішньої істинної безкровної жертви.

І нині сам Ти, чоловіколюбче Господи, благослови цей дискос (*якщо є звізда і покрівець, додай:* і всі прикраси його) і освяти його (*або* їх) силою, діянням і благодаттю всесвятого і животворящого Твого Духа, щоб на них приносити Тобі істинну, живу, безкровну і словесну жертву, пресвяте Тіло і Кров великого Бога і

Спаса нашого Ісуса Христа, Сина Твого, що ради нас і ради нашого спасення приніс себе самого на хреснім жертовнику в жертву благоугодну Тобі, єдиному своєму Отцю і Богу.

Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклонення, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

МОЛИТВА НАД ПОТИРОМ АБО ЧАШЕЮ (З ЛОЖИЦЕЮ):

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей: Владико Вседержителю, Господи Боже отців наших, молимось Тобі і Тебе призиваємо і усердно просимо: зішли благодать пресвятого, всеосвячуючого і животворящого Твого Духа на цю чашу (*якщо є ложиця і покрівець, додай:* і всі прикраси її), благослови, очисти і освяти її (*або* їх), як благословив, очистив і освятив єси чашу священика Твого Мелхиседека, і чашу святих апостолів на Тайній вечері Христа Твого. Вчини її бути достойною Твого жертовника, щоб приносити в ній Тобі, Богу і Отцю, помилувальну безкровну жертву Тіла і Крови єдинородного Сина твого, Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, що з Ним благословен єси, з пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Мир усім.

Лик: І духові твоєму.

Диякон: Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей, схиливши голову, тихо мовить оцю молитву:

Господи Боже наш, споглянь нині на молитву мою, недостойного раба Твого, і зішли щедре благословення Твоє на посуд цей; освяти його Духом Твоїм Святим, окропленням цієї свяченої води, щоб він був достойним вмістилищем для пресвятого Тіла і чесної Крови Христа Твого.

Виголос: Бо Ти є джерело освячення, і Тобі з єдинородним Твоїм Сином, і пресвятим і благим, і животворящим Твоїм Духом, належить уся слава, честь і поклонення, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей кропить посуд свяченою водою, мовлячи:

Освячується посуд цей благодаттю Пресвятого Духа, окропленням води цієї свяченої, в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Якщо одразу після цього ієрей має служити, то сам переносить освячений посуд на жертовник у вівтарі і служить на ньому; якщо правити не буде, то робить відпуст дня.

МОЛИТВА ПРИ ОКРЕМОМУ БЛАГОСЛОВЕННІ НОВОЇ ДИСКОСНОЇ ЗВІЗДИ:

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей: Господи Боже наш, що в вертепі від Діви родився і волхвів для поклонення собі звіздою провадив, Тебе смиренно просимо: зішли нині небесне Твоє благословення на цю звізду і благослови і освяти її, щоб була вона достойним знаряддям для служіння святим Твоїм таїнствам, і на спомин боготілесного Твого від Діви різдва.

Виголос:

Бо Ти благословляєш і освячуєш усе, Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з безначальним Твоїм Отцем і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей кропить звізду свяченою водою, мовлячи:

Освячується звізда ця благодаттю Пресвятого Духа, окропленням води цієї свяченої, в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

МОЛИТВА ПРИ ОКРЕМОМУ БЛАГОСЛОВЕННІ НОВОЇ ЛОЖИЦІ:

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей: Господи Боже, Вседержителю, Ти вуглем, що його серафим кліщами взяв, і доторкнувшись до уст пророка очистив їх, прообразив колись силу божественних тайн Тіла і Крови Христа Твого, що нині ложицею вірним Твоїм людям подаються на очищення гріховних скверн.

Споглянь нині милостиво на молитву нашу і зішли небесне Твоє благословення на цю ложицю, і благослови і освяти її, щоб була вона достойною посудиною для прийняття і подавання пресвятого Тіла і чесної Крови Христа Твого, на відпущення гріхів усіх людей Твоїх.

Виголос:

Бо Ти є джерело освячення, і податель усіх благ, і Тобі славу і поклін возсилаємо, з єдинородним Твоїм Сином, і пресвятим, і благим, і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей кропить ложицю свяченою водою, мовлячи:

Освячується ця ложиця благодаттю Пресвятого Духа, окропленням води цієї свяченої, в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

ЧИН БЛАГОСЛОВЕННЯ ПОКРОВЦІВ ДЛЯ ПОКРИТТЯ СВЯТИХ ДАРІВ

Ієрей: Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Лик: Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава, і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля

Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Господи, помилуй. *(12)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Прийдіте, поклонімся цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся Христові, цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся і припадім до самого Господа Ісуса Христа, царя і Бога нашого.

Псалом 132:

От що добре, от що гарне, це — коли браття живуть разом! Це як миро на голові, що на бороду спливає, на бороду Арона, що спливає на край одежі його. Це як роса ермонська, що сходить на гори Сіонські, бо там заповів Господь благословення і життя повік.

Слава, і нині:

Алилуя, алилуя, алилуя, слава Тобі, Боже.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей: Господи Боже, Вседержителю, що одягаєшся світлом як ризою, огортаєш небо хмарами і покриваєш водами височини свої, смиренно молимо Тебе, споглянь нині на усильне моління наше, і зішли Твоє небесне благословення на ці покрівці і благослови, очисти і освяти їх, щоб були достойними для покриття святих і божественних Твоїх Дарів.

Виголос:

Бо Ти єси освячення наше, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей кропить свяченою водою, мовлячи:

Освячуються ці покрівці благодаттю Пресвятого Духа, окропленням води цієї свяченої, в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

ЧИН БЛАГОСЛОВЕННЯ І ОСВЯЧЕННЯ СВЯЩЕНИЧИХ РИЗ: СТИХАРЯ, ЄПИТРАХИЛЯ, ПОЯСА, ПОРУЧІВ І ФЕЛОНА

Перед царськими дверима на приготованім столі кладуть нові ризи для освячення. Ієрей у єпитрахилі і фелоні відчинивши святі двері виходить з кадилом, кадить ризи і починає як звичайно:

Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Лик: Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава: і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Господи, помилуй. *(12)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Прийдіте, поклонімся цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся Христові, цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся і припадім до самого Господа Ісуса Христа, царя і Бога нашого.

Псалом 132:

От що добре, от що гарне, це — коли браття живуть разом! Це як миро на голові, що на бороду спливає, на

бороду Арона, що спливає на край одежі його. Це як роса єрмонська, що сходить на гори Сіонські, бо там заповів Господь благословення і життя повік.

Слава, і нині:

Алилуя, алилуя, алилуя, слава Тобі, Боже.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей читає молитву:

Господи Боже Вседержителю, Ти, що від початку чиниш усе, що корисне для людського роду, Ти, що захотів храми, збудовані рукою людською, присвятити Твоєму святому імені і на славу Твою їх освятити й назвати оселею Твоєї слави, Ти, що звелів через раба Твого Мойсея, щоб були ризи архиєрейські, ієрейські і левитські й інші різні прикраси на добро і красу святилища й вівтаря Твого, — почуй нині милостиво наші моління і ризи ці *(називає, якщо одна річ)*, в честь і славу пресвятого Твого імени і на оздобу служителям Твого святого вівтаря та для святих Твоїх Таїн приготовлені мною, смиренним і недостойним рабом Твоїм, благослови, очисти, і освяти. Нехай вони стануть достойними для служіння святих Твоїх таїнств і всякого прославлення пресвятого Твого імени, і священним служителям Твоїм, що одягають їх, нехай будуть вибавленням і покровом від усіх ворожих під-

ступів і спокус, щоб Тобі благоугодити і достойно відправляти святі Твої таїнства, і на подання Твоєї благодати й милосердя.

Благодаттю і щедротами і чоловіколюбієм єдинородного Сина Твого, що з Ним благословен єси, з пресвятим, і благим, і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Мир усім.

Лик: І духові твоєму.

Диякон: Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей схиливши голову читає молитву:

Владико Боже Вседержителю, всіх благ подателю і джерело освячення, споглянь нині на молитву нашу і ризи ці *(називає, якщо одна річ)*, на прикрасу і оздобу священних служителів Твоїх виготовлені, благодаттю Пресвятого Твого Духа, окропленням цією свяченою водою вчини благословенними, святими й освяченими, а всіх, що їх одягатимуть, зроби достойними святі Твої таїнства відправляти і Тобі завжди благоугоджати.

Бо Ти єси освячення наше, і Тобі славу возсилаємо, з єдинородним Твоїм Сином, і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей кропить ризи свяченою водою, мовлячи:

Освячуються ризи ці благодаттю Пресвятого Духа, окропленням води цієї свяченої, в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Якщо ієрей після посвячення риз має правити Святу Літургію, то, не роблячи відпусту, сам вносить ризи до вівтаря, облачається і служить; коли ж не буде служити, то чинить далі звичайний відпуст дня, а тоді вносить їх і кладе на святій трапезі.

ЧИН БЛАГОСЛОВЕННЯ І ОСВЯЧЕННЯ НОВОПОСТАВЛЕНОГО ХРЕСТА

Ієрей починає як звичайно: Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Лик: Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава: і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля

Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Господи, помилуй. *(12)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Прийдіте, поклонімся цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся Христові, цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся і припадім до самого Господа Ісуса Христа, царя і Бога нашого.

Псалом 98:

Господь воцарився — нехай тремтять народи; Він, що сидить на херувимах — нехай захитається земля — Господь на Сіоні великий і високий над усіма народами: нехай прославлять ім'я Твоє велике, бо воно страшне і святеє. І честь царя любить правду, ти утвердив правоту, установив суд і правду в Якова. Возносіте Господа, Бога нашого, і поклоняйтеся підніжжю ніг Його, бо Він святий! Мойсей і Арон серед священиків Його і Самуїл серед тих, що призивають ім'я Його; призивали вони Господа і Він вислухав їх. У стовпі хмарному Він говорив до них, вони додержували заповітів Його і наказів, які Він дав їм.

Господи, Боже наш, Ти вислухав їх! Боже, Ти милостивий був для них і відплачував за всі діла їх. Возносіте Господа, Бога нашого, і поклоняйтеся на горі святій Його, бо святий Господь, Бог наш!

Слава, і нині:

Алилуя, алилуя, алилуя, слава Тобі, Боже.

Тропар, глас 1:

Спаси, Господи, людей Твоїх і благослови насліддя Твоє, перемоги благовірному народові на супротивників даруй і хрестом охорони люд Твій.

Слава: Кондак, глас 4:

Вознісся Ти на хрест волею своєю. Новому людові Твоєму, що Твоє ім'я носить, даруй щедроти Твої, Христе Боже. Возвесели силою Твоєю благовірний народ, перемоги на супротивників дай йому, що за поміч має Твоє оружжя миру, непоборну перемогу.

І нині: глас той самий:

Животворящий хрест Твоєї благости, що його дарував єси нам, недостойним, Господи, Тобі приносимо на молитву: спаси вірних людей, ради Богородиці, що за нас до Тебе молиться, єдиний чоловіколюбче.

А по цьому співають тричі цей тропар, глас 6:

Пошли благодать Твою, життєдавче, і хрест цей освяти, і всім людям Твоїм вчини його поміччю і опорою.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей читає молитву:

Господи Боже слави, Отче Вседержителю, Боже Саваоте, Ти в дереві життя посеред раю дав образ животворящого хреста — єдинородного Сина Твого, і замість дерева непослуху, що його пізнанням вселукавий змій наших праотців, а з ними і весь рід людський, із раю вигнав і до смерти призвів, дав знамення цього живоносного хреста, що на ньому возлюблений Твій Син умер, прибитий, і смертю смерть умертвив, і всю силу диявольську подолав і життя світові дарував. Церкві Твоїй дарував Ти зброю непереможну, освячення, могутній покров, віри опору і від усіх диявольських підступів вибавлення, міцне уповання на спасення і незрадливу надію на отримання життя.

Тому ми, раби Твої, стількох благодатей даром сподобилися, будучи вдячні, славу, подяку і смиренне поклоніння приносимо Твоїй величі, і молимось зворушено, щоб Ти милостиво споглянув на це хресне знамення, що його вірні раби Твої з ревности, твердої віри і любови до Тебе спорудили, на знак перемоги Сина Твого, Господа нашого Ісуса Христа, свободи та збавлення нашого. Зішли на нього небесне Твоє благословення, і благослови і освяти його, і сповни сили і благословення того дерева, що на ньому було прибите пресвяте тіло Господа нашого Ісуса Христа, єдинородного

Сина Твого. Ним сила диявольська переможена, ми, земні, дістали свободу і життя сподобилися.

Молимо Тебе, Владико пресвятий, ради святих страстей, святої пролитої крови і животворної смерти єдинородного Сина Твого, Господа нашого Ісуса Христа, що її за Твоєю волею, Бога Отця безначального, і волею пресвятого Твого Духа, нашого ради спасення, на хресному дереві зазнав, і через це хресне дерево, що колись грішникам і злочинцям було карою, вчини його благословенним, святим, живодавчим і таким, що грішникам визволення чинить. Благаємо: зішли нині благодать пресвятого Твого Духа на це хресне знамення, і благослови і освяти його, і вчини його страшним і міцним знаком на всіх видимих і невидимих ворогів, щоб проганяти і відбивати всі підступи, хитрощі і напасті диявольські. А людям Твоїм нехай буде могутнім покровом, опорою віри, підкріпленням надії, у битвах перемогою й у всіх чеснотах успіхом, і всім, що перед цим Твоїм знаменням поклоняються і моління приносять, будь милостивим слухачем і всіх просьб багатим подателем.

І як хрестом світ від гріховного засудження звільнив Ти, так рабів Твоїх, що це хресне знамення від душі вірно приносять, силою хреста возлюбленого Сина Твого, завжди переможцями гріха вчини і даруй їм усі Твої земні і небесні добра. І хрестом завжди до добра всіх вірних наставляючи, до прийняття небесного вінця приведи.

Бо Ти єси освячення джерело і всіх благ багатий податель, і Тобі славу возсилаємо з єдинородним Твоїм Сином, і пресвятим і благим, і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Мир всім.

Лик: І духові твоєму.

Диякон: Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик: Тобі, Господи.

А ієрей мовить цю молитву:

Боже Отче Господа нашого Ісуса Христа, що хрестом Його диявола переміг і смерть умертвив, рід людський від підступів і мучительства його звільнив, поглянь сьогодні на молитву нашу і на це хресне знамення на славу Тебе, Бога Отця і єдиносущного Твого Сина і співістотного Твого Духа, і на згадку тієї преславної над дияволом, смертю і адом перемоги і нашого визволення споруджене. Духом Твоїм святим, через окроплення цієї священої води, благослови і освяти його, і ізлий на нього Твоє святе благословення і силу, що її окропленням крови і прибиттям тіла возлюбленого Сина Твого здобуло, і тому вчини його вірним людям Твоїм стіною і покровом, нехай буде стовпом сили перед ворогами, на відігнання всякого зла противників і на зцілення душевних і тілесних недуг, і нехай будуть почуті всі мольби і благання всіх, що з вірою перед цим знаменням моляться.

Бо Ти єси Бог милости, і щедрот, і чоловіколюбія, і Тобі славу возсилаємо, з єдинородним Твоїм Сином, і пресвятим, і благим, і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей кропить хрест свяченою водою, мовлячи:

Освячується хресне знам'я це благодаттю Пресвятого Духа, окропленням цієї свяченої води, в ім'я Отця і Сина, і Святого Духа. Амінь.

По цьому кадить хрест хрестовидно, співаючи ці стихири, глас 8:

Хрест — охорона всієї вселенної, хрест — окраса Церкви, хрест — володарів сила, хрест — вірних опора, хрест — ангелів слава і демонів поразка.

Слава, і нині: глас 4:

Найблаженніший і життєдайний хресте, люди, Тобою окормлювані, разом святкують. З безплотними хорами архиєрейський чин благоговійно співає. А багато ченців і посників поклоняються, Христа, що на тобі розп'явся, всі прославляємо.

Після цього ієрей співає:

Хресту Твоєму поклоняємось, Владико, і святеє воскресення Твоє славимо.

Ієрей співає цю стихиру двічі і поклоняється до землі, потім цілує чесний і священний хрест і поклоняється,

співаючи, втретє. Всі присутні також поклоняються і цілують хрест, а лик у той час співає оцю стихиру:

Прийдіть, вірні, силі хреста поклонімся, бо дерево в раю виростило було смерть, а це життям зацвіло, маючи прибитим на собі безгрішного Господа. Від Нього всі народи нетління одержують і взивають: Ти, що хрестом смерть знищив і нас від підступів і влади диявольської визволив, Господи, слава Тобі.

Тоді відпуст:

Диякон: Премудрість.

Лик: Чеснішу від херувимів і незрівнянно славнішу від серафимів, що без зотління Бога Слово породила, сущу Богородицю, тебе величаємо.

Ієрей: Слава Тобі, Христе Боже, надіє наша, слава Тобі.

Лик: Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Господи, помилуй. *(3)* Благослови.

Ієрей виголошує:

Христос, істинний Бог наш, що на дереві хреснім задля нашого спасення розп'явся і смерть прийняти зволив, і у третій день із мертвих воскрес, молитвами пречистої своєї Матері, силою чесного і животворящого хреста, і ради всіх святих своїх, помилує і спасе нас як благий і чоловіколюбець.

Лик: Амінь.

ЧИН БЛАГОСЛОВЕННЯ І ОСВЯЧЕННЯ ІКОН

Ієрей, у епитрахилі і фелоні або тільки у епитрахилі, кадить хрестовидно образ, покладений на тетраподі, і починає звичайно:

Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Лик: Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава: і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Господи, помилуй. *(12)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Прийдіте, поклонімся цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся Христові, цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся і припадім до самого Господа Ісуса Христа, царя і Бога нашого.

Після цього псалом і молитви, подані далі для різних випадків освячення ікон.

БЛАГОСЛОВЕННЯ І ОСВЯЧЕННЯ ІКОНИ ПРЕСВЯТОЇ ТРОЙЦІ, У ТОМУ ЧИСЛІ В ОБРАЗІ ТРЬОХ АНГЕЛІВ, ЗІШЕСТЯ СВЯТОГО ДУХА, БОГОЯВЛЕННЯ АБО ПРЕОБРАЖЕННЯ

Начало обичне, як подано перед тим, потім

Псалом 66:

Боже, ущедри нас і благослови нас, просвіти лице Твоє на нас і помилуй нас. Щоб пізнали ми на землі путь Твою, у всіх народах спасення Твоє. Нехай iсповідують Тебе люди, Боже, нехай iсповідують Тебе люди всі. Нехай звеселяться і зрадіють народи, бо ти будеш судити людей справедливо і покажеш народам дорогу на землі. Нехай iсповідують Тебе люди, Боже, нехай iсповідують Тебе люди всі. Земля дала плід свій, благослови нас, Боже. І нехай убояться Його всі кінці землі.

Слава: і нині:

Алилуя, алилуя, алилуя, слава Тобі, Боже.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей читає цю молитву:

Господи Боже, в Тройці Святій славлений, Тебе розум не може збагнути і слово не має сили висловити, Тебе ніхто з людей ніколи не бачив, тільки ми так віруємо, як

Святе Письмо і богогласні апостоли нас навчили і так ісповідуємо Тебе, безначального Бога Отця, і єдиносущного Твого Сина, і сопрестольного і співсущного Твого Духа. І як Старе Писання оповідає нам про Твоє явлення преславному патріярхові Авраамові у вигляді трьох ангелів, так у новій благодаті явився Отець у голосі з неба, Син плоттю у Йордані, а Дух Святий у вигляді голуба. Далі ж Син, що плоттю вознісся на небо і сидить праворуч Бога, послав Духа Утішителя на апостолів у вигляді огненних язиків. І на Таворі Отець в голосі, Дух Святий у хмарі і Син у пресвітлім сяйві показав Себе трьом ученикам. Отож Тебе, Єдиного у славі Бога, ми не устами тільки визнаємо, але для повсякчасного уявлення і образ пишемо, не щоб за божество вважати його, але щоб, споглядаючи на нього тілесними очима, мисленно зріти Тебе, Бога нашого, і, шануючи образ, славити і величати Тебе, Творця, Визволителя і Освятителя нашого, та згадувати незчисленні Твої добродійства, бо ж ушанування образа переходить на первообраз.

Отож нині, поставивши перед Твоєю благочесною величністю цю ікону, просимо, молимо і ревно благаємо Тебе: глянь милостиво на неї і зішли Твоє небесне благословення і, поблагословивши, освяти її в ім'я Твоє трисвятеє, щоб ті, хто буде її благочестиво почитати і перед нею Тобі смиренно поклонятися і з вірою молитися, знайшли милосердя, одержали благодать, звільнилися від усяких бід і скорбот, мали прощення гріхів і

сподобилися небесного царства, благодаттю і щедротами і чоловіколюбієм Тебе, Єдиного у Тройці славленого Бога, Отця і Сина і Святого Духа, що Йому слава нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Мир всім.

Лик: І духові твоєму.

Диякон: Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей читає цю молитву:

Господи Боже, що Тебе славлять і Тобі поклоняються у Святій Тройці, нині вислухай молитву нашу і пошли Твоє божественне небесне благословення та освяти образ цей окропленням цієї свяченої води на славу Твою і на спасення людей Твоїх.

Виголос:

Бо Ти єси освячення наше, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей, покадивши, кропить свяченою водою образ, виголошуючи:

Освячується образ цей благодаттю Пресвятого Духа, окропленням цієї свяченої води, в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Співці співають подану далі стихиру, якщо це образ Пресвятої Тройці. Коли на образі зображено празник Богоявлення, Преображення чи Зіслання Святого Духа, то співають тропар і кондак зображеного празника.

Стихира, глас 8:

Прийдіте, люди, триіпостасному Божеству поклонімся, Синові в Отці зі Святим Духом, бо Отець безлітньо родив Сина, співвічного і співпрестольного, і Дух Святий був в Отці, що прославляється з Сином, єдина сила, єдине єство, єдине Божество. Йому поклоняючися, всі говоримо: Святий Боже, що все вчинив через Сина, за співдіянням Святого Духа, святий кріпкий, через якого ми Отця пізнали і Дух Святий прийшов на світ, святий безсмертний, утішальний Душе, що ісходиш від Отця і в Сині пробуваєш, Тройце свята, слава Тобі.

І далі відпуст празника, що йому образ присвячений.

БЛАГОСЛОВЕННЯ І ОСВЯЧЕННЯ ІКОНИ ХРИСТА І ГОСПОДНІХ ПРАЗНИКІВ

Начало обичне, як перед тим с. 393.

Псалом 88:

Милості Твої, Господи, повік оспівувати буду, з роду в рід повідатиму істину Твою устами моїми, бо Ти сказав: «Повік збудується милість». Утвердиться на небі правда

Твоя. «Я склав заповіт із вибраними моїми, я клявся Давидові, слузі моєму: “Довіку утверджу насіння твоє, і з роду в рід уряджу престол твій”».

Прославлять небеса чуда Твої, Господи, і істину Твою в зборі святих. Бо хто на хмарах зрівняється з Господом? І хто подібний буде до Господа між святими Божими? Бог, що Його прославляють у раді святих, великий і страшний для всіх, що оточують Його.

Господи, Боже сил, хто подібний до Тебе? Сильний Ти, Господи, і правда Твоя навколо Тебе! Ти горуєш над силою моря і втихомирюєш розбурхані хвилі його. Ти упокорив гордого, немов раненого, і раменем сили Твоєї Ти розсипав ворогів Твоїх. Твої — небеса, і Твоя — земля; Ти заснував вселенну і все, що наповняє її; північ і море Ти сотворив, Тавор і Єрмон іменем Твоїм радітимуть. Сильне рам’я Твоє; нехай укріпиться рука Твоя, і нехай піднесеться правиця Твоя. Правда і суд — основа престолу Твого, милість і істина йтимуть перед лицем Твоїм. Блаженні люди, що знають клич: «Господи!» У світлі лиця Твого будуть ходити вони, і іменем Твоїм увесь день радітимуть, і правдою Твоєю піднесені будуть.

Слава: і нині:

Алилуя, алилуя, алилуя, слава Тобі, Боже.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей читає молитву:

Господи Вседержителю, Боже отців наших, хотячи народ Твій вибраний Ізраїля ізбавити від облуди ідолослужения, щоб завжди невідступно пізнавали і служили Тобі, єдиному істинному Богові, Ти суворо заборонив робити образи і подоби, супротивні Тобі, для поклоніння і служення їм ніби Богу. Але образи і подоби, якими славиться не чужих лжебогів, а Твоє, єдиного істинного Бога, пресвяте і славне ім'я, Ти звелів спершу Мойсеєві поставити у святині Твоїй, по закону збудованій: двох золотих херувимів над кивотом свідчення і двох херувимів на кутах очищення та множество вишитих херувимів на завісах. Також і Соломон поставив у вівтарі двох херувимів з кипарисового дерева, покритого золотом. Крім цього, завжди були там з людьми: кивот з кам'яними скрижалями завіту, стамна золота і жезл Аарона, як свідки Твоєї великої слави і пам'ятки Твоїх преславних чудес і добродійств. Хоч і були вони ділом рук людських, але звелів Ти вшановувати їх зі страхом, трепетом, належним поклонінням, кадінням і молитвами перед ними. Таку честь милостиво приймав Ти як Тобі самому віддану.

Коли ж настав час, Ти послав Єдинородного Сина Твого, Господа нашого Ісуса Христа, що народився від жони приснодіви Марії, і Він прийняв вигляд раба і приклав до свого пресвятого лиця обрус і, неруко-

творно зобразивши на ньому подобу свого пречистого Образу, послав князеві Авгарю Едеському і ним зцілив його від недуги і подав незчисленні зцілення й добродійства всім, хто з вірою до образу приступав і поклонявся.

Так і ми, о всеблагий Вседержителю Владико, і цей образ улюбленого Сина Твого на спомин Його спасительного воплочення і всіх преславних чудес і добродійств, що їх будучи на землі як людина показав людському роду, спорудили ми не боготворячи, але пам'ятаючи, що шанування образа переходить на первообраз, — ми шанобливо поставили перед Твоєю величністю і, припадаючи, усердно молимось: споглянь милостиво на нас і на образ цей ради воплочення й явлення Твого Єдинородного Сина, що на спомин про Нього ми його спорудили. Зішли Твоє небесне благословення і благодать Пресвятого Духа, і благослови і освяти його і дай йому цілющу силу проти всіх лукавств диявола. Сповни його благословенням і силою того святого нерукотворного образа, що її від доторку святого і пречистого лиця возлюбленого Сина Твого щедро набув, щоб чудодійною силою діяв він на утвердження православної віри і на спасення вірних людей Твоїх; щоб всі, хто з вірою будуть вклонятись, Тебе призивати і молитись Тобі і Єдинородному Твоєму Синові і Пресвятому Духові, були почуті, сподобились милости Твого чоловіколюбія і благодать одержали.

Бо Ти єси освячення наше і Тобі славу возсилаємо з Єдинородним Твоїм Сином, і з пресвятим, і благим, і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Мир всім.

Лик: І духові твоєму.

Ієрей: Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей читає молитву:

Зглянься, Господи Боже мій, із святої оселі і від престолу слави царства Твого і милостиво зішли благословення Твоє святе на образ цей і через окроплення свяченою водою благослови і освяти його; подай йому силу цілющу, що відганяє всяку хворість і недугу, всякі диявольські підступи від вірних, які до нього припадатимуть, перед ним Тобі поклонятимуться і молитимуться; нехай буде молитва їх вислухана і Тобі благовгодна.

Виголос:

Благодаттю і щедротами єдинородного Сина Твого, що з Ним благословен єси, з пресвятим, і благим, і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей кропить образ свяченою водою, мовлячи:

Освячується образ цей благодаттю Пресвятого Духа, окропленням цієї свяченої води, в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Тоді ієрей кадить образ і поклоняється, співаючи тропар, глас 2:

Пречистому образові Твоєму поклоняємося, благий, просячи прощення прогрішень наших, Христе Боже, бо волею благоволив єси плоттю зійти на хрест, щоб ізбавити тих, що їх створив єси, від неволі ворожої. Тому благодарственно кличемо Тобі: Ти радістю сповнив усе, Спасе наш, прийшовши спасти світ.

Слава, і нині:

Божественний Твій вид на іконі зображаючи, Христе Боже, ясно розуміємо народження Твоє від Діви; споминаючи невимовні чудеса Твої і добровільне розп'яття, проповідуємо, і від того біси в страху проганяються і нечестиві, як їх спільники, сумують і ридають.

Поцілувавши образ, ієрей творить цей відпуст:

Христос, істинний Бог наш, що невимовним провидінням раніш Своєї вільної страсти зволив на обрусі нерукотворно зобразити свого пречистого боголюдського лиця образ, молитвами пречистої своєї Матері, преподобних і богоносних отців наших і всіх святих, помилує і спасе нас як благий і чоловіколюбець.

БЛАГОСЛОВЕННЯ І ОСВЯЧЕННЯ ІКОНИ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

Начало обичне, як перед тим, с. 393.

Потім псалом 44:

Вилило серце моє слово добре, оповідаю я про діла мої цареві; язик мій — тростинове перо писаря-скорописця. Вродливий Ти красою більш, ніж сини людськії, виллялась благодать устами Твоїми, тому благословив Тебе Бог повік. Опояши, сильний, меч Твій до бедра Твого силою Твоєю і красою Твоєю, і натягни лук, і йди щасливо та царствуй, правди ради, і лагідности, і справедливости. І чудесно поведе Тебе правиця Твоя. Гострі стріли Твої, сильний, — народи падуть перед Тобою, — стріли в серця ворогів царевих. Престол Твій, Боже, повік-віки; жезл правди — жезл царства Твого. Ти возлюбив правду і зненавидів беззаконня. Тому помазав Тебе, Боже, Бог Твій оливою радости більше, ніж співучасників Твоїх. Смирна, і стакти, і касія від риз Твоїх, від палат із кости слонової; з них розвеселили Тебе дочки царів у гідності Твоїй. Стала цариця праворуч Тебе, одягнена у шати позолочені, прибрана квітисто. Слухай, дочко, і споглянь, і нахили вухо твоє, і забудь народ твій і дім отця твого. Бо забажав цар краси твоєї, тому що Він — Господь твій. І поклоняться Йому дочки Тиру з дарами; перед лицем твоїм благатимуть багаті від на-

роду землі. Уся слава самої дочки царевої в ній самій, одягнена вона в шати золотії, з торочками, прибрана квітисто. Буде приведено до царя діви слідом за нею, близьких її буде приведено до Тебе. Будуть приведені у веселості й радості, будуть уведені до палати царевої. Замість батьків твоїх стали сини твої, ти поставиш їх начальниками по всій землі. Пом'януть ім'я Твоє у всякім роді і роді. Через те народи прославлятимуть Тебе повік і повік-віки.

Слава, і нині:

Алилуя, алилуя, алилуя, слава Тобі, Боже.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей читає цю молитву:

Господи Боже наш, що зволив, щоб Сопредвічний і Єдиносущний Твій Син і Слово воплотився від пречистої приснодіви Марії і пречистим народженням Його, вчинивши її Богородицею, поставив її заступницею, помічницею і молитвенницею для всіх вірних. Зглянься нині на нас, що смиренно молимо Тебе, її істинно Богородицею визнаємо і віруємо і молитися до Тебе з вірою призиваємо. Молитвами її вчини вислуханими наші моління і благання і зішли благодать Пресвятого Твого Духа на цю ікону, яку раби Твої на честь і пам'ять Богородиці спорудили. Благослови і освяти її Твоїм

небесним благословенням і подай їй силу і могутність чудотворного дійства. Вчини її лічницею і джерелом зцілень для всіх, хто в хворобах до неї звертатиметься і, ради Богородиці, проситиме в Тебе помочі. Всіх же, хто преблагословенну Діву і Матір Господа нашого Ісуса Христа перед цією іконою достойно величатиме і як заступницю християн у молитві до Тебе на поміч в бідах і потребах своїх призиватиме, сподоби одержати вибавлення, заступництво і скору поміч. Милостиво подай їм відпущення провин і милість Твого чоловіколюбства, щоб вони стали причасниками Твого царства щедротами народженого тілом від неї Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, що з Ним належить Тобі усяка слава, честь і поклонення, з пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Лик: Амінь.

Ієрей: Мир всім.

Лик: І духові твоєму.

Диякон: Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей читає тихо молитву:

Владико Боже, Отче Вседержителю, Ти зволив з усього роду людського єдину чисту голубицю і непорочну агницю, Приснодіву Марію, обрати Матір'ю Єдинородного Сина Твого. Сходженням Пресвятого Духа освятив її на оселю Йому та вчинив її вищою і

чеснішою від херувимів і серафимів, славнішою від усієї твàрі, заступницею і молитвенницею за людський рід. Її молитвами і заступництвом благослови цю ікону, споруджену на честь і пам'ять її та на славу народженого від неї єдинородного і єдиносущного Твого Сина, і Тебе, Його безначального Отця, і пресвятого животворящого Твого Духа та освяти її благодаттю Твоєю через окроплення цієї свяченої води; вчини її уздоровительницею недуг душевних і тілесних та подай їй силу захисту й визволення від усіх ворожих підступів, і нехай молитви перед Ним угодними Тобі будуть.

Виголос:

Щедротами єдинородного Сина Твого, від неї плоттю народженого, Господа нашого Ісуса Христа, що з Ним благословен єси з пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей кропить ікону свяченою водою, мовлячи:

Освячується ікона ця благодаттю Пресвятого Духа, освяченням цієї свяченої води, в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Тоді ієрей кадить ікону, а лик співає ці тропарі, глас 1:

Під твою милість прибігаємо, Богородице Діво, молитвами нашими в скорботах не погорди, але від бід ізбав нас, єдина чиста і благословенна.

Богородице Діво, радуйся, благодатна Маріє, Господь з тобою. Благословенна ти між жінками і благословенний плід утроби твоєї, бо ти породила Христа Спаса, Ізбавителя душ наших.

Після цього:

Достойно є воістину величати блаженною тебе, Богородицю, присноблаженну і пренепорочну, і Матір Бога нашого. Чеснішу від херувимів і незрівнянно славнішу від серафимів, що без зотління Бога Слово породила, сущу Богородицю, тебе величаємо.

Поцілувавши ікону, ієрей творить звичайний відпуст.

Якщо ікона є Богородичного празника, то після посвячення співається тропар і кондак зображеного празника, а далі тропарі, подані перед тим.

БЛАГОСЛОВЕННЯ ІКОНИ ОДНОГО АБО КІЛЬКОХ СВЯТИХ

Начало обичне, як перед тим, с. 393.

По тому псалом 138:

Господи, Ти випробував мене і пізнав мене. Ти пізнав, коли я сідаю і встаю, Ти здалека зрозумів думки мої. Стежку мою й місце відпочинку мого Ти дослідив і всі путі мої передбачив. Бо нема слова неправдивого на язиці моєму; Ти, Господи, пізнав усе — останнє та ста-

родавнє. Ти сотворив мене і положив на мені руку Твою. Дивне знання Твоє для мене, воно стало тверде, не розумію його. Куди піду від духа Твого? І від лиця Твого куди я втечу? Коли зійду на небо, Ти там єси, коли спущуся до аду, Ти там єси. Коли візьму крила мої вранці і оселюся на краю моря, — навіть і там рука Твоя поведе мене і буде держати мене правиця Твоя. І сказав я: «Може, темрява скриє мене?» Але й ніч — то світло в насолоді моїй. Бо й темрява не стане темнішою через Тебе, а ніч, як день, стане ясною; яка темність її, таке і світло її. Бо Ти сотворив нутро моє, Господи, прийняв мене від утроби матері моєї. Я буду прославляти Тебе, бо Ти вельми дивний єси, дивні діла Твої, і душа моя добре відає це. Не захована перед Тобою кість моя, що Ти в таємниці сотворив її, і єство моє в глибинах землі. Ще недозрілого бачили мене очі Твої, і в книзі Твоїй записані будуть усі. Щодня творитимуться вони, і ніхто з них незаписаний не зостане. Вельми почесні для мене стали друзі Твої, Боже; вельми утвердилася влада їх. Полічу їх, і більш, ніж пісок, розмножаться. Я встав, і досі ще перебуваю з Тобою. Коли б Ти, Боже, вигубив грішників! Мужі кровожерні, відступіте геть від мене. Бо скажете в думках: «Даремне візьмуть вони міста твої». Чи ж тих, що ненавидять Тебе, Господи, не зненавидів я, і через ворогів Твоїх чи не змарнів я? Ненавистю повною я зненавидів їх, ворогами моїми стали вони. Випробуй мене, Боже, і пізнай серце моє; випробуй мене і пізнай путі мої. І подивись, чи є в мене путь беззаконня, і наведи мене на путь вічную.

Слава, і нині:

Алилуя, алилуя, алилуя, слава Тобі, Боже.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей читає цю молитву:

Господи Вседержителю, Боже Отців наших, що колись у Старому Завіті подобизну херувимів з дерева, золота і шиття в скинії свідоцтва учинити повелів, — також і нині образи і подобизни Твоїх святих угодників не відкидай, але приймай, щоб вірні раби Твої, які на них споглядають, прославили Тебе що прославив цих святих і поспішили наслідувати життя і діла їх, і цим сподобилися Твоєї благодати і царство успадкували.

Молимось Тобі: глянь нині на ікону цю, на честь і пам'ять святого Твого *ім'ярек* (*або* святих) зображену і написану, і небесним Твоїм благословенням благослови і освяти її, і всім, що її почитають і перед нею Тобі кланяються та моляться і святого *ім'ярек* як раба і друга Твого до молитви Тобі призиваючих, милостиво вислухай, щедро обдаруй їх, ізбавляючи їх від усякої душевної і тілесної болісти. Сподоби їх очікуваної Твоєї благодати і милосердя, молитвами святого Твого *ім'ярек* (*або* святих).

Бо Ти єси джерело освячення і благ податель, і Тобі славу возсилаємо, з єдинородним Твоїм Сином, і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Мир всім.

Лик: І духові твоєму.

Диякон: Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей читає цю молитву:

Господи Боже наш, що сотворив чоловіка на свій образ і подобу, але через непослух він свою первісну природу зіпсув, Ти воплоченням Христа Твого, що вигляд раба прийняв і став у образі чоловіка, відновив первісне його достоїнство у Твоїх святих, що їх зображення ми благочестиво почитаємо, бо вони є Твій образ і подоба. Коли їх вшановуємо, тоді Тебе як первообразного вшановуємо і славимо. Через те молимо Тебе: зішли Твою благодать і окропленням цієї свяченої води благослови і освяти образ цей на славу Твою, у честь і пам'ять Твого святого *ім'ярек* (*або* святих) і всіх, що образ цей почитають і перед ним свої моління до Тебе віддають, благослови і благодать перед Тобою здобути милостиво сподоби.

Благодаттю і щедротами і чоловіколюбієм єдинородного Сина Твого, що з Ним благословен єси, з пресвятим, і благим, і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей кропить свяченою водою ікону, мовлячи:

Освячується ікона ця благодаттю Пресвятого Духа, окропленням цієї свяченої води, в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

І після того кадить ікону, а лик співає або читає тропар і кондак святому, що його ікона. Ієрей цілує ікону і творить звичайний відпуст, згадуючи святого, що його ікона.

ЧИН БЛАГОСЛОВЕННЯ І ОСВЯЧЕННЯ ЦЕРКОВНИХ ХОРУГОВ

Ієрей: Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Лик: Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава: і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля

Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Господи, помилуй. *(12)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Прийдіте, поклонімся цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся Христові, цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся і припадім до самого Господа Ісуса Христа, царя і Бога нашого.

Лик: Амінь.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей мовить молитву:

Боже вічний, безначальний, невидимий, недослідимий, невимовний, усіх сотворінь видимих і невидимих Творче, Ти звелів у Старому Завіті угодникові Твоєму Мойсею образи херувимів на скинії збудувати й поставити, і при них славу свою зволив показати, і молитви людей Твоїх почути. Сам і нині, Владико Чоловіколюбче Царю, споглянь із небес, зі святої оселі Твоєї,

і зішли благодать Пресвятого Твого Духа на образ і хоругву цю на славу імени Твого пресвятого (*або* в честь преблагословенної Владичиці нашої Богородиці і приснодіви Марії, *або* на славу святого, *або* святої, *або* святих *ім'ярек*) зроблену, і благослови, очисти і освяти її (*або* їх). Подай щедру благодать рабам Твоїм, щоб усі вони, споглядаючи на образ хоругви і, слідуючи за нею, страшними були для супротивників їх і відігнали напасників, щоб були вислухані молитви їх і щоб одержали від Тебе обіцяні блага, що приготував Ти для вірних своїх.

Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклонення, з єдинородним Твоїм Сином, і пресвятим, благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей кропить свяченою водою хоругву, виголошуючи:

Освячується хоругва ця благодаттю Пресвятого Духа, окропленням води цієї свяченої, в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

МОЛИТВА НА ОСВЯЧЕННЯ ВСЯКОЇ РЕЧІ

Ієрей: Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Лик: Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава, і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля

Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

По виголосі ієрей говорить: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей читає оцю молитву:

Творче і строїтелю людського роду, дателю благодати духовної, подателю вічного спасення, сам, Господи, пошли Духа Твого Святого із вишнім благословенням на оцю *(називає річ)*, щоб вона, озброєна силою небесного заступництва, була для тих, хто захоче її вживати, помічною для тілесного спасення, і заступництва, і помочі. Бо Ти благословляєш і освячуєш усе, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей кропить свяченою водою, виголошуючи:

Благословляється і освячується *(називає річ)* окропленням цієї свяченої води в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

ЧИН БЛАГОСЛОВЕННЯ НОВОГО ДОМУ

Прийшовши у дім, що його хоче благословити, ієрей найперше творить освячення води. Якщо не буде освячення води, або її святили при закладенні дому, тоді ієреєві належить мати зі собою свячену воду і єлей. А перед тим нехай на кожній із чотирьох сторін дому буде зображено хрест. На столі, покритому обрусом, ставиться хрест, запалені свічки, свячену воду і єлей. Ієрей, одягнувши єпитрахиль і фелон, стає лицем на схід і починає, як звичайно:

Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Лик: Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава: і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Господи, помилуй. *(12)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Прийдіте, поклонімся цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся Христові, цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся і припадім до самого Господа Ісуса Христа, царя і Бога нашого.

Псалом 126:

Коли не Господь збудує дім — даремне будівничі трудились, коли не Господь охоронятиме місто — даремне пильнував сторож. Даремне встаєте зрання; ви, що їсте хліб журби, вставайте після спочинку, коли Бог

дасть сон улюбленим своїм. Оце насліддя від Господа — сини; нагорода від Нього — плід утроби. Як стріли у руці сильного, так сини-вигнанці. Блажен, хто сповнить ними жадання своє; не осоромляться вони, коли будуть говорити з ворогами своїми у воротях.

Слава, і нині:

Алилуя, алилуя, алилуя, слава Тобі, Боже.

Псалом 127:

Блаженні всі, що бояться Господа, ходять путями Його! Трудом рук твоїх живитися будеш, щасливий ти, і добре тобі буде! Дружина твоя — як лоза плодовита біля дому твого. Сини твої — немов паростки оливні круг стола твого. Ось так благословен буде чоловік, що боїться Господа. Нехай благословить тебе Господь із Сіону! І щоб ти побачив добро Єрусалиму по всі дні життя твого, і щоб ти побачив дітей синів твоїх! Мир на Ізраїль!

Слава, і нині:

Алилуя, алилуя, алилуя, слава Тобі, Боже.

Псалом 132:

От що добре, от що гарне: це коли браття живуть разом! Це як миро на голові, що на бороду спливає, на бороду Арона, що спливає на край одежі його. Це як роса єрмонська, що сходить на гори Сіонські, бо там заповів Господь благословення і життя повік.

Слава, і нині:

Алилуя, алилуя, алилуя, слава Тобі, Боже.

Також співає цей тропар, глас 8:

Так як для Закхеєвого дому Твій вхід, Христе, був спасенним, так і нині входом священних Твоїх служителів і з ними святих Твоїх ангелів мир Твій подай домові цьому, і милостиво благослови його, спасаючи і просвічуючи всіх, що захочуть жити в ньому.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей читає вголос молитву:

Господи Ісусе Христе, Боже наш, що зволив ввійти під покрівлю Закхеєву, ставши спасенням для нього самого і цілого його дому, сам і нині тих, що хочуть тут жити і через нас, недостойних, мольби і благання Тобі приносять, від усякої напасті збережи неушкодженими, благословляючи їх і помешкання це і зберігаючи безпечним їхнє життя, щедро всі Твої блага подавай їм Твоїм благословенням.

Бо Ти благословляєш і освячуєш все, і Тобі належить усяка слава, честь і поклонення, з безначальним Твоїм Отцем, і пресвятим, благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Диякон: Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Ієрей: Господи Боже наш, що на висотах живеш і на всіх споглядаєш, Ти благословив дім Лавана в приході Якова і дім Пентефрія приходом Йосифа, благословив дім Аведара через вхід кивота, і воплочення Христа Твого спасенням стало для Закхеєвого дому — сам благослови і дім цей, і тих, що жити в ньому хочуть, страхом Твоїм огороди, і неушкоджених від ворогів збережи, і благословення Твоє з висоти жилища Твого їм зішли, і благослови і умнож всі добра в домі цьому.

Бо Твоє єсть милувати і спасати нас, Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Також ієрей благословить єлей (якщо немає благословленого на всеношному), знаменуючи його тричі, мовлячи: В ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Також читає над ним оцю молитву:

Господи Боже наш, споглянь нині милостиво на молитву мене, смиренного і недостойного раба Твого, і зішли благодать пресвятого Твого Духа на єлей цей, і освяти його, щоб був він для освячення цього місця і на ньому спорудженого дому, і всім, що його споживають, і на прогнання всякої супротивної сили і сатанинських підступів.

Бо Ти благословиш і освячуєш все, Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, з Отцем і Святим Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Люди: Амінь.

Після цього ієрей кропить священою водою всі стіни дому назовні довкола і всі приміщення його, мовлячи:

В ім'я Отця і Сина і Святого Духа. Амінь.

Оцим окропленням свяченої води нехай дасть Господь дому цьому і всьому, що у ньому знаходиться, своє благословення і спокійне перебування.

Благословення всемогутнього Бога, Отця і Сина і Святого Духа, нехай зійде на місце це і перебуває завжди. Амінь.

Покропивши все, ієрей бере єлей, помазує ним стіни дому, де є зображення хреста, починаючи від східної сторони, потім західну, північну і південну, мовлячи при кожному помазанні:

В ім'я Отця і Сина і Святого Духа. Амінь.

Після помазання обтирає єлей на кожній стіні і спалює. Перед хрестами на кожній стіні запалює свічки, а співці у той час співають цю стихиру, глас 5:

Благослови, Господи, дім цей і сповни його земних Твоїх благ, і тих, що благочестиво у ньому жити хочуть, охорони від усякої злої напасти, і подай їм усякий достаток небесного і земного Твого благословення, і як щедрий помилуй по великій Твоїй милості.

Закінчивши помазання, ієрей стає зі східної сторони і мовить:

Щоб сподобилися ми слухання святого Євангелія, Господа Бога молім.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ієрей: Премудрість, прості, вислухаймо святого Євангелія. Мир усім.

Лик: І духові твоєму.

Ієрей: Від *ім'ярек* святого Євангелія читання.

Лик: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

Ієрей: Будьмо уважні.

І читає над головами жителів дому Євангеліє від Луки, зач. 94 (Лк. 19, 1-10):

У тому часі проходив Ісус через Єрихон. А був там чоловік, Закхей на ім'я; він був головою над митарями і був багатий. Бажав він побачити Ісуса, хто Він, але не міг задля народу, бо був малого зросту. Побіг він наперед, виліз на шовковицю, щоб подивитися на Нього, бо Ісус мав проходити туди. Пройшовши на те місце, Ісус глянув угору і сказав до нього: Закхею, злізай швидко, бо я сьогодні маю бути у твоїм домі. І зліз той швидко, і прийняв Його радо. Бачачи те, всі стали нарікати і казали: До чоловіка грішника зайшов у гостину. Закхей встав і промовив до Господа: Господи, ось половину майна мого даю вбогим, і коли я кого покривдив, віддам учетверо. А Ісус сказав до нього: Сьогодні на цей дім

зійшло спасення, бо й він син Авраама. Син бо Чоловічий прийшов шукати і спасти те, що загинуло.

Лик: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

Тоді читають псалом 100:

Милість і суд співатиму; Тобі, Господи, буду співати і розважати про путь непорочну; коли прийдеш до мене? У невинності серця мого ходив я в домі моєму. Не клав я перед очі мої діла протизаконного. Зненавидів я тих, що переступи чинять; не пристало до мене серце розпусне. Лукавого, що ухилявся від мене, не знав я. Того, що потай обмовляє ближнього свого, я проганяв; з тим, у кого гордеє око та несите серце, я разом не їв. Очі мої звертаю на вірних землі, щоб посадити їх разом зо мною; хто ходить шляхом непорочним, той служив мені. Не жив у домі моєму той, хто показує гордість; хто говорив неправду, не був праведний перед очима моїми. Побивав я щоранку всіх грішних землі, щоб знищити у місті Господньому всіх, хто чинить беззаконня.

Ієрей у той час, якщо хоче, кадить усередині весь дім. Після цього єктенія:

Ієрей: Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ієрей: Ще молимось, щоб Господь Бог наш зіслав своє благословення на раба свого *ім'ярек,* і на дім цей, і всіх, що хочуть благочестиво у ньому жити, і послав їм

свого милостивого ангела, який беріг би їх і від усякого зла охороняв та наставляв на здобування усіх чеснот і виконання святих Христових заповідей; щоб уберeглися вони від голоду, загибелі, землетрусу, потопу, граду, вогню, меча, нападу чужинців і всякої смертоносної рани, і щоб даровано їм було здоров'я з довголіттям, охоронено і всім забезпечено. Промовмо всі: Господи, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ієрей: Ще молимось за всю братію нашу і за всіх православних християн.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ієрей виголошує:

Вислухай нас, Боже, Спасителю наш, уповання всіх кінців землі і тих, що на морі далеко, і, милостивий, милостивим будь, Владико, до гріхів наших і помилуй нас. Бо Ти милостивий і чоловіколюбець Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей чинить загальний відпуст.

Якщо перед цим чином було освячення води, тоді після виголосу «Вислухай нас, Боже...» *ієрей мовить:* Мир усім *і решту, як у закінченні освячення води на с. 337.*

ДОДАТОК

ЧИН СВЯТОЇ П'ЯТДЕСЯТНИЦІ

Ієрей починає: Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава: і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам

днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Господи, помилуй. *(12)*

Прийдіте, поклонімся цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся Христові, цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся і припадім до самого Господа Ісуса Христа, царя і Бога нашого.

Псалом 103:

Благослови, душе моя, Господа. Господи, Боже мій, Ти возвеличився єси вельми. В ісповідання і велич красу загорнувся Ти, одіваєшся світлом, як ризою. Ти простираєш небо, як кожу, покриваючи водами височини свої. Ти кладеш облаки на сходження своє, ходячи на крилах вітряних. Ти твориш вітри ангелами своїми і слугами своїми полумінь вогненний. Ти основуєш землю на тверді її, не похилиться на віки віків. Безодня, як риза, одіння її, на горах стануть води. Від погрози Твоєї побігнуть, від голосу грому Твого злякаються. Зводяться гори і сходять поля на місце, яке Ти оснував їм. Границю Ти положив, якої не перейдуть, ні не повернуться, щоб покрити землю. Посилаєш джерела в ярах, посеред гір перейдуть води. Вони

напоюють усіх звірів пільних, дожидають онагри в спразі своїй. На них птиці небесні витають, з-посеред скель видадуть голос. Ти напоюєш гори з височин своїх, плодом діл Твоїх насититься земля. Ти вирощуєш траву для скоту і зела на службу людям, щоб видавати хліб із землі, і вино веселить серце чоловіка. Щоб намастити лице єлеєм, і хліб серце чоловіка укріпить. Наситяться дерева пільні, кедри ливанські, що їх Ти насадив, там птиці загніздяться. Журавлине жилище перед веде між ними, гори високі оленям, скелі — прибіжище зайцям.

Ти створив місяць задля часу, сонце пізнало захід свій. Ти положив темряву і настала ніч, що в ній проходити будуть усі звірі діброрвні. Левенята рикають, щоб схопити і знайти від Бога поживу для себе. Засіяло сонце, і зібралися, і в леговищах своїх ляжуть. Вийде чоловік на діло своє і на працю свою до вечора. Які то величні діла Твої, Господи, все в премудрості сотворив Ти, сповнилася земля твари Твоєї. Це море велике і просторе, там гади, яким нема числа: животини малі з великими, там кораблі перепливають. Змій цей, що Ти його створив, щоб насміхатися з нього, — все на Тебе чекає, щоб дати їм поживу у свій час. Коли Ти дав їм, зберуть, коли Ти відкрив руку Твою, все наповниться благости. Коли ж Ти відвернеш лице, вони затривожаться, забереш їхній дух, то щезнуть і повернуться у свій прах. Пошлеш духа Твого, і створені будуть, і Ти обновиш лице землі. Нехай буде слава Господня на віки, возвеселиться Господь ділами

Своїми. Він споглянe на землю і чинить, що вона трясеться, доторкається гір, і димляться.

Заспіваю Господеві в житті моїм, Богові моєму співаю, поки я є. Нехай солодкою буде Йому бесіда моя, я ж возвеселюся в Господі. Нехай щезнуть грішники з землі, і беззаконники, щоб їх не було. Благослови, душе моя, Господа.

Повтори: Сонце пізнало захід свій, положив Ти темряву і настала ніч. Які то величні діла Твої, Господи, все в премудрості сотворив Ти.

Слава Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Алилуя, алилуя, алилуя, слава Тобі, Боже. *(3)*

Опісля диякон (або ієрей) виголошує велику єктенію:

В мирі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За мир з висот і спасення душ наших Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За мир всього світу, добрий стан святих Божих церков і з'єднання всіх Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За святішого вселенського Архиєрея *ім'ярек,* Папу Римського, і за блаженнішого Патріярха нашого *ім'ярек,* і за преосвященнішого Митрополита нашого Кир *ім'ярек,* преосвященнішого Архиєпископа нашого Кир

ім'ярек (*або* боголюбивого Єпископа нашого Кир *ім'ярек*), чесне пресвітерство, у Христі дияконство, за ввесь причет і людей Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За Богом бережений народ наш, за правління і все воїнство Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За город цей (*або* За село це, *або* За святу обитель цю), і за всякий город, країну і за тих, що вірою живуть у них, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За добре поліття, за врожай плодів земних і часи мирні Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За плаваючих, подорожуючих, недужих, страждаючих, полонених і за спасення їх Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За предстоячих людей, що очікують благодати Святого Духа, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За тих, що перед Господом приклоняють серця свої і коліна, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб нам скріпитися на звершення боговгодности, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб зіслано на нас багаті милості Його, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб прийнято наші коліноприклонення, немов кадило перед Ним, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

За тих, що потребують від Нього помочі, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Щоб ізбавитися нам від усякої скорби, гніву і нужди, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Лик: Господи, помилуй.

Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славну Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію, з усіма святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Лик: Тобі, Господи.

Опісля ієрей виголошує:

Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклонення, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Опісля співаємо: Господи, я закликав: *і поставимо стихів 6. І співаємо стихири самогласні, глас 4, повторюючи їх:*

Преславне днесь бачили всі народи в городі Давидовім, коли Дух Святий зійшов у вогненних язиках, як богогласний Лука повідає. Він бо каже: Коли зібралися ученики Христові, постав шум, немов нісся буряний подув, і наповнив дім, де вони сиділи. І всі почали говорити дивними словами, дивними навчаннями, дивними велінням и Святої Тройці. *(2)*

Дух Святий завжди був, і є, і буде, не має ні початку, ні кінця, але завжди з Отцем і Сином сполучений і з'єднаний: життя і животворець, світло і світла податель, сама доброта і джерело доброти. Через Нього Отець пізнається і Син прославляється. Всіма пізнається єдина сила, єдине сполучення, єдине поклоніння Святої Тройці. *(2)*

Дух Святий світло і життя, і живе розумне джерело, Дух премудрости, дух розуму, благий, правий, розумний. Він володіє і очищує прогрішення. Бог і боготворець, вогонь, що від вогнюісходить. Він говорить, діє, розділює дарування. Ним увінчалися всі пророки і божественні апостоли з мучениками. Дивний голос, дивне видіння, вогонь розділюється на роздавання дарувань. *(2)*

Слава, і нині, глас 6:

Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю,

прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Вхід з кадильницею. Світе тихий.

Прокімен великий, глас 7:

Хто Бог великий, як Бог наш? Ти єси Бог, що твориш чудеса.

Стих 1: Ти показав між народами силу Твою.

Стих 2: І я сказав: Нині почав я, це зміна правиці Вишнього.

Стих 3: Пом'янув я діла Господні, як пом'яну від початку чудеса Твої.

І знову: Хто Бог великий:

Тоді диякон або ієрей виголошує:

Ще і ще, приклонивши коліна, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Коли ми приклонили коліна на землі і зняли накриття, ієрей у вівтарі голосно читає молитви, щоб усі чули:

Пречистий, нескверний, безначальний, невидимий, неосяжний, недослідний, незмінний, незлобивий Господи, Ти єдиний маєш безсмертя, Ти живеш в світлі неприступнім, Ти сотворив небо, і землю, і море, і все создане в них. Перше, ніж просити, Ти всім сповняєш прохання. Тобі молимося і Тебе просимо, Владико чоловіколюбче, Отця Господа і Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, що ради нас, людей, і нашого спасення зійшов з

небес і воплотився з Духа Святого і Марії Приснодіви і преславної Богородиці. Він бо спершу словами навчав, а опісля і ділами показав, коли перетерпів спасенні страсті, дав нам, смиренним і грішним і недостойним рабам Твоїм, образ приносити Тобі моління з приклоненням шиї і колін за свої гріхи і за людські невідання. Ти сам, многомилостивий і чоловіколюбче, вислухай нас, в якому тільки дні призовемо Тебе, особливо ж у цей день П'ятдесятниці, що в ньому Господь наш Ісус Христос, по вознесенні на небеса і сидінні праворуч Тебе, Бога і Отця, послав Святого Духа на святих своїх учеників і апостолів, що й осів на кожному з них зосібна, і сповнились усі невичерпної Його благодаті, і говорили іншими мовами про Твої величності, і пророкували. Нині, отже, вислухай нас, що молимося Тобі, і пом'яни нас, смиренних і осуджених, і поверни з полону душі наші, маючи до нас Твоє молитвенне змилування.

Прийми нас, що припадаємо до Тебе і кличемо: ми згрішили. Тобі ми віддані від утроби, від лона матері нашої, Ти єси Бог наш. Але тому, що в марноті іщезнули дні наші, ми позбавлені Твоєї помочі, і остались без всякого одвіту. Але в надії на Твої щедроти взиваємо: Гріхів нашої юности і невідання не пом'яни, від таємних наших очисти нас і не відкинь нас у час старости як знидіє кріпость наша, не остав нас. Перше, ніж повернемося в землю, сподоби вернутися до Тебе, і будь уважним для нас доброзичливістю і благодаттю. Зміряй

беззаконня наші щедротами Твоїми. Безлічі наших прогріхів напроти постав безодню щедрот Твоїх. Споглянь з висоти святої Твоєї, Господи, на людей Твоїх, що предстоять і очікують від Тебе багатої милости. Завітай до нас добротою Твоєю, ізбав нас від диявольського насилля. Утверди наше життя святими Твоїми і священними законами. Ангела вірного хоронителя пристав людям Твоїм. Усіх нас збери в Твоє царство. Дай прощення тим, що на Тебе уповають. Прости їм і нам гріхи, очисти нас діянням Святого Твого Духа, розруши ворожі засідки на нас.

Також прилучує і цю молитву:

Благословен єси, Господи Владико вседержителю, що просвітив день світлом сонячним і ніч прояснив зорями вогненними, що сподобив нас перейти довготу денну і наблизитися до початків ночі. Вислухай моління наше та всіх людей Твоїх і, простивши нам усім вольні і невольні гріхи, прийми вечірні наші моління і зішли множество милости Твоєї і щедрот Твоїх на наслідця Твоє. Охорони нас, немов стіною, святими ангелами Твоїми, узброй нас зброєю правди Твоєї, огороди нас істиною Твоєю. Збережи нас силою Твоєю, ізбав нас від усяких негод і всякого підступу супротивника, подай же нам і цей вечір з ніччю, що надходить, совершенний, святий, мирний, безгрішний, безспокусний і без примар, і всі дні життя нашого, молитвами святої Богородиці і всіх святих, що відвіку Тобі доброугодили.

Тут диякон говорить:

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Лик: Господи, помилуй.

Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славну Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію, з усіма святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей виголошує:

Твоє бо есть милувати і спасати нас, Господи Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Потім диякон або ієрей говорить оце:

Промовмо всі з усієї душі і з усієї мислі нашої промовмо.

Лик: Господи, помилуй.

Господи вседержителю, Боже отців наших, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй.

Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось за святішого вселенського Архиєрея *ім'ярек,* Папу Римського, і за блаженнішого Патріярха нашого *ім'ярек,* і за преосвященнішого Митрополита нашого Кир *ім'ярек,* і за преосвященнішого Архиєпископа нашого Кир *ім'ярек* (*або* боголюбивого Єпископа нашого Кир *ім'ярек*), за тих, що служать і послужили у святім храмі цім, і за отців наших духовних і всю во Христі братію нашу.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось за Богом бережений народ наш, за правління і за все воїнство.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось за предстоячих людей, що очікують від Тебе великої і багатої милости, за тих, що творять нам милостиню, і за всіх православних християн.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Бо милостивий і чоловіколюбець Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Диякон говорить:

Ще і ще, приклонивши коліна, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

І приклонюємо коліна, як приписано.

Ієрей читає другу молитву голосно для всіх:

Господи Ісусе Христе, Боже наш, Ти дав людям Твій мир, ще за життя і бувши з нами, Ти на невід'ємне наслідця завжди даєш вірним дар Пресвятого Духа, а ще більш явлено днесь Ти зіслав цю благодать Твоїм учеником і апостолам і їх уста утвердив вогненними язиками, якими ми, ввесь людський рід, власним слухом сприйнявши богопізнання у своїй мові, світлом Духа просвітилися і від омани, наче від темряви, визволилися, і роздаванням відчутних і вогненних язиків, і надприродним діянням навчилися ми віри в Тебе, і просвітилися, щоб Тебе благословити з Отцем і Святим Духом, в єдинім божестві і силі і власті. Ти бо, Отчеє сяяння, Його сущности і єства незмінне і непохитне начертання, джерело премудрости і благодати: відкрий і мені, грішному, уста і навчи мене, як достоїть і про що треба молитися. Бо Ти знаєш велике множество гріхів моїх, але Твоя добросердність переможе їх безмірність. Бо ось я зі страхом стою перед Тобою, кинувши в глибину Твоєї милости одчай душі моєї. Покермуй життям моїм Ти, що словом правиш все сотворіння невисказаною силою премудрости, тиха пристане гнаних бурями. І скажи мені путь, по якій я піду. Духа премудрости Твоєї подай моїм мислям, духа розуму даруй моєму безумству, духом страху Твого осіни діла мої, і духа правого обнови в утробі моїй, і духом владичним утверди непевні мої мислі, щоб повсякденно

духом Твоїм благим до корисного спрямовуваний, я сподобився сповняти заповіді Твої і завжди пам'ятати про Твоє славне пришестя, коли будеш розслідживати наші вчинки. Не погордуй, що я даюся обманювати тлінними красотами цього світу, але скріпи, щоб я прагнув одержати майбутні скарби. Бо Ти сказав, Владико, що як хто що-небудь тільки просить у Твоєму імені, безперешкодно прийме від Твого присносущного Бога і Отця. Тим-то і я, грішний, у пришесті Твого Святого Духа, молю Твою доброту: що тільки я просив, подай мені на спасення. Так, Господи, всякого діяння доброго багатий дателю і подателю благий, бо Ти обильно даєш, про що просимо. Ти єси сострадальний і милостивий, що безгрішно став співучасником нашого тіла, Ти і приклоняєшся благосердечно до тих, що приклоняють коліна перед Тобою, Ти стався і очищенням гріхів наших. Дай же, Господи, людям Твоїм щедроти Твої, вислухай нас з неба святого Твого, освяти нас силою спасительної десниці Твоєї, покрий нас покровом крил Твоїх, не погорди творами рук Твоїх. Проти Тебе єдиного грішимо, але і Тобі єдиному служимо; не вміємо кланятися Богові чужому, ані простягати руки наші, Владико, до іншого бога. Прости нам гріхи і, прийнявши наші колінопреклонні моління, простягни до всіх нас руку помочі; прийми молитву всіх як кадило приємне, що возноситься перед Твоє преблаге царство.

І додає цю молитву:

Господи, Господи, Ти ізбавив нас від усякої стріли, що летить удень, ізбав нас і від усякої речі, що в темряві проходить. Прийми жертву вечірню, рук наших піднošення. Сподоби нас і нічне поприще без пороку пройти, неспокушених злими, і ізбав нас від усякого неспокою і боязні, що від диявола нам бувають. Даруй душам нашим зворушення і нашим мислям дбайливість про іспит на страшному і праведному Твоєму суді. Пригвозди страхом Твоїм наші тіла і умертви члени наші, що на землі, щоб і в сонній безмовності просвітились ми спогляданням Твоїх правосудів. Відійми від нас усяку примару безобразну і похіть шкідливу; вчини нас в часі молитви утвердженими у вірі й успішними у заповідях Твоїх.

А диякон виголошує:

Заступи, спаси, помилуй, піднеси і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Лик: Господи, помилуй.

Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славну Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію, з усіма святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей:

Благоволінням і добротою єдинородного Сина Твого, що з Ним благословен єси, з пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Тоді: Сподоби, Господи, в день цей від гріха охоронитися нам. Благословен єси, Господи Боже отців наших, і хвальне, і прославлене ім'я Твоє навіки. Амінь.

Нехай буде, Господи, милість Твоя на нас, бо ми уповали на Тебе. Благословен єси, Господи, навчи мене уставів Твоїх. Благословен єси, Владико, дай мені зрозуміти устави Твої. Благословен єси, Святий, просвіти мене уставами Твоїми.

Господи, милість Твоя повік, ділами рук Твоїх не погорди. Тобі належить хвала, Тобі належить пісня, Тобі слава належить, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

А потім говорить диякон:

Ще і ще, приклонивши коліна, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

І коли ми також приклонили коліна, ієрей читає третю молитву:

Приснотекуче, животворне і просвітительне джерело, співприсносущна Отцю творча сило, Ти, Христе Боже наш, прекрасно сповнив увесь промисел за людське

спасення. Ти розірвав нерозривані окови смерти й адові засуви, Ти подолав безліч лукавих духів, привівши себе за нас до непорочного заколення, і дав у жертву пречисте тіло, недіткнене і неприступне для всякого гріха, і цим страшним і невисказанним священодіянням дарував нам вічне життя. Ти зійшов до аду, вереї вічні покрушив і тим, що в темряві сиділи, вихід показав, а началозлобного і глибинного змія богомудрою принадою зловив і зв'язав путами мряки в тартарі і в огні незгасному, і в тьмі кромішній незміренною Твоєю кріпостю припечатав, велична премудросте отча. Ти з'явився великим помічником для загрожених напастями і просвітив тих, що сидять у темряві і тіні смертній. Ти, слави вічної Господа і Отця Всевишнього возлюблений Сину, присносущне світло від присносущного світла, сонце правди, вислухай нас, що молимось Тобі, і упокой душі рабів Твоїх, передше усопших Отців і братів наших, і всіх інших рідних по плоті, і всіх своїх у вірі, що їх пам'ять нині творимо. Бо в Тебе влада над усіма і в руці Твоїй тримаєш всі кінці землі, Владико вседержителю, Боже отців і Господи милости, Творче роду смертного і безсмертного, і всього людського єства, створюваного і знову розв'язуваного, життя і кончини, пробування тут і переставлення туди. Ти виміряєш літа живим і встановляєш час смерти, Ти зводиш до аду і виводиш, зв'язуєш в немочі і відпускаєш в силі, Ти теперішнє придатно устроюєш і корисно управляєш майбутнім, Ти жалом смерти ранених оживляєш надіями воскресення. Ти сам, Владико всіх, Боже Спа-

сителю наш, надіє всіх кінців землі і тих, що на морі далеко, показав нам і в цей останній і великий спасенний день П'ятдесятниці тайну святої і єдиносущної і співприсносущної і незлитої і незлитної Тройці, і зішестя і прихід святого і животворящого Твого Духа в виді вогненних язиків Ти вилив на святих Твоїх апостолів і поставив їх благовісниками благочестивої нашої віри, і показав їх ісповідниками і проповідниками істинного богословія. Ти в цей всесовершенний і спасенний празник сподобив за затриманих в аді приймати молитви помилування. Ти подаєш нам великі надії, що зішлеш тим, що відійшли, ослабу від скорбот, які їх опановують, і потіху. Вислухай нас, смиренних і недостойних, що молимось Тобі, і упокой душі рабів Твоїх, раніше померлих, на місці світлім, на місці квітучім, на місці прохолоднім, звідки втекла всяка болізнь, печаль і зітхання, і осели духи їхні в оселях праведних, і сподоби їх миру і полегшення. Бо не мертві прославлять Тебе, Господи, ані сущі в аді не осміляться принести Тобі ісповідання, тільки ми, живі, благословимо Тебе, і молимо, і помилувальні молитви і жертви приносимо Тобі за душі їх.

Додає і цю молитву:

Боже великий і вічний, святий чоловіколюбний, що сподобив нас і в цей час стати перед неприступною Твоєю славою на оспівування і хвалу чудес Твоїх, будь милостивий нам, недостойним рабам Твоїм, і подай благодать сокрушенним серцем, без вивищування себе,

приносити Тобі трисвяте славослов'я і благодарення за великі Твої дари, що їх Ти створив і завжди твориш нам. Пом'яни, Господи, неміч нашу і не погуби нас із беззаконнями нашими, але вчини велику милість смиренню нашому, щоб ми, вирвавшись із гріховної темряви, ходили в дні правди і, одягнувшися зброєю світла, пробули безпечно від усяких хитрощів лукавого і сміливо прославляли за все Тебе, єдиного істинного і чоловіколюбця Бога. Бо воістину це Твоє є, Владико всіх і Творче, і справді велике це таїнство є тимчасове звільнення Твоїх творінь, а після цього з'єднання і упокоювання навіки. Твою благодать у всьому ісповідуємо, у наших входах на цей світ і в ісходах, що запевнюють нам надію на воскресення і життя нетлінне, яке за Твоєю необманною обітницею отримаємо в майбутньому другому пришесті Твоєму. Бо Ти єси і воскресення нашого начальник, і непідкупний і чоловіколюбний суддя тих, що жили, і Владика і Господь винагороди. Ти найправдивіше сполучився з нами в тілі і крові, заради надзвичайного зшестя; Ти наші прийняв єси невідлучні страсті за милосердям щедрот, коли Ти по своїй волі був спокушений, і в чому Ти сам іскусився і пострадав єси, нам, спокушуваним, став Ти самообіцяним помічником, тому-то Ти привів нас разом у Твоє безстрастя. Прийми, отже, Владико, мольби і моління наші, і упокой усіх отців кожного з нас і матерів, і братів, і сестер, і дітей, і інших рідних і одноплемінників, і всі душі, раніше спочилі в надії на

воскресення і життя вічне, і вчини душі їх та імена в книзі життя, на лоні Авраама, Ісаака і Якова, в країні живих, у царстві небесному, в раї насолоди, впроваджуючи світлими Твоїми ангелами їх усіх у святі Твої обителі. Піднеси й тіла наші в день, що його Ти призначив за Твоєю святою і необманною обітницею. Бо нема, Господи, смерти для рабів Твоїх, коли виходити нам з тіла і до Тебе, Бога нашого, приходити, але переставлення від печальнішого до кориснішого й солодшого, і упокоєння, і радість. А коли й чим згрішили перед Тобою, милостивий будь і нам, і їм, бо ніхто не є чистим перед Тобою від скверни, навіть якщо один день життя його є, тільки Ти єдиний явився на землі безгрішний Господь наш Ісус Христос, яким усі надіємося отримати милість і відпущення гріхів. Заради цього і нам, і їм, як благий і чоловіколюбець Бог, ослаби, відпусти, прости гріхопадіння наші, вольні і невольні, свідомі й несвідомі, явні і неявні, ділом, помислом, словом, в усіх наших зверненнях і рухах. І тим, що відійшли, даруй свободу і полегшу, а нас, що тут є, благослови, кінець благий і мирний даруючи нам і всім людям Твоїм, і відкрий нам на страшному і лячному Твоєму пришесті серце милостиве й чоловіколюбне, і вчини нас достойними царства Твого.

Додає і цю молитву:

Боже великий і вишній, Ти єдиний маєш безсмертя, Ти живеш у світлі неприступнім, Ти все створіння пре-

мудрістю створив, Ти розділив посеред світла і посеред темряви, і сонце поклав на владу дня, а місяць і зорі на владу ночі, Ти сподобив нас, грішних, і в цей день прийти перед лице Твоє з ісповіданням і принести Тобі вечірню службу; направ молитву нашу, як кадило, перед Тобою, чоловіколюбче Господи, і прийми її, як приємні пахощі. Подай і нам цей вечір і ніч, що надходить, мирну, зодягни нас зброєю світла, ізбав нас від страху нічного і від усякої речі, що проходить у темряві; і дай нам сон, що його Ти подав нам на успокоєння немочі нашої, вільний від усякої диявольської омани. Так, Владико, всіх дібр подателю, щоб і на ложах наших жаліючись, спом'янули і вночі пресвяте ім'я Твоє, і щоб ми поученням Твоїх заповідей осяяні, в радості душевній возстали на славослов'я Твоєї благости, приносячи молитви й моління Твоєму добросердю, за свої гріхи і за всіх людей Твоїх, яких за молитвами пресвятої Богородиці у милості посіти.

Диякон:

Заступи, спаси, помилуй, піднеси і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Лик: Господи, помилуй.

Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славну Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію, з усіма святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Лик: Тобі, Господи.

1/2 17 88-1

Ієрей виголошує:

Бо Ти єси упокоєння душ і тілес наших, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Потім диякон:

Сповнім вечірню молитву нашу Господеві.

Лик: Господи, помилуй.

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Лик: Господи, помилуй.

Вечора всього звершеного, святого, мирного і безгрішного у Господа просім.

Лик: Подай, Господи.

Ангела миру, вірного наставника, хоронителя душ і тілес наших у Господа просім.

Лик: Подай, Господи.

Прощення і відпущення гріхів і прогрішень наших у Господа просім.

Лик: Подай, Господи.

Доброго і пожиточного душам нашим і миру для світу у Господа просім.

Лик: Подай, Господи.

Осталий час життя нашого в мирі і покаянні скінчити у Господа просім.

Лик: Подай, Господи.

Християнської кончини життя нашого, безболізної, бездоганної, мирної, і доброго одвіту на страшнім судищі Христовім просім.

Лик: Подай, Господи.

Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славну Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію, з усіма святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей виголошує:

Бо Ти благий і чоловіколюбець Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ієрей: Мир всім.

Лик: І духові Твоєму.

Диякон:

Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик: Тобі, Господи.

Ієрей говорить звичайну молитву потиху:

Господи Боже наш, що прихилив небеса і зійшов на спасення роду людського, споглянь на рабів Твоїх і на насліддя Твоє. Бо перед Тобою, страшним і чоловіко-

любцем суддею, Твої раби схилили голови і свої шиї упокорили, не від людей очікуючи помочі, але Твоєї очікуючи милости і надіючися на Твоє спасення; охорони їх на всякий час, і після цього вечора, і в ніч, що надходить, від усякого ворога, від усякого противного диявольського діяння, і від помислів марних і спогадів лукавих.

Тоді виголошує:

Нехай буде влада царства Твого благословенна і препрославлена, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Після цього співаємо на стиховні стихири самогласні, глас 3:

Нині в знамення всім стали відомі народи, бо юдеї, що від них по плоті Христос, знемагаючи невірством, від Божої благодати відпали. А ми, що з народів, світла божественного сподобилися і утвердилися словами учеників, що звіщали славу доброчинця всім Бога. З ними, отож, приклонивши серця і коліна, з вірою поклонімся, скріплені Святим Духом, спасителем душ наших.

Стих: Серце чисте збудуй в мені, Боже, і духа правого обнови в нутрі моїм.

Нині утішитель Дух на всяку плоть виллявся, бо від апостольських ликів розпочавши, від них по причастю

простягнув вірним благодать, і запевняє своє владне зішестя у вогненному виді, роздаючи ученикам мови на пісnеспів і славу Божу. Тим-то в серцях розумно просвічені, в вірі утвердившися Святим Духом, молимося, щоб спаслися душі наші.

Стих: Не відкинь мене від лиця Твого, і Духа Твого Святого не відійми від мене.

Нині апостоли з висоти одягаються владою Христовою, бо обновляє їх Утішитель, в них обновляючи себе таїнственним обновленням розуму; вони дивними і високомовними голосами проповідують почитання повсякчасного і простого і триіпостасного Єства, доброчинця всіх Бога. Тим-то, просвічені їх ученням, поклонімся Отцю з Сином і Духом, молячися за спасення душ наших.

Слава, і нині, глас 8:

Прийдіте, люди, триіпостасному Божеству поклонімся, Синові в Отці зі Святим Духом, бо Отець безлітньо родить Сина, співвічного і співпрестольного, і Дух Святий був в Отці, що прославляється з Сином, єдина сила, єдине єство, єдине Божество. Йому поклоняючися, всі говоримо: Святий Боже, що все вчинив через Сина, за співдіянням Святого Духа, святий кріпкий, через якого ми Отця пізнали, і Дух Святий прийшов на світ, святий безсмертний, утішальний Душе, щоісходиш від Отця і в Сині пробуваєш, Тройце свята, слава Тобі.

Опісля:

Нині відпускаєш раба Твого, Владико, по глаголу Твоєму з миром, бо бачили очі мої спасення Твоє, яке Ти уготовив перед лицем усіх людей: світло на одкровення поганам і славу людей Твоїх Ізраїля.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава: і нині:

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава: і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Ієрей: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

І співають тропар, глас 8:

Благословен єси, Христе Боже наш, що премудрими рибаків явив, зіславши їм Духа Святого, і ними уловив вселенну. Чоловіколюбче, слава Тобі.

Опісля ієрей творить відпуст:

Ти, що з отчого і божественного лона вийшов, і з неба на землю зійшов, і прийняв усе наше єство, і обожествив його, а після того знову на небеса вийшов, і сидиш праворуч Бога і Отця, Ти послав на святих своїх учеників і апостолів божественного і святого, і єдиносущного і єдиносильного, і єдинославного і соприсносущного Духа, і Ним просвітив їх, а ними всю вселенну, Христос, істинний Бог наш, молитвами пречистої і пренепорочної святої своєї Матері, святих славних, прехвальних богопроповідників і духоносних апостолів і всіх святих помилує і спасе нас як благий і чоловіколюбець.

ЧИН ЗАГАЛЬНОГО МОЛЕБНЯ

Ієрей: Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, благий, душі наші.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *(3)*

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, посіти і зціли немочі наші, імени Твого ради.

Господи, помилуй. *(3)*

Слава: і нині:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь;

і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введи нас у спокусу, але ізбав нас від лукавого.

Виголос:

Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Господи, помилуй. *(12)*

Слава, і нині:

Прийдіте, поклонімся цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся Христові, цареві, нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся і припадім до самого Господа Ісуса Христа, царя і Бога нашого.

Псалом 142:

Господи, почуй молитву мою, вислухай моління моє в істині Твоїй, почуй мене в правді Твоїй. І не ввійди в суд з рабом Твоїм, бо не оправдається перед Тобою ніякий живий. Бо переслідує ворог душу мою, життя моє аж до землі смирив; посадив Ти мене в темряві, як померлих віку. І нидіє в мені дух мій, і стривожилося в мені серце моє. Пом'янув я дні давні і повчився з усіх діл Твоїх, на творах рук Твоїх я навчався. Підніс я до Тебе руки мої, душа моя, як земля безводна, до Тебе. Скоро почуй мене, Господи, мій дух іщезає. Не відверни лиця Твого від мене, бо уподібнюся тим, що сходять до гробу. Дай мені вранці

почути милість Твою, бо я на Тебе уповав; вкажи мені, Господи, путь, що по ній піду, бо до Тебе возніс я душу мою. Визволь мене від ворогів моїх, Господи, до Тебе я прибігаю. Навчи мене творити волю Твою, бо Ти є Бог мій. Дух Твій благий спрямує мене на землю праву. Ради імени Твого, Господи, живи мене, правдою Твоєю виведи з печалі душу мою. І милістю Твоєю знищ ворогів моїх, і вигуби всіх напасників душі моєї, бо я раб Твій.

Слава, і нині: Алилуя. *(3)*

Бог Господь, і явився нам, благословен, хто йде в ім'я Господнє. *На глас тропаря.*

Стих 1: Сповідуйтеся Господеві, бо Він благ, бо повік милість Його.

Стих 2: Обійшовши, обступили мене, іменем Господнім протистояв я їм.

Стих 3: Не умру, а жити буду, і повім діла Господні.

Стих 4: Камінь, який знехтували будівничі, цей став головою вугла; від Господа стався він, і дивний є в очах наших.

Опісля тропар, кому відправляють молебень, двічі. Слава, і нині: *та його богородичний.*

Якщо молебень Богородиці, то цей тропар, глас 4:

До Богородиці з запалом нині прибіжім, грішні і смиренні, і припадім у покаянні, взиваючи з глибини душевної: Владичице, поможи, змилосердившись над нами, поспішися, бо загибаємо від множества гріхів, не

заверни рабів твоїх з нічим, бо в тобі єдину заступницю маємо. *(2)*

Слава, і нині:

Не замовкнемо ніколи, Богородице, про силу твою говорити ми, недостойні, бо коли б ти не предстояла, благаючи, хто б нас вирятував від стількох бід? Хто ж би охоронив нас нині вільними? Не відступимо від тебе, Владичице: Твоїх бо рабів спасаєш завжди від усякої біди, єдина благословенна.

Якщо молебень Спасителеві, то цей тропар, глас 2:

Пречистому образові Твоєму поклоняємося, благий, просячи прощення прогрішень наших, Христе Боже, бо волею благоволив єси плоттю зійти на хрест, щоб ізбавити тих, що їх створив єси, від неволі ворожої. Тому благодарственно кличемо Тобі: Ти радістю сповнив усе, Спасе наш, прийшовши спасти світ:

Слава, і нині: Богородичний, глас той самий.

Милосердя єси джерело, милости сподоби нас, Богородице, зглянься на людей, що згрішили, яви, як завжди, силу твою, бо на тебе уповаючи, радуйся кличемо тобі, як колись Гавриїл, безплотних архистратиг.

Якщо молебень святителеві (Миколаєві), тропар цей, глас 4:

Правилом віри й образом лагідности, учителем повздержности явила тебе твоєму стаду всіх речей

істина. Ради цього придбав ти смиренням високе, убогістю багате, отче священноначальнику (Миколаю), моли Христа Бога спастися душам нашим.

Слава, і нині: Богородичний, глас той самий:

Вихованій у храмі, у святая святих, і одягненій вірою і премудрістю, і безмірним дівством, архистратиг Гавриїл приніс із небес привітання оце: радуйся, радуйся, благословенна, радуйся, препрославлена, Господь з тобою.

Тропар за недужих, глас 4:

Скорий у заступництві, єдин єси, Христе, скоре з висоти покажи посіщення терплячим рабам Твоїм (*або* терплячому рабу Твоєму, *або* терплячій рабі Твоїй) і ізбав від недуг і гірких болістей, піднеси їх (*або* його, *або* її), щоб оспівували (*або* оспівував, *або* оспівувала) Тебе, безнастанно славлячи, молитвами Богородиці, єдиний чоловіколюбче.

Тропар на всяке прошення, глас 6:

Помилуй нас, Господи, помилуй нас, бо ніякого одвіту не знаючи, оцю Тобі молитву як Владиці ми, грішні, приносимо: помилуй нас.

Опісля Псалом 50:

Помилуй мене, Боже, по великій милості Твоїй, і по множеству щедрот Твоїх очисти беззаконня моє. Найпаче обмий мене з беззаконня мого і від гріха мого

очисти мене. Бо беззаконня моє я знаю і гріх мій є завжди передо мною. Проти Тебе єдиного я згрішив і перед Тобою зло вчинив, то й правий Ти в словах Твоїх і переможеш, коли будеш судити. Це бо в беззаконнях я зачатий, і в гріхах родила мене мати моя. Це бо істину полюбив єси, невідоме й таємне мудрости своєї явив Ти мені. Окропи мене іссопом і очищуся, обмий мене і стану біліший від снігу. Дай мені почути радість і веселість, зрадіють кості сокрушені. Відверни лице Твоє від гріхів моїх і всі беззаконня мої очисти. Серце чисте утвори в мені, Боже, і духа правого обнови в нутрі моєму. Не відкинь мене від лиця Твого і Духа Твого Святого не відійми від мене. Верни мені радість спасення Твого і духом владичним утверди мене. Вкажу беззаконним дороги Твої, і нечестиві до Тебе навернуться. Ізбав мене від вини крови, Боже, Боже спасення мого, і язик мій радісно прославить справедливість Твою. Господи, губи мої відкрий, і уста мої сповістять хвалу Твою. Бо якби Ти жертви захотів, дав би я, та всепалення не миле Тобі. Жертва Богові — дух сокрушений, серцем сокрушеним і смиренним Бог не погордить. Ущаслив, Господи, благоволінням Твоїм Сіон і нехай здвигнуться стіни єрусалимські. Тоді уподобаєш собі жертву правди, приношення і всепалення, тоді положать на вівтар Твій тельців.

Після того канон, якого приспіви:

Пресвятая Богородице, спаси нас.

Або: Найсолодший Ісусе, спаси нас.

Або: Святителю отче Миколаю, моли Бога за нас.

Або іншому святому.

І співаємо приспіви пісень 1-ої і 3-ої.

По 3-ій пісні говори так:

Богородиці:

Спаси від бід рабів твоїх, Богородице, бо всі ми по Бозі до тебе прибігаємо, як до нерушимої стіни і заступниці.

Споглянь милосердно, всехвальна Богородице, на люті страждання тіла мого і зціли немочі душі моєї.

Спасителеві:

Ізбав від бід рабів Твоїх, многомилостивий, бо ми пильно до Тебе прибігаємо, милостивого Ізбавителя, Владики всіх, Господа Ісуса.

Святому:

Моли Бога за нас, *ім'ярек,* бо ми ревно до тебе прибігаємо, скорого помічника й молитвенника за душі наші.

Після цього ектенія:

Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось за святішого вселенського Архиєрея *ім'ярек,* Папу Римського, і за блаженнішого Патріярха

нашого *ім'ярек,* і за преосвященнішого Митрополита нашого Кир *ім'ярек,* і за преосвященнішого Архиєпископа нашого Кир *ім'ярек* (*або* боголюбивого Єпископа нашого Кир *ім'ярек*), за тих, що служать і послужили у святім храмі цім, і за отців наших духовних, і всю во Христі братію нашу.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось за Богом бережений народ наш, за правління і за все воїнство.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Опісля за тих, що за них молебень:

Ще молимось за милість, життя, мир, здоров'я, спасення, посіщення, прощення і добрий успіх раба Божого (*або* раби Божої, *або* рабів Божих) *ім'ярек,* і за відпущення гріхів його (*або* її, *або* їх).

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось за предстоячих людей, що очікують від Тебе великої і багатої милости, за тих, що творять нам милостиню, і за всіх православних християн.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Виголос:

Бо милостивий і чоловіколюбець Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Опісля приспіви пісень 4-ої, 5-ої і 6-ої. По 6-ій пісні все як після 3-ої пісні.

Тоді:

Ще і ще в мирі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Лик: Господи, помилуй.

Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славну Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію, з усіма святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Лик: Тобі, Господи.

Виголос:

Бо Ти єси цар світу і Спас душ наших, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Опісля, якщо ієрей бажає, читає акафіст.

По акафісті диякон:

Будьмо уважні.

Ієрей: Мир усім.

Диякон: Премудрість, будьмо уважні.

І лик співає відповідний прокімен.

Диякон: Господу помолімся.

Ієрей виголошує:

Бо Ти святий єси, Боже наш, і у святих спочиваєш, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Диякон:

Всяке дихання нехай хвалить Господа.

Лик співає: Всяке дихання нехай хвалить Господа.

А диякон говорить стихи:

Стих 1: Хваліть Бога у святих Його.

Стих 2: Хваліть Його в утвердженні сили Його.

Лик на кожний стих: Всяке дихання нехай хвалить Господа.

І після цього диякон виголошує:

Щоб сподобилися ми слухання святого Євангелія, Господа Бога молім.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Диякон: Премудрість, прості, вислухаймо святого Євангелія.

Ієрей: Мир всім.

Лик: І духові твоєму.

І зараз: Від *ім'ярек* святого Євангелія читання.

Лик: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

Диякон: Будьмо уважні.

Ієрей читає Євангеліє.

По прочитанні Євангелія:

Слава: глас 6:

Отче, Слове і Душе, Тройце свята, очисти множество прогрішень наших.

І нині:

Молитвами Богородиці, милостивий, очисти множество прогрішень наших.

Опісля:

Помилуй мене, Боже, по великій милості Твоїй, і по множеству щедрот Твоїх очисти беззаконня моє.

Глас 6:

Не довіряй мене людському заступництву, пресвята Владичице, але прийми моління раба твого, бо скорб огортає мене, терпіти я не в силі демонського стріляння. Покрова не маю, і нікуди прибігти, окаянний: мене завжди перемагають, і розради не маю, окрім тебе, Владичице світу, уповання і заступництво вірних — не погорди молінням моїм, корисним його вчини.

Диякон:

Спаси, Боже, людей Твоїх і благослови наслідця Твоє, посіти світ Твій милістю і щедротами, вознеси силу християн православних і зішли на нас милості Твої багаті, молитвами всепречистої Владичиці нашої Богородиці і приснодіви Марії, силою чесного і животворящого Хреста, заступництвом чесних небесних сил безплотних, чесного, славного пророка, предтечі і хрестителя Йоана, святих славних і всехвальних апостолів, во святих отця нашого Миколая, архиєпископа, Мирлікійського чудотворця, святих рівноапостольних Кирила і Методія, учителів слов'янських, святого благовірного і рівноапостольного великого князя Володимира, святого священомученика Йосафата, святих славних і добропобідних мучеників, преподобних і богоносних отців наших Антонія і Теодосія Печерських, і святого *ім'ярек, (що йому молебень)* святих і праведних богоотців Йоакима і Анни, і всіх святих, молимо Тебе, многомилостивий Господи, вислухай нас, грішних, що молимось Тобі, і помилуй нас.

Лик: Господи, помилуй. *(12)*

Виголос:

Милістю і щедротами і чоловіколюбієм єдинородного Сина Твого, що з Ним благословен єси, з пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Опісля приспіви пісень 7-ої, 8-ої і 9-ої.

Достойно єсть: *Трисвяте. По* Отче наш: *оці тропарі, глас 6:*

Помилуй нас, Господи, помилуй нас, бо ніякого одвіту не знаючи, оцю Тобі молитву як Владиці ми, грішні, приносимо: помилуй нас.

Слава:

Господи, помилуй нас, бо на Тебе ми уповали. Не прогнівайся дуже на нас, ні не пом'яни беззаконь наших, але зглянься і нині як милосердний і ізбав нас від ворогів наших. Бо Ти єси Бог наш, а ми люди Твої, всі діла рук Твоїх, і ім'я Твоє призиваємо.

І нині, богородичний:

Милосердя двері відкрий нам, благословенна Богородице, щоб надіючися на тебе, ми не погибнули, але щоб ізбавились тобою від бід, ти бо єси спасення роду християнського.

Опісля єктенія:

Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось Господеві Богу нашому, щоб вислухав голос моління нас, грішних, і помилував рабів своїх

ім'ярек, і охоронив їх від усякої скорби, біди, гніву і нужди, і всякої болізни душевної і тілесної, і дарував їм здоров'я з довголіттям. Промовмо всі: скоро вислухай і милостиво помилуй.

Лик: Господи, помилуй. *(3)*

Ще молимось, щоб зберегтися городові цьому (*або* селу цьому), і святому храму цьому (*якщо в обителі:* святій обителі цій), і всякому городові, селу і країні від голоду, загибелі, землетрусу, потопу, граду, вогню, меча, нападу чужинців і міжусобної брані, і щоб Він був милостивий, доброприві́тний і добропомічний, благий і чоловіколюбний Бог наш, і відвернув увесь гнів свій, що наступає на нас, і ізбавив нас від належної праведної своєї погрози і помилував нас.

Лик: Господи, помилуй. *(12)*

Ще молимось, щоб Господь Бог вислухав голос моління нас, грішних, і помилував нас.

Ієрей виголошує:

Вислухай нас, Боже, Спасителю наш, уповання всіх кінців землі і тих, що на морі далеко, і, милостивий, милостивим будь, Владико, до гріхів наших і помилуй нас. Бо милостивий і чоловіколюбець Бог єси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Диякон або ієрей:

Зі зворушенням усі голови (і коліна, *якщо нема неділі або празника*) приклонивши, Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Молитва до Богоматері:

Царице наша преблага, надіє наша, Богородице, захисте сиріт і скитальців заступнице, скорбних радосте і пригнічених покровителько, споглянь на нашу біду, споглянь на нашу скорботу, поможи нам як немічним, провадь нас як скитальців. Ти знаєш нашу кривду, визволь від неї, як хочеш, бо не маємо іншої помочі, крім тебе, ні іншої провідниці, ні доброї утішительки, тільки тебе, о Богомати, щоб ти охоронила нас і захистила на віки віків.

Лик: Амінь.

Молитва до Господа нашого Ісуса Христа:

Владико Христе Боже, що страстями Твоїми мої страсті зцілив і ранами Твоїми мої рани вилікував; дай мені, що багато перед Тобою нагрішив, сльози зворушення, додай для мого тіла із запаху животворящого тіла Твого і насолоди душу мою Твоєю чесною кров'ю від гіркоти, що нею напоїв мене супротивник, вознеси до Тебе мій ум, що приник додолу, і возведи з пропасти загибелі, бо не маю покаяння, не маю зворушення, не маю сльози потіхи, що виводить дітей до свого насліддя. Я, запаморочений умом від життєвих пристрастей, не

можу в болізні споглянути на Тебе, не можу загрітися сльозами любови до Тебе. Тож, Владико Господи Ісусе Христе, скарбе дібр, даруй мені повне покаяння і трудолюбне серце для віднайдення Тебе. Даруй мені благодать Твою й обнови в мені вид Твого образу. Я залишив Тебе — не залиши Ти мене. Вийди, щоб віднайти мене, виведи на пашу Твою і приєднай мене до овець вибраного Твого стада. Нагодуй мене з ними зіллям божественних Твоїх таїнств молитвами пречистої Твоєї Матері і всіх святих Твоїх.

Лик: Амінь.

Інша молитва до Господа нашого Ісуса Христа:

Тобі, Господи, єдиному благому, незлопам'ятному, ісповідую гріхи мої; до Тебе припадаю, недостойний, співаючи: Согрішив я, Господи, согрішив, і недостойний я споглянути на висоту небесну через множество неправд моїх. Але, Господи мій, Господи, даруй мені сльози зворушення, єдиний благий і милостивий, щоб ними я умолив Тебе й очистився перед кінцем від усякого гріха. Страшне бо і грізне місце маю пройти, коли розлучуся з тілом, і стріне мене множество темних і нелюдських демонів, і ніхто не поспішить на поміч і не збавить. Тому припадаю до Твоєї благости, не передай мене кривдникам, щоб не похвалилися мною вороги мої, благий Господи, і щоб не сказали: Прийшов Ти до рук наших і нам ти переданий. Ні, Господи, не забудь щедрот Твоїх і не воздай мені за беззаконнями моїми і не відверни лиця Твого від мене. Але радше Ти, Господи, накажи

мене милістю і щедротами, а ворог мій нехай не радіє мною, але погаси погрози його на мене і знищ усе його діяння, і покажи мені до Тебе путь бездоганну, благий Господи. Бо хоч я і згрішив, не прибіг я до іншого лікаря і не простягнув руки моєї до чужого бога. Тож не відкинь моління мого, але вислухай мене Твоєю благістю і утверди моє серце страхом Твоїм, і нехай буде благодать Твоя на мені, Господи, як вогонь, що палить у мені нечисті помисли. Ти бо єси, Господи, світло, більше від усякого світла; радість, більша від усякої радости; успокоєння, більше від усякого успокоєння, життя істинне і спасення, що триває на віки віків.

Лик: Амінь.

Молитва до святого Миколая:

Всесвятий Миколаю, угоднику Господній пречудний, теплий наш заступнику і скорий помічнику всюди в скорботах, поможи мені, грішному і млявому, в теперішньому житті: умоли Господа Бога, щоб подав мені відпущення всіх моїх гріхів, скільки нагрішив я від юности моєї за все життя моє ділом, словом, помислом і всіми моїми почуттями. І при відході душі моєї поможи мені, окаянному: умоли Господа Бога, всього створіння Творця, щоб ізбавив мене від повітряних митарств і вічної муки, щоб я завжди прославляв Отця, і Сина, і Святого Духа, і Твоє милостиве заступництво, нині і повсякчас і на віки віків.

Лик: Амінь.

Молитва за хворих:

Владико вседержителю, святий царю, що караєш, а не умертвляєш, зміцнюєш підупалих і возносиш повалених, тілесні скорби людей виправляєш, молимось Тобі, Боже наш, раба Твого (*або* рабу Твою, *або* рабів Твоїх) *ім'ярек,* немічного (*або* немічну, *або* немічних) посіти милістю Твоєю, прости йому (*або* їй, *або* їм) всяке прогрішення вольне й невольне. Так, Господи, цілющу Твою силу з неба зішли, діткнися тіла, погаси гарячку, усмири страждання і всяку потайну неміч. Будь лікарем раба Твого (*або* раби Твоєї, *або* рабів Твоїх) *ім'ярек* — воздвигни його (*або* її, *або* їх) з постелі болізни і з постелі слабости цілого і здорового (*або* її цілу і здорову, *або* їх цілих і здорових), даруй його (*або* її, *або* їх) Церкві Твоїй благовгодним (*або* благовгодною, *або* благовгодними) і виконавцем (*або* виконавицею, *або* виконавцями) волі Твоєї. Бо Твоє єсть милувати і спасати нас, Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Молитва на всяке прошення:

Глянь, Владико чоловіколюбче, милостивим Твоїм оком на раба Твого (*або* рабу Твою, *або* рабів Твоїх) *ім'ярек* і вислухай моління наші, що їх з вірою приносимо, як і сам Ти сказав: Віруйте, що все, про що в молитві просите, отримаєте, і буде вам. І знов: Просіть і

19 88-1

дасться вам. Тому і ми, хоч і недостойні, уповаючи на милість Твою, просимо: Подай благість Твою рабові Твоєму (*або* рабі Твоїй, *або* рабам Твоїм) *ім'ярек,* сповни добрі бажання його (*або* її, *або* їх) і збережи всі дні життя його (*або* її, *або* їх) в мирі і спокої, в здоров'ї і довголітті, і Тобі славу возсилаємо Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас і на віки віків.

Лик: Амінь.

Диякон: Премудрість.

Лик: Чеснішу від херувимів:

Ієрей: Слава Тобі, Христе Боже, уповання наше, слава Тобі.

Лик: Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь. Господи, помилуй. *(3)* Благослови.

Ієрей творить відпуст:

Христос, істинний Бог наш, молитвами пречистої своєї Матері, преподобних і богоносних отців наших і всіх святих, помилує і спасе нас як благий і чоловіколюбець.

ПРОКІМЕНИ

Пресвятій Богородиці, глас 4:

Пом'яну ім'я твоє у всякому роді і роді.

Стих: Слухай, дочко, і споглянь, і прихили вухо твоє.

Спасителеві, глас 4:

Господи, в світлі лиця Твого підемо, і в імені Твоїм зрадіємо повіки.

Стих: Виділи всі кінці землі спасення Бога нашого.

Святителеві (Миколаєві), глас 1:

Уста мої промовлять премудрість, і роздуми серця мого розуміння.

Стих: Послухайте це, всі народи, почуйте всі, хто живете по вселенній.

За хворого, глас 7:

Помилуй мене, Господи, бо я немічний, зціли мене, бо кості мої затривожилися.

Стих: Бо ніхто по смерти не пом'яне Тебе.

На всяке прошення, глас 4:

Господи, вислухай молитву мою, почуй моління моє в істині Твоїй.

Стих: Хваліть Господа, бо добрий Господь.

ЄВАНГЕЛІЯ

Пресвятій Богородиці
Від Луки, зач. 4.

В ті дні, вставши, Марія пішла з поспіхом в гори, до міста Юдового, і ввійшла в дім Захаріїв, і привітала Єлисавету. І сталося, як почула Єлисавета привітання Маріїне, заіграло дитя в утробі її. І сповнилася Духа Святого Єлисавета, і скликнула сильним голосом, і сказала: Благословенна ти між женами і благословенний плід утроби твоєї, і звідки мені це, щоб мати Господа мого прийшла до мене? Ось бо, як тільки залунав голос привітання твого в моїх вухах, заіграло з радощів дитятко в моїй утробі. І блаженна, що увірувала, бо звершеним буде сказане їй від Господа. І сказала Марія: Величить душа моя Господа і возрадувався дух мій у Бозі, Спасі моїм, бо споглянув на смирення раби своєї. Ось бо віднині блаженною величатимуть мене всі роди. Бо величчя сотворив мені Сильний, і святе ім'я Його. Пробула ж Марія з нею яких три місяці і вернулася в дім свій.

Спасителеві і святителеві (Миколаєві)
Від Йоана, зач. 36:

Сказав Господь до юдеїв, що до Нього прийшли: Я є двері. Мною, коли хто ввійде, спасеться, і ввійде, і вийде, і пашу знайде. Злодій не приходить, хіба щоб украсти, і вбити, і погубити. Я прийшов, щоб життя мали і надто мали. Я є пастир добрий; пастир добрий душу свою

кладе за вівці. А наємник, що не є пастир, якому вівці не свої, бачить, що йде вовк, і покидає вівці, і втікає, а вовк схопить їх і розжене вівці. А наємник утікає, бо він наємник є і не дбає про вівці. Я є пастир добрий і знаю моїх, і знають мене мої. Як знає мене Отець, і я знаю Отця, і душу мою кладу за вівці. І інші вівці маю, які не є з цього двору; і тих мені треба привести; і голос мій почують, і буде одне стадо і один пастир.

За хворого:
Від Матея, зач. 25:

В той час, коли Ісус увійшов в Капернаум, приступив до Нього сотник, благаючи Його і кажучи: Господи, хлопець мій лежить вдома розслаблений, тяжко страждаючи. І сказав йому Ісус: Я прийду і зцілю його. І відповівши сотник, сказав [Йому]: Господи, я недостоїн, щоб ти увійшов під мою покрівлю, але тільки промов слово, і видужає хлопець мій. Бо і я є чоловік під властю, маючи під собою воїнів. І кажу цьому: Йди, — і йде; а другому: Прийди, — і приходить; і слузі моєму: Зроби це, — і зробить. Почувши ж Ісус, здивувався і промовив до тих, що йшли за ним: Амінь глаголю вам, ні в кого в Ізраїлі не знайшов я такої віри. Але кажу вам, що багато прийдуть від сходу і заходу і возляжуть з Авраамом, і Ісааком, і Яковом у царстві небеснім, а сини царства вигнані будуть у тьму кромішню; там буде плач і скрегіт зубів. І сказав Ісус сотникові: Іди, і як ти увірував, нехай буде тобі. І видужав хлопець його в той час.

Або від Марка, зач. 21:

В той час за Ісусом ішло багато народу і тиснулися до Нього. А одна жінка, що була в кровотечі дванадцять років, і чимало натерпілася від багатьох лікарів, і витратила все своє та не знайшла ніякої полегші, але ще гірше їй було, почула про Ісуса і підійшла через натовп ззаду і доторкнулася одежі Його. Казала бо: якщо тільки доторкнуся Його одежі, спасенна буду. І зараз висхло джерело крови її і відчула тілом, що зціліла від рани. І зараз Ісус відчув у собі, що вийшла з Нього сила; обернувся до народу і сказав: Хто доторкнувся до моєї одежі? І сказали Йому ученики Його: Видиш народ, як тиснеться до Тебе і кажеш: хто доторкнувся до мене? І поглянув довкруги, щоб побачити ту, що це вчинила. А жінка, злякавшися, тремтіла, знаючи, що сталося з нею, прийшла і припала перед Ним і сказала Йому всю істину. А Він сказав їй: Дочко, віра твоя спасла тебе, йди в мирі і будь уздоровлена від рани твоєї.

Або від Йоана, зач. 13:

В той час був один царський муж, що його син нездужав у Капернаумі. Він, почувши, що Ісус прийшов із Юдеї в Галилею, пішов до Нього і молив Його, щоб прийшов і зцілив його сина, бо мав умерти. Сказав ото Ісус до нього: Як не видите знаків і чудес, не увіруєте. Сказав до Нього царський муж: Господи, зійди, перш ніж умре моє дитя. Сказав йому Ісус: Іди, син твій живий. А він запитав у них про годину, коли легше йому стало. І

сказали йому, що вчора в сьомій годині покинула його гарячка. І зрозумів батько, що це була та година, коли сказав йому Ісус, що син твій живий.

І увірував сам і ввесь дім його. Це знову друге знамення вчинив Ісус, коли прийшов із Юдеї в Галилею.

На всяке прошення:
Від Матея, зач. 20 від половини:

Сказав Господь: Просіть і дасться вам, шукайте і знайдете, стукайте і відчиниться вам. Бо кожен, хто просить, одержує, і хто шукає, знаходить, і тому, хто стукає, відчиниться. Або хто є з вас чоловік, що, як його попросить син його хліба, — чи камінь подасть йому? Або, якщо риби просить, чи змію подасть йому? Якщо, отже, ви, бувши лукаві, вмієте благі даяння давати дітям вашим, оскільки більш Отець ваш небесний дасть блага тим, що просять у Нього.

МОЛЕБЕНЬ НА СВЯТУ ПАСХУ

Ієрей зачинає: Благословен Бог наш:

Лик: Амінь.

Опісля ієрей: Христос воскрес: *(3) Також Лик:* Христос воскрес: *тричі на два крилоси, із стихами. По* Слава, і нині: *ієрей співає:* Христос воскрес із мертвих, смертю смерть подолав. *Лик:* І тим, що в гробах життя дарував.

Опісля: Слава, і нині: *Іпакой:* Попередивши ранок:

Якщо хочеш додати канон якогось святого, прокажи спершу тропар святого один раз.

Потім канон Пасхи, з ірмосом на глас 6. Приспів: Христос воскрес із мертвих. *І святого, якщо буде. Опісля катавасія.*

По 3-ій і 6-ій пісні: Спаси від бід. *По 6-ій пісні, кондак і Ікос Пасхи.*

Тоді прокімен, глас 8:

Це день, що його створив Господь, возрадуємося і возвеселімся в нім.

Стих: Ісповідуйте Господа, бо благий Він, бо повіки милість Його.

Також прокімен святого.
Євангеліє від Луки, зач. 114:

В той час Ісус, воскресши з мертвих, став посеред учеників своїх і сказав їм: Мир вам! А вони налякалися і, перестрашені, гадали, що бачать духа. І сказав їм: Чого ви стривожилися, і пощо помисли входять у серця ваші? Погляньте на руки мої і на ноги мої, що сам я є. Дïткніться мене і глядіть, що дух тіла і костей не має, так як видите, що я маю. І сказавши це, показав їм руки і ноги. Коли ж вони з радости іще не вірили і дивувалися, Він сказав їм: Чи маєте тут щось з'їсти? Вони ж подали Йому частину печеної риби і бджолиний стільник. І взявши, їв перед ними. І сказав їм: Це ті слова, що я говорив до вас, бувши іще з вами, що треба сповнитись усьому, написаному про мене в законі Мойсеєвім, і в пророків, і в псалмах. Тоді розкрив їм ум розуміти Писання. І сказав їм, що так написано є, і так треба було постраждати Христові, і воскреснути з мертвих у третій день, і щоб у Його ім'я проповідувалося покаяння і відпущення гріхів між усіма народами, почавши від Єрусалиму. А ви є свідки цьому. І ось я пішлю обітницю Отця мого на вас, ви ж сидіть у городі Єрусалимському, поки зодягнетеся силою з висот. І вивів їх ген до Витанії і, знявши руки свої, благословив їх. І сталося, як Він благословляв їх, відступив від них і возносився на небо. А вони поклонилися Йому і вернулися в Єрусалим з радістю великою. І перебували весь час у храмі, славлячи і благословляючи Бога. Амінь.

Потім Євангеліє святого.

По 9-ій пісні, за Достойно *— ірмос:* Світися, світися: *Опісля* Христос воскрес: *(3). Потім іпакой:* Попередивши ранок. Слава: *тропар святого.* І нині: *кондак:* Хоч і у гріб: *Опісля ектенія:* Помилуй нас, Боже.

Потім ієрей говорить: Премудрість. *А лик:* Світися, світися: *Ієрей:* Слава Тобі, Христе Боже: *І лик:* Христос воскрес: Господи, помилуй. *(3)* Владико, благослови.

Відпуст із хрестом ієрей чинить так: Христос, що воскрес із мертвих: *І все інше, як при кінці пасхальної утрені.*

Потім ієрей виголошує: Христос воскрес. *(3)*

А лик відповідає: Воістину воскрес. *(3)*

І ще співає: Христос воскрес. *(3)*

Опісля: І нам дарував життя вічне, поклоняємось Його тридневному воскресенню.

Від неділі Томиної до віддання Пасхи, по Благословен Бог наш *ієрей співає:* Христос воскрес, *(2), увесь тропар. І знову:* Христос воскрес із мертвих, смертю смерть подолав.

Лик: І тим, що в гробах, життя дарував.

Опісля Трисвяте, і далі.

По 9-ій пісні, за Достойно, *ірмос:* Світися, світися:

На відпусті ієрей промовляє: Слава Тобі, Христе Боже:

Лик: Христос воскрес: Господи, помилуй. *(3)* Владико, благослови.

Ієрей чинить відпуст:

Христос, що воскрес із мертвих:

ЗМІСТ

ТАЇНСТВА ХРЕЩЕННЯ І МИРОПОМАЗАННЯ

ТАЇНСТВА СПОВІДІ І ПРИЧАСТЯ

ТАЇНСТВО ПОДРУЖЖЯ

ТАЇНСТВО ЄЛЕОСВЯЧЕННЯ

ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖЕННЯ

